

Bilten 94

godina ix • lipanj 2004.

tromjesečno izvješće

HRVATSKA NARODNA BANKA

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4922-070, 4922-077
Telefaks: 4873-623

WEB ADRESA <http://www.hnb.hr>

UREDNIŠTVO BILTENA HNB-a

GLAVNI UREDNIK mr. sc. Ljubinko Jankov
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Igor Jemrić
Vanja Jelić
Ružica Vuger

UREDNIŠTVO TROMJESEČNOG IZVJEŠĆA HNB-a

GLAVNI UREDNIK dr. sc. Boris Vujčić
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Ljubinko Jankov
dr. sc. Evan Kraft
Vanja Jelić

UREDNICA mr. sc. Romana Sinković

GRAFIČKI UREDNICI Gordana Bauk
Božidar Bengez
Slavko Križnjak

LEKTORICE Marija Grigić
Dragica Platužić
Sanda Uzun-Ikić

SURADNICA Ines Merkl

TISAK Kratis d.o.o., Zagreb

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web stranicama Međunarodnog monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web verziju.

Tiskano u 650 primjeraka

ISSN 1331–6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2004.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
BDP ^a (u mil. USD, tekuće cijene)	18.811	19.872	20.109	21.628	19.906	18.427	19.863	22.812*	28.810*
BDP – godišnje stope rasta ^a (u %, stalne cijene)	6,8	5,9	6,8	2,5	-0,9	2,9	4,4	5,2	4,3
BDP po stanovniku ^{a,b} (u USD)	4.029	4.422	4.398	4.805	4.371	4.206	4.477	5.134*	6.484*
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	2,0	3,5	3,6	5,7	4,2	6,2	4,9	1,7	1,8
Broj stanovnika (u mil.)	4,7	4,5	4,6	4,5	4,6	4,4	4,4	4,4	4,4
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a)	37,1	40,1	39,9	39,5	40,8	47,0	48,5	46,3*	51,7*
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a)	48,7	49,7	56,6	48,7	49,2	52,1	54,4	57,3*	59,7*
Tekući račun platne bilance (u % BDP-a)	-7,5	-4,8	-12,5	-6,7	-7,0	-2,5	-3,7	-8,4*	-7,3*
Inozemni dug (u mil. USD, na kraju razdoblja)	3.809	5.308	7.452	9.683	9.878	11.055	11.317	15.426*	23.470*
Inozemni dug (u % BDP-a)	20,2	26,7	37,1	44,8	50,1	60,0	57,0	67,6*	81,5*
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga)	54,6	66,6	92,9	113,3	122,9	127,6	117,5	145,9	157,4*
Otplaćeni inozemni dug ^c (u % izvoza robe i usluga)	10,1	9,0	9,9	12,5	20,8	23,3	24,5*	26,0	19,5*
Bruto međunarodne pričuve HNB-a (u mil. USD, na kraju razdoblja)	1.895	2.314	2.539	2.816	3.025	3.525	4.704	5.886	8.191
Bruto međunarodne pričuve HNB-a (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	2,5	2,8	2,7	3,2	3,7	4,4	5,2	5,4	5,7
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	5,3161	5,5396	6,3031	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560	7,1457	6,1185
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	5,2300	5,4338	6,1571	6,3623	7,1124	8,2768	8,3391	7,8637	6,7014

^a Podatak za 2003. godinu je privremen.

^b Od 1994. do 2001. godine prosječna godišnja stopa inflacije mjerena je kretanjem indeksa cijena na malo, a od 2002. godine nadalje mjeri se kretanjem indeksa potrošačkih cijena.

^c Uključuje otplatu glavnice po dugoročnom dugu, bez otplate glavnice s osnove trgovinskih kredita i izravnih ulaganja, i ukupnu otplatu kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

Izvor: Državni zavod za statistiku i Hrvatska narodna banka

Sadržaj

Uvod / 3

Potražnja / 5

- Inozemna potražnja / 5
- Domaća potražnja / 6
 - Osobna potrošnja / 6
 - Investicijska potrošnja / 7
 - Državna potrošnja / 7

Proizvodnja / 8

- Industrija / 9
- Trgovina / 10
- Građevinarstvo / 10
- Turizam / 10
- Prijevoz i veze / 11

Tržište rada / 12

- Nezaposlenost i zapošljavanje / 12
- Plaće i troškovi rada / 14

Cijene / 15

Tečaj / 18

Monetarna politika i instrumenti / 20

- Monetarno okruženje / 20
- Korištenje instrumenata monetarne politike / 20
- Primarni novac i međunarodne pričuve / 23
- Okvir 1. Pokazatelji ukupne i sektorske zaduženosti u RH, 1998. – 2003. / 24
- Monetarna kretanja / 28
 - Ukupna likvidna sredstva / 28
 - Plasmani / 30
 - Krediti banaka / 30
 - Inozemna aktiva i pasiva / 31
 - Neto plasmani banaka državi / 31

Tržište novca / 31

- Kamatne stope na tržištu novca / 32
- Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira / 33
- Kamatne stope poslovnih banaka / 33

Tržište kapitala / 35

- Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 35
- Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 37

Međunarodne transakcije / 39

- Račun tekućih transakcija / 39
- Robna razmjena / 40
- Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 42
- Inozemni dug / 43
- Likvidnost u međunarodnim plaćanjima / 45

Državne financije / 45

- Obilježja proračuna u prvom tromjesečju 2004. / 45

Proračunski prihodi / 45

Proračunski rashodi / 46

Saldo proračuna i financiranje manjka / 46

Državni dug / 47

Unutarnji dug središnje države / 47

Inozemni dug središnje države / 48

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 52

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 53

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive / 54

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 55

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka / 57

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka / 58

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države / 59

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora / 59

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 60

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka / 60

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka / 61

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka / 61

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 62

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka / 62

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka / 63

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka / 63

Slika D1: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 64

Slika D2: Distribucija depozita kod banaka po institucionalnim sektorima / 64

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 65

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 66

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 67

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka / 68

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka / 69

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 70

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 71
Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 72
Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 73
Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja / 75

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 76
Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge / 77
Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi / 78
Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja / 79
Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja / 80
Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica / 81
Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka / 82
Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 83
Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 85
Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 85
Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 86
Tablica H12: Inozemni dug prema domaćim sektorima / 87

Tablica H13: Inozemni dug prema inozemnim sektorima / 88
Tablica H14: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate / 89
Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 90
Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 91
Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 91
Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 92

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države / 93
Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 94
Tablica I3: Dug središnje države / 95

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeksi cijena na malo i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 96
Tablica J2a: Temeljni indeksi cijena na malo / 97
Tablica J2b: Temeljni indeksi potrošačkih cijena / 98
Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 98

Popis banaka i stambanih štedionica / 99

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 101

Kratice i znakovi / 102

Tromjesečno izvješće

Uvod

Raspoloživi podaci pokazuju da je gospodarski rast u prvom tromjesečju 2004. vjerojatno bio nešto viši nego u posljednjem tromjesečju 2003. Godišnja stopa rasta bruto dodane vrijednosti u industriji porasla je sa 1,7% u četvrtom tromjesečju 2003. na 3,4% u prvom tromjesečju 2004. Porast su također zabilježili pokazatelji koji se odnose na kretanja u turizmu i djelatnosti prijevoza i veza. Svi znakovi, međutim, upućuju na nastavak usporavanja rasta u trgovini na veliko i trgovini na malo te u građevinarstvu (premda su stope rasta u ovom sektoru još visoke), iz čega slijedi da će gospodarski rast u cijeloj 2004. vjerojatno biti sporiji nego u 2003.

Potvrde tog pretpostavci dolaze s potražne strane. Godišnja stopa rasta u trgovini na malo zabilježena u prvom tromjesečju 2004. iznosila je samo 2,7%. Usporavanje rasta u trgovini na malo odraz je usporavanja aktivnosti kreditiranja stanovništva, čiji je godišnji rast u prvom tromjesečju 2004. iznosio 23,8%, u usporedbi sa 26,2% u četvrtom tromjesečju 2003. (prilagođeno za promjenu tečaja). Uz to je rast realnih neto plaća u prvom tromjesečju ove godine iznosio 3,4%. Osim toga, podaci o uvozu pokazuju da je došlo do smanjenja stopa rasta uvoza opreme, što je naznaka smanjenja rasta investicijske potrošnje.

Inozemna potražnja nije mogla kompenzirati slabiju domaću potražnju u prvom tromjesečju 2004. s obzirom na to da je rast izvoza usporen. Iako je izvoz usluga značajno porastao, rezultati zabilježeni u prvom tromjesečju ove godine imaju vrlo malu ulogu u ukupnom godišnjem iskazu. Međutim, u drugom i posebice, trećem tromjesečju usluge će imati puno važniju ulogu.

Sezonski porast nezaposlenosti, karakterističan za početak godine, nije izostao ni u prvim mjesecima 2004. U prva četiri mjeseca ove godine u evidenciju nezaposlenih pri HZZ-u prijavljeno je oko 80.000 osoba, što je 13,2% više nego prošle godine. U istom je razdoblju, međutim, zabilježen i odljev 81.000 osoba iz evidencije. Nakon porasta u siječnju i veljači 2004. administrativna se stopa nezaposlenosti u travnju vratila na razinu od 18,6% s kraja 2003. Ona je za 1,4 postotna boda niža od stope zabilježene u travnju 2003.

Prema administrativnim pokazateljima u većem je dijelu 2003. novo zapošljavanje bilo prilično snažno. Međutim, Anкета o radnoj snazi za drugu polovicu 2003. pokazuje da je došlo do stagnacije zaposlenosti. Tako velika razlika između trendova dviju mjera zaposlenosti nije uobičajena, pa je teško zaključiti je li do razlike došlo zato što su radnici zaposleni na crno dobili status zaposlenih ili iz nekih drugih razloga. U skladu sa sezonskim obrascem kretanja zaposlenosti, njezin bi se porast mogao očekivati u sljedećim tromjesečjima. Trenutačni podaci, međutim, ne daju jasne signale o smjeru kretanja budućih trendova.

Inflacija je u prvom tromjesečju 2004. ostala prigušena, a godišnja stopa promjene potrošačkih cijena smanjena je sa 1,7% na kraju četvrtog tromjesečja 2003. na 1,4% na kraju prvog tromjesečja 2004. Međutim, inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u travnju je porasla na 1,9%, i to uglavnom zbog porasta cijena odjeće i naftnih derivata. Učinak

porasta cijena naftnih derivata ne odražava se u potpunosti u podacima za travanj, jer se ti podaci zasnivaju na kretanjima zabilježenim do 18. dana u mjesecu. Stoga će daljnji porast cijene naftnih derivata zabilježen u drugoj polovici travnja i na početku svibnja biti vidljiv u svibanjskim podacima o kretanju indeksa potrošačkih cijena.

Za razliku od porasta cijene sirove nafte koji je obilježio kraj 2003. i početak 2004., sadašnji val porasta cijene sirove nafte nije bio praćen slabljenjem dolara i doveo je do povećanja cijene iskazane u kunama. Tako je prosječna dnevna cijena sirove nafte na svjetskom tržištu iskazana u dolarima na kraju travnja 2004. bila za 12,6% viša nego na kraju prosinca 2003., odnosno njezin je porast bio gotovo jednako tako velik kao porast iskazan u kunama (12,3%).

Bitno je zamijetiti da je izravni učinak porasta cijena naftnih derivata na novi indeks potrošačkih cijena mnogo manji od učinka koji bi njihov porast imao na stari indeks cijena na malo. Ponder dodijeljen komponenti "goriva i maziva" u indeksu potrošačkih cijena iznosi 4,0%, dok je toj istoj komponenti u indeksu cijena na malo bio pridružen ponder od 6,9%. To je zato što indeks potrošačkih cijena obuhvaća samo potrošnju proizvoda u domaćinstvima, dok je indeks cijena na malo obuhvaćao potrošnju svih onih koji su kupovali na prodajnim mjestima trgovine na malo, uključujući potrošnju gospodarstva. Osim toga, ponder dodijeljen usluga prijevoza u indeksu potrošačkih cijena iznosi 1,2%, te je mnogo manji nego ponder viši od 8,0% dodijeljen tim uslugama u indeksu cijena na malo, što dodatno ograničava učinak porasta cijena naftnih derivata.

Inače, i ako bi se na stranu stavila spomenuta statističkih pitanja, moglo bi se s priličnom sigurnošću tvrditi da je ovaj drugi val povećanja cijena potaknut rastom cijene sirove nafte prigušen. Naime, uz značajnu tendenciju usporavanja zabilježenu na tržištu rada, pritisci usmjereni na rast plaća su obuzdani, te je izgledno da će takvi i ostati. Ujedno nema razloga očekivati da će doći do značajnog efekta troškovnog pritiska jer je udio goriva i maziva u ukupnim troškovima produžeca prilično nizak. I na kraju, temeljna je inflacija ostala niska i porasla je u travnju 2004., u odnosu na isti mjesec prošle godine, samo za 1,9%.

Nadalje, tečaj kune prema euru u prvom je tromjesečju aprecirao za oko 3,3%, a nastavio je polako jačati tijekom svibnja. Daljnja aprecijacija ili stabilnost kune, što je odlika kasnog proljeća i ljeta, također bi prigušila uvezenu inflaciju. Kuna je također realno aprecirala za 1,0% u prvom tromjesečju (uz cijene pri proizvođačima) i 1,9% (uz potrošačke cijene).

Iako je tečaj kune aprecirao prema euru tijekom prvog tromjesečja, u tom su razdoblju također zabilježena značajna fluktuacijska kretanja. Prilično snažan aprecijacijski trend pojavio se krajem veljače te se nastavio tijekom ožujka. Središnja je banka odgovorila održavanjem četiriju deviznih aukcija kojima je tijekom ožujka kreirano oko 1,2 mlrd. kuna. Time je preokrenut aprecijacijski trend, pa je tečaj depreciirao u većem dijelu travnja. No, krajem travnja tečaj je ponovno počeo apprecirati.

Intervencijama središnje banke okončano je razdoblje smanjene likvidnosti. Vagana kamatna stopa na Tržištu novca Zagreb smanjena je sa 7,9% u ožujku na samo 4,0% u

travnju. Također, s poboljšanjem likvidnosti, banke su se prestale koristiti lombardnim kreditom središnje banke. Prosječni dnevni iznos korištenih lombardnih kredita smanjen je sa 240 mil. kuna u prva dva mjeseca 2004. na nulu u travnju i svibnju.

Monetarni i kreditni agregati rasli su sporije u prvom tromjesečju. Godišnja stopa rasta M1 je usporena i iznosila je na kraju prvog tromjesečja 2004. 7,2% u odnosu na godišnji rast od 9,8% na kraju 2003. M4 je smanjen u nominalnom iznosu, s tim da je glavina toga smanjenja posljedica učinka aprecijacije tečaja na devizne depozite. Kad se ti učinci isključe, smanjenje M4 bilo je blago i iznosilo je u prvom tromjesečju 2004. 0,7%.

Među komponentama M4 kunski dio kvazinovca i nadalje snažnije raste nego devizni dio kvazinovca. Godišnja stopa rasta ukupnih kunskih nemonetarnih depozita nastavila je ubrzano rasti, te je na kraju ožujka 2004. bila 32,0% veća nego na kraju istog mjeseca prošle godine. Bitno je zamijetiti da su devizni depoziti, koji su duže vrijeme bili komponenta M4 koja je ostvarivala najbrži rast, nastavili rasti, ali nešto sporijim tempom, te su, kad se isključi utjecaj tečaja, porasli u prvom tromjesečju 2004. za samo 6,3% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Devizni depoziti sektora stanovništva iz kojih je isključen utjecaj tečaja, porasli su za samo 4,9%.

Plasmani banaka, ako se isključi utjecaj tečaja, porasli su u prvom tromjesečju 2004. za oko 4,9%, što je umjereno ubrzanje stope rasta u odnosu na 3,2% s kraja četvrtog tromjesečja 2003. U prvom su tromjesečju ove godine krediti banaka poduzećima zapravo porasli nešto više nego krediti stanovništvu, posljedica čega je promjena smjera kretanja dugogodišnjeg trenda. Iako je još prerano za donošenje čvrstih zaključaka o promjeni, moguće je da su se banke suočile s problemom pronalazjenja novih klijenta u segmentu poslovanja sa stanovništvom. Osim toga, sastavljanje "crne liste" dužnika koji nisu uredno podmirivali svoje obveze možda je pridonijelo pooštavanju uvjeta za odobravanje kredita stanovništvu. Budući da odluka na temelju koje su banke bile obvezne upisati blagajničke zapise HNB-a u vrijednosti dvostruko većoj od svoga ostvarenog prekoračenja rasta kredita iznad dopuštenoga tromjesečnog porasta od 4% i uz nisku kamatnu stopu nije više na snazi, imamo razloga vjerovati da su banke sada spremnije udovoljavati potražnji za kreditima koju iskazuju poduzeća kao i da više ne usmjeravaju veći broj klijenta na svoja društva za lizing ili na izravno zaduživanje kod svojih matičnih banaka u inozemstvu.

Inozemno zaduživanje banaka poraslo je u prvom tromjesečju 2004. godine, posebice u ožujku. Razlog tome, čini se, treba tražiti u odluci HNB-a kojom se banke obvezuju da svakodnevno minimalno 35% svojih deviznih obveza održavaju likvidnim deviznim potraživanjima. Prilagodba toj odluci je postupna, dok se njezino potpuno poštivanje očekuje od kraja ožujka. Nekolicina banaka već je u potpunosti ostvarila spomenutu razinu posuđivanjem deviza te držanjem velikog dijela prihoda u likvidnoj deviznoj imovini. Ako je naša interpretacija točna, značajne stope rasta inozemnog zaduživanja banaka trebale bi se usporiti u drugom tromjesečju.

Inozemni dug Republike Hrvatske ostvario je u prvom

tromjesečju porast od 629 mil. dolara ili 2,7%, pri čemu udio duga sektora banaka u ukupnom porastu iznosi otprilike 425 mil. dolara. Neto inozemni dug sektora države porastao je za 178 mil. dolara. Najveći doprinos tom povećanju odnosi se na inozemno izdanje obveznice Hrvatske banke za obnovu i razvitak (*Euro Medium Term Note*, EMTN) u ukupnoj vrijednosti od 300 mil. EUR, emitirane u sklopu srednjoročnog programa prema kojem se HBOR, uz jamstva Vlade RH, može zadužiti ukupno za 500 mil. eura. Sredstva prikupljena izdavanjem te obveznice bit će upotrijebljena za financiranje izvoza i osiguranje izvoznih poslova te za poticanje malog i srednjeg poduzetništva.

Prema preliminarnim podacima deficit na tekućem računu platne bilance iznosio je u prvom tromjesečju 2004. godine 1,46 mlrd. dolara, što je porast od 33,6% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Nominalni porast dijelom odražava i deprecijaciju američkog dolara prema euru od 16,6%, pa je povećanje deficita na tekućem računu, izraženo prema stalnom tečaju, znatno niže.

Najveći doprinos povećanju deficita na tekućem računu platne bilance u prvom tromjesečju 2004. godine dao je deficit u robnoj razmjeni svojim porastom od 21,9% na godišnjoj razini te, u mnogo manjoj mjeri, godišnji rast neto rashoda koji se odnose na ostale usluge i zadržanu dobit te povećanje odljeva s osnove dospjelih kamata na inozemna izdanja obveznica.

Stopa rasta robnog izvoza smanjena je u prvom tromjesečju na 10,6% u dolarskom iznosu, što je za 12,1 postotni bod manje od stope rasta zabilježene u istom razdoblju prošle godine. Što je još važnije, stopa rasta robnoga izvoza iz kojeg je isključen izvoz brodova smanjena je u prvom tromjesečju na 6,2%, što je također 12,1 postotni bod manje od stope ostvarene u istom razdoblju prošle godine. Ovaj agregat koji u kraćim vremenskim razdobljima bilježi mnogo manje oscilacije nego ukupni robni izvoz, daje točniju sliku usporavanja izvozne dinamike. Među odsjecima koji su zabilježili značajno smanjenje izvoza izdvajaju se izvoz šećera i meda, izvoz medicinskih i farmaceutskih proizvoda te izvoz nafte i naftnih derivata.

Istodobno je došlo i do usporavanja rasta robnog uvoza, koji je u prvom tromjesečju smanjen na 9,6%, što je za 7,9 postotnih bodova manje od stope rasta zabilježene u istom razdoblju prošle godine. Smanjenje stope rasta uvoza kapitalnih dobara glavni je uzrok ukupnog smanjenja uvoza. Stopa rasta uvoza strojeva i transportnih uređaja iz koje je isključen uvoz brodova i cestovnih vozila tako iznosi 3,5%, što je za 34,9 postotnih bodova manje od stope rasta zabilježene u istom razdoblju prošle godine.

U trenutku pisanja ovog biltena nisu pristigli svi podaci o državnim financijama. Manjak proračuna konsolidirane središnje države iznosio je na kraju prvog tromjesečja 2004. godine 3,4 mlrd. kuna na gotovinskoj osnovi, dok podaci proračuna konsolidirane opće države, koji su interesantniji s makroekonomskog stajališta, još nisu bili pristigli. Prihodi proračuna konsolidirane središnje države porasli su u prvom tromjesečju za 6,7% na godišnjoj razini, dok su rashodi porasli za 8,7%. Za 2004. godinu planiran je manjak proračuna konsolidirane središnje države od 8,6 mlrd. kuna na gotovinskoj osnovi, pri čemu bi se 30% potreba za financiranjem

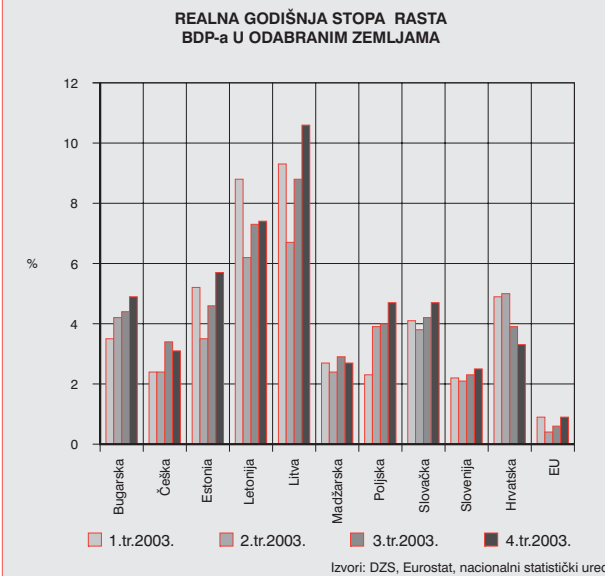
trebalo pokriti kapitalnim prihodima (koji uključuju privatizacijske prihode) i sredstvima prenesenim iz prošle godine i sačuvanim za potrebe financiranja u prvom tromjesečju (55 mil. USD izvanrednih prihoda iz procesa sukcesije bivše SFRJ te 100 mil. USD od SAL-a Svjetske banke), dok će se ostatak osigurati zaduživanjem. Pregovori s Međunarodnim monetarnim fondom o planovima financiranja i fiskalnoj politici tijekom 2004. i 2005. godine još nisu zaključeni. Cilj spomenutog sporazuma s MMF-om jest stabilizirati udio inozemnog duga u BDP-u te potaknuti vladu da se radije zadužuje na domaćim financijskim tržištima. Očekuje se da će sporazum o ovim izuzetno važnim pitanjima biti zaključen početkom lipnja.

Potražnja

U 2003. godini došlo je do usporavanja ukupne gospodarske aktivnosti, te je bruto domaći proizvod u odnosu prema prethodnoj godini porastao realno za 4,3%. Taj je rast nominalno iznosio 7,6%, što, izraženo u novcu, iznosi približno 14 mlrd. kuna. Usporavanje je bilo izraženije u drugoj polovici 2003., kada je u trećem tromjesečju realna godišnja stopa rasta BDP-a iznosila 3,9%, a u četvrtom tromjesečju samo 3,3%. Navedene promjene prije svega su posljedica kretanja osobne potrošnje, s obzirom na to da je njezin udio u ukupnom BDP-u od svih njegovih komponentata najveći. Ekonomski indikatori mjesečnih kretanja na početku 2004. godine upućuju na blaži gospodarski rast i oživljavanje aktivnosti u usporedbi s krajem 2003. godine.

Podaci o kretanju gospodarske aktivnosti u europskim zemljama pokazuju da je u 2003. godini, i to postupno od početka prema kraju godine, došlo do ubrzanja gospodarskog rasta. Tako je u Europskoj uniji u trećem tromjesečju 2003. zabilježena godišnja stopa rasta BDP-a od 0,6%, a u posljednjem tromjesečju od 0,9% (potonja je, dakle, bila viša i od prosječne godišnje stope rasta za 2003.). U zemljama eurozone (članicama EMU-a) u prošloj je godini bila prisutna slična dinamika, ali na 0,2 do 0,3 postotna boda nižim ra-

Slika 2.

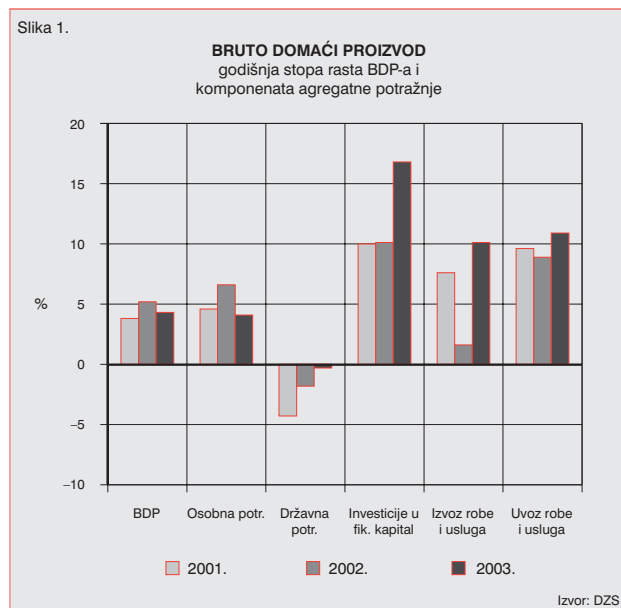

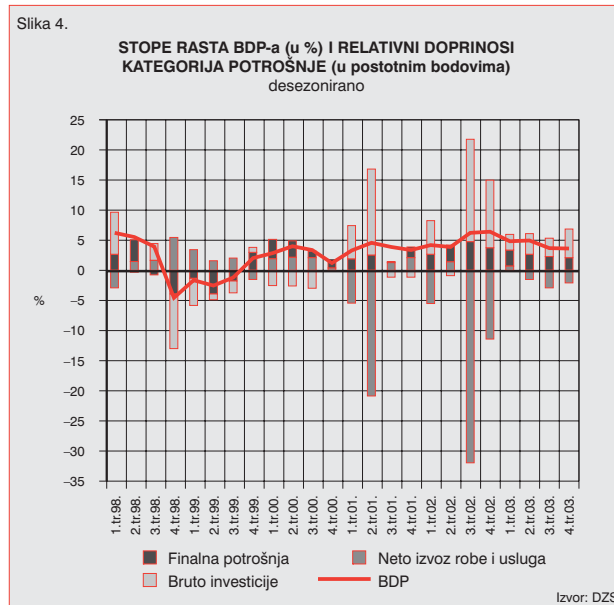
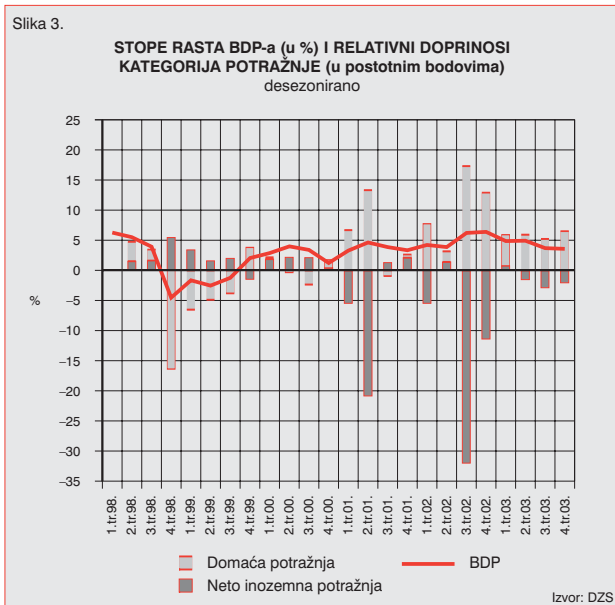
zinama godišnjih stopa rasta. U 2003. je godini u većini srednjoeuropskih tranzicijskih zemalja, koje su gotovo sve 1. svibnja 2004. postale novim članicama EU, zabilježen slabiji gospodarski rast nego u Hrvatskoj. To se prije svega odnosi na Sloveniju, Mađarsku, Češku i Poljsku, dok je godišnja stopa rasta BDP-a u Slovačkoj i Bugarskoj bila približna onoj zabilježenoj u Hrvatskoj. Iz ove grupe zemalja već se nekoliko uzastopnih godina izdvajaju baltičke zemlje, koje bilježe izuzetno visok gospodarski rast. U posljednjem tromjesečju 2003. godine niže godišnje stope rasta nego u Hrvatskoj zabilježene su u Sloveniji (2,5%), i to uz umjereno ubrzanje rasta od početka godine prema njezinu kraju, te u Mađarskoj (2,7%) i Češkoj (3,1%) s naznakama blagog usporavanja. U Bugarskoj, Poljskoj i Slovačkoj, te u Estoniji, Litvi i Letoniji u četvrtom je tromjesečju 2003. ostvaren realni godišnji rast BDP-a viši nego u Hrvatskoj.

Inozemna potražnja

Promatrana prema komponentama agregatne potražnje, neto inozemna potražnja je u svim tromjesečjima 2003. godine dala negativan doprinos rasti BDP-a, pri čemu je njezin najveći negativni doprinos zabilježen u posljednjem tromjesečju. Međutim, preliminarni podaci platne bilance pokazuju drukčiju sliku vanjskotrgovinskih odnosa nego obračun BDP-a, odnosno da su u drugom i trećem tromjesečju prošle godine ostvareni izuzetno dobri rezultati u turizmu. Samo se, dakle, kretanja inozemne potražnje prikazana u tromjesečnom obračunu bruto domaćeg proizvoda za prvo i posljednje tromjesečje 2003. godine podudaraju s kretanjima zabilježenim u platnoj bilanci, a što bi trebao biti standard prema metodološkim uputama o sastavljanju procjene tromjesečnog obračuna BDP-a.

Prema procjeni BDP-a za 2003. godinu nešto snažnija dinamika izvoza robe i usluga zabilježena je u prvom i posljednjem tromjesečju. Ta se kretanja podudaraju s kretanjima robnog izvoza, čiji je rast bio posebno snažan u prvom tromjesečju prošle godine. S druge strane, visok rast procijenjenih prihoda od turističkih usluga, prema podacima dobivenim is-

traživanjima za potrebe sastavljanja platne bilance, utjecao je na visok rast izvoza usluga u lanjskom drugom i trećem tromjesečju. No kao što je već navedeno, ti podaci nisu u potpunosti uključeni u obračun BDP-a, pa prema tom obračunu izgleda kao da je izvoz sredinom godine bio usporen.

Uvoz robe i usluga se u 2003. godini povećavao sličnom dinamikom kao i izvoz, uz godišnju stopu rasta od 10,9%. Uz to je od drugog tromjesečja prema kraju godine došlo i do laganog ubrzanja rasta uvoza, pri čemu je ubrzanje bilo snažno i kod uvoza robe i kod uvoza usluga. Uz to je u posljednjem tromjesečju značajno porastao uvoz transportnih i ostalih usluga.

U prvom je tromjesečju 2004., prema preliminarnim podacima, izvoz robe iskazan po stalnom tečaju iz 2002. povećan za 10,6% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. No, kada se iz vremenske serije ukupnoga robnog izvoza isključe brodovi, podaci upućuju na usporevanje izvozne dinamike u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Istodobno se uočava i usporevanje uvozne aktivnosti, jer je u prvom tromjesečju 2004. zabilježena godišnja stopa rasta robnog uvoza izraženog po stalnome tečaju od 9,6%. Ipak je i to snažan rast uvoza, potaknut još uvijek žilavom domaćom potražnjom. Uz to, kretanje indikatora u turizmu u prvom tromjesečju 2004. godine upućuje na ubrzanje rasta izvoza usluga, što dodatno pozitivno utječe na rast BDP-a u prvom tromjesečju 2004.

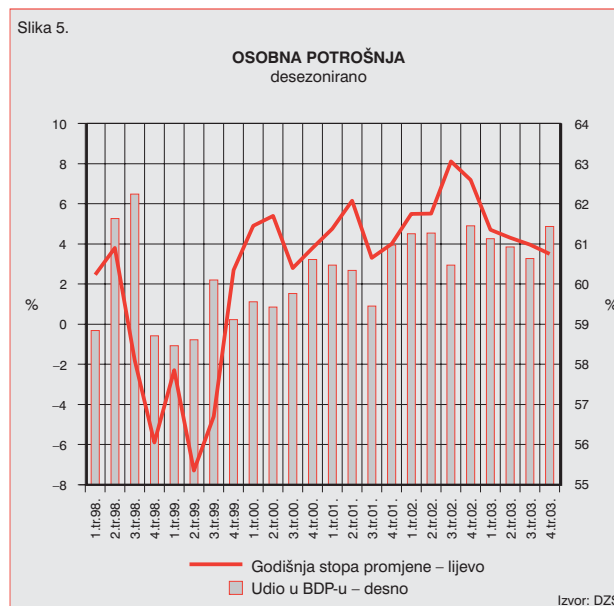
Domaća potražnja

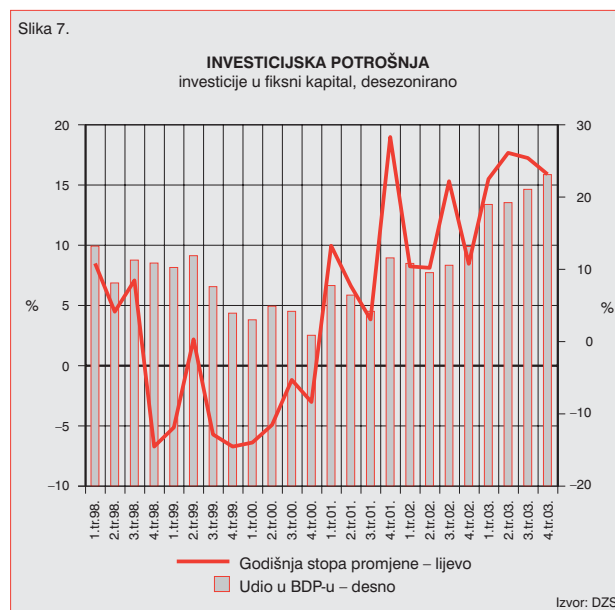
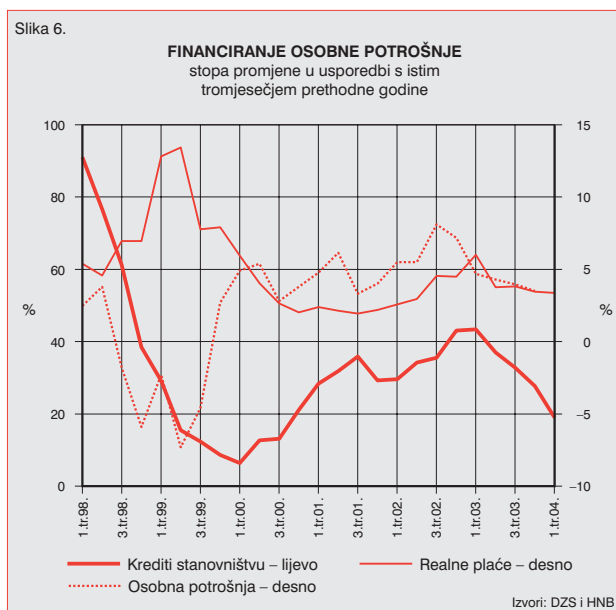
Glavni pozitivan doprinos rastu BDP-a u prošloj godini dala je domaća potražnja. Ipak, uočljivo je da se doprinosi ukupne domaće potražnje rastu BDP-a tijekom 2003. usporevaju u odnosu na drugu polovicu 2002. godine, kada su ti doprinosi iznosili više od 12 postotnih bodova. Investicije u kapital, koje su u svim tromjesečjima 2003. zabilježile realni godišnji rast viši od 14%, najznačajniji su izvor rasta BDP-a. Kretanje bruto investicija, koje, osim investicija u fiksni kapital, uključuju promjenu zaliha i statističku diskrepanciju, u prošloj se godini nije mnogo razlikovalo od kretanja investi-

cija u fiksni kapital. Tako je u 2003. godini doprinos bruto investicija rastu BDP-a iznosio 3,3 postotna boda i bio je manji nego u 2002. godini zbog mnogo manjih oscilacija zabilježenih kod kategorije promjene zaliha. Finalna potrošnja je u 2003. godini također smanjila svoj doprinos rastu BDP-a u odnosu na kretanja u prethodnoj godini. Taj je doprinos bio manji u drugoj nego u prvoj polovici godine, što je posljedica usporevanja rasta osobne potrošnje, prae- nego vrlo blagim padom državne potrošnje.

Osobna potrošnja

Usporevanje rasta osobne potrošnje u prošloj godini zastavljeno je u posljednjem tromjesečju, kada je ostvaren naj-snažniji tromjesečni rast osobne potrošnje. No na godišnjoj razini prisutno je značajno usporevanje rasta osobne potrošnje, s više od 7% u 2002. na 4,1% u 2003. Najniža godišnja stopa rasta osobne potrošnje u 2003. godini ostvarena je u trećem tromjesečju, no nešto drukčiju sliku pokazuju desezonirani podaci jer isključuju efekt božićnih blagdana.

Uzevši to u obzir, može se reći da je trend usporavanja rasta osobne potrošnje bio prisutan tijekom cijele godine, te je u četvrtom tromjesečju zabilježena njezina najniža godišnja stopa rasta.

Ta su kretanja utjecala i na smanjivanje doprinosa osobne potrošnje ukupnom rastu bruto domaćeg proizvoda u 2003. godini, umanjujući taj doprinos za gotovo 2 postotna boda u odnosu na 2002. S obzirom na značenje osobne potrošnje u formiranju agregatne potražnje (udio osobne potrošnje u BDP-u približno iznosi 60%), time je umanjeno i doprinos finalne i ukupne domaće potražnje rastu BDP-a.

Kretanje realnog prometa u trgovini na malo u prva tri mjeseca 2004. godine upućuje na nastavak usporavanja osobne potrošnje. Usporavanje je postalo izraženo u drugoj polovici 2003. godine kada je godišnja realna stopa rasta prometa u trgovini na malo iznosila 5,0%. Početkom 2004. godine ta su kretanja dodatno pojačana, te je u prvom tromjesečju 2004. realna godišnja stopa rasta prometa u trgovini na malo iznosila 2,7%.

Izvori financiranja osobne potrošnje, kao prethodeći pokazatelji ove kategorije agregatne potražnje, upućuju na mogućnost njezina daljnjeg usporavanja u prvoj polovici 2004. godine. Godišnje usporavanje bankovnih kredita sektoru stanovništva, prisutno od drugog tromjesečja prošle godine, primjetno je i u 2004. godini, ali još uvijek uz visoke dvoznamenkaste stope rasta. Godišnja je stopa rasta prosječnih realnih neto plaća (izračunatih tako da su nominalne vrijednosti neto plaća deflacirane indeksom potrošačkih cijena) s razine od 3,8% u drugom i trećem tromjesečju 2003. godine smanjena na 3,4% u posljednjem tromjesečju prošle godine i u prva tri mjeseca 2004. godine.

Investicijska potrošnja

Investicijska potrošnja je u 2003. godini također pokazivala znakove usporavanja, što je prije svega rezultat kretanja zaliha (i statističke diskrepancije) u promatranom razdoblju. No, promatrajući isključivo investicije u fiksni kapital, uočljivo je sasvim suprotno kretanje, odnosno njihov visoki godišnji porast od 16,8%. Međutim, u posljednjem je trom-

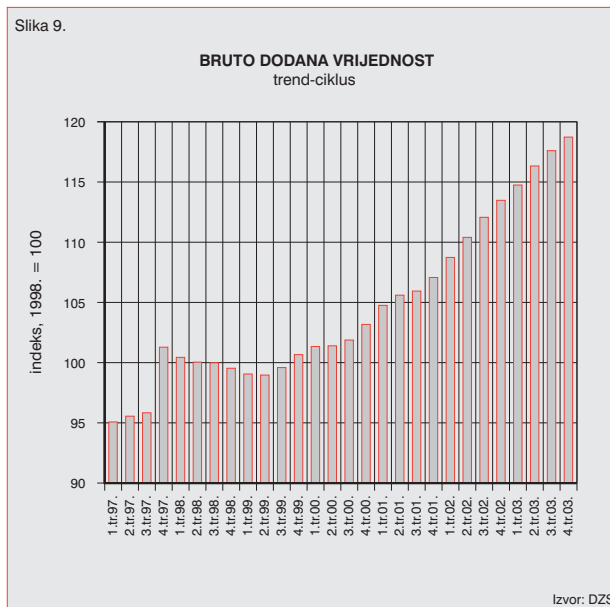
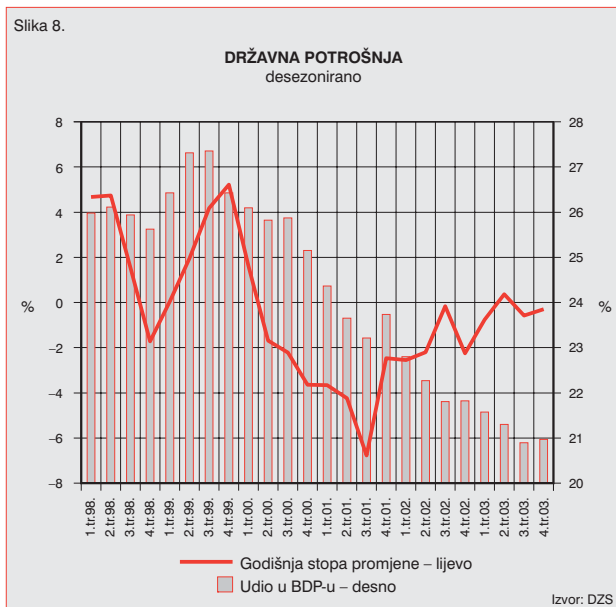
jesečju došlo do blagog usporavanja rasta investicija u fiksni kapital, te je njihova godišnja stopa rasta u tom tromjesečju bila najniža u 2003. (14,8%). Unatoč tome, bruto investicije su u posljednjem tromjesečju 2003. godine, potaknute povećanjem zaliha, pridonijele rastu BDP-a sa čak 3,8 postotnih bodova.

Najsnažniji impuls investicijskoj aktivnosti i dalje dolazi od građevinskih radova, koji su velikom dijelom determinirani značajnim ulaganjima u infrastrukturne projekte. Njima je pokriven i veliki dio kapitalnih ulaganja države. S obzirom na sezonski učinak djelatnosti građevinarstva, valja očekivati veću investicijsku aktivnost u drugom tromjesečju 2004., koja će biti potaknuta planiranim svršetkom novih dionica autocesta do kraja lipnja. Zbog toga se na početku 2004. godine ponovno očekuje značajan doprinos investicija u fiksni kapital rastu bruto domaćeg proizvoda.

Državna potrošnja

U 2003. godini nastavljeno je smanjivanje tekućih rashoda države za usluge koje se pružaju građanima, no slabijim intenzitetom nego u prethodne tri godine. Prema procjeni tromjesečnog obračuna BDP-a državna je potrošnja za dobra i usluge u 2003. godini realno smanjena za 0,3% u odnosu prema 2002. Pritom je, sudeći prema procjeni, u prvom i trećem tromjesečju zabilježen pad potrošnje, u drugom je tromjesečju došlo do laganog rasta državne potrošnje, a u četvrtom tromjesečju do stagnacije na razini istog tromjesečja prethodne godine.

Prema podacima Ministarstva financija rashodi konsolidirane proširene središnje države za plaće te ostale kupovine dobara i usluga u 2003. nominalno su povećani za 5,2% u odnosu prema prethodnoj godini, što odgovara procjeni blagog realnog smanjivanja državne potrošnje. Pri tome je snažan rast zabilježen kod kategorije plaća, no on ne potječe od povećanja broja zaposlenih, već je rezultat rashoda za otpremnine onih koji su otišli iz državne uprave (npr. u mirovinu) i za druge naknade zaposlenima koji više ne rade u državnoj upravi. S druge strane, rashodi za kupovinu dobara i usluga nominalno su povećani za 1,2%, što je manje od ras-

ta inflacije i govori o njihovom realnom smanjenju.

Preliminarni podaci Ministarstva financija o ostvarenim rashodima na početku 2004. godine pokazuju da je nastavljeno obuzdavanje državne potrošnje. Tako su u prvom tromjesečju 2004. godine ukupni rashodi konsolidirane proširene središnje države za dobra i usluge bili u nominalnom iznosu jednaki onima iz istog tromjesečja prethodne godine, što pokazuje da se nastavlja realno smanjivanje potrošnje. Pri tome je ponovo snažnija kontrakcija potrošnje prisutna kod kategorije ostalih kupovina dobara i usluga, dok se rast mase plaća u državnoj upravi nastavlja.

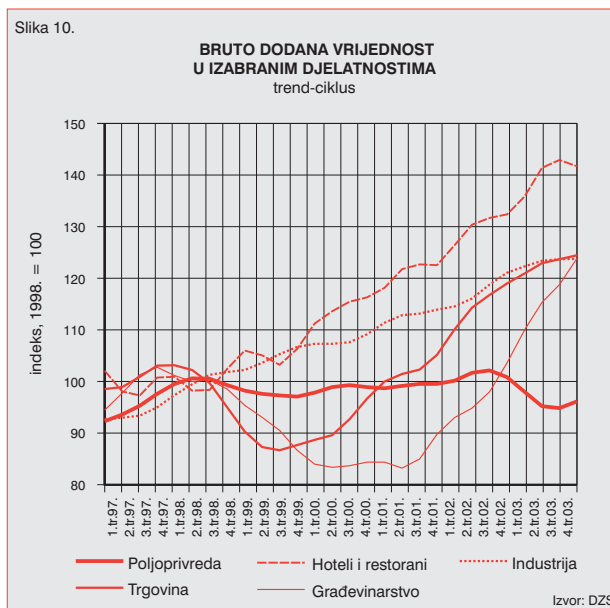
Proizvodnja

Ukupna bruto dodana vrijednost porasla je u 2003. godini realno za 4,9%, što upućuje na blago usporavanje rasta BDV-a u odnosu na 2002. godinu kada je on iznosio 5,2%. Značajnije usporavanje BDV-a zbililo se u posljednjem tromjesečju 2003. godine kada je godišnja stopa promjene bila za 2 postotna boda niža od stope iz drugog tromjesečja iste godine, u kojem je ostvaren najsnažniji rast BDV-a u 2003. godini (5,8%).

U posljednjem je tromjesečju 2003. godine rast bruto dodane vrijednosti bio nešto slabijeg intenziteta nego rast bruto domaćeg proizvoda utvrđenog proizvodnom metodom. To je u skladu s uočenom pravilnošću kretanja tih dviju veličina. Naime, jednostavne stope rasta¹ BDV-a fluktuiraju u manjem rasponu nego stope rasta BDP-a. Razlog je sezonalnost kategorije “porezi na proizvode umanjeni za subvencije”², čija je dinamika slabija u I. i IV. tromjesečju, odnosno snažnija u II. i III. tromjesečju, s obzirom na kretanja u djelatnostima usko vezanim uz turističku sezonu – trgovini, hotelima i restoranima, te prijevozu, skladištenju i vezama. U

skladu s navedenim, i u prvom je tromjesečju ove godine rast bruto dodane vrijednosti bio nešto slabiji nego rast bruto domaćeg proizvoda, dok se u drugom i trećem tromjesečju može očekivati promjena odnosa opisanih stopa rasta i snažniji tromjesečni rast BDP-a u odnosu na rast BDV-a.

Na navedeno godišnje usporavanje rasta ukupne bruto dodane vrijednosti u 2003. godini ponajviše su utjecala istovjetna kretanja u djelatnostima industrije i trgovine, koja čine više od 40% ukupnog BDV-a. Najsnažniji godišnji rast bruto dodane vrijednosti u 2003. godini zabilježen je u djelatnosti građevinarstva, no i u ovoj je djelatnosti u drugoj polovici prošle godine došlo do usporavanja aktivnosti, ali na još uvijek visokim razinama rasta (18,6% u četvrtom tromjesečju prošle godine). U svim je ostalim djelatnostima, osim u djelatnosti poljoprivrede, te prijevoza, skladištenja i veza, u 2003. godini također zabilježeno usporavanje rasta BDV-a. U djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza u posljednjem je tromjesečju prošle godine zabilježen najveći godišnji porast bruto dodane vrijednosti u posljednje dvije godine. Za razli-

1 Jednostavna stopa rasta (G) dana je izrazom: $G = [(It/It - 1) - 1] \times 100$; gdje je t razdoblje (mjesec, tromjesečje ili godina), a I vrijednost promatrane veličine.

2 $BDP = BDV + (\text{porezi na proizvode} - \text{subvencije})$

ku od toga, BDV u djelatnosti poljoprivrede, koja još uključuje lov, šumarstvo i ribarstvo, kontinuirano je opadao tijekom cijele 2003. godine. Trend-ciklus vrijednosti BDV-a u poljoprivredi pokazuje da je slaba dinamika rasta BDV-a u toj djelatnosti prisutna već duži niz godina, što upućuje na potrebu restrukturiranja proizvodnje. U javnim i društvenim djelatnostima i nadalje je primjetna stagnacija koja je započela u 2001. godini.

Industrija

U djelatnosti industrije u četvrtom je tromjesečju 2003. godine ostvareno povećanje bruto dodane vrijednosti od 1,7% na godišnjoj razini, što je najniža stopa rasta od drugog tromjesečja 2002. godine. Unatoč tome, godišnji je porast BDV-a u 2003. iznosio 4,5%, što je nešto više nego godinu dana prije. Ukupna industrijska proizvodnja u prvom je tromjesečju 2004. godine, nasuprot stagnaciji u posljednjem tromjesečju prethodne godine, zabilježila godišnji porast od 3,4% zahvaljujući snažnijoj dinamici rasta proizvodnje u veljači i ožujku. U travnju je kod industrijske proizvodnje došlo do laganog usporavanja rasta, pa je zabilježena godišnja stopa od 2,8%. No kako je izrazita volatilnost uobičajena pojava u kretanju industrijske proizvodnje, još se ne može govoriti o značajnom ponovnom usporavanju stopa rasta proizvodnje na početku drugog tromjesečja. Vjerojatno će i podaci o ostvarenom BDV-u na početku 2004. godine pokazati da je on rastao nešto snažnijom dinamikom nego na kraju prošle godine.

Opisana su kretanja uglavnom determinirana kretanjima u prerađivačkoj industriji, koja čini više od 80% ukupne industrijske proizvodnje i u kojoj je u razdoblju od siječnja do travnja 2004. zabilježen godišnji rast od 4,2%. Najznačajniji doprinos pozitivnim kretanjima u razdoblju od siječnja do travnja 2004. dali su, prema originalnim podacima, proizvodnja hrane i pića, proizvodnja proizvoda od metala (bez strojeva i opreme), izdavačka i tiskarska djelatnost, te proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda. Valja primijetiti da je kod svih odjeljaka tekstilne industrije u promatranom raz-

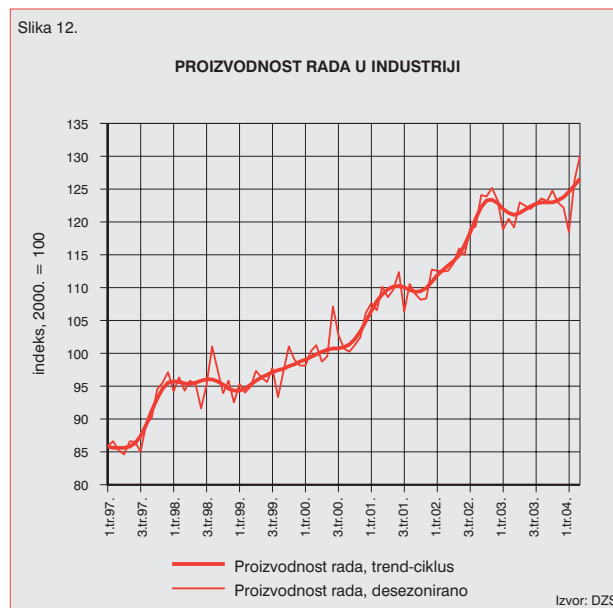
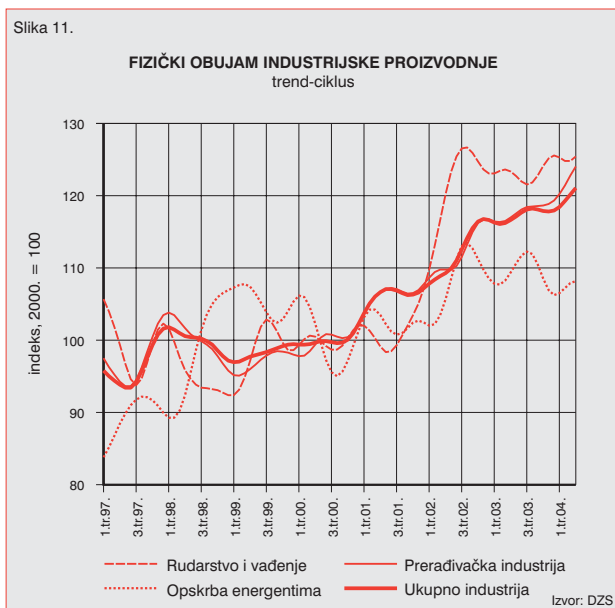
doblju zabilježen pad proizvodnje.

U području rudarstva i vađenja je u ožujku i travnju 2004. godine zabilježeno usporavanje aktivnosti u odnosu na iste mjeseci prošle godine. To je, unatoč relativno visokim godišnjim stopama rasta s početka godine, rezultiralo relativno niskom kumulativnom godišnjom stopom rasta proizvodnje u travnju od 2,6%. U području opskrbe električnom energijom, plinom i vodom je, nakon negativnih kretanja u siječnju i veljači te oživljavanja proizvodnje u ožujku, u travnju ponovno došlo do usporavanja, uz godišnju stopu rasta od samo 1,4%. Tako u prva četiri mjeseca ipak nije ostvaren rast proizvodnje, već je razina opskrbe energentima bila za 0,4% niža nego u istom razdoblju prošle godine.

Promatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, rastu ukupne industrijske proizvodnje u prva četiri mjeseca 2004. najviše je pridonio porast intermedijarnih proizvoda (5,7% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine). Zamjetan rast u promatranom razdoblju zabilježen je i u proizvodnji kapitalnih proizvoda, i to ponajviše zbog izrazitog skoka u veljači (za 30,1% u odnosu prema istom mjesecu prethodne godine), dok je u ožujku i travnju bilo primjetno usporavanje na godišnjoj razini. U ostalim glavnim industrijskim grupacijama u prva četiri mjeseca ove godine isto je tako ostvaren pozitivan rast proizvodnje. No on je bio vrlo blag u proizvodnji energije i netrajnih proizvoda za široku potrošnju, dok je najsnažniji rast bio u vrlo maloj grupaciji trajnih proizvoda za široku potrošnju.

Rast u djelatnosti industrije zabilježen u prvom tromjesečju 2004. godine bio je donekle potaknut inozemnom potražnjom. Tako je u prvom tromjesečju ove godine najintenzivniji rast proizvodnje i izvoza zabilježen u grupacijama trajnih proizvoda za široku potrošnju i kapitalnih proizvoda. Nasuprot tome, promatrano prema NKD-u, proizvodnja u odjeljku kemikalija i kemijskih proizvoda bila je namijenjena domaćem tržištu, na što upućuje podatak o značajnom padu izvozne aktivnosti u tom odjeljku industrijske proizvodnje.

U Hrvatskoj je u prvom tromjesečju ove godine nastavljen dugoročan trend rasta proizvodnosti rada u industriji, čije su kratkoročne oscilacije uzrokovane nepravilnom putanjom

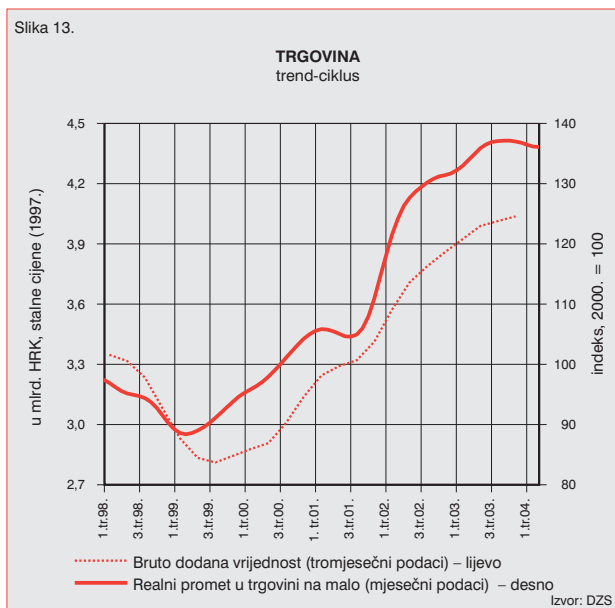
ekspanzije industrijske proizvodnje. Tako je u prvom tromjesečju 2004. godine zabilježen godišnji porast proizvodnosti rada od 4,6%, što je više od povećanja ostvarenog u prethodnoj godini (3,4%). Prema procjeni DZS-a najveći godišnji rast proizvodnosti rada u prva tri mjeseca ove godine ostvaren je u prerađivačkoj industriji, gdje je uz visok rast proizvodnje zabilježeno i smanjenje zaposlenosti. Jedino je u području opskrbe energentima u promatranom razdoblju došlo do blagog pada proizvodnosti. Godišnji pad proizvodnosti u prvom tromjesečju ove godine zabilježen je u ukupno šest odjeljaka industrije, koji čine približno 17% ukupne industrijske proizvodnje. Pritom je najsnažniji pad proizvodnosti zabilježen u odjeljku proizvodnje odjeće.

Trgovina

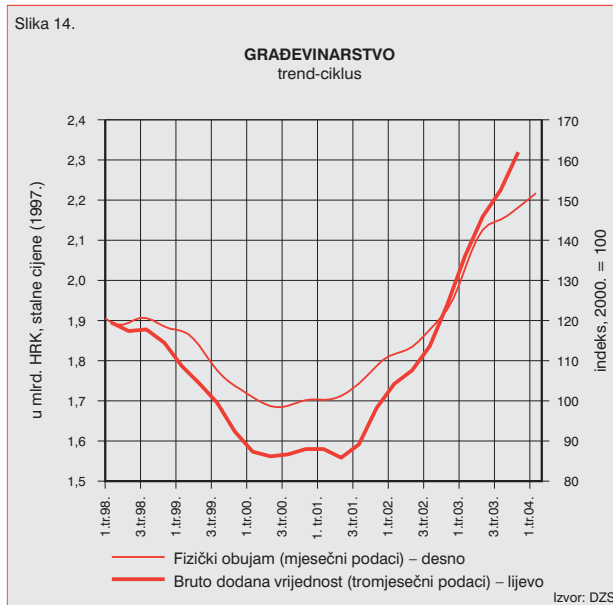
Rast bruto dodane vrijednosti ostvaren u djelatnosti trgovine iznosio je u 2003. godini 7,1%, što je značajno usporevanje rasta u odnosu na prethodne godine (u 2002. godini rast BDV-a u djelatnosti trgovine iznosio je 12,7%, a u 2001. je bio još snažniji). Pri tome je slabiji godišnji rast BDV-a trgovine zabilježen u drugoj polovici 2003. godine, ali je u svim tromjesečjima ipak bio iznad godišnjeg rasta ukupne bruto dodane vrijednosti. Takva su se kretanja odrazila i na dinamiku godišnjih promjena realnog prometa u trgovini na malo u prvom tromjesečju ove godine, kada je godišnja stopa rasta iznosila samo 2,7%. To je posljedica usporevanja ekspanzije bankovnih kredita odobrenih sektoru stanovništva, dijelom zbog zasićenosti nakon visokog rasta kredita u prethodnim godinama.

Ukupni realni promet u djelatnosti trgovine u prva tri mjeseca ove godine, prema originalnim podacima, konstantno opada po prosječnoj godišnjoj stopi od 5,0%. Najsnažniji nominalni pad zabilježen je u promatranom razdoblju u trgovini na malo motornim gorivima i mazivima, zatim u prodaji, održavanju i popravku motornih vozila, te u trgovini na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože (što je u skladu s opisanim kretanjima u odjeljcima prerađivačke industrije).

Slika 13.

Slika 14.

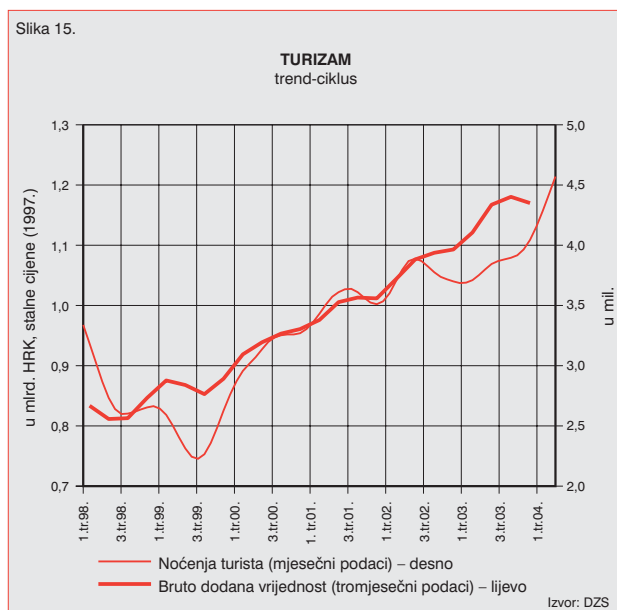
Građevinarstvo

Djelatnost građevinarstva je u 2003. godini doživjela izrazito snažan uzlet, koji je bio nekoliko puta snažniji od kretanja u ostalim gospodarskim granama. Tako je bruto dodana vrijednost u građevinarstvu povećana za 20,2% u odnosu prema prethodnoj godini, dok je rast indeksa građevinskih radova bio i nešto snažniji. Pritom je najsnažniji rast aktivnosti zabilježen u drugom, a potom u trećem tromjesečju, što potvrđuje da je ovo djelatnost s jako izraženom sezonskom komponentom, koja je najvećim dijelom uvjetovana vremenskim prilikama. U četvrtom je tromjesečju 2003. kao i na početku 2004. godine došlo do laganog usporevanja dinamike građevinskih radova, što je uobičajeno u tim, za djelatnost građevinarstva, manje povoljnim razdobljima. No, s obzirom da je u četvrtom tromjesečju 2003. zabilježena godišnja stopa rasta indeksa građevinskih radova od 20,7%, a u prva dva mjeseca 2004. od 16,5%, može se zaključiti da su kretanja u građevinarstvu i nadalje mnogo snažnija nego u drugim gospodarskim granama.

Najveći poticaj ovako izuzetno velikom porastu aktivnosti u djelatnosti građevinarstva dolazi od velikih ulaganja u izgradnju cestovne infrastrukture. Tako se u 2003. godini 55,3% ukupne vrijednosti izvršenih radova odnosilo na prometnu infrastrukturu, a od preostalog dijela 18,9% na nestambene zgrade i 10,9% na stambene zgrade. No ovdje treba naglasiti da je u 2003. završeno i 25,1% više stanova nego u godini prije i da je krajem 2003. u izgradnji bilo više stanova nego krajem prethodne godine. Ipak, umjereniji rast vrijednosti neto narudžbi u 2003. godini i pad broja izdanih građevinskih dozvola na početku 2004. upućuju na usporevanje građevinske aktivnosti u 2004. godini.

Turizam

Ubrzavanje godišnjeg porasta bruto dodane vrijednosti u djelatnosti hotela i restorana u 2003. godini rezultiralo je stopom rasta BDV-a od 8,3%. Najniže godišnje stope rasta BDV-a u djelatnosti hotela i restorana zabilježene su u pr-

vom i posljednjem tromjesečju 2003., kada se ostvaruje i najmanji promet u ovoj djelatnosti, dok je jači rast u drugom i trećem tromjesečju utjecao na postizanje boljih rezultata na razini cijele godine. Međutim, suprotno od kretanja bruto dodane vrijednosti, rast broja dolazaka i ostvarenih noćenja turista polako se ubrzavao tijekom druge polovice 2003. godine, pa je na početku 2004. godine bio dosegnut vrhunac porasta. Tako je u prvom tromjesečju 2004. zabilježena godišnja stopa rasta broja dolazaka turista od 12,1%, koji su ostvarili 20,1% više noćenja u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. Pri tome je najsnažniji rast ostvaren u ožujku, a ta su kretanja tim zanimljivija što su se zbila mnogo prije glavne turističke sezone, kada bi se takva dinamika inače mogla očekivati. No, važno je istaknuti da se u proteklih godinama u prvom tromjesečju ostvarivalo samo oko 2% od ukupnoga godišnjeg broja noćenja turista, pa tako kretanja u prvom tromjesečju značajnije ne utječu na ukupne godišnje rezultate u turizmu.

Te promjene vjerojatno odražavaju poboljšanje turističke

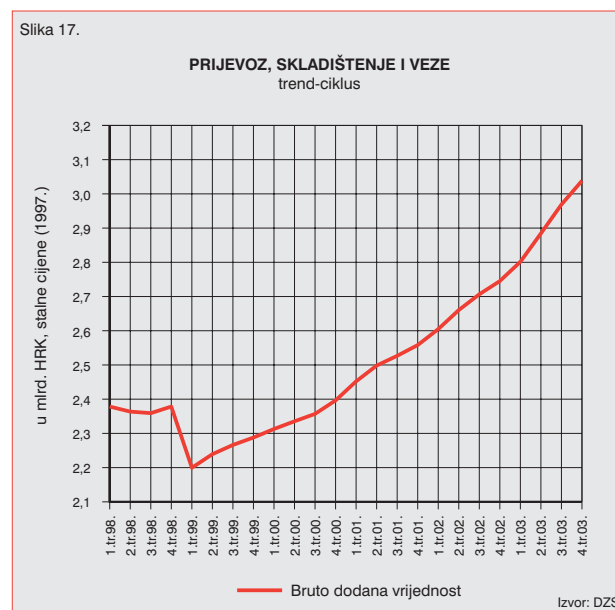
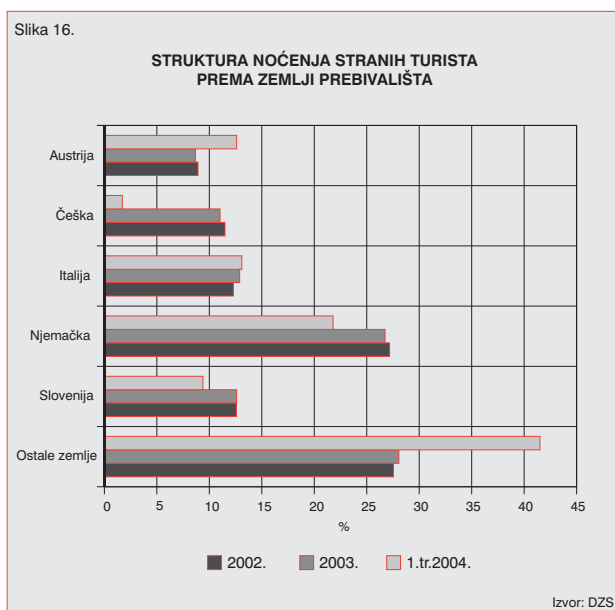
ponude i pojačanu marketinšku aktivnost, na što upućuje i značajno povećanje organiziranih dolazaka. Primarne destinacije turista su u promatranom razdoblju bile Primorsko-goranska županija i Istarska županija, a strani su gosti većinom dolazili iz Njemačke (21,8%), Italije (13,1%) i Austrije (12,6%) – zemalja čiji stanovnici i inače čine većinu u strukturi gostiju na godišnjoj razini. U prvom tromjesečju 2004. više od polovine turista bili su domaći turisti (za 4,9% više nego u istom razdoblju prošle godine). Do kraja godine mogu se očekivati manje promjene u strukturi gostiju, posebno porast broja gostiju koji preferiraju boravak u Hrvatskoj u ljetnim mjesecima (npr. gosti iz Češke i Slovenije).

Prijevoz i veze

U djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza u 2003. je godini pojačan rast aktivnosti u odnosu prema kretanjima zabilježenim u prethodnoj godini. Godišnji rast bruto dodane vrijednosti u ovoj je djelatnosti iznosio visokih 9,2%, što je za 4,3 postotna boda više od godišnjeg rasta ukupnog BDV-a. Ova je djelatnost, uz građevinsku, bila najpropulzivnija u prošloj godini. Godišnji rast BDV-a u djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza kontinuirano se ubrzavao u svim tromjesečjima 2003. godine, pa je u posljednjem tromjesečju prošle godine iznosio čak 11,0%.

U prvom tromjesečju 2004. nastavljen je rast aktivnosti u djelatnosti prijevoza. Pri tome je, uz nastavak snažnog rasta prijevoza robe, došlo i do oporavka prijevoza putnika. Tako je nakon pada u prošloj godini, u prvom tromjesečju 2004. zabilježen rast broja prevezenih putnika od 5,4% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. U prva tri mjeseca 2004. godine u cestovnom je prijevozu, čiji je udio u ukupnom prijevozu robe i putnika najveći, zabilježen značajan godišnji rast, i to kod prijevoza putnika od 4,7%, a kod prijevoza robe od 25,5%. Relativno visoke godišnje stope rasta u prvom tromjesečju 2004. ostvarene su i u željezničkom prijevozu te u manje značajnom zračnom prijevozu.

Najizraženiji je rast aktivnosti već nekoliko godina u telekomunikacijskim uslugama, što je rezultat uvođenja novih

tehnologija, povećanja broja usluga i broja njihovih korisnika. U 2003. godini je tako godišnji porast utrošenih minuta pokretne mreže bio izrazito visok (27,7%), što je posebno bilo izraženo krajem godine, dok je u nepokretnoj mreži zabilježeni rast bio mnogo umjereniji (12,4%). U prvom tromjesečju ove godine nastavljen je rast aktivnosti u djelatnosti telekomunikacija, no nešto blažim intenzitetom nego na kraju prethodne godine. Tako je broj utrošenih minuta pokretne mreže povećan za 18,8%, a nepokretne mreže za 11,5% u odnosu prema prvom tromjesečju prošle godine.

Tržište rada

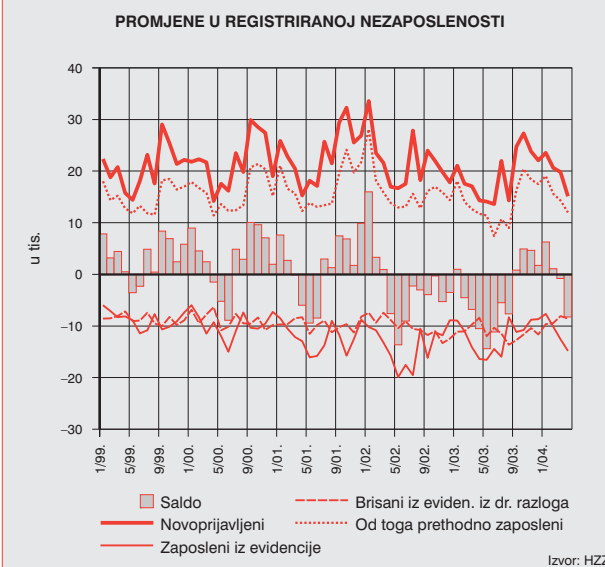
Revizija administrativnih pokazatelja zaposlenosti pokazala je da se u 2003. godini značajno ubrzao njezin rast, a prema anketnim pokazateljima zaposlenost je u protekloj godini stagnirala i lagano pala. Razilaženje se može uočiti i kod tendencija nezaposlenosti – dok je registrirana nezaposlenost padala sve do pred kraj prethodne godine, od kada stagnira, anketna nezaposlenost stagnira još od kraja 2002. godine. Takva su razilaženja administrativnih i anketnih pokazatelja zaposlenosti i nezaposlenosti postojala i prethodnih godina, ali obično nisu bila postojana. Prema privremenim administrativnim pokazateljima čini se kako se tendencija porasta zaposlenosti nastavlja i početkom 2004. Potkraj prvog i početkom drugog tromjesečja ove godine rast se realnih plaća ubrzava, nakon stagnacije njihove razine i niskih stopa rasta u protekloj godini.

Nezaposlenost i zapošljavanje

U prvom tromjesečju i početkom drugog tromjesečja ove godine nastavila se tendencija porasta priljeva u evidenciju HZZ-a, započeta u posljednjem tromjesečju 2003. godine. Takva tendencija označava povratak priljeva u evidenciju na razinu koja je bila uobičajena do uvođenja novih poslovnih procedura u HZZ-u u rujnu 2002. godine, nakon čega je uslijedilo opadanje priljeva. Tijekom prva četiri mjeseca ove godine u evidenciju HZZ-a ukupno se prijavilo gotovo 80 tisuća osoba, što je otprilike za 9 tisuća osoba (13,2%) više nego u istom razdoblju 2003. Porast priljeva u prva četiri mjeseca posljedica je povećanja broja osoba koje se evidentiraju iz neaktivnosti, što prema definiciji HZZ-a znači da je između posljednjeg posla, završetka školovanja ili napuštanja evidencije i ponovnog evidentiranja tih osoba proteklo više od tri mjeseca. Osobe koje prvi put traže zaposlenje dale su podjednak doprinos rastu priljeva kao i osobe s prethodnim radnim iskustvom, ali je relativan porast priljeva osoba bez radnog iskustva bio mnogo veći. Iako se, dakle, može pretpostaviti kako se nezaposlene osobe u evidenciju javljaju manje ažurno ili je napuštaju na određena razdoblja, a da nisu formalno zaposlene, čini se kako dodatni zahtjevi postavljani pred evidentirane osobe novim Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti te novim poslovnim procedurama HZZ-a iz 2002. ipak nisu dugoročno djelovali na smanjivanje priljeva u evidenciju.

Za razliku od priljeva u evidenciju, koji su početkom ove godine pokazali tendenciju rasta, odljevi iz evidencije u is-

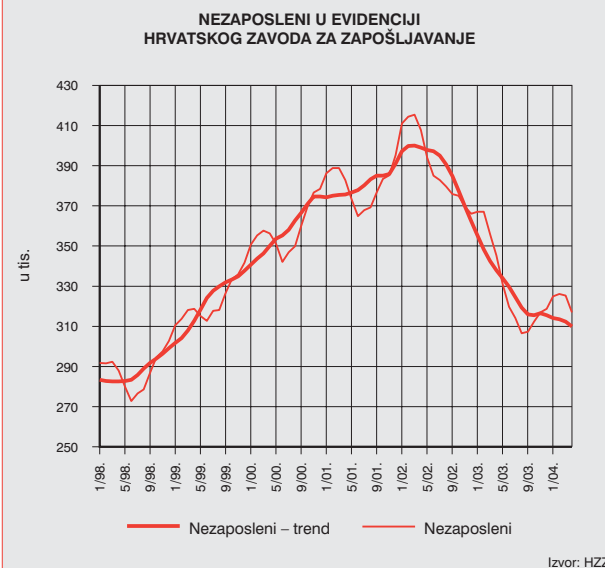
Slika 18.

tom su razdoblju imali tendenciju pada. Od siječnja do travnja ove godine evidenciju je ukupno napustila gotovo 81 tisuća osoba, što je za 10 tisuća manje nego u istom razdoblju lani. Pri tome je smanjenje broja zaposlenih iz evidencije bilo podjednako padu broja osoba koje su iz evidencije izbrisane zbog drugih razloga osim zapošljavanja. Broj izbrisanih iz evidencije pao je tako na razinu koja je bila uobičajena prije nego su je nova definicija nezaposlenosti i s time povezane procedure povećale, što upućuje na prestanak djelovanja učinaka reforme posredovanja. S druge strane, zapošljavanje iz evidencije i dalje ima tendenciju laganog pada, koja je posljedica manje uloge HZZ-a u posredovanju nakon što je promjenom Zakona u ožujku 2002. ukinuta obveza prijavljivanja slobodnih radnih mjesta HZZ-u.

Dok je početkom prošle godine razina registrirane nezaposlenosti snažno padala, zbog smanjivanja odljeva i jačanja priljeva početkom ove godine nezaposlenost i dalje ima tendenciju stagnacije, koja je započela krajem trećeg tromjesečja prošle godine. Sama razina registrirane nezaposlenosti

Slika 19.

oscilirala je, rastući u siječnju i veljači, a opadajući u ožujku i travnju ove godine zbog sezonskog učinka, te je krajem travnja bila na neznatno nižoj razini nego krajem prošle godine. Njezina je razina krajem travnja, međutim, bila za 28 tisuća osoba (8,2%) niža nego u istom mjesecu lani zbog opadanja registrirane nezaposlenosti sredinom protekle godine. Uspostavljena dinamika tokova u evidenciji HZZ-a i registrirane nezaposlenosti upućuje na iscrpljivanje većine učinaka reforme posredovanja u zapošljavanju. Preostali učinci odnose se na smanjivanje zapošljavanja uz posredovanje HZZ-a te nešto manje ažurno evidentiranje pri HZZ-u.

Stopa registrirane nezaposlenosti također je imala tendenciju stagnacije u prva četiri mjeseca ove godine pod utjecajem stagnacije broja osoba evidentiranih pri HZZ-u. Krajem travnja stopa registrirane nezaposlenosti, prema preliminarnim podacima DZS-a, iznosila je 18,6%, što je podjednako njezinoj razini krajem 2003. godine te za 1,4 postotna boda niže nego u istome mjesecu lani, zbog smanjenja stope registrirane nezaposlenosti sredinom prošle godine. Za razliku od pokazatelja registrirane nezaposlenosti, koji upućuje na završetak tendencije pada i njezinu stagnaciju tek od kraja trećeg tromjesečja prošle godine, stopa anketne nezaposlenosti stagnira još od druge polovice 2002. Stopa anketne nezaposlenosti u drugom je polugodištu protekle godine tako iznosila 14,4%, što je jednako njezinoj razini u drugom polugodištu 2002. godine. Snažno smanjenje stope registrirane nezaposlenosti između sredine 2002. i sredine 2003. godine zbog istodobne je stagnacije anketne stope nezaposlenosti ponovno približilo te dvije stope. U drugom je polugodištu razlika između tih dviju stopa pala ispod 4 postotna boda, što je najniža dosad zabilježena razlika, dvostruko manja od razlike s početka 2002.

Revizija privremenih administrativnih pokazatelja ukupne zaposlenosti za razdoblje od veljače 2003. do siječnja ove godine pokazala je da se značajno ubrzava njezin rast. Razmjeri prošlogodišnje revizije bili su neuobičajeni iako je uobičajeno da se njome povećava pokazatelj ukupne zaposlenosti. Revizija se temelji na statističkim istraživanjima iz ožujka i rujna, kojima su bolje obuhvaćena mala poduzeća,

glavni generatori nove zaposlenosti. Ukupna je zaposlenost revizijom povećana prosječno za 36 tisuća osoba (2,6%), za koliko je otprilike nakon revizije i razina ukupne zaposlenosti na kraju prošle godine bila viša u odnosu na kraj 2002. Time je rast administrativno mjerene zaposlenosti bitno ubrzan u odnosu na prethodne godine, a to je u skladu i sa snažnim smanjenjem registrirane nezaposlenosti tijekom godine te može objasniti glavčinu smanjenja registrirane nezaposlenosti u toj godini.

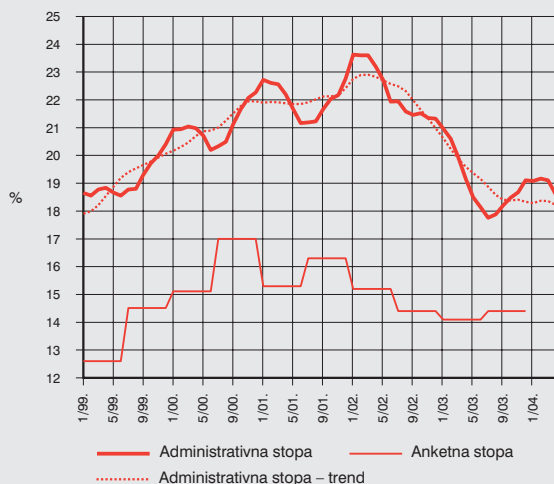
Za razliku od administrativnih pokazatelja zaposlenosti, anketni pokazatelji, koji obično pouzdanije prikazuju njezinu dinamiku, upućuju na stagnaciju zaposlenosti i lagano opadanje prema kraju protekle godine, iako promjene nisu značajne te se nalaze unutar intervala pouzdanosti procjene. Stopa zaposlenosti stanovništva starijeg od 15 godina u drugoj je polovici 2003. godine, prema Anketi o radnoj snazi, iznosila 43,0%, što je za pola postotnog boda niže nego u istom razdoblju 2002. Razilaženja dinamike zaposlenosti kakvu prikazuju administrativni podaci i njezine dinamike temeljene na anketi o radnoj snazi mogla bi se djelomično protumačiti uključivanjem osoba koje su i prije radile u pravnim osobama ili obrtu, ali nisu imale ugovore o radu, u statistički obuhvat. Dva navedena pokazatelja zaposlenosti ipak se previše razlikuju da bi se razlika u potpunosti mogla objasniti formalizacijom statusa zaposlenih. Slična razilaženja bila su zabilježena i prethodnih godina, ali obično nisu bila postojana.

Kako je revizija administrativnih pokazatelja zaposlenosti provedena za razdoblje do siječnja ove godine, a preliminarni su pokazatelji zaposlenosti od veljače nadalje vjerojatno na bitno nižoj razini nego što bi mogli biti revidirani pokazatelji, kao što revizija privremenih podataka za proteklu godinu pokazuje, teško je suditi o razini i dinamici zaposlenosti prema preliminarnim pokazateljima. Ipak, čini se da i u prvome tromjesečju administrativna zaposlenost ima tendenciju porasta.

Tijekom 2003. godine nastavljena je tendencija smanjenja broja individualnih poljoprivrednika – aktivnih osiguranika HZMO-a, kao i dinamičan rast broja zaposlenih u obr-

Slika 20.

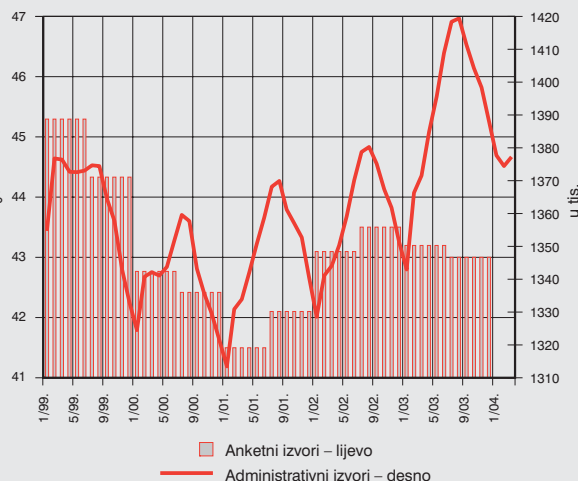
ADMINISTRATIVNA I ANKETNA STOPA NEZAPOSLENOSTI

Izvor: DZS

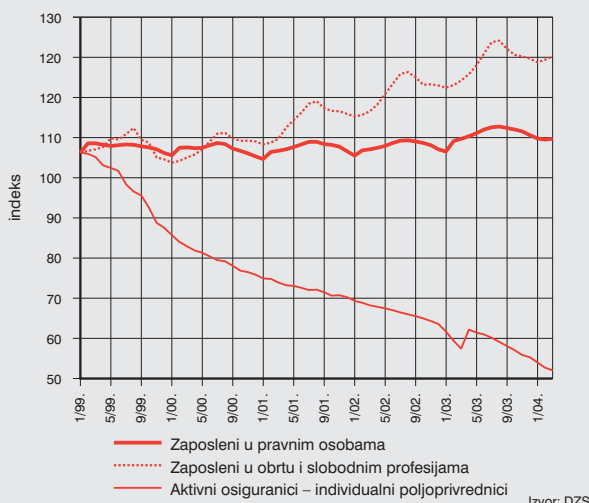
Slika 21.

UKUPNO ZAPOSLENI PREMA ADMINISTRATIVNIM IZVORIMA I STOPA ZAPOSLENOSTI PREMA ANKETNIM IZVORIMA

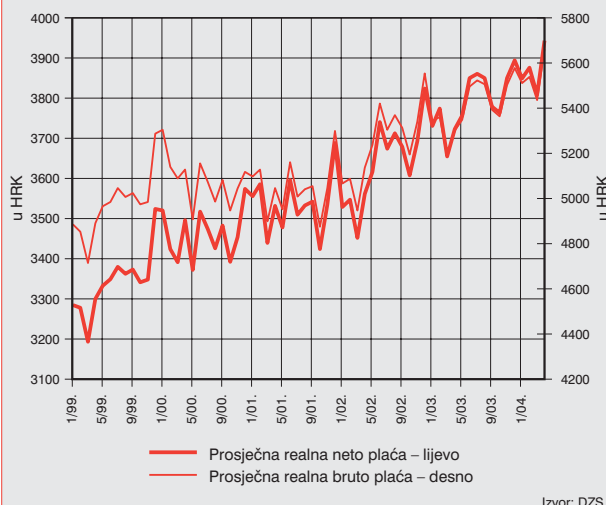

Izvor: DZS

Slika 22.

ZAPOSLENOST PREMA ADMINISTRATIVNIM IZVORIMA
 siječanj 1999. = 100

Slika 23.

PROSJEČNE REALNE PLAĆE
 prema cijenama iz 2001.

tu i slobodnim profesijama, a promjenu dosadašnjih tendencija i ubrzanje rasta ukupne zaposlenosti donio je porast zaposlenosti u pravnim osobama, koja je prijašnjih godina stagnirala. Individualnih poljoprivrednika – aktivnih osiguranika HZMO-a krajem protekle godine bilo je za 8 tisuća (11,9%) manje nego krajem 2002., dok je broj zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama porastao za 12 tisuća (5,2%). Zaposlenost u pravnim osobama prema revidiranim podacima porasla je za 33 tisuće osoba (3,1%) i time je najznačajnije utjecala na veći porast ukupne zaposlenosti. Porast zaposlenosti bio je koncentriran u nekoliko djelatnosti, prije svega u trgovini (7 tisuća ili 7,1%) i građevinarstvu (13 tisuća ili 5,9%), a prerađivačka je industrija također počela bilježiti rast zaposlenosti (5 tisuća ili 1,9%).

Kako je tijekom 2003. smanjenje registrirane nezaposlenosti bilo nešto intenzivnije od porasta zaposlenosti, radna se snaga lagano smanjila. Smanjenje radne snage u tome je razdoblju iznosilo gotovo 11 tisuća osoba (0,6%), što potvrđuje da brisanje osoba iz evidencije HZZ-a zbog neaktivnosti nije bilo pretežit razlog opadanja registrirane nezaposlenosti u toj godini. Međutim, stagnacija registrirane nezaposlenosti krajem prethodne i početkom ove godine, uz rast zaposlenosti u prvom je tromjesečju 2004. zaustavila tendenciju opadanja aktivnog stanovništva, a to govori o slabljenju učinaka reforme posredovanja u zapošljavanju na razinu i dinamiku registrirane nezaposlenosti. Stopa aktivnosti stanovništva starijeg od 15 godina, prema Anketi o radnoj snazi, također se smanjila u 2003. Ona je u drugoj polovici 2003. godine iznosila 50,2%, što je za 0,7 postotnih bodova manje nego u drugoj polovici 2002. i odražava opadanje anketne zaposlenosti uz stagnaciju nezaposlenosti.

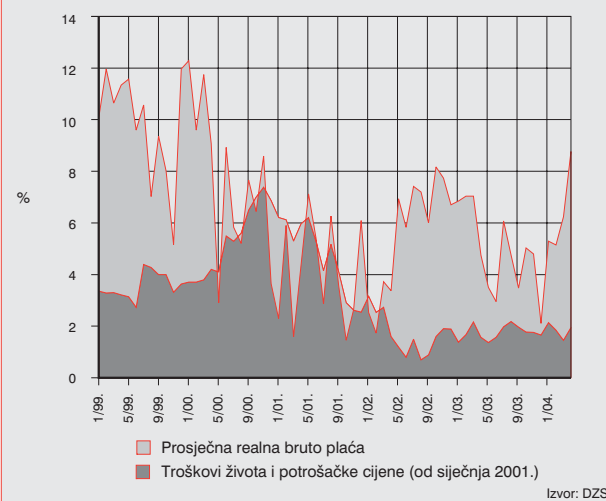
Plaće i troškovi rada

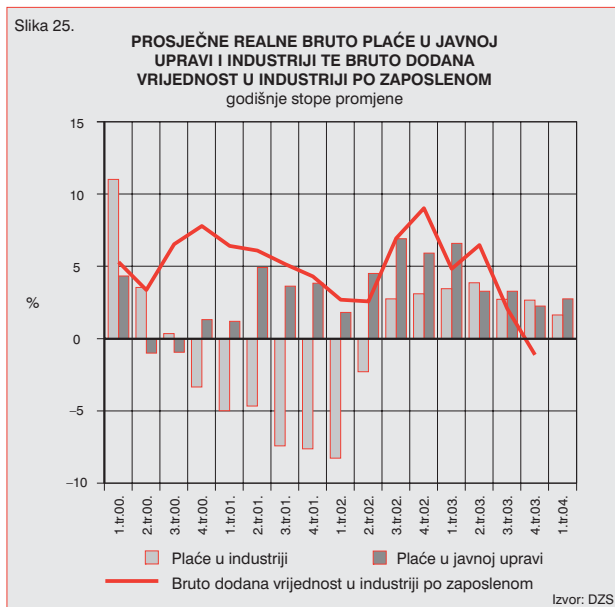
Nakon sporijeg rasta prosječnih plaća i njihove realne stagnacije krajem protekle godine, u prvom tromjesečju ove godine vidljiva je tendencija ubrzanog rasta plaća. Godišnja stopa rasta prosječne realne bruto plaće u prvom je tromjesečju iznosila 3,8%, što je najviša stopa njezina rasta još od

prvog tromjesečja prethodne godine. Ubrzanje rasta posebno je vidljivo potkraj tromjesečja pa je tako godišnja stopa rasta u ožujku iznosila 4,8%, dok je u travnju još porasla i dosegla 6,8%. Godišnja stopa rasta prosječne realne neto plaće zbog prestanka djelovanja učinaka poreznog rastećenja provedenog početkom 2003. u prvom je tromjesečju ove godine bila nešto niža od godišnje stope rasta prosječne realne bruto plaće te je iznosila 3,4%. Ta stopa nije porasla u odnosu prema posljednjem tromjesečju prethodne godine pa se brži rast bruto plaća može tumačiti poreznom progresijom i istom stopom rasta neto plaća. Ipak je vidljivo ubrzanje rasta neto plaća potkraj prvog tromjesečja. Tako je u ožujku prosječna realna neto plaća rasla po godišnjoj stopi od 4,2%, dok je u travnju ta stopa porasla na 5,9%.

Stopa rasta prosječnih realnih plaća porasla je i zbog promjene deflatora plaća. Naime, od početka ove godine Državni zavod za statistiku više ne prati indeks troškova života, kojim su do sada deflacinirane nominalne plaće kako bi se dobio njihov realni porast. Da bi se osigurala najveća

Slika 24.

TROŠKOVI ŽIVOTA I PROSJEČNE REALNE BRUTO PLAĆE
 godišnje stope promjene

moguća konzistentnost nove serije, nominalne su plaće deflacionirane indeksom potrošačkih cijena počevši s podacima za siječanj 2001., otkada je taj indeks raspoloživ. Kada bi se deflacioniranje indeksom troškova života provelo do kraja 2003., a ne do kraja 2000., godišnja stopa rasta prosječne realne plaće u prvom tromjesečju ove godine bila bi gotovo za cijeli postotni bod niža i iznosila bi 2,6%.

Iako je promjena deflatora plaća utjecala na godišnju stopu njihova rasta, porast godišnjih stopa rasta nominalnih plaća bio je glavni uzrok bržeg rasta realnih plaća u ovoj godini. Godišnja stopa rasta prosječne nominalne bruto plaće u prvom je tromjesečju dosegla 5,2%, dok je u travnju porasla na 8,0%, što nije bilo zabilježeno još od početka 2003. godine.

Revizija pokazatelja administrativne zaposlenosti smanjila je i stope rasta bruto dodane vrijednosti po zaposlenom u prethodnoj godini. To je smanjenje osobito vidljivo potkraj godine, kada se usporio rast bruto dodane vrijednosti u industriji, dok se u isto vrijeme ubrzao rast zaposlenosti u industriji, što je dovelo do opadanja bruto dodane vrijednosti u industriji po zaposlenome po godišnjoj stopi od 1,1%. Stopa rasta prosječne realne plaće u industriji u posljednjem je tromjesečju protekle godine smanjena na 2,3%, dok je njezin rast u prvome tromjesečju 2004. porastao na 2,7%, što je u skladu s dinamikom prosječne plaće. Rast plaća koji nadmašuje porast proizvodnosti obično najavljuje jačanje inflatornih pritisaka. Međutim, krajem prošle godine plaće su stagnirale, dok je rast proizvodnosti bio usporen, i to najviše zbog bržeg porasta zaposlenosti prema administrativnim izvorima. Stoga navedeni raskorak ne bi trebao zabrinjavati. U javnome je sektoru prosječna realna bruto plaća u posljednjem tromjesečju prošle i prvom tromjesečju ove godine rasla također po niskim stopama, od 2,6% i 1,6%, tako da je politika plaća u javnome sektoru i u ovoj godini bila usmjerena na njihovo ograničavanje i nije pridonijela bržem rastu plaća u gospodarstvu.

Cijene

Tijekom prvog tromjesečja 2004. godine došlo je do usporavanja domaće inflacije, pri čemu je godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena smanjena sa 1,7%, koliko je zabilježeno u prosincu 2003. godine, na 1,4% u ožujku 2004. godine. Godišnja stopa promjene cijena dobara smanjena je sa 1,6% u prosincu na 1,1% u ožujku, dok je godišnja stopa promjene cijena usluga povećana sa 2,2% na 2,6%. Udio dobara u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena u 2004. godini iznosi 77,3%, a usluga 22,7%, tako da kretanje cijena dobara presudno utječe na kretanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena. Promatrano po komponentama ukupnog indeksa potrošačkih cijena, najznačajniji doprinos smanjenju godišnje stope inflacije u ožujku 2004. u usporedbi s prosincem 2003. dao je pad godišnje stope promjene cijena prometa sa 2,2% na -1,9%, koji je ostvaren zbog učinka baznog razdoblja, tj. snažnog rata cijena prometa zabilježenog tijekom prvog tromjesečja 2003. godine, što je bilo posljedica znatnog poskupljenja naftnih derivata neposredno prije početka rata u Iraku.

Analizirajući kretanje potrošačkih cijena od početka ove godine, može se primijetiti da je u siječnju ostvaren snažan rast indeksa potrošačkih cijena – u prosjeku za 1,0% u usporedbi s prethodnim mjesecom. Pritom je godišnja stopa inflacije mjerena ukupnim indeksom potrošačkih cijena dosegla 2,1% (dobra 2,1%, usluge 2,4%), te je bila za 0,4 postotna boda viša od inflacije potrošačkih cijena ostvarene u prosincu 2003. U siječnju je najizraženiji bio rast cijena prehrane i bezalkoholnih pića od 3,0% u odnosu na prethodni mjesec. Zbog poskupljenja tekućih goriva i maziva te vozačkih ispita ostvaren je i značajan rast cijena prometa od 1,5% u usporedbi s prethodnim mjesecom. Sezonski pad cijena odjeće i obuće od 4,3% u siječnju u usporedbi s prethodnim mjesecom ublažio je intenzitet rasta ukupnog indeksa potrošačkih cijena na mjesečnoj razini. Cijene koje ulaze u izračun temeljnog indeksa cijena na malo ostale su u siječnju u prosjeku na istoj razini kao i u prethodnom mjesecu,

dok je godišnja stopa temeljne inflacije povećana na 1,3%, sa 1,2% ostvarenih u prosincu 2003. Udio dobara u košarici za izračun temeljnog indeksa potrošačkih cijena u 2004. godini iznosi 85,1%, tako da je kretanje temeljne inflacije pod dominantnim utjecajem cijena dobara koje se slobodno formiraju na tržištu.

Potrošačke cijene su u veljači 2004. godine bile u prosjeku za 0,1% niže nego u prethodnom mjesecu, pod utjecajem, prije svega, sezonskog pojeftinjenja odjeće i obuće za 1,3% i zbog pada cijena prehrane za 0,2%. Uz dodatni utjecaj baznog razdoblja (za 0,3 postotna boda viši mjesečni rast potrošačkih cijena ostvaren u veljači 2003.), godišnja je stopa inflacije mjerena ukupnim indeksom potrošačkih cijena u veljači smanjena na 1,8%. Najveći doprinos padu ukupne godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u veljači u usporedbi s onom zabilježenom u siječnju dalo je smanjenje godišnje stope promjene cijena prehrane i bezalkoholnih pića sa 4,9% u siječnju na 4,4% u veljači te prometa sa 0,7% u siječnju na -0,4% u veljači. Proizvodi koji ulaze u izračun temeljne inflacije pojeftinili su u veljači 2004. godine za 0,2% u usporedbi s prethodnim mjesecom, dok je godišnja stopa temeljne inflacije ostala na istoj razini od 1,3%, koja je bila zabilježena u siječnju.

U ožujku je – uz povećanje potrošačkih cijena u prosjeku za 0,1% u odnosu na prethodni mjesec te uz učinak baznog razdoblja – godišnja stopa inflacije smanjena za 0,4 postotna boda: sa 1,8% u veljači na 1,4% (dobra 1,1%, usluge 2,6%). Najveći doprinos padu ukupne godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u ožujku dalo je smanjenje godišnje stope promjene cijena prehrane i bezalkoholnih pića sa 4,4% u veljači na 3,5% u ožujku, prometa sa -0,4% na -1,9% te stanovanja sa 0,7% na 0,5%. Premda su cijene koje ulaze u izračun temeljnog indeksa potrošačkih cijena ostale u prosjeku na istoj razini kao i u prethodnom mjesecu, zbog učinka baznog razdoblja godišnja je stopa temeljne inflacije blago porasla sa 1,3% ostvarenih u veljači na 1,4% u ožujku.

Prema najnovijim podacima Državnog zavoda za statistiku, u travnju je godišnja stopa inflacije povećana za 0,5 postotnih bodova, tako da je dosegla 1,9%. Pritom je godišnja stopa promjene cijena dobara povećana sa 1,1% u ožujku na 1,8% u travnju, dok je godišnja stopa promjene cijena usluga ostala na razini od 2,6%. Agregatna razina potrošačkih cijena tijekom travnja je porasla za 0,2% u odnosu na prethodni

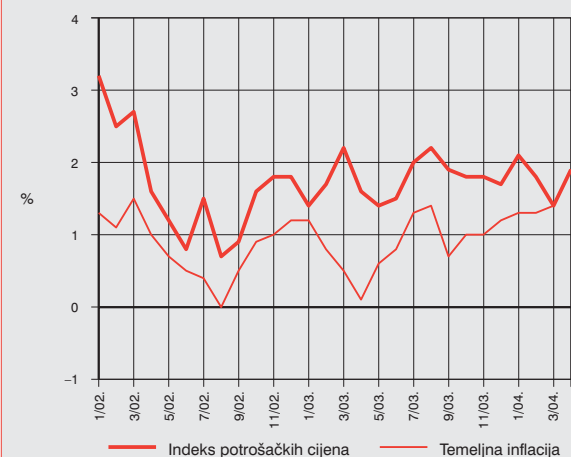
Tablica 1. Indeks potrošačkih cijena, godišnje stope promjene

	Ponder	XII.03.	I.04.	II.04.	III.04.	IV.04.
Ukupno	100,0	1,7	2,1	1,8	1,4	1,9
Prehrana i bezalkoholna pića	33,0	2,8	4,9	4,4	3,5	2,5
Alkoholna pića i duhan	5,4	1,4	1,5	1,4	1,4	1,5
Odjeća i obuća	8,3	-0,7	-2,5	-3,0	-1,8	0,8
Stanovanje, voda, energ., plin i dr.	14,3	0,7	0,6	0,7	0,5	1,7
Pokuštvo, oprema za kuću i dr.	4,8	-0,6	-0,2	-0,3	-0,4	-0,8
Zdravstvo	2,8	5,5	5,5	5,4	5,5	5,8
Promet	11,3	2,2	0,7	-0,4	-1,9	2,0
Komunikacije	4,5	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2
Rekreacija i kultura	5,6	1,6	2,4	3,3	3,2	3,0
Obrazovanje	0,9	0,3	0,3	0,2	0,6	0,4
Ugostiteljske usluge	3,2	3,9	4,2	3,8	4,1	3,9
Ostala dobra i usluge	5,9	1,6	2,0	2,1	2,0	2,1
Dobra	77,3	1,6	2,1	1,6	1,1	1,8
Usluge	22,7	2,2	2,4	2,6	2,6	2,6

Izvor: DZS

Slika 27.

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA I TEMELJNA INFLACIJA^a
godišnje stope promjene

^a Temeljna inflacija izračunava se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata).

Izvor: DZS

mjesec, tako da je povećanje godišnje stope inflacije u travnju 2004. ostvareno velikim dijelom zbog utjecaja baznog razdoblja. Naime, pri računanju godišnje stope inflacije u travnju 2004. godine došlo je do smanjenja baze za usporedbu jer se agregatna razina potrošačkih cijena u travnju 2003. smanjila ponajprije zbog pojeftinjenja naftnih derivata ostvarenog nakon relativno brzog okončanja rata u Iraku. U travnju se, uz rast temeljne inflacije od 0,2% na mjesečnoj razini te zbog učinka baznog razdoblja, godišnja stopa temeljne inflacije povećala sa 1,4% ostvarenih u ožujku na 1,9%.

Ostvareni ukupni porast potrošačkih cijena na mjesečnoj razini bio je u travnju ove godine blag, velikim dijelom zbog toga što su tijekom travnja smanjene cijene prehrane i bezalkoholnih pića za 0,7% u usporedbi s prethodnim mjesecom, što je većim dijelom bilo posljedica uskrasnih akcija trgovačkih lanaca koji su snižavanjem cijena nekih osnovnih namirnica nastojali privući kupce. Kako cijene prehrane i bezalkoholnih pića čine gotovo trećinu, tj. 33% košarice dobara i usluga za izračun ukupnog indeksa potrošačkih cijena, tako je i doprinos spomenutog smanjenja cijena prehrane i bezalkoholnih pića ukupnoj inflaciji na mjesečnoj razini u travnju bio značajan i iznosio je -0,23 postotna boda. Najznačajniji doprinos ukupnom porastu potrošačkih cijena u travnju ove godine u odnosu na prethodni mjesec dali su 2,6%-tni rast cijena odjeće i obuće koji je bio ostvaren zbog pojave proljetnih kolekcija na tržištu te 4,3%-tni rast cijena goriva i maziva koji je odražavao povećanje cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Kako se cijene naftnih derivata u Državnom zavodu za statistiku snimaju do zaključno 18. dana u mjesecu, poskupljenje naftnih derivata u travnju obuhvatilo je porast cijena zabilježen u domaćoj maloprodaji 23. ožujka u prosjeku za 3,1% te 13. travnja u prosjeku za 1,3%, dok će se poskupljenje naftnih derivata koje je na domaćem tržištu bilo zabilježeno 20. travnja odraziti na rast indeksa potrošačkih cijena tek u svibnju ove godine. Domaće su potrošačke cijene u prva četiri mjeseca (travanj u usporedbi s prosincem 2003.) povećane za ukupno 1,2%, a cijene goriva i maziva za 6,7%, tako da je, uzimajući u obzir udio

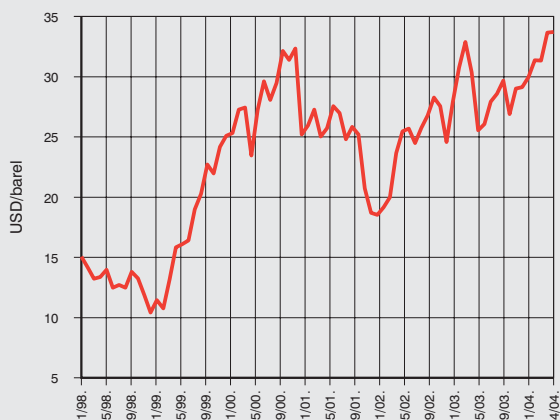
goriva i maziva u indeksu potrošačkih cijena od 4,0%, doprinos goriva i maziva ukupnoj inflaciji zabilježenoj u spomenutom razdoblju iznosio 0,3 postotna boda.

Valja napomenuti da poskupljenje naftnih derivata u domaćoj maloprodaji ima manji izravni učinak na rast ukupne inflacije potrošačkih cijena nego što je imalo na rast cijena na malo zbog toga što se ponder goriva i maziva smanjio sa 6,9%, koliko je iznosio u indeksu cijena na malo, na 4,0% u indeksu potrošačkih cijena. Stručnjaci iz Državnog zavoda za statistiku ističu da je do spomenutog smanjenja udjela goriva i maziva u ukupnom indeksu cijena došlo zato što se pri računanju pondera za indeks cijena na malo uzimala ukupna vrijednost prometa goriva u trgovini na malo, koja je obuhvaćala kupovine građana za privatne potrebe i kupovine gospodarstva, dok se pri računanju pondera naftnih derivata u indeksu potrošačkih cijena u obzir uzimaju samo izdaci kućanstava za tu svrhu. Osim izravnog učinka poskupljenja naftnih derivata, ono ima i neizravne učinke na rast ukupnog indeksa potrošačkih cijena zbog poskupljenja onih dobara i usluga u čijoj su proizvodnji naftni derivati značajan input. Ti neizravni učinci posebice su izraženi u kretanju cijena prijevoznih usluga, a u pravilu se očituju s određenim vremenskim pomakom. Uz poskupljenje goriva i maziva u travnju za 6,7% u usporedbi s prosincem 2003. prijevozne su usluge u istom razdoblju poskupjele za 0,6% te se može očekivati njihov daljnji postupni rast. Prelaskom na indeks potrošačkih cijena neizravni će učinci poskupljenja naftnih derivata biti slabije izraženi zato što je ponder prijevoznih usluga u indeksu potrošačkih cijena znatno manji te iznosi 1,2% u usporedbi s ponderom u cijenama na malo koji je viši od 8,0%. Struktura domaćeg indeksa potrošačkih cijena, napominju u Državnom zavodu za statistiku, izrađena je na osnovi Ankete o potrošnji kućanstava iz 2001. godine, a smanjenje udjela prijevoznih usluga u indeksu potrošačkih cijena odraz je smanjenja korištenja javnih prijevoznih usluga i povećanja korištenja privatnih automobila.

Ukupni ovogodišnji porast domaćih cijena naftnih derivata u prosjeku za 12,9% (11. svibnja 2004. u usporedbi s 31. prosinca 2003.) odražava porast cijena sirove nafte zabi-

Slika 28.

PROSJEČNA CIJENA SIROVE NAFTE^a NA SVJETSKOM TRŽIŠTU

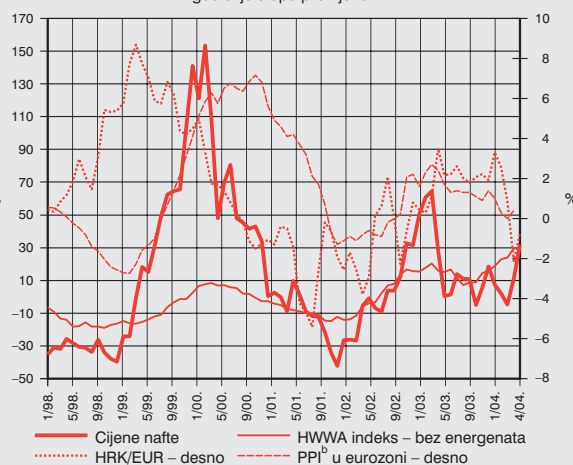

^a Računa se kao prosjek sljedećih cijena nafte (promptna isporuka): Dubai Fateh, U.K. Brent i West Texas Intermediate.

Izvor: Bloomberg

Slika 29.

UVEZENA INFLACIJA: CIJENE NAFTE, HWWA INDEKS CIJENA SIROVINA^a, PROSJEČNI TEČAJ KUNE PREMA EURU I CIJENE PRI PROIZVOĐAČIMA U EUROZONI

^a U Institutu za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (HWWA) konstruiran je agregatni indeks cijena sirovina na svjetskom tržištu, tzv. HWWA indeks. HWWA indeks je pokazatelj kretanja troškova za uvezene sirovine (obuhvaća ukupno 29 sirovina, a indeks bez cijena energenata 27) te se koristi u analizama utjecaja promjena cijena sirovina na svjetskom tržištu na kretanje cijena u industrijskim zemljama. Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima

Izvori: Bloomberg; HWWA, Wirtschaftsdienst; Eurostat i HNB

lježen tijekom ove godine na svjetskom tržištu. Tako je prosječna dnevna cijena barela sirove nafte na svjetskom tržištu od 33,7 USD zabilježena u travnju bila za 12,6% viša nego prosječna cijena zabilježena u prosincu 2003. Izrazi li se cijena sirove nafte u kunama, taj je porast bio nešto niži te je iznosio 12,3% zbog ostvarene aprecijacije kune prema američkom dolaru. Osim cijena sirove nafte tijekom ove godine porasle su i cijene drugih sirovina na svjetskim burzama – ukupno 16,0% mjereno agregatnim HWWA indeksom cijena sirovina na svjetskom tržištu (bez energije).

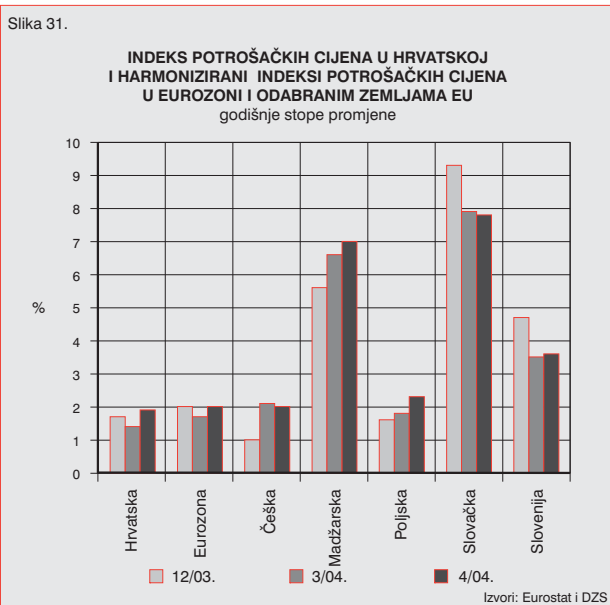
Uzroci poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu su brojni. Primjerice, analitičari Međunarodnog monetarnog fonda u analizi objavljenoj u novom broju "World Economic Outlook" (travanj 2004.) ističu uzroke poskupljenja nafte i na strani potražnje i na strani ponude. Na rast cijena sirove nafte utjecao je gospodarski rast brži od očekivanog ostvaren u Kini, Sjedinjenim Američkim Državama i nekim azijskim zemljama. Stoga su i zalihe sirove nafte bile niže u usporedbi s višegodišnjim prosjekom, što je ponajviše bilo izraženo u SAD-u i drugim zemljama članicama OECD-a. Nadalje, rastu potražnje pridonijele su i spekulativne kupnje fondova. Osim toga, smatra se da je deprecijacija dolara prema eurom pridonijela održavanju cijena nafte na visokim razinama, čime su zemlje izvoznice nafte nastojale održati kupovnu moć. Od šokova na strani ponude ističu se napetosti na Bliskom istoku, osobito u Iraku, te nestabilna politička situacija u drugim dvjema zemljama značajnim izvoznicama nafte – Venezueli i Nigeriji. Nadalje, zemlje članice OPEC-a odlučile su u posljednje vrijeme u dva navrata smanjiti proizvodne kvote, a te su se odluke primjenjivale od studenog 2003. i od travnja 2004. Istodobno, zemlje koje nisu članice OPEC-a isporučivale su manje količine sirove nafte nego što su to tržišni sudionici očekivali.

Prema posljednjim dostupnim podacima, godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena u eurozoni u ožujku ove godine bila je niska: iznosila je 0,4%, odnosno za 0,4 postotna

boda više nego godišnja stopa inflacije proizvođačkih cijena zabilježena u veljači. Analitičari Europske središnje banke smatraju da bi u sljedećim mjesecima moglo doći do daljnjeg porasta godišnje stope promjene proizvođačkih cijena u eurozoni zbog izravnog i neizravnog učinka porasta cijena nafte i drugih sirovina izraženih u eurima na kretanje proizvođačkih cijena. Imajući na umu spomenuta kretanja cijena nafte i drugih sirovina te proizvođačkih cijena u eurozoni, ukupni se uvezeni pritisci na rast domaćih cijena tijekom prva četiri mjeseca ove godine mogu ocijeniti rastućima.

Usporavanje rasta domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima iz 2003. nastavilo se i tijekom prvoga tromjesečja 2004. godine smanjenjem godišnje stope promjene proizvođačkih cijena s niskih 1,0% u prosincu 2003. na 0,8% u siječnju, 0,1% u veljači te na -0,5% u ožujku 2004. godine. Promatramo li po komponentama, niže su godišnje stope promjene proizvođačkih cijena u ožujku 2004. u usporedbi s onima zabilježenima krajem 2003. ostvarene u sljedećim industrijskim grupacijama: energija (-3,6% u ožujku 2004. u usporedbi sa 1,3% u prosincu 2003.) i netrajni proizvodi za široku potrošnju (0,5% u usporedbi sa 1,5%). U drugim industrijskim grupacijama godišnja je stopa promjene proizvođačkih cijena blago povećana u ožujku 2004. u usporedbi s prosincem 2003.: kod intermedijarnih proizvoda sa 1,3% u prosincu na 1,9% u ožujku, kod kapitalnih proizvoda sa -3,5% na -3,4% te kod trajnih proizvoda za široku potrošnju sa -4,2% na -3,6%.

U travnju je zabilježen snažan rast indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima od ukupno 0,9% u usporedbi s prethodnim mjesecom, zbog čega je godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena porasla sa -0,5% u ožujku na 1,3% u travnju. Najviši rast cijena od 2,3% na mjesečnoj razini zabilježen je u industrijskoj grupaciji koja obuhvaća proizvodnju energije, i to zbog značajnog rasta proizvođačkih cijena naftnih derivata od 13,6% ostvarenog u travnju u usporedbi s prethodnim mjesecom. Nadalje, značajan rast proizvođačkih cijena u travnju u usporedbi s prethodnim mjesecom ostvaren je i u sljedećim odjeljcima: prerada kože, izrada galanterije i obuće 8,8%, proizvodnja metala 8,0%,

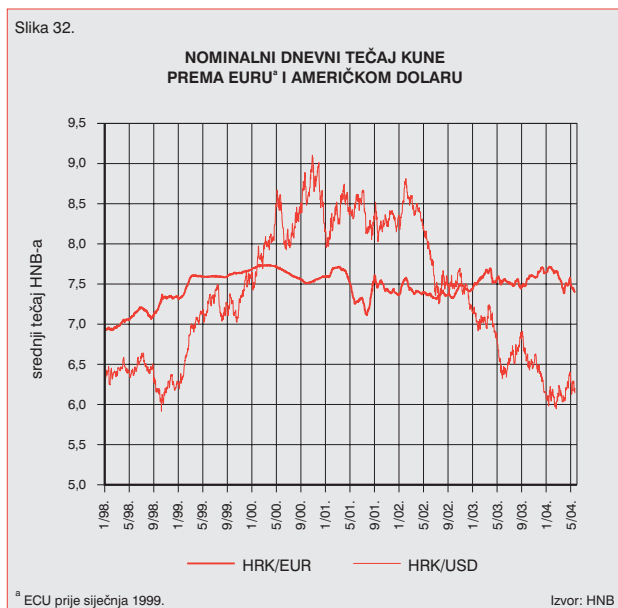
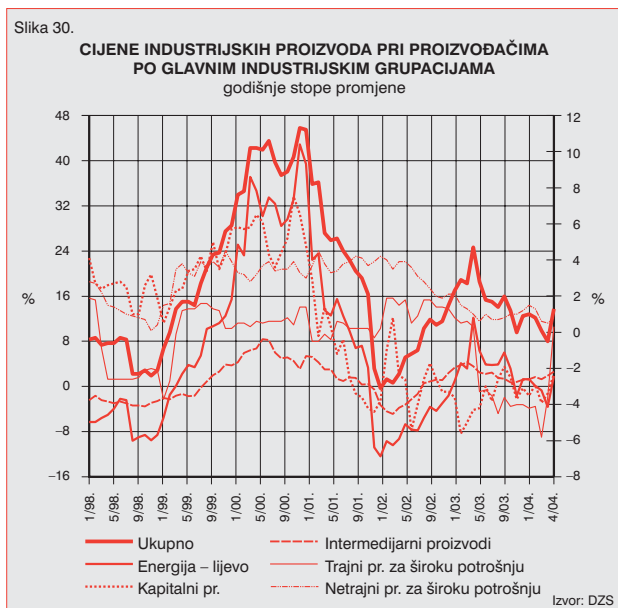

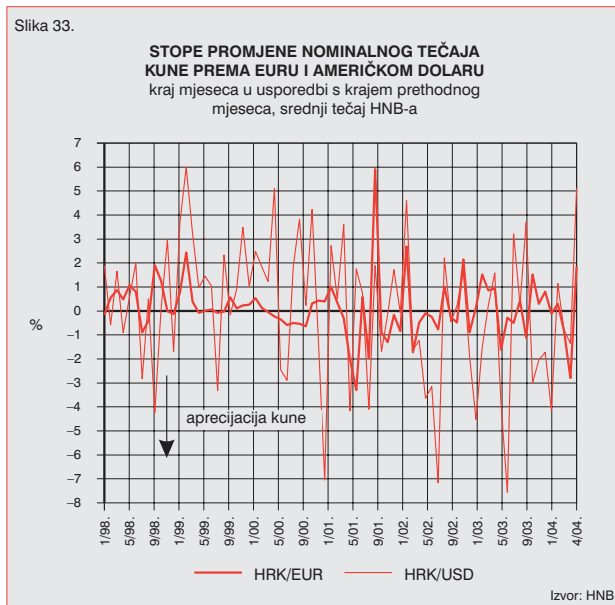
proizvodnja proizvoda od metala (osim strojeva i opreme) 4,1% te proizvodnja ostalih prometnih sredstava (osim brodogradnje) 7,7%.

Godišnja stopa domaće inflacije potrošačkih cijena od 1,9% ostvarena u travnju 2004. bila je nešto niža od one ostvarene u eurozoni, Češkoj i Poljskoj, gdje se inflacija kretala između 2,0% i 2,3%, te znatno niža nego u nekim novopridruženim zemljama članicama Europske unije – Mađarskoj, Slovačkoj i Sloveniji.

Tečaj

Tijekom prvog tromjesečja 2004. godine tečaj kune prema euru ojačao je ukupno za 3,3%, a vrijednost eura smanjena je sa 7,65 HRK/EUR zabilježenih krajem 2003. godine na 7,40 HRK/EUR krajem prvoga tromjesečja 2004. godine. Tečaj kune prema euru deprecirao je tijekom siječnja 2004. nominalno ukupno za 0,3%. Deprecijacijski pritisci

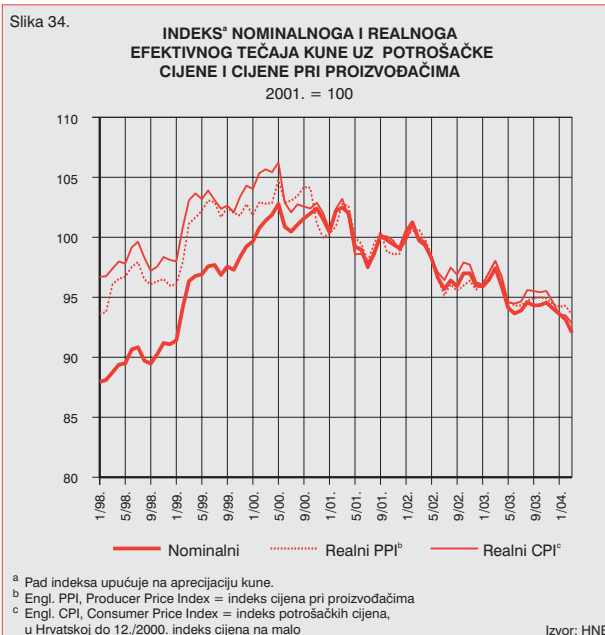
uobičajeni su za početak godine zbog rasta potražnje za devizama potrebnima za servisiranje inozemnog duga te za plaćanje kratkoročnih inozemnih obveza poduzeća. Ti su pritisci početkom 2004. godini bili blagi i izraženi većinom u prvoj polovici siječnja, tijekom koje je tečaj kune nominalno oslabio u usporedbi s krajem 2003. godine ukupno za 0,9%, a vrijednost eura 16. siječnja porasla je na 7,72 HRK/EUR. Središnja je banka tijekom siječnja 2004. intervenirala samo jedanput, prodavši bankama na deviznoj aukciji održanoj 8. siječnja ukupno 33,0 mil. EUR. Država nije utjecala na jačanje deprecijacijskih pritisaka na domaćem deviznom tržištu jer je svoje inozemne obveze u visini od 128,5 mil. USD koje su dospjele u siječnju 2004., a većim se dijelom odnose na Londonski i Pariški klub, podmirila deviznim sredstvima ostvarenima na temelju prošlogodišnjeg priljeva. U drugoj polovici siječnja ove godine zabilježena je blaga aprecijacija tečaja kune prema euru. Do smanjenja potražnje za devizama na tržištu jednim je dijelom došlo i stoga što se blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti više ne izdaju, tako da su banke imale dodatna slobodna devizna sredstva.

Trend aprecijacije tečaja kune prema euru započeo u drugoj polovici siječnja 2004. godine nastavio se i tijekom veljače i ožujka. Tečaj kune prema euru nominalno je ojačao tijekom veljače 2004. za blagih 0,8%, pa nije bilo potrebe za intervencijom središnje banke na domaćem deviznom tržištu. Hrvatska narodna banka je u veljači neto prodala devize Ministarstvu financija u vrijednosti od 56,0 mil. USD. Tijekom ožujka 2004. nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru bila je izraženija te je kuna ojačala ukupno za 2,8%, pri čemu je vrijednost eura smanjena sa 7,61 HRK/EUR zabilježenih 29. veljače na 7,40 HRK/EUR dana 31. ožujka. U nastojanju da ublaži intenzitet jačanja kune prema euru, središnja je banka tijekom ožujka intervenirala na deviznom tržištu četiri puta, otkupivši od banaka ukupno 162,7 mil. EUR. Na aukciji održanoj 9. ožujka od banaka je otkupljeno ukupno 55,0 mil. EUR, 17. ožujka 20,0 mil. EUR, 23. ožujka 59,3 mil. EUR, dok je na aukciji 26. ožujka otkupljeno 28,4 mil. EUR. Na taj je način središnja banka kreirala značajan iznos kunske likvidnosti od ukupno 1.215,1 mil.

kuna. Porast potražnje za domaćom valutom zabilježen tijekom prvoga tromjesečja 2004. većim je dijelom potaknut upisom državnih obveznica (u protuvrijednosti od 200,0 mil. EUR u veljači i 150,0 mil. EUR u ožujku).

Početak drugog tromjesečja ove godine, u uvjetima povećane kunske likvidnosti sustava, prekinut je dvoipolmjesični trend aprecijacije tečaja kune prema euru te je početkom travnja kuna počela deprecirati prema euru. Uz značajnu kunsku likvidnost koja je emitirana otkupom deviza na aukcijama održanima u ožujku, kreiran je dodatni iznos kunske likvidnosti od ukupno 1.081,7 mil. kuna 16. travnja, kada je središnja banka otkupila od Ministarstva financija dio deviznog priljeva u iznosu od 145,0 mil. EUR od plasmana euroobveznica. Slabljenje kune prema euru obilježilo je kretanja na domaćem deviznom tržištu tijekom cijelog mjeseca travnja, u kojemu je kuna oslabjela prema euru za ukupno 1,9%, sa 7,40 HRK/EUR zabilježenih 31. ožujka na 7,53 HRK/EUR dana 30. travnja. Tijekom svibnja tečaj kune prema euru ponovno je počeo jačati, tako da se vrijednost eura 20. svibnja ponovno vratila na razinu od 7,40 HRK/EUR, koliko je iznosila i krajem prvoga tromjesečja ove godine. Na aprecijaciju tečaja kune prema euru tijekom svibnja jednim je dijelom utjecala povećana potražnja za kunama na tržištu neposredno prije upisa Plivinih dionica u protuvrijednosti od 75,0 mil. EUR. Osim toga, na kretanje tečaja utjecala su i aprecijacijska očekivanja pred sam početak glavne turističke sezone. U središnjoj je banci ocijenjeno da intenzitet deprecijacije tečaja kune u travnju, odnosno aprecijacije u svibnju nije bio zabrinjavajući, pa tijekom prve polovine drugoga tromjesečja nije provedena nijedna devizna aukcija.

Uz 3,2%-tnu aprecijaciju tečaja kune prema euru, tijekom prvih pet mjeseci ove godine (24. svibnja 2004. u usporedbi sa 31. prosincem 2003.) zabilježena je i aprecijacija tečaja kune prema švicarskom franku za 1,6%, prema slovenskom tolaru za 4,0%, prema američkom dolaru za 0,5%, a prema funti sterlinga za 1,4%, što je rezultiralo aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune

za ukupno 2,2%.

Podaci o kretanju indeksa efektivnih tečajeva kune prikazani na Slici 34. upućuju na to da je kuna tijekom prva tri mjeseca ove godine (ožujak 2004. u usporedbi s prosincem 2003.) nominalno aprecirala prema košarici valuta za 2,2%. Ostvarena realna aprecijacija kune tijekom istog razdoblja bila je nešto niža zbog sporijeg rasta domaćih cijena u odnosu na inozemne te je iznosila 1,0% (deflacionirano cijenama industrijskih proizvoda pri proizvođačima), odnosno 1,9% (deflacionirano potrošačkim cijenama). Valja napomenuti da su prikazane serije efektivnih tečajeva kune izračunate u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 iz listopada 2001. Te izmjene obuhvaćaju sljedeće elemente: pri izračunavanju realnih efektivnih tečajeva serije baznih indeksa cijena izračunate su na bazi 2001. godine (prije na bazi 1995.), pri čemu je serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana tako da se do prosinca 2000. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 2001. indeksi potrošačkih cijena. Ponderi koji se odnose na uvrštene valute odražavaju njihov prosječni udio u strukturi ukupnoga deviznog priljeva i odljeva u tekućem dijelu devizne bilance plaćanja s inozemstvom od siječnja 2000. do prosinca 2003. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0% (prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i dosad).

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okruženje

Kraj prvog i početak drugog tromjesečja 2004. protječe u znaku visoke likvidnosti bankovnog sustava i niskih kamatnih stopa na međubankovnom tržištu. Podaci o tromjesečnom obračunu BDP-a potvrdili su blago usporavanje na kraju 2003. godine, no mjesečni indeksi komponenti BDP-a upućuju na oživljavanje realnih kretanja u prvom tromjesečju, koje se nastavlja u drugom tromjesečju 2004. godine. Inozemni dug, zbog kojeg su u osnovi donesene prošlogodišnje mjere monetarne politike, porastao je u prvom tromjesečju i iznosi 24,2 mlrd. USD na kraju ožujka ove godine. Iako navedene mjere nisu izravno poboljšale vanjsku poziciju zemlje, postigle su svoj neposredni cilj – usporavanje rasta plasmana banaka i usmjeravanje banaka na rizike povezane s brzim rastom plasmana. Skrenuta je pozornost na ozbiljnost problema inozemnog duga te je otvoren dijalog o modalitetima zaduživanja države. Misija MMF-a koja je tijekom travnja i svibnja boravila u Hrvatskoj u sklopu redovitih konzultacija povezanih s člankom 4. kao i predmisija za *stand-by* aranžman dodatno su naglasile potrebu stabilizacije udjela inozemnog duga u BDP-u.

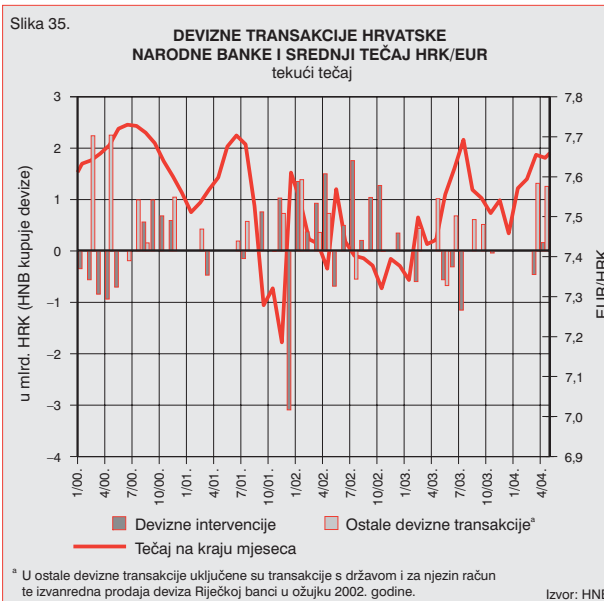
Prilagodba banaka mjerama HNB-a donesenima tijekom 2003. u potpunosti je završena krajem prvog tromjesečja,

što omogućuje analizu učinaka tih mjera na monetarna kretanja. Novčani agregati, osim kunskih nemonetarnih depozita, kao i krediti krajem prvog i početkom drugog tromjesečja stagniraju, uz naznake da će tijekom preostalog dijela godine ipak uslijediti ubrzanje. Mjere monetarne politike koje je HNB donio prošle godine usmjerene su na smanjivanje ponude kredita. Djelomično smanjena potražnja za kreditima, zbog postojeće troškovne opterećenosti stanovništva, također je utjecala na ublažavanje kretanja, iako je potražnju mnogo teže precizno procijeniti (vidi Okvir 1.: Pokazatelji ukupne i sektorske zaduženosti u RH, 1998. – 2003.).

Usto, porastom udjela nebankarskih institucija na tržištu novčana sredstva i depoziti stanovništva u bankama dobivaju proporcionalno manji udio u ukupnoj štednji stanovništva. Porezni poticaji te ponuda financijskih proizvoda s obilježjem štednje privlače dio štednje i utječu na promjenu strukture štednje od klasičnih bankarskih uloga prema ostalim štednim proizvodima. Stoga, iako su banke i bankarski proizvodi još uvijek dominantni, za temeljitu ocjenu kretanja novčanih i kreditnih agregata treba promatrati cjelokupan financijski sektor. Također, za pravu ocjenu kretanja kredita poduzećima potrebno je sagledati zaduživanje kod društava za lizing i zaduživanje u inozemstvu, jer se udio banaka u financiranju poduzeća smanjuje.

Korištenje instrumenata monetarne politike

Devizne operacije monetarne politike krajem prvog tromjesečja 2004. godine odvijale su se u okruženju aprecijacije tečaja i niske likvidnosti bankovnog sustava, što je intenziviralo prisutnost HNB-a na deviznom tržištu. Ukupno je u ožujku od banaka otkupljeno 162,7 mil. EUR, čime je kreirano 1,2 mlrd. kuna (opširnije vidi: Tečaj). Prema kraju ožujka oporavila se likvidnost sustava, uz naznake ponovne deprecijacije tečaja. Usto je sredinom travnja HNB od države otkupio dodatnih 145 mil. EUR s monetarnim učinkom od 1,1 mlrd. kuna, koje su se odmah prelele u bankovni sustav. Tako je prosječno stanje depozita banaka kod HNB-a u travnju povećano za 850 mil. kuna u odnosu na ožujak, una-

toč stagnaciji obvezne pričuve u kunama. Visoka likvidnost rezultirala je velikom ponudom i slabom potražnjom za sredstvima i padom kamatne stope na međubankovnom tržištu. Takvo stanje trajalo je do početka svibnja, odnosno do izdavanja obvezne pričuve. Izdavanje obvezne pričuve stvara dodatni pritisak na likvidnost, koji se na tržištu novca osjeća kao porast potražnje i blagi rast kamatne stope. Naime, brz rast kunskih nemonetarnih depozita u pasivi banaka prisutan u posljednje vrijeme izaziva porast kunske obvezne pričuve i stvara potrebu za dodatnom likvidnošću kako bi banke mogle ispuniti svoju obvezu. Dodatno, najavljeno izdavanje Plivinih obveznica ponukalo je banke da jedan dio likvidnosti rezerviraju za tu svrhu. No globalno, likvidnost sustava još je uvijek vrlo velike i dostatna da se zadovolji nadolazeće doba sezonski velike potražnje za novcem.

Tijekom prvog tromjesečja u uvjetima niske likvidnosti banke su se intenzivno koristile lombardnim kreditom. Prosječna dnevna razina lombardnog kredita za prvo tromjesečje iznosila je 210 mil. kuna. Tijekom travnja i svibnja, u uvjetima visoke likvidnosti, nije bilo potrebe za korištenjem tog instrumenta. Kako bi povukla dio likvidnosti, Hrvatska narodna banka je tijekom travnja dva puta organizirala *aukcije blagajničkih zapisa*. Oba puta zanimanje je bilo slabo, zbog niskih prinosa koji su se mogli ostvariti, pa je ukupno upisano tek 105 mil. kuna.

Instrumenti monetarne politike s početka 2003. godine dopuštali su bankama razdoblje prilagodbe do kraja prvog tromjesečja 2004. Podsjetimo, *Odluka o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima*, kojom se propisuje da banke moraju minimalno 35% vrijednosti svojih deviznih obveza održavati deviznim potraživanjima donesena je početkom 2003. godine. Odlukom je predviđeno razdoblje prilagodbe do 1. travnja 2004. za one banke koje su na početku 2003. godine imale posebno nizak postotak pokrivača deviznih obveza deviznim sredstvima (ispod 19%). Stoga je restrukturiranje portfelja banaka u prvom tromjesečju 2004. još bilo u tijeku i tek se sada mogu do kraja ocijeniti učinci te odluke. Banke su uglavnom već do kraja 2003. godine postigle zadani postotak, štoviše postotak sustava premašivao je zadanih 35% i iznosio je 38,6%. Razlog za zaduživanje u posljednjem tromjesečju 2003. godine bili su očekivani sezonski odljevi deviza u prvom tromjesečju 2004. godine (plaćanja uvoza, niski devizni priljevi, potrebe države za devizama) kao i prikupljanje osnovice za kreditnu aktivnost u 2004. godini, pa se prema kraju prvog tromjesečja postotak pokrivenosti malo pogoršao u odnosu na kraj 2003. godine, ali je još uvijek iznosio visokih 38%.

Jedan dio ostvarenog zaduživanja u prvom tromjesečju odnosi se i na zaduživanje pojedinih banaka kako bi ostvarile zadanih 35%, pa stoga porast inozemnog duga u prvom tromjesečju možemo dijelom pripisati i "održavanju 35%". Veći dio upravljanja pasivom (engl. *liability management*) ipak se odnosi na promjene u kunskoj pasivi. Naime, dok se tijekom 2003. godine prilagodba banaka "odluci o 35%" uglavnom odvijala kroz dodatno zaduživanje u devizama, tijekom 2004. godine banke agresivno povećavaju kunske izvore u pasivi, što ne aktivira primjenu odluke o 35%. Jedan od načina povećavanja kunskih izvora u pasivi je novo inozemno zaduživanje koje banke iskazuju u kunama. Udio kunske

Slika 36.

inozemne pasive u ukupnoj pasivi porastao je sa 10% krajem 2003. na 12,7% krajem travnja 2004. godine. Inozemna pasiva banaka do kraja travnja 2004. rasla je u apsolutnom i relativnom iznosu u odnosu na kraj 2003. godine. Kunski depoziti domaćih sektora, posebice kunski oročeni depoziti poduzeća, također su rasli u prvom tromjesečju 2004. godine i nastavljaju rasti početkom drugog tromjesečja. Dio porasta odnosi se na novodeponirana sredstva, dok se dio odnosi na restrukturiranje postojećih deviznih depozita koji se preobražavaju u kunske depozite s valutnom klauzulom.

Zaključno, tijekom 2003. godine banke su se uglavnom prilagođivale "odluci o 35%" tako da su dodatnim zaduživanjem priskrbljivale devize za održavanje propisanog postotka u deviznim potraživanjima. Početkom 2004. godine banke nastavljaju prilagodbu agresivnim prikupljanjem sredstava kunskih stavki u pasivi, kako domaćih sektora, tako i iz inozemstva. Takvo upravljanje pasivom rezultira blagim porastom kamatnih stopa na kunske depozite, kao i promijenjenim udjelima kunskih i deviznih izvora u ukupnoj pasivi u odnosu na prosjek posljednjih nekoliko godina.

Instrument *obvezne pričuve* promijenjen je početkom 2004. godine (detaljnije vidi Okvir 2.: Monetarna politika i promjene u instrumentima na početku 2004. godine, Bilten HNB-a br. 91).

Podsjetimo, stopa obvezne pričuve nije se mijenjala i iznosi 19% osnovice za obračun obvezne pričuve. Od ukupnog iznosa obračunate devizne obvezne pričuve 42% izvršava se u kunama. Taj se postotak postupno povećavao tijekom 2003. sa 25% na 35% u rujnu 2003. godine, zatim na 40% u studenom, pa na konačnih 42% dana 10. prosinca 2003. U veljači 2004. godine instrument obvezne pričuve dodatno je zaoštren. Dotad se samo 40% obvezne pričuve moralo izdvajati na posebni kunski odnosno devizni račun HNB-a, dok se sa 60% moglo raspolagati za tekuća plaćanja, održavajući taj postotak kao likvidna kunska (račun za namirenje) odnosno devizna potraživanja, pazeći pritom da prosjek u razdoblju održavanja ne padne ispod 60%. Od 9. veljače postotak izdavanja povećan je na 60% za kunske i većinu deviznih izvora, a preostalih 40% treba i nadalje

Tablica 2. Učinci promjene odluke o obveznoj pričuvu na izdvojenu deviznu obveznu pričuvu, u milijardama kuna i postocima

	Ukupno osnovica	Devizna sredstva nerezidenata	Obračunana OP	Devizni dio devizne OP	Izdvajanje na posebnom deviznom računu kod HNB-a	Ostvareni postotak izdvajanja	Učinak 60%	Učinak 100%	Kupni učinak
	1	1a	2 = 1 × 19%	3 = 2 × 58%	4	5 = 4 : 3	6 = 3 × (60% - 52%)	7 = 1a × 19% × 58% × 40%	8 = 6 + 7
1/04.	119,7	–	22,73	13,19	6,84	51,9	–		
2/04.	121,3	44,5	23,04	13,36	10,20	76,3	1,07	1,96	3,03
3/04.	121,5	45,1	23,08	13,39	10,23	76,5	1,07	1,99	3,06
4/04.	121,4	46,1	23,06	13,38	10,26	76,7	1,07	2,03	3,10
5/04.	123,0	47,5	23,38	13,56	10,42	76,9	1,08	2,09	3,18

Izvor: HNB

Tablica 3. Kunska obvezna pričuvu, u milijardama kuna i postocima

	Ukupno osnovica	Obračunana OP	Kunski dio devizne OP	Ukupna kunska OP	Izdvojena OP	Ostvareni postotak izdvajanja
	10,	2 = 1 × 19%	3	4 = 2 + 3	5	6 = 5 : 4
1/04.	47,51	9,03	9,55	18,59	12,87	69,23
2/04.	49,53	9,41	9,68	19,09	13,66	71,55
3/04.	49,56	9,42	9,68	19,08	13,69	71,77
4/04.	49,53	9,41	9,69	19,10	13,70	71,75
5/04.	51,33	9,75	9,82	19,57	14,05	71,78

Izvor: HNB

održavati kao likvidna potraživanja. Obveznu pričuvu na devizna sredstva nerezidenata i devizna sredstva pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom potrebno je izdvajati na posebni račun kod HNB-a u 100%-tnom iznosu.

Ta promjena rezultira povećanim izdvajanjem deviznih sredstava na devizni račun kod HNB-a u kunskoj protuvrijednosti od 3 mlrd. kuna. U tome učinak povećanja postotka izdvajanja sa 40% na 60% iznosi 1 mlrd. kuna, dok obveza 100%-tnog izdvajanja obvezne pričuve na devizna sredstva nerezidenata iznosi 2 mlrd. kuna. Naime, udio deviznih sredstava nerezidenata i osoba u posebnom odnosu s bankom u ukupnoj osnovici visok je i iznosi prosječno oko 38% (Tablica 1., kolona 1a). Porast izdvajanja sa 40% na 100% na taj dio osnovice stoga objašnjava više od dvije trećine ukupnog učinka. Osim toga, banke su i prije izdvajale više od propisanih minimalnih 40%. Tijekom 2005. godine banke su prosječno izdvajale oko 52% devizne obvezne pričuve, pa procijenjeni učinak povećanja izdvajanja na 60% relativno manje sudjeluje u ukupnom učinku. Da bi se postigli ciljevi monetarne politike, a to su, ponovimo, usporavanje kreditnog rasta i inozemnog zaduživanja banaka, bilo je potrebno instrument obvezne pričuve učiniti strožim uvođenjem 100%-tnog izdvajanja na inozemne izvore. To se pretežito odnosi na kredite dobivene od matičnih inozemnih banaka, pa se na taj način to zaduživanje dodatno poskupljuje i destimulira. Povećanje izdvajanja obvezne pričuve znači istodobno smanjenje obveze održavanja obvezne pričuve u obliku likvidnih deviznih potraživanja. No, zbog odredaba "odluke o 35%" banke nisu bile u mogućnosti iskoristiti to smanjenje, jer su zbog "odluke o 35%" ionako morale povećati svoja likvidna devizna potraživanja. Tako su, promatrajući ukupne učinke obiju odluka, banke morale povećati i deviznu likvidnost i devizno izdvajanje obvezne pričuve.

Izdvojena kunska obvezna pričuvu u veljači je porasla za 0,8 mlrd. kuna i iznosila je 13,6 mlrd. kuna. Nakon stagnacije u ožujku i travnju, u svibnju je ponovo znatnije povećana, za 0,4 mlrd. kuna, pa iznosi 14,0 mlrd. kuna. Za razliku od devizne obvezne pričuve koja je porasla ponajprije zbog porasta minimalnog postotka izdvajanja, kunska obvezna pričuvu rasla je pretežito na temelju porasta osnovice. Prije objašnjeni snažan rast kunskih nemonetarnih depozita te

porast kunskih izvora u inozemnoj pasivi utječu na rast obračunate i izdvojene kunske obvezne pričuve. Banke su i prije veljače 2004. izdvajale više od 40% kunske obvezne pričuve, tj. prosječni ponderirani postoci izdvajanja kunske obvezne pričuve iznosili su gotovo 70%. Dakle, postoci izdvajanja ostvareni prije 9. veljače tek su neznatno niži od postotaka izdvajanja ostvarenih nakon početka primjene odluke o obveznom izdvajanju, tj. od postotaka izdvajanja zabilježenih u ožujku, travnju i svibnju 2004.

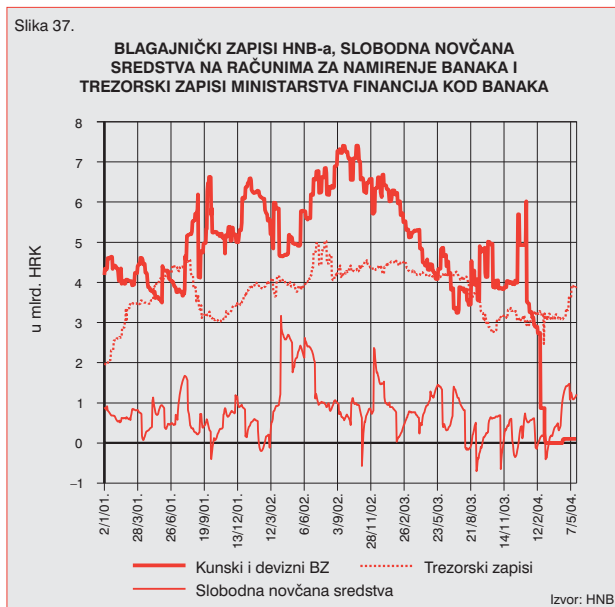
Devizni blagajnički zapisi još su jedan instrument monetarne politike kod kojeg je došlo do promjene tijekom prvog tromjesečja 2004. godine, iako nije bilo formalne odluke o prestanku njihova izdavanja. Dana 31. prosinca 2003. stanje blagajničkih zapisa u devizama iznosilo je 4,9 mlrd. kuna. Postupno dospijevanje blagajničkih zapisa u devizama poklopilo se s promjenama izdvajanja devizne obvezne pričuve, tako da su banke velik dio devizne likvidnosti koji je bio potreban za dodatno izdvajanje obvezne pričuve ostvarile dospijanjem deviznih blagajničkih zapisa. Dvije operacije – dospjeće blagajničkih zapisa i porast izdvajanja obvezne pričuve – provedene su istodobno kako bi neto učinak na likvidnost sustava bio gotovo neutralan. Dodatno, četirima deviznim intervencijama u ožujku, kojima je od banaka otkupljeno 162,7 mil. EUR, povučeno je daljnjih 1,2 mlrd. kuna devizne likvidnosti. Neto učinkom svih transakcija bankama je ipak preostalo još 0,2 mlrd. kuna deviznih sredstava, koja su upotrijebljena za sezonske devizne odljeve (plaćanje uvoza i sl.) koji redovito u prvom tromjesečju premašuju devizne priljeve. Sumarno, Tablica 3. prikazuje devizne operacije HNB-a tijekom prvog tromjesečja 2004., zaključno s datumom izdvajanja obvezne pričuve početkom travnja.

Krajem prvog i početkom drugog tromjesečja ove godine

Tablica 4. Devizne transakcije HNB-a s poslovnim bankama, u milijunima kuna

	Stanje		Promjena
	31.12. 2003.	9. 4. 2004.	
Blagajnički zapisi HNB-a u stranjoj valuti	4.920,2	0,0	-4.920,2
Obvezna pričuvu u devizama	6.686,6	10.169,5	3.482,9
Devizne intervencije – otkup deviza od banaka			1.215,1
Neto promjena			-222,2

Izvor: HNB

jedan drugi agregat značajno je utjecao na kretanje tečaja, deviznu i kunsku likvidnost sustava, kao i visinu bruto međunarodnih pričuva HNB-a – bili su to depoziti države. Dinamika njihova priljeva kao i dinamika trošenja tih sredstava znatno je utjecala na navedeno.

Početkom ožujka nagli porast kunskih depozita države, uz istodobno smanjenje salda na računu za namirenje banaka, sve zbog transakcija ostvarenih prodajom kunskih obveznica, zbilo se u razdoblju sezonski niske likvidnosti bankovnog sustava. Smanjenje salda na računu za namirenje banaka zbog odljeva kuna s računa banaka na račun države zbog kupnje kunskih obveznica uzrokovalo je negativna stanja slobodnih novčanih sredstava. Tržište je odmah reagiralo aprecijacijom tečaja, na što je HNB reagirao otkupom deviza od banaka. Sredinom ožujka država je potrošila devizni depozit od 100 mil. EUR, što je u istom iznosu utjecalo na smanjenje međunarodnih pričuva HNB-a. Dana 15. travnja državi je na devizni račun pristiglo 495 mil. EUR od euroobveznica plasiranih na inozemnom tržištu. Od toga je država 145 mil. EUR odmah prodala HNB-u istodobno plativši svoje obveze bankama. To je izazvalo porast razine računa za namirenje banaka za otprilike 1 mlrd. kuna. Nakon povrata domaćih pozajmica u devizama HBOR-u i PBZ-u, na deviznom računu je ostalo 200 mil. EUR, što je izazvalo privremeni porast međunarodnih pričuva na početku drugog tromjesečja. Tijekom svibnja država je svoj kunski depozit smanjila sa 1 mlrd. kuna na 0,2 mlrd. kuna plaćajući svoje obveze, što je povećalo razinu računa za namirenje banaka. Sumarno, devizne operacije s državom krajem prvog i u drugom tromjesečju donijele su 338 mil. kuna od prodaje i 1,2 mlrd. kuna od otkupa deviznog priljeva od euroobveznica, odnosno neto efekt deviznih transakcija HNB-a s državom iznosi oko 0,9 mlrd. kuna.

Primarni novac i međunarodne pričuve

Promjena instrumenata monetarne politike početkom 2004. godine nije utjecala na dodatni porast *primarnog novca*, nego samo na promjenu njegove strukture. Podsjetimo,

tijekom 2003. godine kunska likvidnost se iz blagajničkih zapisa prelila u povećano izdvajanje kunske obvezne pričuve, što je izravno utjecalo na rast primarnog novca. Odluka o povećanju izdvajanja obvezne pričuve sa 40% na 60% s početka ove godine utjecala je, međutim, samo na preraspodjelu sredstava između računa banaka za namirenje i računa na koji se izdvaja obvezna pričuva.

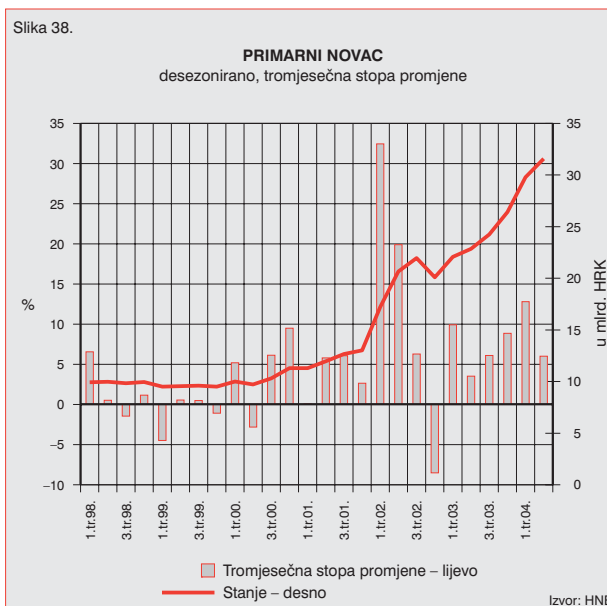
Godišnja stopa rasta (i nominalna i desezonirana) primarnog novca u svibnju iznosi 32%. Tako visoka stopa rasta rezultat je već opisanih promjena u instrumentima monetarne politike u posljednjih 12 mjeseci obuhvaćenih u godišnjoj stopi promjene. Reprezentativnija za stvarna kretanja tijekom 2004. godine je analizirana stopa rasta primarnog novca iz prvih 5 mjeseci, koja (desezonirano) iznosi 11,7%. Takvo kretanje primarnog novca u skladu je s očekivanim godišnjim rastom primarnog novca u 2004. godini od otprilike 10%.

U strukturi primarnog novca u prvih 5 mjeseci ove godine najveći porast ostvarila je izdvojena obvezna pričuva u iznosu od 1,4 mlrd. kuna, dok su računi za namirenje smanjeni za 0,6 mlrd. kuna, zbog promjena postotka izdvajanja obvezne pričuve. Od ostalih stavaka, vrijedi napomenuti da su obvezno upisani blagajnički zapisi krajem 2003. godine iznosili 109 mil. kuna i da je tijekom travnja ispisano posljednjih 86 mil. kuna obvezno upisanih blagajničkih zapisa, čiji je opis bio uveden kao bonitetna mjera za brzorastuće banke u 2003. godine.

Gotov novac, čiji je rast već dugo usporen, na godišnjoj razini porastao je za samo 4% i krajem svibnja iznosi 10,5 mlrd. kuna. Primarni novac iznosi 31,1 mlrd. kuna, odnosno za 0,6 mlrd. kuna više nego krajem 2003. godine.

Slobodna novčana sredstva su višak depozita banaka kod HNB-a iznad propisanog iznosa održavanja obvezne pričuve. Višak kunske likvidnosti je suma kunskih potraživanja poslovnih banaka od HNB-a umanjena za kunske obveze prema HNB-u, uključujući obveznu pričuvu.

U prvom tromjesečju likvidnost banaka bila je slabija pa je dodatna likvidnost kreirana i lombardnim kreditima. Glavna likvidnosti je pritom bila kreirana deviznim transakcija-

Okvir 1. Pokazatelji ukupne i sektorske zaduženosti u RH, 1998. – 2003.

Globalizacija tokova kapitala u posljednjih dvadesetak godina stvorila je potrebu za globalizacijom poslovnih i ekonomskih informacija namijenjenih globalnim ulagačima. Kako bi se te potrebe zadovoljile, međunarodne financijske institucije poput Svjetske banke i Međunarodnoga monetarnog fonda u svoje su osnovne djelatnosti uključile i rad na razvoju pravodobnih, sveobuhvatnih i međunarodno usporedivih financijskih i ekonomskih pokazatelja za pojedine zemlje i regije.

Među prvima su razvijeni i međunarodno prihvaćeni financijski pokazatelji koji se odnose na inozemnu zaduženost pojedine zemlje, a razvila ih je Svjetska banka i već niz godina redovito ih objavljuje u publikaciji "Global Development Finance". Razvoj tih financijskih pokazatelja bio je potaknut prvotnim usmjerenjem međunarodnih tokova kapitala na financiranje suverenih nacija, a potom i nastankom prvih suvremenih dužničkih kriza.

Istodobno, jačanje uloge izravnih i portfeljnih inozemnih ulaganja u privatni sektor, posebice financijski sektor, utjecalo je na razvoj pokazatelja zaduženosti privatnog sektora zemlje ili regije kao i pokazatelja profitabilnosti i stabilnosti njezina financijskog sustava. Prva faza u razvoju tih pokazatelja nedavno je zaokružena izdavanjem prijedloga statističkog priručnika Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF-a) pod nazivom "Compilation Guide on Financial Soundness Indicators", a konačna bi inačica trebala biti objavljena uskoro.

Pokazatelji inozemne zaduženosti u publikaciji "Global Development Finance 2003" jesu:

1. omjer (sadašnje vrijednosti) stanja ukupnog inozemnog duga i bruto nacionalnog dohotka;
2. omjer (sadašnje vrijednosti) stanja ukupnog inozemnog duga i prihoda od izvoza robe i usluga, od radničkih doznaka i od dohotka iz inozemstva;
3. omjer otplaćenih kamata na ukupni dug (ukupne otplate, tj. kamata i glavnice zajedno) i prihoda od izvoza robe i usluga, od radničkih doznaka i od dohotka iz inozemstva.

Vrijednosti četiriju od ovih šest pokazatelja za Hrvatsku u razdoblju 1998. – 2003. prikazane su u Tablici 5. Razlika između tih vrijednosti i vrijednosti koje se mogu naći u publikacijama Svjetske banke i MMF-a najvećim je dijelom posljedica različite valute izračuna. Dodatno, za omjere pod točkama 2. i 3. prikazan je u Tablici 5. utjecaj uključivanja inozemnog dohotka i transfera na vrijednost tih omjera. Vrijednost tih pokazatelja, kako ih izračunava Svjetska banka, onda po definiciji pada između vrijednosti pokazatelja u Tablici 6. koji u nazivniku uključuje prihode od izvoza i inozemnog dohotka i pokazatelja koji u nazivniku uključuje prihode po svim trima osnovama – izvozu, dohotku i transferima.

Preostala dva pokazatelja koja nisu prikazana u Tablici 5., a temelje se na sadašnjoj vrijednosti stanja ukupnog duga, nije bilo moguće izračunati zbog nesigurnosti oko diskontnog faktora. Međutim, u prošlosti je razlika između tih

pokazatelja i pokazatelja utemeljenih na knjigovodstvenom stanju ukupnog duga u slučaju Hrvatske bila beznačajna i s vremenom se smanjivala. U Tablici 5. su prikazani i dodatni pokazatelji inozemne zaduženosti, koji su izračunati u skladu s pokazateljima MMF-a iz publikacije "World Economic Outlook". To su:

4. omjer stanja ukupnoga inozemnog duga i bruto domaćeg proizvoda;
5. omjer otplaćenih kamata na ukupni dug i otplaćene glavnice dugoročnog duga i prihoda od izvoza robe i usluga.

Tablica 5. Pokazatelji inozemne zaduženosti za RH, u postocima

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003. ^a
Ukupan inozemni dug						
– u % BDP-a	44,0	53,9	59,1	57,1	61,4	74,7
– u % BND-a	44,3	54,9	60,4	58,5	62,9	77,8
– u % prihoda od izvoza robe i usluga	111,2	131,7	125,6	117,8	134,3	144,5
– u % prihoda od izvoza i inozemnog dohotka	106,3	127,7	120,7	112,6	129,0	140,1
– u % prihoda od izv., inoz. doh. i inoz. transfera	96,4	114,5	107,6	100,8	114,9	126,2
Otplate inozemnog duga						
– u % prihoda od izvoza robe i usluga	12,4	20,7	23,3	24,5	26,3	17,6
– u % prihoda od izvoza i inozemnog dohotka	11,9	20,1	22,4	23,4	25,3	17,1
– u % prihoda od izv., inoz. doh. i inoz. transfera	10,8	18,0	19,9	20,9	22,5	15,4
Godišnja stopa rasta duga		26,1	18,1	4,9	16,5	30,9

^a Privremeni podaci. Izvori: MF i HNB

Prema klasifikaciji Svjetske banke, srednje zadužene zemlje karakterizira visina inozemnog duga veća od 48% i manja od 80% bruto nacionalnog dohotka (vrijednost prvog pokazatelja) i teret otplate inozemnog duga veći od 132% i manji od 220% bruto inozemnih prihoda (vrijednost drugog pokazatelja). Na temelju pokazatelja u Tablici 5. može se zaključiti da je vrlo velika godišnja stopa rasta hrvatskoga inozemnog duga od 31% tijekom 2003. godine Hrvatsku u samo godinu dana znatno približila gornjoj granici srednje zaduženosti prema pokazatelju visine inozemnog duga koji, izračunat na temelju privremenih podataka, na dan 31. prosinca 2003. iznosi 77,8%. Istodobno, Hrvatska je već dvije godine na donjoj granici srednje zaduženosti prema pokazatelju tereta otplate duga, koji se na kraju 2003. godine nalazi negdje između 126% i 140%.

I pokazatelji iz Tablice 5. koji su usklađeni s metodologijom MMF-a upućuju na slična kretanja u inozemnoj zaduženosti Hrvatske. S inozemnim dugom od oko 75% bruto domaćeg proizvoda Hrvatska je znatno inozemno zaduženija od regije kojoj pripada: prema publikaciji "World Economic Outlook, April 2004", agregirana vrijednost ovog pokazatelja inozemne zaduženosti za zemlje srednje i istočne Europe na kraju 2003. iznosi 49%. Štoviše, u odnosu na ostale analitičke skupine zemalja iz iste publikacije, vrijednost hrvatskog pokazatelja približno je na sredini puta između agregirane vrijednosti ovog pokazatelja od 63% za zemlje koje su nedavno kasnile s otplatom ili obustavile otplatu inozemnog duga i agregirane vrijednosti od 89% za visokozadužene siromašne zemlje. S druge strane, teret otplate inozemnog duga od 17,6% izvoza niži je od agregiranog tereta otplate za zemlje srednje i istočne Euro-

pe, koji je prema istom izvoru iznosio najmanje (dakle, bez otplate glavnice kratkoročnog duga) 18,6% izvoza tijekom 2003. godine.

Iako opisana kretanja upućuju na visoku razinu inozemne zaduženosti Hrvatske, ona ne otkrivaju razinu ukupne zaduženosti u zemlji, domaće i inozemne, kao niti distribuciju duga prema institucionalnim sektorima i njegovu dinamiku. Za brzu ocjenu ukupne zaduženosti u jednoj zemlji u teoriji bi mogao poslužiti omjer ukupnog duga nefinancijskog sektora prema svim ostalim sektorima i bruto domaćeg proizvoda. Međutim, takav pokazatelj podrazumijeva ili postojanje sektorskih bilanci ili barem detaljnoga financijskog pregleda (tj. detaljne konsolidirane bilance svih financijskih institucija). No, u većini zemalja u razvoju, uključujući i Hrvatsku, većina nacionalnih statističkih ureda još ne sastavlja sektorske bilance, a umjesto financijskog pregleda središnje banke sastavljaju monetarni pregled (tj. detaljnu konsolidiranu bilancu samo monetarnih financijskih institucija – depozitnih institucija i središnje banke).

Zbog toga, najčešće korišten približni pokazatelj domaće zaduženosti jest omjer potraživanja depozitnih institucija (dalje: banaka) od domaćega nefinancijskog sektora, dakle od stanovništva, nefinancijskih poduzeća, neprofitnih organizacija i opće države. Također je u čestoj uporabi i omjer potraživanja banaka od domaćega nefinancijskog privatnog sektora, dakle od stanovništva, nefinancijskih poduzeća i neprofitnih organizacija. Na temelju podataka MMF-a iz travanjskog izdanja statističke publikacije "International Financial Statistics" ti se pokazatelji mogu izračunati za sve zemlje s kojima se Hrvatska najčešće uspoređuje, a to su Bugarska, Češka, Mađarska, Poljska, Rumunjska, Slovačka i Slovenija. Iz Tablice 6. vidi se da, počevši s 2002. godinom, u skupini usporedivih zemalja Hrvatska ima najveći omjer kredita banaka nefinancijskom sektoru i bruto domaćeg proizvoda, kao i najveći omjer kredita banaka nefinancijskom privatnom sektoru i bruto domaćeg proizvoda. Ta usporedba jasno daje do znanja da

je zaduženost nefinancijskog sektora kao i njegova privatnog podsektora među svim usporedivim zemljama u regiji najveća u Hrvatskoj.

Korištenjem dodatnih podataka središnjih banaka navedenih zemalja moguće je za neke od tih zemalja izračunati i omjer potraživanja banaka od sektora stanovništva i bruto domaćeg proizvoda (Slika 39.), kao i godišnju stopu rasta te kategorije potraživanja (Slika 40.). Razlike između vrijednosti tih pokazatelja za Hrvatsku i za promatrane četiri zemlje još su izraženije od razlika vrijednosti u prethodna dva pokazatelja. Također, za razliku od prethodna dva pokazatelja, pokazatelji zaduženosti sektora stanovništva kod domaćih banaka za Hrvatsku veći su od pokazatelja za sve ostale zemlje u gotovo cijelom promatranom razdoblju, odnosno od 1997. do 2003. godine. Jedina blaga iznimka je pokazatelj godišnje stope rasta potraživanja banaka od stanovništva od 1998. do 2000. godine. Dakle, pokazatelji upućuju na vrlo visoku te i dalje brzorastuću zaduženost sektora stanovništva kod domaćih banaka u Hrvatskoj u odnosu na usporedive zemlje.

Unatoč upravo opisanim kretanjima, jasno je da bi iz više razloga bilo pogrešno odmah zaključiti da je u Hrvatskoj, a posebice kod sektora stanovništva, zaduženost visoka ili čak previsoka. Primjerice, sve navedene uspoređene zemlje imaju znatno razvijenije tržište dužničkih vrijednosnih papira od Hrvatske (vidi Bilten br. 91, Tablica 2., str. 35.). Dakle, pod pretpostavkom da je riječ uglavnom o vrijednosnicama nefinancijskog sektora izvan portfelja banaka, one čine komponentu duga koja nije obuhvaćena prethodnim usporedbama Hrvatske s navedenim zemljama.

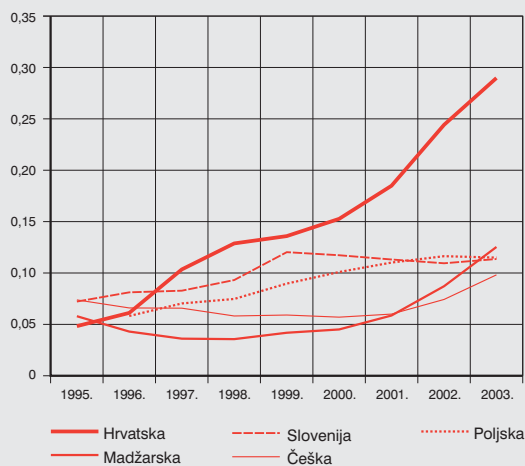
Zbog toga, kao i zbog ograničenosti analiziranih pokazatelja na domaću komponentu duga, i to samo prema depozitnim institucijama, visok omjer bankarskih kredita nefinancijskom (privatnom) sektoru i bruto domaćeg proizvoda više upućuje na visoki stupanj razvijenosti hrvatskog bankovnog sustava u odnosu na sustave navedenih zemalja nego na relativno veću zaduženost nefinancijskog (privat-

Tablica 6. Pokazatelji zaduženost domaćih sektora kod depozitnih institucija, u postocima

	Bugarska	Hrvatska	Češka	Mađarska	Poljska	Rumunjska	Slovačka	Slovenija
Potraživanja od nefinancijskog sektora u % BDP-a								
1994.	103,7	52,0	84,5	41,3	30,7	20,2	50,9	37,0
1995.	65,0	50,7	84,5	35,6	31,1	24,9	49,7	41,7
1996.	96,5	46,7	80,3	35,3	33,5	28,6	58,0	41,3
1997.	21,7	51,6	78,1	35,4	33,5	17,8	71,8	41,4
1998.	17,4	54,1	68,0	35,4	34,9	19,7	65,8	45,3
1999.	17,2	50,6	62,7	35,3	36,5	15,2	63,7	47,7
2000.	16,6	52,1	53,5	41,0	35,4	12,5	63,4	47,8
2001.	19,4	57,9	51,1	43,6	37,1	12,4	67,5	50,1
2002.	25,3	67,0	48,8	47,1	38,9	12,8	66,1	50,7
2003.	32,6	69,5	55,0	53,5	37,8	12,5	53,9	53,3
Potraživanja od nefinancijskog privatnog sektora u % BDP-a								
1994.	3,8	29,0	76,5	26,4	18,6	0,0	40,7	23,0
1995.	21,1	31,2	75,1	22,5	18,5	0,0	36,7	27,4
1996.	35,3	29,3	73,6	22,1	20,9	11,5	43,9	28,8
1997.	5,4	37,2	74,4	24,3	22,7	8,4	56,0	28,5
1998.	8,0	41,2	64,0	24,2	24,5	11,6	53,9	32,8
1999.	10,3	37,2	57,7	26,1	26,5	8,1	54,5	36,0
2000.	11,8	37,2	48,0	32,2	27,7	7,2	51,3	36,4
2001.	14,1	42,9	39,4	33,9	28,3	7,7	37,6	38,6
2002.	18,4	51,6	29,9	35,8	28,8	8,3	39,7	39,2
2003.	25,8	55,2	32,5	42,7	26,9	9,5	31,7	42,0

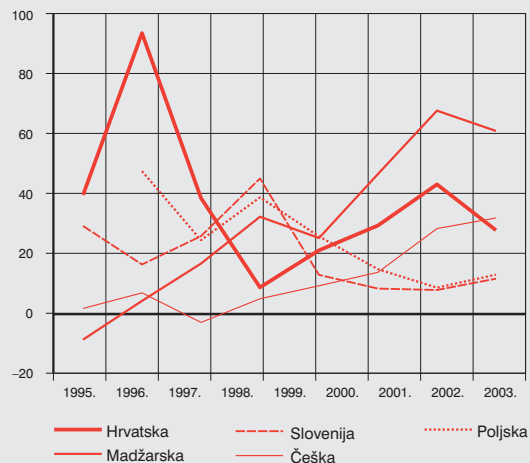
Izvori: MMF i HNB

Slika 39.

**OMJER KREDITA BANAKA
STANOVNIŠTVU I BDP-a**

Izvor: web stranice središnjih banaka

Slika 40.

KREDITI BANAKA STANOVNIŠTVU
 godišnja stopa promjene

Izvori: web stranice središnjih banaka

nog) sektora kao cjeline. Ipak, uzevši u obzir da se, za razliku od države i poduzeća, sektor stanovništva uglavnom financira kreditima domaćih banaka, opisana kretanja vrlo jasno upućuju na relativno znatno veću zaduženost stanovništva u Hrvatskoj.

Na temelju prethodne analize jasno je da postoji potreba za sveobuhvatnijim pokazateljima zaduženosti pojedinih institucionalnih sektora, kakve u posljednje vrijeme najglasnije zagovara MMF. U već spomenutom priručniku "Compilation Guide on Financial Soundness Indicators", ta međunarodna organizacija predlaže korištenje sljedećih pokazatelja zaduženosti domaćega privatnog sektora za međunarodne usporedbe:

■ za sektor stanovništva:

1) omjer stanja ukupnog duga stanovništva prema ostalim sektorima i bruto domaćeg proizvoda;

2) omjer otplaćene glavnice i kamata na ukupni dug stanovništva ostalim sektorima i bruto raspoloživog dohotka.

■ za sektor nefinancijskih poduzeća:

1) omjer stanja ukupnog duga nefinancijskih poduzeća prema ostalim sektorima i fer vrijednosti kapitala i rezervi umanjenih za "goodwill";

2) omjer neto prihoda prije plaćanja kamata i poreza (EBIT) te otplaćene glavnice i kamata na dug nefinancijskih poduzeća prema ostalim sektorima.

Također, u svojoj publikaciji "World Economic Outlook" MMF promovira primjenu sljedećih pokazatelja za ocjenu zaduženosti sektora opće države:

1) omjer ukupnoga proračunskog manjka i bruto domaćeg proizvoda;

2) omjer tzv. strukturnoga proračunskog manjka (onog manjka koji bi bio ostvaren da je bruto domaći proizvod tijekom razdoblja bio jednak potencijalnom) i potencijalnog bruto domaćeg proizvoda;

3) omjer stanja ukupnog duga (tzv. bruto duga) i bruto domaćeg proizvoda;

4) omjer stanja ukupnog duga umanjenog za financijsku imovinu (tzv. neto duga) i bruto domaćeg proizvoda.

Za izračun tih pokazatelja za neku zemlju poželjno je da statistički ured te zemlje sastavlja konsolidirane sektorske bilance sektora stanovništva i sektora nefinancijskih poduzeća, a nužno je i da ministarstvo financija izračunava strukturni proračunski manjak opće države. Za neke pokazatelje dovoljno je i da središnja banka sastavlja financijski pregled, a da određeni dodatni podaci budu dostupni putem statističkog ureda. U svakom slučaju, kako je već navedeno, u Hrvatskoj kao i u većini drugih zemalja u razvoju nije u potpunosti zadovoljen niti jedan od tih uvjeta. Međutim, na temelju podataka dostupnih središnjoj banci, moguće je, uz neke vrlo razumne pretpostavke, izračunati neke jednostavnije pokazatelje zaduženosti privatnog sektora, koji se također često primjenjuju u međunarodnim usporedbama.

Najčešće primjenjivani pokazatelji zaduženosti institucionalnih sektora za koje nije potrebna dostupnost njihovih sektorskih bilanci jesu:

■ za sektor stanovništva:

1) omjer stanja ukupnog duga stanovništva prema financijskim institucijama i inozemstvu i bruto domaćeg proizvoda;

2) omjer plaćenih kamata na ukupni dug stanovništva prema financijskim institucijama i inozemstvu i bruto raspoloživog dohotka.

■ za sektor nefinancijskih poduzeća

3) omjer stanja ukupnog duga nefinancijskih poduzeća prema financijskim institucijama i inozemstvu i bruto domaćeg proizvoda;

4) omjer plaćenih kamata na ukupni dug nefinancijskih poduzeća prema financijskim institucijama i inozemstvu i bruto domaćeg proizvoda.

■ za sektor opće države

■ pokazatelj pod točkom 3. gore i

5) omjer plaćenih kamata na ukupni dug i bruto domaćeg proizvoda.

Procjena vrijednosti tih i još nekih pokazatelja za Hrvatsku na temelju raspoloživih vremenskih nizova podataka za

Tablica 7. Pokazatelji ukupne zaduženosti domaćih sektora u RH, u postocima

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003. ^a
Dug stanovništva						
– u % BDP-a	13,4	14,2	16,0	19,1	25,2	30,0
– u % bruto raspoloživog dohotka ^b	23,0	25,8	28,3	37,2	49,8	59,1
– u % bankovnih depozita stanovništva	46,6	52,1	51,1	43,6	61,4	71,6
Godišnja stopa rasta		9,2	21,3	29,5	43,2	27,8
Dug nefinancijskih poduzeća						
– u % BDP-a	47,7	45,9	46,0	45,0	48,8	50,6
– u % bankovnih depozita poduzeća	654,1	684,4	460,1	369,0	329,5	315,4
Godišnja stopa rasta		–1,1	8,1	6,1	17,4	11,8
UKUPNO – nefinancijski privatni sektor						
– u % BDP-a	61,1	60,1	62,0	64,1	74,0	80,6
Godišnja stopa rasta		1,2	11,2	12,1	25,1	17,3
Dug opće države						
– u % BDP-a	27,0	33,9	40,6	41,7	41,9	43,9
Godišnja stopa rasta		29,2	28,7	11,6	8,9	12,6
Otplaćene kamate kao % BDP-a	1,5	1,6	1,8	1,9	2,0	2,0
UKUPNO – nefinancijski sektor						
– u % BDP-a	88,1	94,0	102,6	105,8	115,9	124,5
Godišnja stopa rasta		9,8	17,5	11,9	18,7	15,6
Implicitna otplata kamata ^c						
– Stanovništva, u % bruto raspoloživog dohotka		3,0	2,9	3,9	4,5	5,3
– Nefinancijskih poduzeća, kao % BDP-a		4,5	4,0	3,6	3,4	3,4

^a Privremeni podaci; ^b Anketni podaci; ^c Na temelju podataka o kamatnim prihodima banaka. Izvori: MF, DZS, Fina i HNB

razdoblje 1998. – 2003. godine prikazana je u Tablici 7. Uz standardne pokazatelje monetarne statistike HNB-a, u izračunu su korišteni i podaci iz statističkih izvješća koje HNB-u dostavljaju nemonetarne financijske institucije, potom anketni podaci Državnog zavoda za statistiku o potrošnji stanovništva i, naposljetku, podaci iz godišnjih financijskih izvješća koja poduzetnici dostavljaju Financijskoj agenciji. Neke su vrijednosti duga nefinancijskog privatnog sektora prema nedepozitnim financijskim institucijama morale biti ekstrapolirane za 1998. godinu, kao i vrijednost bruto raspoloživog dohotka stanovništva za 2003. godinu. Sve ostale vrijednosti izračunate su na temelju trenutno dostupnih podataka, što uključuje i većinu privremenih podataka na dan 31. prosinca 2003.

Usporedba vrijednosti odabranih pokazatelja iz Tablice 7. s odgovarajućim vrijednostima istih pokazatelja za neke druge zemlje upućuje na to da zaduženost u Hrvatskoj nije tako ozbiljan problem kako se čini na temelju podataka o visini inozemnog duga i o potraživanjima depozitnih institucija od nefinancijskog sektora. Primjerice, prema godišnjem izvješću Europske središnje banke u razdoblju od 2001. do 2003. godine omjer ukupnog duga nefinancijskih poduzeća i bruto domaćeg proizvoda za područje EMU-a kretao se između 60% i 65%, dok se u Hrvatskoj taj omjer kreće između 45% i 50% za razdoblje 1998. – 2003. Nadalje, prema istom izvoru, omjer ukupnog duga stanovništva i bruto domaćeg proizvoda na području EMU-a povećao se s približno 45% u 1998. godini na približno 53% u 2003., dok se u istom razdoblju vrijednost tog omjera za Hrvatsku povećala sa 13% na 30%. Napokon, ponovno prema istom izvoru, omjer ukupnog duga opće države i bruto domaćeg proizvoda za devet od dvanaest zemalja članica EMU-a viši je od 50% u cijelom razdoblju 2000. – 2003., dok se za Hrvatsku taj omjer u istom razdoblju blago i postupno po-

većao sa 41% na 44%, prema konzistentnom obuhvatu opće države koji se primjenjuje u statistici državnog duga kod Hrvatske narodne banke.

Dakle, ukupna zaduženost hrvatskoga nefinancijskog sektora kod domaćih banaka i u inozemstvu nije zabrinjavajuća. Ona ipak više upućuje na relativno veći kreditni potencijal hrvatskoga bankovnog sustava u odnosu na usporedive zemlje. U odnosu na razvijene europske zemlje, članice EMU-a, glavna tri domaća nefinancijska sektora – stanovništvo, poduzeća i država – imaju još prostora za povećanje omjera svoje zaduženosti i svojih prihoda. To se posebice odnosi na sektor stanovništva, koji se u odnosu na usporedive zemlje čini najzaduženijim hrvatskim sektorom.

No, dugotrajni trend povećanja ukupnoga inozemnog duga domaćih sektora i njegova trenutačna razina ipak zahtijevaju oprez najmanje iz jednog razloga. Naime, bez obzira na razinu ukupne zaduženosti u zemlji, za urednost redovite otplate inozemne sastavnice ukupnog duga potreban je redovit devizni priljev ili/i spremnost međunarodnog tržišta da dospjeli dug zamijeni novim. Što je ukupni inozemni dug veći, to je i teret njegove otplate veći, pa je njegova uredna otplata sve ovisnija o zamjeni dospjelog duga novim. Također, u razdoblju nikad nižih globalnih kamatnih stopa i velikog zanimanja međunarodnih tržišta za ulaganja u zemlje u razvoju, i cijena inozemnog zaduživanja je povijesno niska za te zemlje. Međutim, ovisnost o niskim globalnim kamatnim stopama i o visokoj potražnji za ulaganjima u zemlje u razvoju nosi skriveni rizik. Kada jednom dođe do rasta globalnih kamatnih stopa i smanjenja zanimanja za ulaganja u zemlje u razvoju, kod visokoza-duženih zemalja u razvoju doći će do značajnog povećanja tereta otplate njihova inozemnog duga i bez novog neto zaduživanja u inozemstvu.

Tablica 8. Kretanje likvidnosti i čimbenici kreiranja primarnog novca, prosječno stanje u tromjesečju, u milijunima kuna

		Primarni novac	Slobodna novčana sredstva	Višak kunske likvidnosti	Glavni čimbenici kreiranja/povlačenja (stanja)						
					Gotov novac	Kunska obvezna pričuva	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Kunski depoziti države	Kreditni bankama	Repo poslovi	Devizne transakcije HNB-a
1999.	1. tr.	9.440	191	-234	5.244	3.847	663	518	1.312	305	-1.835
	2. tr.	9.130	123	-801	5.237	3.639	590	508	1.569	171	924
	3. tr.	10.055	101	-497	5.883	3.926	890	530	1.387	67	150
	4. tr.	10.119	186	239	5.632	4.135	1.435	636	1.201	22	2.161
2000.	1. tr.	9.453	107	349	5.196	4.020	1.407	476	959	47	98
	2. tr.	9.614	212	1.436	5.410	3.851	1.807	592	363	2	2.393
	3. tr.	11.519	297	2.341	6.417	4.696	2.475	862	261	-	1.639
	4. tr.	11.573	425	2.714	6.037	5.052	2.573	1.081	167	26	-44
2001.	1. tr.	11.389	619	2.962	6.106	4.622	2.450	1.163	38	18	621
	2. tr.	12.420	586	3.034	6.816	4.976	2.641	1.513	109	98	749
	3. tr.	13.795	747	3.587	7.648	5.386	3.397	1.436	505	68	1.400
	4. tr.	16.560	573	2.800	7.500	8.473	2.288	1.492	27	17	3.889
2002.	1. tr.	18.348	508	3.616	8.428	9.359	3.400	1.363	265	-	1.022
	2. tr.	21.530	2.234	5.492	9.262	9.986	3.458	678	561	-	2.505
	3. tr.	21.834	889	5.892	10.327	10.604	5.080	666	180	-	347
	4. tr.	21.800	860	6.065	9.691	11.250	5.233	992	188	-	859
2003.	1. tr.	22.348	739	5.300	9.641	11.965	4.568	636	-	-	-2.020
	2. tr.	23.696	957	4.057	10.056	12.638	3.118	513	-	-	1.085
	3. tr.	26.081	602	1.830	11.202	14.167	1.384	497	168	-	-
	4. tr.	28.291	565	330	10.519	17.111	3	610	233	-	2.276
2004.	1. tr.	29.690	436	293	10.303	18.849	0	561	204	-	623

Slobodna novčana sredstva definirana su kao višak depozita banaka kod HNB-a iznad propisanog iznosa održavanja obvezne pričuve. Višak kunske likvidnosti definiran je kao suma kunskih potraživanja poslovnih banaka od HNB-a umanjena za kunske obveze prema HNB-u, uključujući obveznu pričuvu. Izvor: HNB

ma, koje su u prvom tromjesečju iznosile ukupno 0,6 mlrd. kuna.

Na kretanje međunarodnih pričuva početkom godine utjecale su kupoprodaje s poslovnim bankama i državom, kretanje deviznih depozita države te porast izdvajanja devizne obvezne pričuve. Ukupne međunarodne pričuve krajem svibnja iznose 7,8 mlrd. USD, a neto međunarodne pričuve 5,9 mlrd. USD. Glavni čimbenici promjene međunarodnih pričuva u prvih 5 mjeseci 2004. godine su sljedeći događaji: bankama je u siječnju prodano 41,7 mil. USD, a u ožujku je od njih otkupljeno 200,3 mil. USD; od države je neto otkupljeno 115,2 mil. USD, u čemu se ističe otkup dijela sredstava pristiglih od emisije euroobveznica u iznosu od 172,5 mil. USD; ostale transakcije s državom odnose se na manje kupnje i prodaje deviza za različite pristojbe i naknade koje država mora platiti u redovitom poslovanju. Na kraju svibnja

devizni depoziti države kod HNB-a iznose 203,5 mil. USD, dok obvezna pričuva banaka izdvojena na devizni račun kod HNB-a iznosi 1,6 mlrd. USD i za 0,5 mlrd. USD je veća u odnosu na kraj prosinca 2003. godine, kada je iznosila 1,1 mlrd. USD.

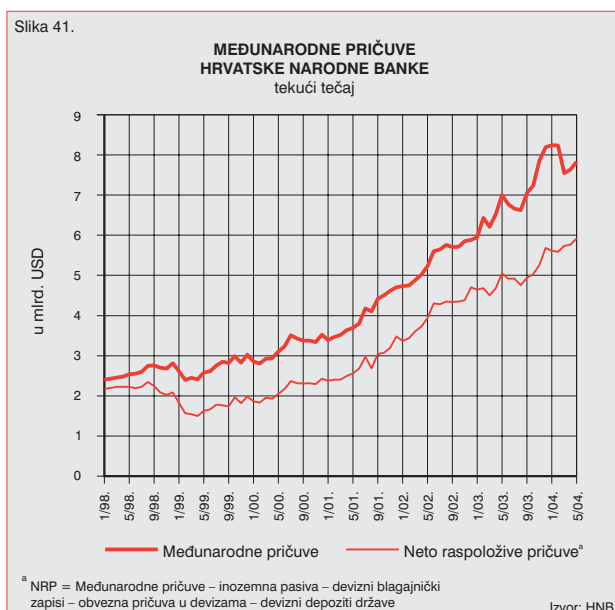
Monetarna kretanja

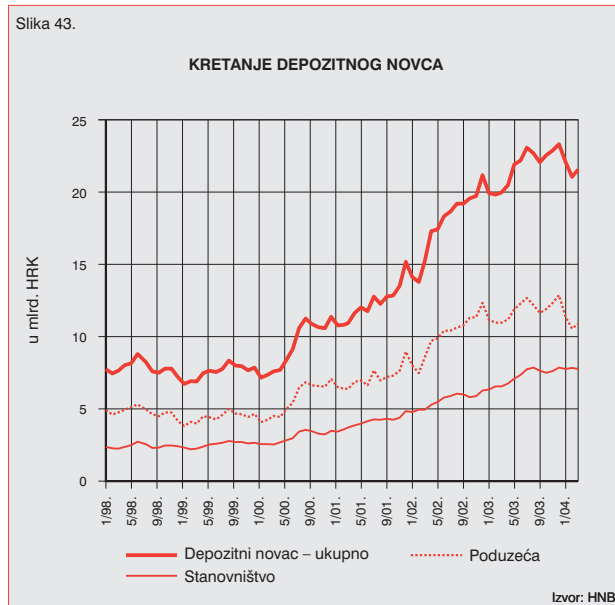
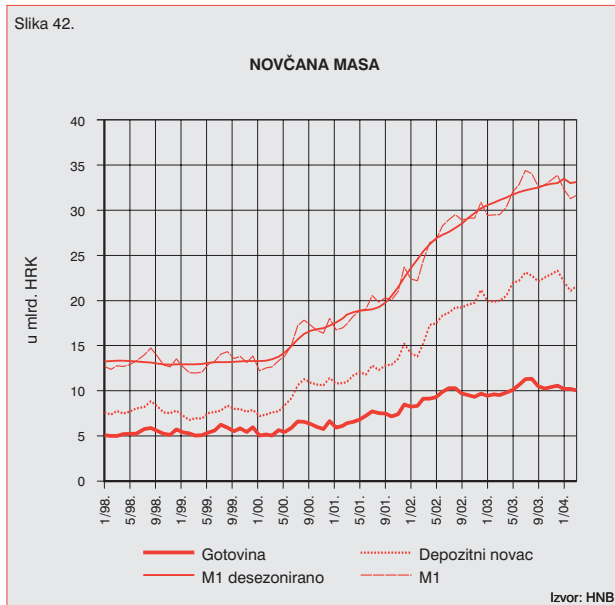
Monetarna kretanja u prvom tromjesečju 2004. godine obilježio je brži rast plasmana banaka odobrenih sektoru poduzeća od rasta plasmana odobrenih sektoru stanovništva. Takva se kretanja ponovno pojavljuju nakon dvije godine tijekom kojih su plasmani poduzećima rasli sporije od plasmana stanovništvu. Banke su i nadalje dio svojih plasmana financirale iz inozemnih izvora, jer ostvareni rast domaćih izvora financiranja nije bio dostatan za financiranje rasta plasmana. To pokazuje ostvareni rast inozemne pasive poslovnih banaka i stagnacija najširega monetarnog agregata. Važno je istaknuti da je u kretanju monetarnih agregata iskazana (značajna) aprecijacija tečaja kune prema euru, što je djelovalo na smanjenje kunskog iskaza svih deviznih stavki monetarnih agregata.

Ukupna likvidna sredstva

U prvom tromjesečju 2004. prisutna je aprecijacija tečaja kune prema euru (3,3%). Zbog velikog udjela deviznih depozita u ukupnim depozitima (75,6% na kraju ožujka) promjena tečaja snažno je djelovala na stanje najširega monetarnog agregata. M4 je stoga smanjen u odnosu na kraj 2003. godine (2,6%) i na kraju ožujka iznosio je 125,8 mlrd. kuna, a godišnja stopa rasta (5,7%) bila je upola manja nego u ožujku prošle godine. Međutim, ako se isključi utjecaj tečaja, M4 je u prvom tromjesečju zabilježio smanjenje od blagih 0,7%.

Novčana masa (M1), najuži monetarni agregat, na kraju prvog tromjesečja zabilježila je uobičajeni sezonski pad koji

iznosi 6,7% u odnosu na kraj prošle godine. Ako se isključi utjecaj sezone, novčana masa je u proteklih nekoliko mjeseci stagnirala. Na kraju ožujka novčana masa iznosila je 33,1 mlrd. kuna, a godišnja stopa rasta smanjena je sa 9,8% na kraju 2003. na 7,2%.

Na kretanje M1 u prvom tromjesečju najviše je utjecalo kretanje depozitnog novca koji je nastavio sa sporim rastom iz 2003. godine. Rezultat je to smanjenja kreditne aktivnosti, ali i uobičajeno manjeg intenziteta poslovne aktivnosti poduzeća u prvom tromjesečju. Depozitni novac je na kraju ožujka iznosio 21,6 mlrd. kuna i u odnosu na kraj prošle godine smanjen je za 1,8 mlrd. kuna (7,5%). Usporenje rasta depozitnog novca prisutno je i na godišnjoj razini, tako da je na kraju ožujka godišnja stopa rasta depozitnog novca iznosila 7,9%, što je veliko smanjenje u odnosu na ožujak prošle godine (31,2%).

Kretanje depozitnog novca u najvećoj mjeri određuju depoziti na žiroračunima i tekućim računima poduzeća i stanovništva. U prva tri mjeseca najveći utjecaj na smanjenje depozitnog novca imala su upravo sredstva na računima poduzeća koja su smanjena za 2,0 mlrd. kuna (15,3%). Naime, nakon vrlo intenzivne poslovne aktivnosti krajem godine, prva tri mjeseca obično obilježuje svojevrsno "hlađenje" potražnje za transakcijskim novcem. Poduzeća u tom razdoblju formiraju poslovnu politiku u očekivanju drugog tromjesečja, što rezultira smanjenjem ove monetarne kategorije.

Za razliku od depozita poduzeća, depoziti stanovništva su stagnirali te su u odnosu na kraj 2003. godine smanjeni za 0,9%. Na kraju ožujka depozitni novac stanovništva iznosio je 7,8 mlrd. kuna i u odnosu na ožujak 2003. porastao je za 18,3%, no rastao je sporije nego u istom razdoblju prethodne godine kada je porastao za 32,4%.

Rast druge komponente M1 – gotovog novca – bilježi u prvom tromjesečju ove godine umjereno smanjenje od 0,5 mlrd. kuna ili 5,0%.

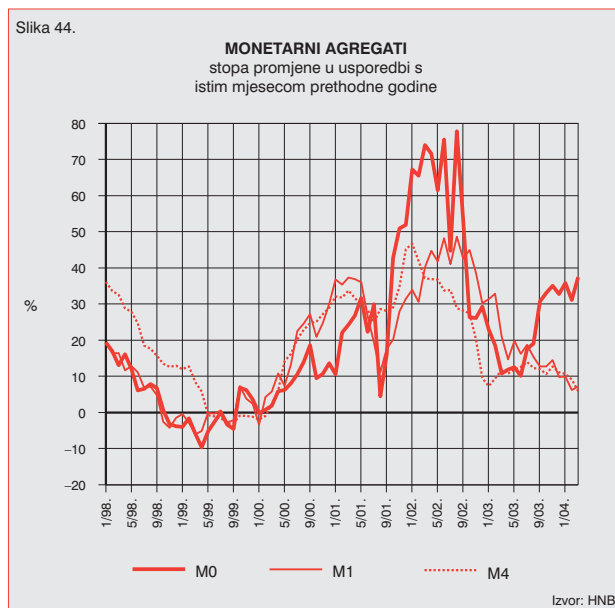
Jedno od glavnih obilježja monetarnih kretanja u posljednjih godinu dana snažan je rast kunskih nemonetarnih depozita. Ostvareni rast potaknut je makroekonomskom stabilnošću, a prije svega niskom inflacijom i stabilnim tečajem

kune prema euru, a sve to zajedno jača povjerenje u domaću valutu i bankovni sustav. Zabilježeni rast posljedica je i prilagodbe banaka mjerama HNB-a jer su stimulativnim kamatama nastojale povećati kunsku, a ne deviznu pasivu.

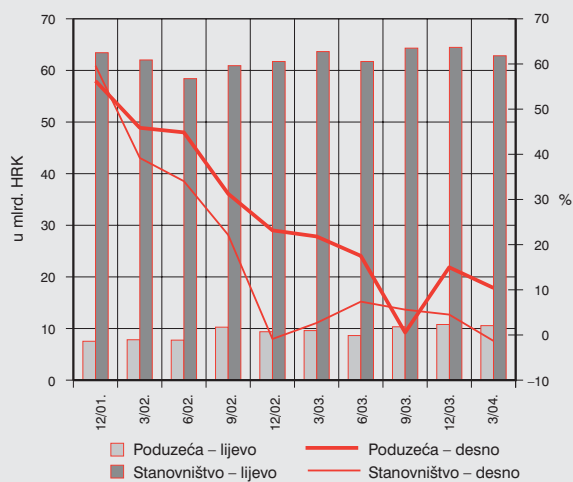
U prvom tromjesečju ove godine kunski nemonetarni depoziti ostaju najdinamičnijom kategorijom ukupnih likvidnih sredstava (M4) povećavši se za 1,1 mlrd. kuna. Na kraju ožujka iznosili su 20,1 mlrd. kuna i ostvarili su rast od 5,3% u odnosu na kraj prošle godine. Na godišnjoj razini ostvareno je usporenje rasta sa 43,5% u prosincu 2003. godine na 32,0% u ožujku 2004. godine, što je dijelom posljedica utjecaja baznog razdoblja.

U promatranom tromjesečnom razdoblju depoziti stanovništva ostvarili su sporiji rast (8,8%) nego u istom razdoblju prošle godine (12,5%), dok su na godišnjoj razini depoziti ovog sektora zadržali visoku stopu rasta kao i u prvom tromjesečju prošle godine (41,7%).

Za razliku od depozita stanovništva, depoziti poduzeća u prvom tromjesečju pokazuju znakove usporavanja mjereno

Slika 45.

DEVIZNI DEPOZITI STANOVNIŠTVA I PODUZEĆA
 godišnja stopa promjene po tromjesečjima

Izvor: HNB

riklili rast od 4,2%. Na kraju ožujka plasmani su iznosili 113,3 mlrd. kuna te su na godišnjoj razini porasli za 10,3%, sporije nego u četvrtom tromjesečju prošle godine (14,6%). Pritom su prvi put nakon dvije godine na razini tromjesečja plasmani poduzećima (1,0 mlrd. kuna) rasli brže od plasmana stanovništvu (0,5 mlrd. kuna).

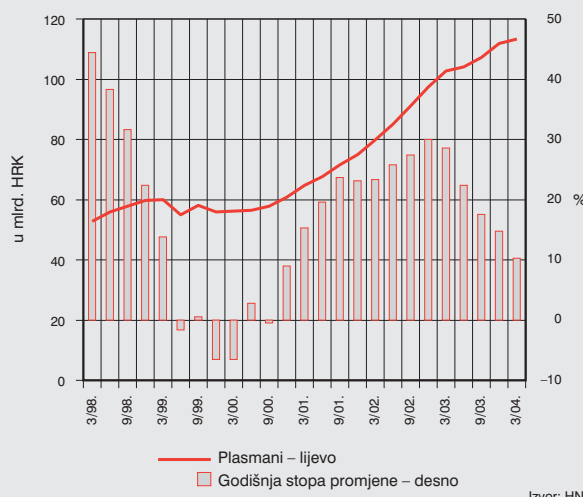
Promatrajući valutnu strukturu plasmana, valja reći da su gotovo tri četvrtine svih plasmana vezane uz tečaj i da to snažno utječe na kretanje kunskog iskaza plasmana. Ako se isključi utjecaj tečaja, očito je da su plasmani rasli brže: na kraju ožujka plasmani su bili za 4,9% viši nego na kraju prosinca 2003. godine, dok su u posljednjem tromjesečju prošle godine ostvarili rast od 3,2%.

Krediti banaka

Krediti banaka nebankarskom sektoru čine oko 95% ukupnih plasmana i u najvećoj mjeri utječu na kretanje plasmana banaka. U prvom tromjesečju ukupni krediti banaka zabilježili su usporevanje u odnosu na kraj godine. Pritom su krediti povećani samo za 1,4%, što je znatno manje nego zabilježeni rast kredita u istom razdoblju u 2003. godini (5,8%). Usporenje rasta kredita zabilježeno je i na godišnjoj razini, pri čemu su krediti porasli za 12,0%, što je manje od godišnje stope rasta u 2003. (16,8%) te u prvom tromjesečju prošle godine (30,5%). Međutim, ako se isključi utjecaj tečaja, proizlazi da je ostvareni rast kredita na kraju ožujka u odnosu na kraj 2003. godine bio brži (4,9%) od ostvarenog rasta kredita u posljednjem tromjesečju prošle godine (3,2%).

Rast kredita u prošloj godini usporen je uz uvelike smanjen obujam kreditiranja poduzeća te umjereno usporevanje rasta kredita stanovništvu. Inače, posljednje dvije godine banke su orijentirane na financiranje stanovništva zbog izdašnjih prinosa i prihvatljivog rizika. Zbog takvog trenda rasta kredita ukupni krediti stanovništvu su premašili kredite poduzećima, što je vrlo neuobičajeno u sličnim ekonomijama. Zbog takve poslovne politike banaka, poduzeća su se okrenula alternativnim oblicima financiranja putem lizinga ili izravnim zaduživanjem u inozemstvu.

Slika 46.

PLASMANI BANAKA NEBANKARSKOM SEKTORU

Izvor: HNB

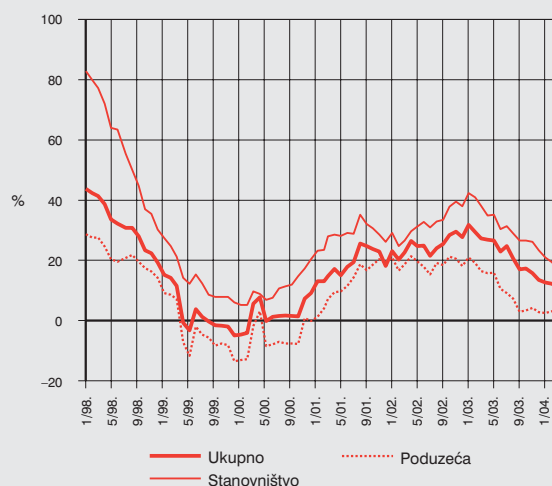
stopom rasta od samo 2,5%, što je znatno manje nego u istom razdoblju prošle godine (18,5%). Na godišnjoj razini usporevanje je također izraženo tako da se stopa rasta od 45,1% u ožujku 2003. godine spustila na 31,2% u ožujku ove godine.

Na kretanje druge komponente kvazinovca, deviznih depozita, snažno je djelovala aprecijacija tečaja domaće valute, što je rezultiralo smanjenjem kunskog iskaza stanja deviznih depozita. Ako se isključi utjecaj tečaja, devizni depoziti su u prva tri mjeseca ostvarili porast od 0,4% u odnosu na kraj prošle godine, a godišnja stopa rasta iznosi im 6,3%. Pritom su depoziti poduzeća ostvarili godišnji rast od 17,4%, što je više od godišnje stope rasta u 2003. godini (15,6%), dok je rast deviznih depozita stanovništva bio na razini prošlogodišnjeg rasta (4,9%).

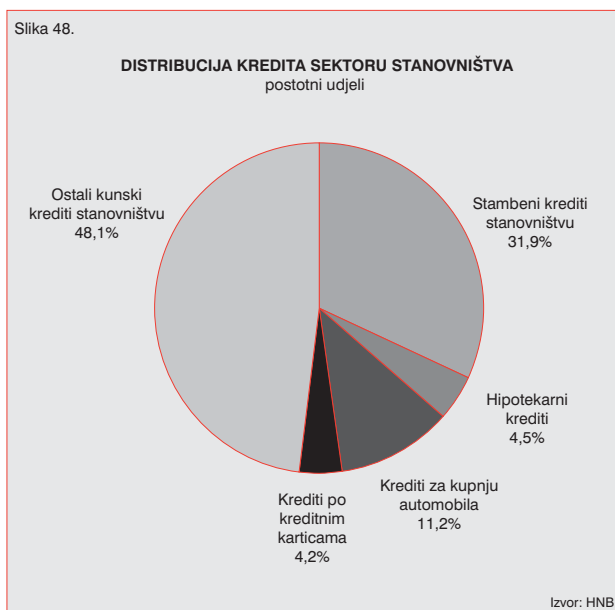
Plasmani

U prvom tromjesečju ove godine plasmani su porasli za 1,5%, dok su u četvrtom tromjesečju 2003. godine bili ostva-

Slika 47.

KREDITI POSLOVNIH BANAKA
 godišnje stope promjene

Izvor: HNB

U prvom tromjesečju krediti poduzećima (1,1%) rasli su brže od kredita stanovništvu (1,0%). Ovaj podatak ne mora nužno značiti promjenu poslovne politike banaka, ali je zanimljiv jer su krediti poduzećima prvi put nakon nekoliko godina ostvarili brži rast od rasta kredita stanovništvu. Ukupni krediti stanovništvu na kraju ožujka iznosili su 55,5 mlrd. kuna i pritom su ostvarili godišnji rast od 19,0%, što je više nego upola sporije od rasta zabilježenog u ožujku prošle godine (43,4%).

U distribuciji kredita stanovništvu prevladavaju ostali krediti, koji čine 48,1% ukupnih kredita stanovništvu (26,5 mlrd. kuna). U to su uključena i prekoračenja po tekućim računima građana. Ako se uzme u obzir da su ti krediti većinom nenamjenski, jasno je da većina kredita stanovništvu potiče potrošnju. Struktura odobrenih kredita stanovništvu upućuje na to da su poslovne politike banaka orijentirane na financiranje osobne potrošnje. Gotovo dvije trećine kredita stanovništvu namijenjene su izravnom ili neizravnom financiranju potrošnje, pretežito uvoznih dobara. Posljedice takvog kreditiranja stanovništva orijentiranoga na kupnju iz uvoza negativno utječu na platnobilančna kretanja.

Inozemna aktiva i pasiva

U uvjetima sporijeg rasta domaćih izvora sredstava tijekom 2003. godine poslovne su se banke koristile inozemnim sredstvima za financiranje kreditne aktivnosti. U prvom tromjesečju ove godine NIA poslovnih banaka smanjena je za 2,5 mlrd. kuna.

Za razliku od prošle godine prvo tromjesečje ove godine nije obilježilo istodobno povećanje inozemne aktive i pasive koje je obilježilo prošlu godinu. Da podsjetimo, banke su prošle godine radi udovoljenja Odluci o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima morale povećavati svoju inozemnu aktivu. U prva tri mjeseca ove godine smanjenje NIA-e poslovnih banaka ostvareno je uz povećanje inozemne pasive poslovnih banaka od 2,3 mlrd. kuna te istodobno smanjenje inozemne aktive poslovnih banaka za 0,2 mlrd. kuna. Banke su do kraja prošle godine udovoljile Odluci o

minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, što se vidjelo u smanjenju inozemne aktive poslovnih banaka. Banke su čak nadmašile minimalno potrebne postotke stvarajući prostor za sezonski očekivane odljeve u prvom tromjesečju 2004. godine. Smanjenje inozemne aktive uz povećanje inozemne pasive dovelo je do blagog pogoršanja postotka deviznog pokrića sa 38,6% krajem 2003. godine na još uvijek dovoljnih 38% krajem prvoga tromjesečja 2004.

Neto plasmani banaka državi

Tijekom prošle godine država se orijentirala na financiranje na inozemnim tržištima, tako da je neto potraživanje banaka od države stagniralo tijekom cijele godine. U prvom tromjesečju te početkom travnja ove godine država se zaduživala i na domaćem (350 mil. EUR) i na međunarodnom tržištu (500,0 mil. EUR). Prihodi od tih izdanja bili su namijenjeni ponajprije refinanciranju javnog duga. Na kraju ožujka neto potraživanje banaka od središnje države iznosilo je 15,0 mlrd. kuna i činilo je na kraju ožujka 11,7% neto domaće aktive banaka.

Iako je država u prvom tromjesečju na domaćem tržištu izdala obveznice u vrijednosti od 350 mil. EUR nominirane u kunama, do kraja ožujka nije zabilježen izraženiji rast potraživanja banaka od države, jer su obveznice bile izdane ponajprije za refinanciranje dospjelih obveza. Takva kretanja rezultirala su porastom neto potraživanja banaka od središnje države od samo 0,3 mlrd. kuna. Na kraju travnja, prema preliminarnim podacima, neto potraživanja banaka od središnje države smanjena su za 2,0 mlrd. kuna u odnosu na ožujak, što je rezultat privremenog porasta razine deviznih depozita države kod HNB-a.

Tržište novca

Nakon naglog porasta kamatnih stopa na novčanom tržištu u prosincu 2003. godine početkom prvog tromjesečja 2004. smanjila se potražnja za kunama, što je dovelo do postupnog smanjivanja kamatnih stopa i prometa na novčanom tržištu. Međutim, početak primjene nove odluke o obveznoj pričuvu od 9. veljače i upis prve tranše nove državne obveznice s dospeljem 2014. potaknuli su ponovni rast kamatnih stopa u drugoj polovici veljače. Sezonsko smanjenje likvidnosti i upis druge tranše nove državne obveznice s dospeljem 2014. u ožujku 2004. dodatno su pridonijeli snažnom porastu potražnje za kunama, što je rezultiralo povećanom razinom trgovanja na novčanom tržištu i vrlo snažnim daljnjim porastom kamatnih stopa. Nakon četiri devizne intervencije Hrvatske narodne banke u ožujku 2004. kunska likvidnost bankovnog sustava osjetno se poboljšala u travnju, što se ogledalo u manjem prometu i znatno nižim kamatnim stopama na novčanom tržištu.

Od 1. siječnja 2004. Hrvatska narodna banka aukcije blagajničkih zapisa u kunama raspisuje samo iznimno i diskrecijski, a blagajničke zapise u devizama ne izdaje. Zbog visoke kunske likvidnosti bankovnog sustava održane su dvije aukcije kunskih blagajničkih zapisa u travnju 2004. Na tim aukcijama Hrvatska narodna banka nije prihvaćala kamatne stope veće od 2,5%, pa zanimanje ulagača za blagajničke zapise

nije bilo veliko. Na aukcijama trezorskih zapisa Ministarstva financija kamatne stope uglavnom su pratile kretanje kamatnih stopa na novčanom tržištu, a smanjena kunska likvidnost bankovnog sustava u ožujku očitovala se u manjem upisu trezorskih zapisa od planiranoga. Smanjenje kamatnih stopa na novčanom tržištu u travnju utjecalo je na povećani interes ulagača za trezorske zapise, a kamatne su se stope smanjile.

U usporedbi s krajem prethodne godine aktivne kamatne stope poslovnih banaka u prvom su se tromjesečju 2004. uglavnom povećale. Kretanja kamatnih stopa na novčanom tržištu u prvom tromjesečju 2003. djelomice su se prenijela i na pasivne kamatne stope poslovnih banaka. Kamatne su stope na kunske depozite povećane, dok su kamatne stope na devizne depozite ostale stabilne. Budući da su se aktivne kamatne stope u apsolutnom iznosu povećale više od pasivnih kamatnih stopa, u prvom tromjesečju 2004. blago se povećala razlika između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa.

Kamatne stope na tržištu novca

Prema podacima Tržišta novca Zagreb početkom prvog tromjesečja 2004. godine prijavljena potražnja za kreditima smanjila se u odnosu na iznimno visoku razinu na kojoj je bila u prosincu 2003., a kamatne stope na novčanom tržištu polako su se počele snizivati. Do preokreta je došlo u veljači, kada je zbog povećanog udjela izdvajanja kunske obvezne pričuve i upisa prve tranše državne obveznice s dospijanjem 2014. potražnja za kunama ponovno porasla i potaknula rast kamatnih stopa. Prijavljena potražnja za kreditima ostala je velika i u ožujku, a smanjila se tek krajem tog mjeseca nakon što je četirima deviznim intervencijama, kojima je Hrvatska narodna banka otkupljivala devize od banaka, u optjecaj pušteno oko 1,2 mlrd. kuna.

Unatoč smanjenoj potražnji za kreditima u siječnju 2004. kamatne su se stope zadržale na relativno visokim razinama pa je vagana kamatna stopa ostvarena na Tržištu novca Zagreb u siječnju iznosila 6,74%. U veljači se spustila na 5,83%, a pošto su kamatne stope u ožujku ponovno porasle, vagana je kamatna stopa na sve kredite na Tržištu novca Zagreb u

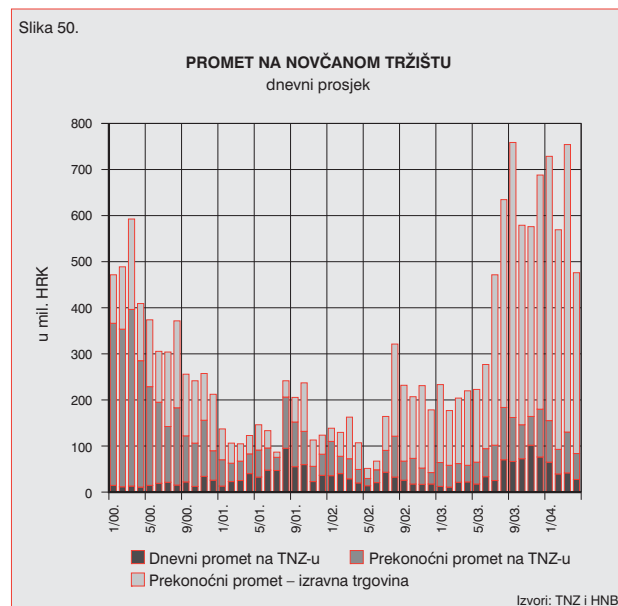
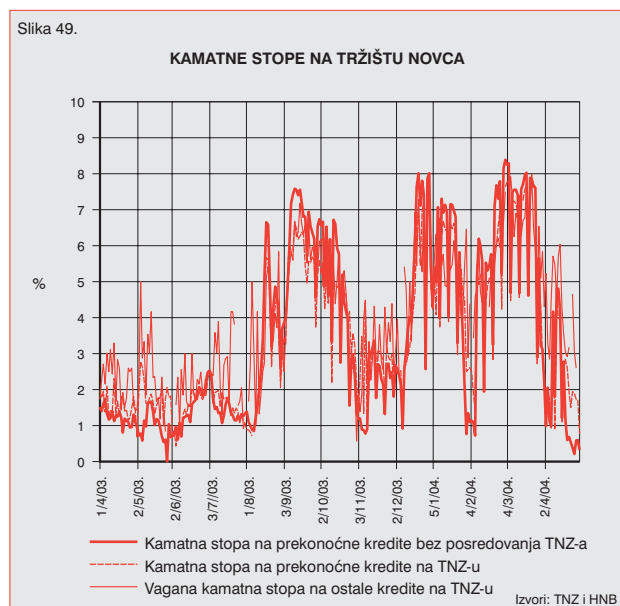
tom mjesecu dosegla 7,88% – svoju najvišu razinu još od kolovoza 2000. godine. Nagli pad kamatnih stopa u travnju doveo je vaganu kamatnu stopu na 3,96%, tj. na najnižu razinu u posljednjih 7 mjeseci.

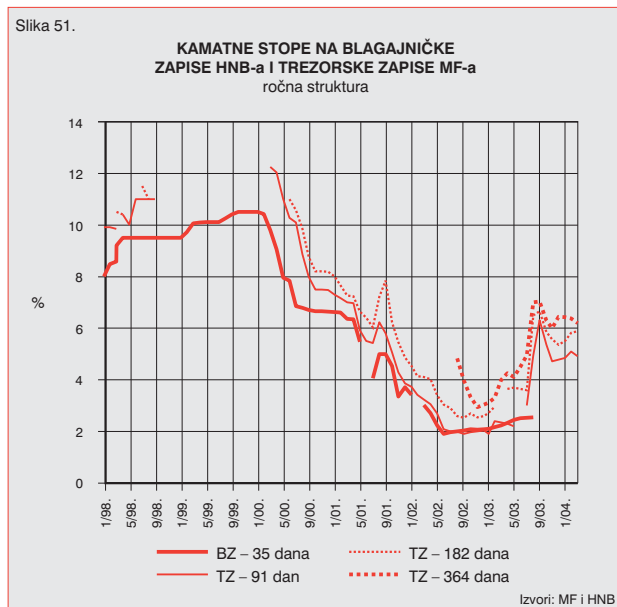
Vagana kamatna stopa na prekonocne kredite u siječnju 2004. iznosila je 6,20%, u ožujku je porasla na 7,74%, a u travnju je pala na 3,24%. Sličnom dinamikom kretala se i vagana kamatna stopa na ostale kredite: u siječnju je iznosila 7,48%, u ožujku je porasla na 8,17%, a u travnju je pala na 5,46%.

Ukupan promet ostvaren na Tržištu novca Zagreb u prvom tromjesečju 2004. iznosio je relativno visokih 7,99 mlrd. kuna (3,97 mlrd. kuna u istom razdoblju 2003.). Prosječni dnevni promet prekonocnim kreditima u prvom tromjesečju iznosio je 77,4 mil. kuna, a zatim je u travnju smanjen na 57,0 mil. kuna. Prosječni dnevni promet ostalim kreditima u prvom tromjesečju 2004. iznosio je 49,1 mil. kuna, a u travnju 2004. pao je na 27,5 mil. kuna.

Kreditiranje na duže rokove dospijeca, koje je započelo u drugoj polovici 2003. godine, nastavilo se i u prvom tromjesečju 2004., kada su u strukturi ukupnih kredita prevladavali prekonocni krediti s udjelom od oko 60%, a među ostalim kreditima gotovo se polovina odnosila na kredite odobrene na rok od 1 mjeseca. Sa smanjenjem kamatnih stopa u travnju 2004. udio prekonocnih kredita nešto je povećan, a među ostalim kreditima najviše ih je odobreno s rokom dospijeca od 1 mjeseca i uz mogućnost opoziva.

U prvom tromjesečju 2004. zabilježeno i vrlo snažno izravno međubankovno prekonocno kreditiranje, osobito u ožujku. U ovom segmentu tržišta u prvom je tromjesečju ostvaren prosječni dnevni promet od 552,7 mil. kuna, a u travnju od 402,3 mil. kuna. Prosječna kamatna stopa na izravne međubankovne prekonocne kredite u prvom tromjesečju 2004. bila je viša od stope na prekonocne kredite u posredovanje Tržišta novca Zagreb. U siječnju je iznosila 6,70%, u ožujku je porasla na 8,07%, no u travnju se spustila ispod vagane kamatne stope na prekonocne kredite na Tržištu novca, na 2,66%.

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira

U prvom tromjesečju 2003. Hrvatska narodna banka nije raspisala ni jednu aukciju kunskih blagajničkih zapisa, no visoka kunska likvidnost bankovnog sustava u travnju bila je povod za održavanje dviju aukcija. Prva je održana 21. travnja uz unaprijed određenu kamatnu stopu od 2,50%. Na drugoj aukciji održanoj dva dana poslije pristigle ponude kretale su se u rasponu od 2% do 5,75%, ali je većina ponuda odbijena. Vagana kamatna stopa ostvarena na toj aukciji iznosila je 2,51%. Za usporedbu, u tom razdoblju kamatna stopa na trezorske zapise s najkraćim rokom dospijeća iznosila je 4,9%, a kamatna stopa na 1-mjesečne kredite na Tržištu novca Zagreb 6,6%. Zanimanje ulagača za blagajničke zapise uz tako niske kamatne stope nije bilo veliko, pa je na objema aukcijama zajedno upisano samo 106 mil. kuna.

Na aukcijama trezorskih zapisa Ministarstva financija početkom prvog tromjesečja 2004. prekinut je trend smanjenja kamatnih stopa iz posljednjeg tromjesečja 2003. Naime, kako u drugoj polovici prosinca 2003. zbog blagdana nije bilo aukcija trezorskih zapisa, prosinački porast kamatnih stopa na novčanom tržištu prenio se na kamatne stope na trezorske zapise tek na prvim aukcijama u siječnju 2004. Nakon prvobitnog porasta kamatne stope na jednogodišnje trezorske zapise tijekom prvog tromjesečja ostale su stabilne, dok su kamatne stope na zapise s rokovima dospijeća od 91 i od 182 dana nastavile rasti. Vagane mjesečne kamatne stope na trezorske zapise s rokovima dospijeća od 91, 182 i 364 dana porasle su sa 4,78%, 5,36% i 6,44% u siječnju na 5,10%, 5,82% i 6,37% u ožujku, a u travnju su smanjene na 4,92%, 5,88% i 6,19%. Stanje upisanih trezorskih zapisa tijekom prvog tromjesečja 2004. lagano je smanjeno, ponajprije zbog manjeg upisa u ožujku. Poboljšanje likvidnosti bankovnog sustava i smanjenje kamatnih stopa na novčanom tržištu u travnju su potaknuli jači upis trezorskih zapisa, osobito na najdulji rok dospijeća, pa je njihovo stanje tijekom travnja poraslo za 590,4 mil. kuna, na 6,25 mlrd. ku-

na. U strukturi upisanih trezorskih zapisa i dalje prevladavaju jednogodišnji zapisi, koji čine oko 60% ukupno upisanih zapisa. Slijede trezorski zapisi s rokom dospijeća od 182 dana (oko 35%), dok je udio zapisa s najkraćim rokom dospijeća nešto manji od 5%.

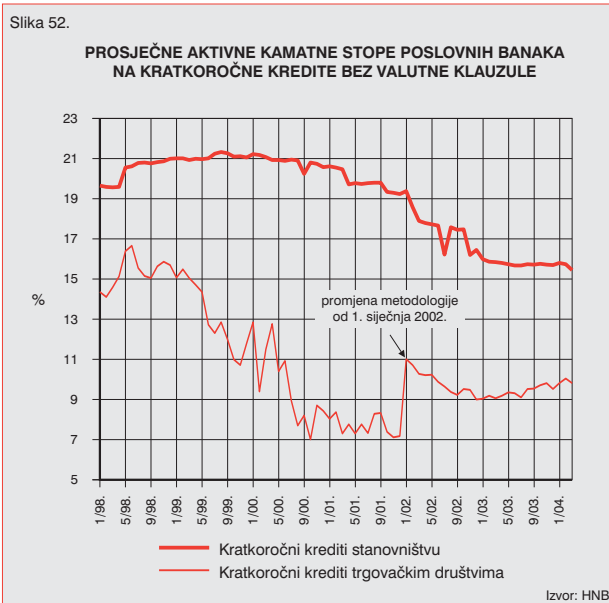
Stanje upisanih deviznih blagajničkih zapisa tijekom prvog tromjesečja svedeno je na nulu. Posljednji devizni blagajnički zapisi dospjeli su 5. ožujka 2004.

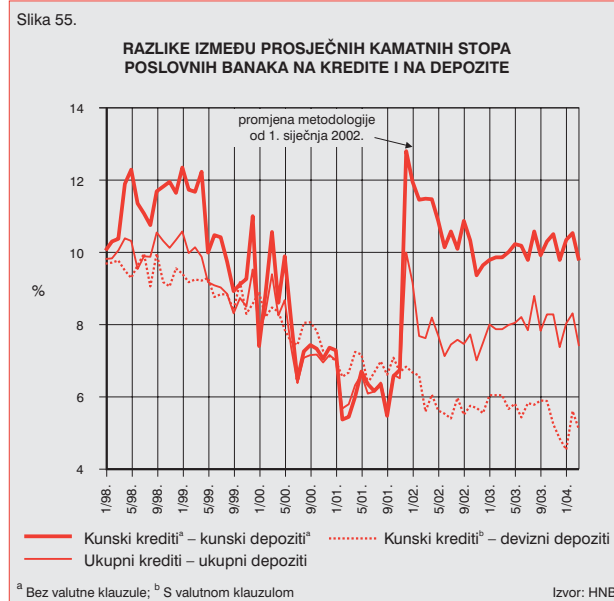
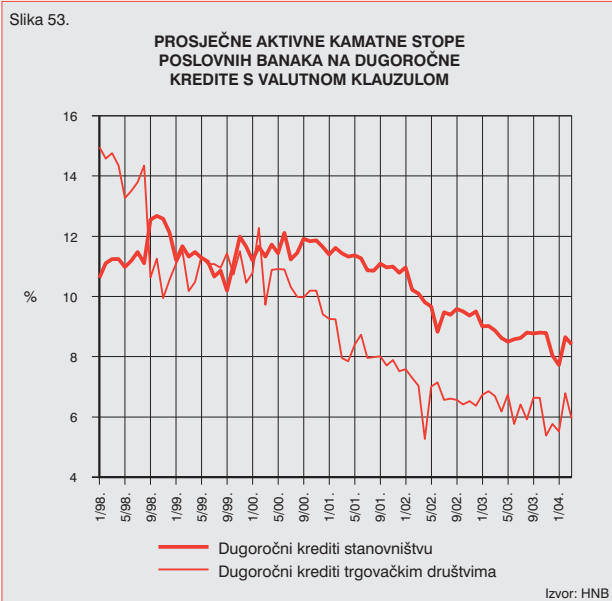
Kamatne stope poslovnih banaka

Na kraju prvog tromjesečja 2004. kamatne stope poslovnih banaka bile su uglavnom više nego na kraju prošle godine. Kamatne stope na kredite u prosincu 2003. i siječnju 2004. većinom su znatno smanjene, pa su i nakon porasta u prvom tromjesečju 2004. još uvijek ostale na nižim razinama nego što su bile prije tog smanjenja.

Kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima u prvom su tromjesečju 2004. nastavile s trendom porasta koji uz povremena odstupanja traje od početka 2003. godine. Vagana kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule u veljači je dosegla 8,60%, najvišu razinu u posljednjih 20 mjeseci, a u ožujku se spustila na 8,34%. Kamatne stope na kratkoročne kredite stanovništvu nakon nekoliko mjeseci stagniranja smanjene su u ožujku. Vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule u posljednjih se šest mjeseci kretala od 14,9% do 15,0%, a u ožujku je pala na 14,6%.

Kamatne stope na dugoročne kredite u ožujku 2004. bile su više nego na kraju 2003. godine. Vagana kamatna stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom u ožujku je iznosila 5,95%, dok je u prosincu 2003. iznosila 5,76%. Nakon velikog pada u prosincu 2003. i siječnju 2004., kamatne stope na dugoročne kredite stanovništvu najprije su se u veljači povećale, u ožujku blago smanjile, a na kraju prvog tromjesečja, bile su više nego na kraju 2003. godine. Vagana kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom u siječnju se

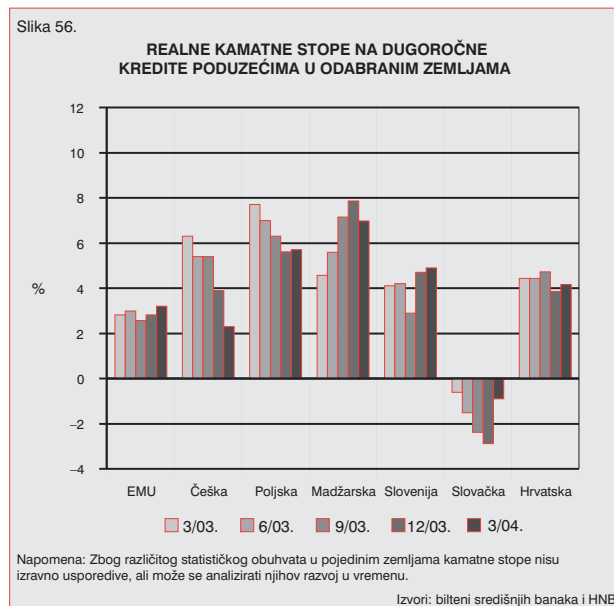
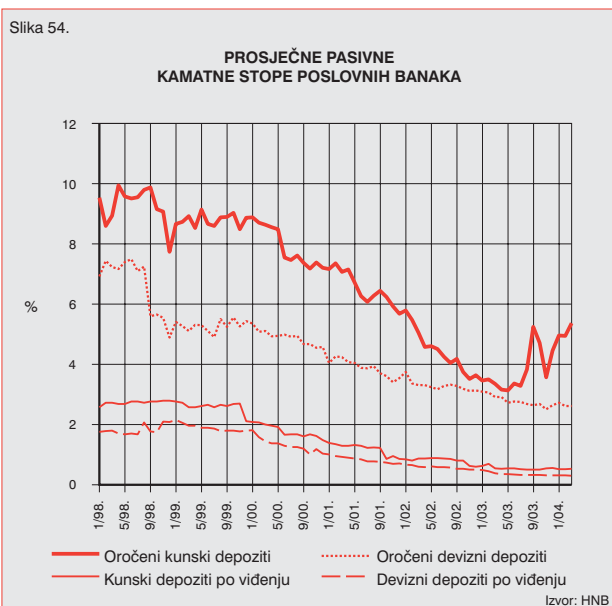

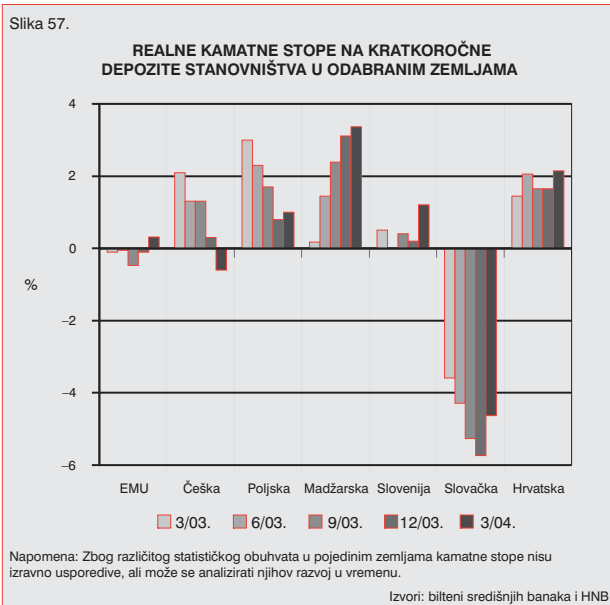
smanjila na 7,72%, svoju do sada najnižu razinu. Na takvo smanjenje ove kamatne stope najviše je utjecalo smanjenje kamatne stope na stambene kredite, kao i veći udio stambenih kredita od uobičajenog u ukupnim dugoročnim kreditima stanovništvu (kamatne stope na stambene kredite niže su od kamatnih stopa na ostale dugoročne kredite stanovništvu). S prestankom pojačanog utjecaja stambenih kredita ova je vagana kamatna stopa znatno porasla, na 8,65% u veljači, a u ožujku se smanjila na 8,42%.

Pasivne kamatne stope poslovnih banaka na oročene kunske izvore sredstava u prvom su tromjesečju povećane u usporedbi s krajem 2003. godine. Pošto je u prosincu 2003. vagana kamatna stopa na oročene kunske depozite porasla na 4,46%, u prva tri mjeseca 2004. godine nastavila je rasti. U ožujku je iznosila 5,36%, što je njezina najviša razina još od početka 2002. Porast ove kamatne stope može se u cijelosti objasniti porastom kamatnih stopa na oročene depozite poduzeća. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva blago su se smanjile. Vagana kamatna stopa na kunske šted-

ne depozite po viđenju bez valutne klauzule u prvom tromjesečju bila je stabilna na razini od 0,52%. Što se tiče deviznih depozita, vagana kamatna stopa na oročene devizne depozite najprije je porasla u siječnju, a u veljači i ožujku smanjila se pa je na kraju prvog tromjesečja iznosila 2,61% (u prosincu je iznosila 2,64%). S druge strane, vagana kamatna stopa na devizne depozite po viđenju u prvom se tromjesečju smanjila za jedan bazni bod u odnosu na kraj 2003.

Kako su u usporedbi s krajem 2003. kamatne stope na kredite porasle više nego što su porasle kamatne stope na depozite, na kraju prvog tromjesečja 2004. blago se proširio raspon između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa poslovnih banaka u odnosu na kraj prethodne godine. Razlika između kamatnih stopa na ukupne kredite i na ukupne depozite u prosincu 2003. iznosila je 7,37 postotnih bodova, a u ožujku 2004. porasla je na 7,41 postotni bod. Razlika između kamatnih stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom i kamatnih stopa na devizne depozite u ožujku je iznosila 5,1 postotni bod.

Promatrajući kamatne stope poslovnih banaka u odabranim tranzicijskim zemljama i EMU, može se zaključiti da se trendovi u kretanju nominalnih i realnih kamatnih stopa dosta razlikuju. Nominalne su kamatne stope poslovnih banaka u prvom tromjesečju 2004. u većini promatranih zemalja ostale jednake ili su porasle. Zbog istodobnog smanjenja stope inflacije (mjerene indeksom potrošačkih cijena) u većini promatranih zemalja realne su kamatne stope uglavnom porasle.

U EMU i Hrvatskoj nominalne su kamatne stope na kredite i depozite u prvom tromjesečju 2004. ostale gotovo jednake kao i na kraju prethodne godine, pa je smanjenje stope inflacije rezultiralo porastom realnih kamatnih stopa i na kredite i na depozite. Nakon što je četiri uzastopna tromjesečja realna kamatna stopa na depozite u EMU bila negativna, u prvom tromjesečju 2004. ta je kamatna stopa pozitivna. Zbog visoke stope inflacije realne kamatne stope i na kredite i na depozite u Slovačkoj već su peto tromjesečje zaredom negativne, ali je na njih pozitivno djelovalo smanjenje inflacije u prvom tromjesečju 2004. Uz Slovačku u prvom tromjesečju 2004. i Češka bilježi negativne realne kamatne stope na depozite zbog porasta inflacije. U Sloveniji su u promatranom razdoblju smanjene i stopa inflacije i nominalne kamatne stope i na kredite i na depozite, što je na kraju rezultiralo blagim porastom realnih kamatnih stopa.

Tržište kapitala

Objave ekonomskih pokazatelja koji su bili slabiji nego što se očekivalo, nepromijenjene kamatne stope američke i europske središnje banke te nesigurna globalna politička situacija u prvom tromjesečju 2004. godine utjecali su na pad prinosa svjetskih obveznica. Međutim, povoljniji američki ekonomski pokazatelji u travnju 2004. potaknuli su očekivanja da će se povisiti kamatne stope Fed, što je dovelo do snažnog rasta prinosa. S druge strane, unatoč sporijem oporavku gospodarstva u eurozoni ESB, suprotno očekivanjima, nije dodatno spuštao svoje ključne kamatne stope, pa su

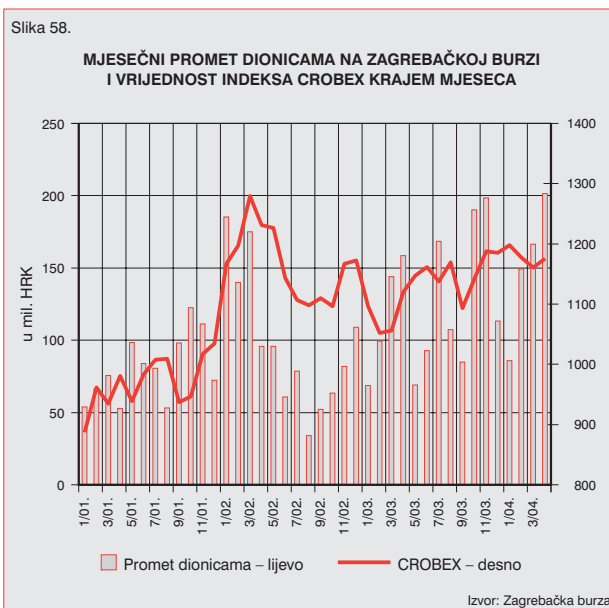
i prinosi europskih obveznica u travnju porasli. Svjetski burzovni indeksi početkom prvog tromjesečja uglavnom su porasli, a u užujku su nakon terorističkog napada u Madridu privremeno naglo pali. Na američkim burzama negativan utjecaj očekivanja da će američka središnja banka podići ključne kamatne stope nadvladao je utjecaj pozitivnih makroekonomskih pokazatelja (osobito s tržišta rada), pa su burzovni indeksi, nakon kratkog oporavka, u travnju ponovno izgubili na vrijednosti.

Domaće tržište kapitala u prvom tromjesečju i u travnju 2004. godine obilježila su nova izdanja obveznica, jedne državne i jedne korporativne obveznice. U trgovanju obveznicama nastavio se trend porasta, dok su se njihove cijene tijekom prvog tromjesečja i dalje smanjivale. Velik promet ostvaren je i u trgovanju dionicama, osobito u travnju. Prinosi hrvatskih euroobveznica tijekom prvog tromjesečja 2004. nisu pratili silaznu putanju prinosa u svijetu, što je dovelo do porasta razlike prinosa.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

Tržišna kapitalizacija dionica na Zagrebačkoj burzi na kraju prvog tromjesečja 2004. godine iznosila je 39.552,2 mil. kuna (odnosno 20,83% BDP-a u 2003.), što je za 2.421,7 mil. kuna više nego što je iznosila na kraju prethodne godine. Porast tržišne kapitalizacije uglavnom je posljedica povećanja faktora likvidnosti pojedinih dionica. Naime, pri izračunu tržišne kapitalizacije Zagrebačke burze za svaku se dionicu računa umnožak njezine posljednje cijene i broja izdanih dionica. Kako bi se u izračun uključila i likvidnost dionice, dobivena tržišna kapitalizacija dionica kojima se u prethodnom mjesecu nije trgovalo, prepolovljuje se. Ako se pojedinom dionicom nije trgovalo u prethodna tri mjeseca, u zbroj tržišne kapitalizacije Burze ulazi samo jedna četvrtina tržišne kapitalizacije te dionice.

Cijene dionica u prvom tromjesečju 2004. godine uglavnom su se blago smanjile, što se odrazilo i na vrijednost indeksa CROBEX, koja je u tom razdoblju smanjena za 2,0% (sa 1185,1 bod na kraju 2003. na 1160,8 bodova na kraju

ožujka 2004.). Tijekom travnja 2004. vrijednost CROBEX-a porasla je na 1175,5 bodova, uglavnom zahvaljujući porastu cijene dionice Plive.

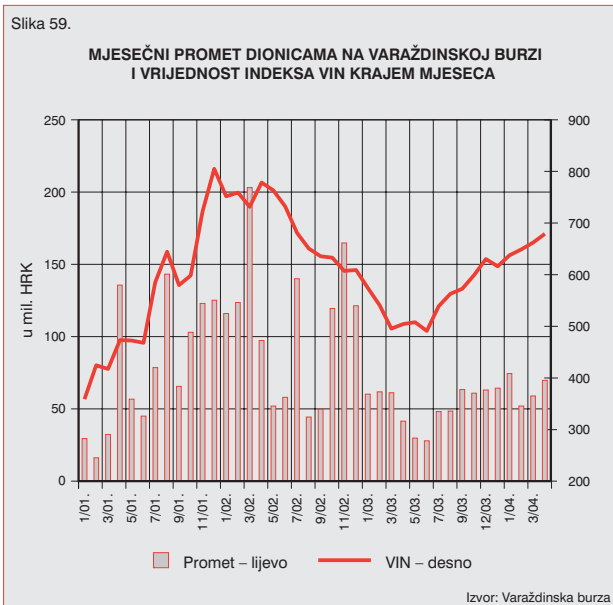
U siječnju 2004. u Službeno tržište Zagrebačke burze (prva kotacija) uvrštene su redovne i povlaštene dionice Croatia osiguranja, koje su se do tada nalazile u Kotaciji javnih dioničkih društava. Broj dionica u Službenom tržištu tako je u siječnju porastao na 4 (Pliva, Podravka, redovna i povlaštena dionica Croatia osiguranja). Tržišna kapitalizacija dionica u Službenom tržištu Zagrebačke burze na kraju travnja 2004. iznosila je 11,4 mlrd. kuna, odnosno 29,1% ukupne tržišne kapitalizacije svih dionica uvrštenih na Zagrebačku burzu.

U prvom tromjesečju 2004. u trgovanju dionicama na Zagrebačkoj burzi ostvaren je promet od 401,7 mil. kuna, oko 100 mil. kuna manje nego u posljednjem tromjesečju 2003. Za usporedbu, u prvom tromjesečju 2003. godine promet dionica iznosio je 312,0 mil. kuna. U trgovini dionicama Službenog tržišta ostvareno je 32,6% ukupnog prometa na Zagrebačkoj burzi, a od ostalih dionica najviše se trgovalo dionicom Adris grupe (bivši TDR), na koju se odnosi 37,6% ukupnog prometa u prvom tromjesečju 2004. Pozitivan trend trgovanja dionicama nastavio se i u travnju, kada je ukupan promet dosegao 201,6 mil. kuna. Porast prometa dionicama u travnju posljedica je intenzivnog trgovanja dionicom Plive, na koju se odnosila gotovo polovina ukupnog prometa.

Oporavak trgovanja na Varaždinskoj burzi počeo je u drugoj polovici 2003. godine, nakon uvođenja kotacije javnih dioničkih društava (JDD) i uvrštenja prvih dionica u tu kotaciju. U siječnju 2004. zabilježen je osjetan porast prometa zbog prodaje 84,2% dionica Maraske u vrijednosti 46,2 mil. kuna. U veljači je trgovanje dionicama privremeno smanjeno, no zatim je u ožujku i travnju ponovno nastavilo rasti. Tržišna kapitalizacija aktivnih dionica na Varaždinskoj burzi na dan 31. ožujka 2004. iznosila je 21.411,4 mil. kuna, što je za 1,95 mil. kuna manje nego na kraju 2003. godine.

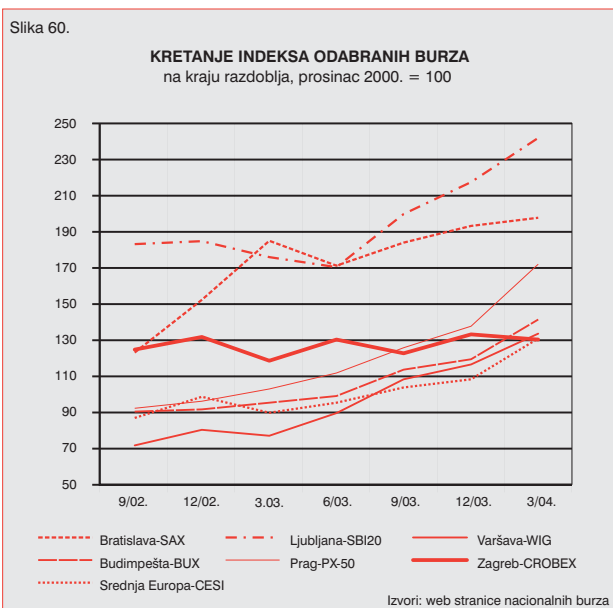
Ukupan promet dionicama na Varaždinskoj burzi u prvom tromjesečju 2004. iznosio je 194,0 mil. kuna, a u travnju 2004. godine 84,8 mil. kuna. Oko dvije trećine prometa ostvarenog u prva tri mjeseca 2004. odnosilo se na kotaciju slobodnog tržišta, dok je u kotaciji javnih dioničkih društava ostvareno oko 30% ukupnog prometa. U ostalim segmentima trgovanja dionicama na Varaždinskoj burzi (prva i druga kotacija) promet je bio gotovo zanemariv, dok je u kotaciji prava, u kojoj se trguje pravima (nekadašnjeg) Ministarstva javnih radova, obnove i graditeljstva i pravima Ministarstva financija, promet u prvom tromjesečju 2004. iznosio 8,7 mil. kuna. U prva četiri mjeseca 2004. godine na Varaždinskoj burzi najviše se trgovalo dionicama tvrtke Ericsson Nikola Tesla i Dom holdinga, kojima je ostvareno oko jedne trećine ukupnog prometa.

Vrijednost indeksa Varaždinske burze, VIN-a, kreće se uzlaznom putanjom još od sredine 2003. godine, a taj se trend nastavio i u prvom tromjesečju 2004. U odnosu na kraj 2003. godine vrijednost indeksa VIN porasla je za 7,4%, sa 615,9 na 661,8 bodova koliko je iznosila 31. ožujka 2004. Na kraju travnja 2004. taj je indeks vrijedio 679,1 bod. Porast njegove vrijednosti pretežno je rezultat snažnog porasta

cijene dionice društva Ericsson Nikola Tesla (koja ima najveći ponder pri izračunavanju tog indeksa) i Dom holdinga.

Burzovni indeksi na tržištima tranzicijskih zemalja u prvom su tromjesečju 2004. godine nastavili snažno rasti. Vrijednost kombiniranog indeksa srednjoeuropskih burza, CESI-ja, neprekidno raste još od početka 2003. godine. U izračun CESI-ja ulaze cijene dionica odabranih prvorazrednih kompanija koje su uvrštene na Budimpeštansku, Bratislavsku, Ljubljansku, Prašku i Varšavsku burzu, a najveće pondere imaju dionice s Varšavske i Praške burze. Na kraju ožujka 2004. njegova je vrijednost iznosila 1650 bodova, za 21% više nego na kraju 2003. godine. Svi promatrani indeksi svjedoče o porastu cijena dionica na burzama zemalja u tranziciji. Indeksi Budimpeštanske, Praške, Bratislavske, Ljubljanske i Varšavske burze rastu već nekoliko uzastopnih tromjesečja, a na kraju prvog tromjesečja 2004. dosegli su svoje najviše vrijednosti u posljednje tri godine. Suprotno tome, kretanje indeksa Zagrebačke burze ne pokazuje dugoročni trend porasta. U prvom tromjesečju CROBEX je izgu-

Tablica 9. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Ožujak 2004.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. USD)	1,4	66,1	4,4	78,3	123,7	1,2
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. USD)	11,0	6,1	2,3	133,8	4,2	10,6
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (%)	1,6	27,7	5,6	31,1	18,1	1,5
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (%)	12,8	2,5	2,9	53,1	0,6	13,0
Brzina prometa ^d	11,3	91,9	15,6	74,0	83,0	5,1
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. USD), na kraju mjeseca	3.370	19.856	7.895	29.200	41.132	6.469
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. USD), na kraju mjeseca	10.267	30.331	4.715	20.211	2.855
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	14,2	30,2	35,9	42,0	21,8	28,8
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	43,4	46,1	21,4	29,1	17,9
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	2,4	20,3	11,3	25,0	14,6	-1,1
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	2,1	3,0	6,2	6,4	2,4	-1,4

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2002.; ^d Anualizirani mjesečni promet dionicama x 100/tržišna kapitalizacija dionica.
Izvori: Izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE, Zagrebačke burze i FIBV Statistics (www.fibv.org)

bio 2,2% vrijednosti u odnosu na kraj 2003.

U svim promatranim zemljama tržišna kapitalizacija i dionica i obveznica raste od početka 2003. godine. Pozitivni trendovi na tržištima kapitala podržali su trgovanje, pa se na većini promatranih burza promet u prvom tromjesečju 2004. povećao u odnosu na prethodno tromjesečje.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

Prvo tromjesečje i travanj 2004. obilježila su nova izdanja obveznica: na domaćem tržištu jedno državno i jedno korporativno izdanje, a na inozemnom tržištu izdanje euroobveznica Republike Hrvatske i izdanje euroobveznica HBOR-a.

Novo izdanje državnih obveznica s dospijanjem 2014. na domaćem tržištu sastojalo se od dviju tranša. Prva tranša u kunskoj protuvrijednosti od 200 mil. EUR izdana je 10. veljače, a druga u kunskoj protuvrijednosti od 150 mil. EUR uslijedila je 23. ožujka. Kuponska kamatna stopa na ove državne obveznice iznosi 5,5%, a izdane su po cijeni od 99,137 (prva tranša) i 100,85 (druga tranša). Obveznice Hrvatske banke za obnovu i razvoj, koje su 11. veljače 2004. izdane na Luksemburškoj burzi, zbog zanimanja domaćih ulagača uvrštene su 16. veljače i na Službeno tržište Zagrebačke burze. Vrijednost je izdanja 300 mil. EUR, kuponska kamatna stopa iznosi 4,875% i dospijevaju 2011. godine. Nakon nekoliko serija kratkoročnih komercijalnih zapisa Podravka je u veljači 2004. izdala trogodišnju obveznicu u vrijednosti 27 mil. EUR, s kuponskom kamatnom stopom od 5% i dospijanjem 2007. godine, pa je broj korporativnih obveznica na domaćem tržištu tako porastao na 5.

Nakon novih uvrštenja tržišna kapitalizacija obveznica na

Zagrebačkoj burzi na kraju ožujka 2004. iznosila je 17,5 mlrd. kuna (2,36 mlrd. EUR ili 9,2% BDP-a u 2003.), odnosno za 3,4 mlrd. kuna više nego na kraju 2003. godine. Tržišna kapitalizacija državnih obveznica na kraju ožujka iznosila je 15,4 mlrd. kuna (2,08 mlrd. EUR ili 8,1% BDP-a), a korporativnih obveznica 2,1 mlrd. kuna (286,4 mil. EUR, odnosno 1,1% BDP-a).

Trgovanje obveznicama na Zagrebačkoj burzi u prvom tromjesečju 2004. bilo je vrlo intenzivno, osobito u veljači poslije izdavanja prve tranše državne obveznice s dospijanjem 2014. godine. Ukupan promet obveznicama na Zagrebačkoj burzi u prvom tromjesečju 2004. iznosio je 4,5 mlrd. kuna (za usporedbu, u istom razdoblju 2003. iznosio je 2,4 mlrd. kuna), a u travnju 2004. godine 1 mlrd. kuna. Najviše se trgovalo novom obveznicom Republike Hrvatske s dospijanjem 2014. godine te obveznicom Republike Hrvatske s dospijanjem 2012. Kunskom obveznicom Republike Hrvatske u prvom se tromjesečju 2004. godine relativno slabo trgovalo, no sa smanjenjem kamatnih stopa na novčanom tržištu u travnju 2004. promet ovom obveznicom višestruko je povećan.

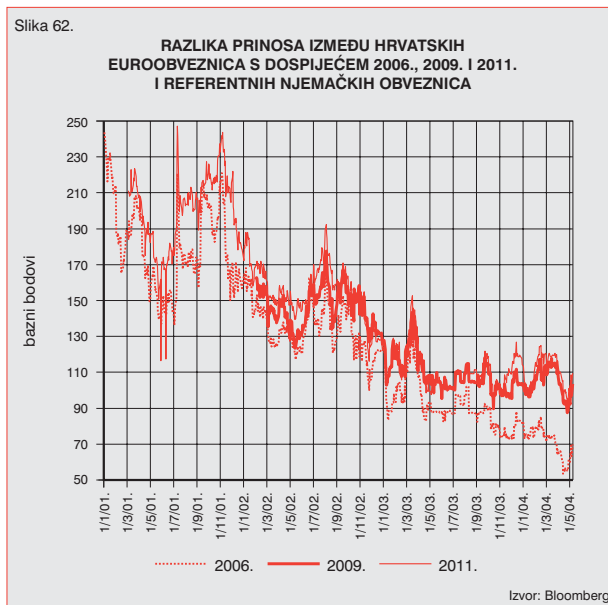
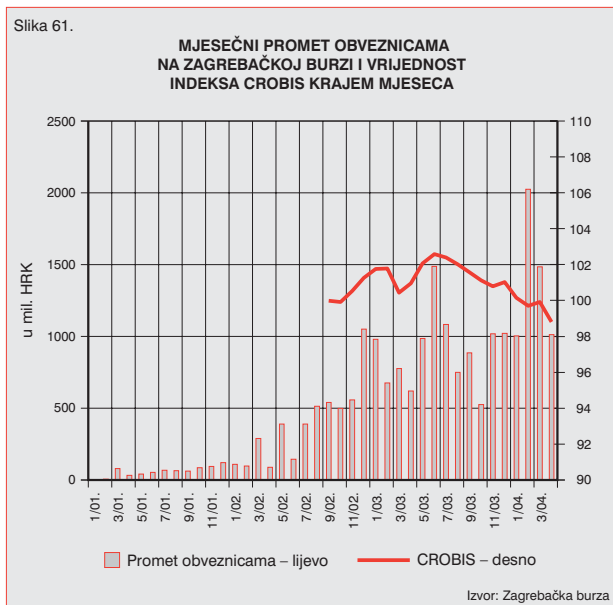
Cijene većine obveznica izdanih na domaćem tržištu dodatno su smanjene tijekom prvog tromjesečja 2004., a njihovi su prinosi porasli. U skladu s time obveznički se indeks Zagrebačke burze CROBIS u razdoblju od kraja 2003. godine do travnja 2004. smanjio za 2,2%, te je na kraju travnja iznosio 98,8 bodova.

Republika Hrvatska je 15. travnja 2004. izdala nove euroobveznice u iznosu od 500 mil. EUR s dospijanjem 2014. godine. Kuponska kamatna stopa na ove obveznice iznosi 5%, a uz cijenu od 99,15 pri izdavanju prinos pri izdavanju

Tablica 10. Izdanja obveznica na domaćem tržištu

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena ^a	Tekući prinos 30.4.2004.
DAB-O-05CA	DAB	19.12.2000.	19.12.2005.	EUR	225.000.000	8,375%	105,70	7,923%
HZZO-O-047A	HZZO	19.7.2000.	19.7.2004.	EUR	222.000.000	8,500%	101,20	8,399%
RHMF-O-049A	Republika Hrvatska	20.9.2001.	20.9.2004.	EUR	200.000.000	6,500%	100,40	6,474%
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	109,70	6,267%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	110,55	6,219%
RHMF-O-085A	Republika Hrvatska	28.5.2003.	28.5.2008.	HRK	1.000.000.000	6,125%	99,00	6,187%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	350.000.000	5,500%	99,60	5,522%
HBOR-O-112A	HBOR	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	-	-
BLSC-O-051A	Belišće d.d.	17.1.2002.	17.1.2005.	EUR	17.000.000	7,375%	102,50	7,195%
PLAG-O-048A	Plava laguna d.d.	25.2.2002.	25.8.2004.	EUR	12.000.000	6,750%	100,75	6,700%
HYBA-O-086A	Hypo-Alpe-Adria Bank	6.6.2003.	6.6.2008.	HRK	150.000.000	6,500%	98,05	6,539%
BNAI-O-22CA	Bina Istra d.d.	15.12.2002.	15.12.2022.	EUR	210.000.000	8,000%	-	-
PODR-O-072A	Podravka d.d.	20.2.2004.	20.2.2007.	EUR	27.000.000	5,000%	-	-

^a U redovnom prometu. Izvor: Zagrebačka burza

bio je 5,11%. Na inozemnim tržištima u travnju 2004. kotiralo je ukupno 14 izdanja hrvatskih obveznica: dva izdanja nominirana su u američkim dolarima (riječ je o državnim obveznicama koje su zamijenile dug gospodarskih subjekata u RH prema Londonskom klubu), sedam ih je nominirano u eurima i pet u japanskim jenima. Ukupna nominalna vrijednost svih 14 međunarodnih izdanja hrvatskih obveznica na kraju travnja 2004. iznosila je 39,6 mlrd. kuna, odnosno 5,25 mlrd. EUR.

U srpnju ove godine dospijevaju euromarkine obveznice iz 1997. godine u vrijednosti 300 mil. DEM, odnosno 153 mil. EUR te izdanje samurajskih obveznica iz 1999. godine u vrijednosti 25 mlrd. JPY (oko 191 mil. EUR).

Dok su prinosi svjetskih obveznica tijekom prvog tromjesečja uglavnom padali, prinosi hrvatskih euroobveznica bili su stabilni ili su povremeno čak i blago rasli, što je dovelo do proširenja razlike prinosa u odnosu na referentne njemačke obveznice. Stagnacija cijena hrvatskih euroobveznica, u okruženju u kojem cijene obveznica razvijenih zemalja rastu, prema mišljenju većine analitičara samo je djelomično posljedica velikog broja novih izdanja obveznica tranzicijskih zemalja početkom 2004. godine. Naime, na cijene hrvatskih euroobveznica negativno su utjecala i nepovoljna kretanja u platnoj bilanci i u inozemnoj zaduženosti zemlje, kao i neis-

punjavanje kriterija *stand-by* aranžmana s MMF-om. Razlika prinosa između hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica, koja je od sredine 2003. bila stabilna na razini od oko 100 baznih bodova (privremeno povećanje

Tablica 11. Izdanja međunarodnih obveznica RH

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.3.2004.	Razlika prinosa ^a 30.4.2004.
London Club A, 2006	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			130	135
London Club B, 2010	31.7.1996.	USD	604.426.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			109	108
Euro-DEM obveznice, 2004	16.7.1997.	DEM	300.000.000	6,125%	6,20%	95	14	-3
Euro obveznice, 2006	10.3.1999.	EUR	300.000.000	7,375%	7,45%	375	67	61
Euro obveznice, 2005	28.3.2000.	EUR	500.000.000	7,000%	7,06%	210	59	49
Euro obveznice, 2011	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,750%	6,90%	215	117	101
Euro obveznice, 2009	11.2.2002.	EUR	500.000.000	6,250%	6,45%	158	111	95
Euro obveznice, 2010	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	110	95
Euro obveznice, 2014	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	100
Samurai obveznice, 2004	14.12.1999.	JPY	25.000.000.000	4,000%	4,00%	284	42	34
Samurai obveznice, 2007	11.7.2000.	JPY	40.000.000.000	3,000%	3,00%	135	75	68
Samurai obveznice, 2006	23.2.2001.	JPY	25.000.000.000	2,500%	2,50%	152	64	54
Samurai obveznice, 2008	26.6.2002.	JPY	25.000.000.000	2,150%	2,15%	144	87	78
Samurai obveznice, 2009	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,230%	1,23%	99

^a Prema usporedivoj obveznici. Izvor: Bloomberg

bilo je zabilježeno samo uoči parlamentarnih izbora), u prvom je tromjesečju 2004. porasla do razine od 120 baznih bodova. Međutim, porast prinosa od europskih referentnih obveznica i pozitivne vijesti o procesu pridruživanja Hrvatske Europskoj uniji u travnju su utjecali na vraćanje razlike prinosa na razinu od 100 baznih bodova.

U usporedbi s novim članicama Europske unije razlika prinosa hrvatskih euroobveznica relativno je visoka. Nakon početnog proširivanja razlike prinosa gotovo svih tranzicijskih zemalja početkom 2004. godine, s približavanjem datuma formalnog ulaska u Europsku uniju smanjena je razlika prinosa euroobveznica zemalja pristupnica u odnosu na usporedivu njemačku obveznicu. Razlike prinosa euroobveznica zemalja kandidata za Europsku uniju, Rumunjske i Bugarske, i dalje su više od razlike prinosa hrvatskih euroobveznica.

Međunarodne transakcije

Račun tekućih transakcija

U prvom tromjesečju 2004. godine na tekućem računu platne bilance Republike Hrvatske ostvaren je deficit u iznosu od 1,5 mlrd. USD, što odgovara porastu od 0,4 mlrd. USD ili 34,1% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Rastu deficita najviše su pridonijela kretanja u robnoj razmjeni Hrvatske s inozemstvom. Godišnja stopa rasta robnoga izvoza tako je u razdoblju od siječnja do ožujka 2004. značajno niža u usporedbi s pokazateljem za prvo tromjesečje 2003., i to bez obzira na to promatraju li se nominalne vrijednosti robnoga izvoza ili vrijednosti izražene po stalnome tečaju iz 2002. godine. U istome je razdoblju značajno usporena i dinamika robnoga uvoza, pri čemu valja napomenuti da se tijekom prva tri mjeseca 2004. usporio i rast kredita koje su poslovne banke odobrile sektoru stanovništva (robnj izvoz i uvoz podrobno se analiziraju u odjeljku Robna razmjena).

Negativne učinke salda vanjskotrgovinske razmjene donekle ublažavaju pozitivni rezultati ostvareni u razmjeni us-

luga. Na računu usluga u prvom je tromjesečju 2004. zabilježen suficit, no ostvareni neto prihodi bili su nižeg apsolutnog iznosa od neto prihoda u prva tri mjeseca 2003., pa godišnja stopa rasta iznosi -13,7%. To je poglavito rezultat rasta rashoda na osnovi uvezenih usluga, koji je dvostruko brži od rasta prihoda ostvarenih izvozom usluga.

Najveći dio prihoda od pruženih usluga obično se ostvaruje turističkom djelatnosti, a tako je bilo i u prvom tromjesečju 2004. Na godišnji porast prihoda od turizma (11,8%) utjecala su povoljna kretanja fizičkih pokazatelja, ali i deprecijacija američkoga dolara prema euru (16,6% na godišnjoj razini), u kojem Hrvatska većinom ostvaruje svoje prihode od turističkih usluga. Prema fizičkim pokazateljima ukupan broj dolazaka inozemnih gostiju tijekom prva tri mjeseca 2004. imao je godišnju stopu rasta od 21,7%, a ukupan broj noćenja inozemnih gostiju 28,6%, dok Anketa o potrošnji inozemnih putnika pokazuje da nije zabilježen godišnji rast broja gostiju s visokom kupovnom moći. Kako je rast turističkih prihoda bio praćen trostruko bržim rastom rashoda, godišnji rast neto salda pruženih usluga u turizmu iznosio je samo 1,7%. Značajnom povećanju rashoda za primljene turističke usluge vjerojatno je najviše pridonio porast broja hrvatskih građana koji su zimske praznike proveli u inozemnim skijaško-turističkim odredištima.

Za razliku od neto prihoda od pruženih usluga u turizmu, neto prihodi od pruženih usluga u prijevozu bilježe godišnju stopu rasta od 38,2%, čemu su zasigurno uvelike pridonijele kapitalne investicije usmjerene poboljšanju prometne infrastrukture. Ostale usluge imale su tijekom prvoga tromjesečja 2004. gotovo dvostruko veći negativni saldo u usporedbi s istim razdobljem lani (godišnji rast od -62,2 mil. USD ili 116,6%) i tako su najviše pridonijele godišnjem smanjenju neto salda od pruženih usluga. Svojim doprinosom rastu neto rashoda ostalih usluga u spomenutome razdoblju izdvajaju se telekomunikacijske i građevinarske usluge.

Godišnji porast negativnog salda na računu dohotka iznosio je u prva tri mjeseca 2004. godine 12%, pri čemu rastu deficita na računu dohotka najviše pridonose rastući odljevi na osnovi dospjelih kamata koje je država platila za inozemna izdanja svojih obveznica. U istome je razdoblju zabi-

Tablica 12. Tekući račun platne bilance RH, u milijunima USD i postocima

	2002.	2003.	1.tr.2003.	1.tr.2004. ^a	1.tr.2004. ^a /1.tr.2003.
A. Tekuće transakcije (1+6)	-1.920	-2.099	-1.091	-1.464	34,1
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-2.996	-3.492	-1.420	-1.804	27,1
1.1. Prihodi	10.999	15.394	2.447	2.991	22,2
1.2. Rashodi	-13.995	-18.886	-3.867	-4.795	24,0
2. Roba i usluge (3+4)	-2.494	-2.279	-1.180	-1.535	30,1
2.1. Prihodi	10.571	14.907	2.326	2.841	22,1
2.2. Rashodi	-13.065	-17.186	-3.506	-4.376	24,8
3. Roba	-5.649	-7.921	-1.451	-1.769	21,9
3.1. Prihodi (fob)	5.004	6.285	1.486	1.842	24,0
3.2. Rashodi (fob)	-10.652	-14.206	-2.936	-3.611	23,0
4. Usluge	3.155	5.642	271	234	-13,7
4.1. Prihodi	5.567	8.621	840	998	18,8
4.2. Rashodi	-2.413	-2.980	-569	-765	34,3
5. Dohodak	-502	-1.213	-240	-269	12,0
5.1. Prihodi	428	487	121	150	23,9
5.2. Rashodi	-930	-1.700	-361	-419	16,0
6. Tekući transferi	1.076	1.394	328	340	3,5
6.1. Prihodi	1.358	1.727	393	457	16,4
6.2. Rashodi	-282	-333	-65	-117	81,9

^a Preliminarni podaci. Izvor: HNB

lježeno godišnje smanjenje neto rashoda za isplaćene dividende, ali i godišnji rast neto rashoda na osnovi zadržane dobiti, odnosno reinvestirane dobiti.

U prvome tromjesečju 2004. zabilježen je samo blagi godišnji rast (3,5%) uobičajeno pozitivnog salda na osnovi tekućih transfera. Godišnji rast prihoda od tekućih transfera iznosio je 64 mil. USD ili 16,4%, a zanimljivo je istaknuti da je nakon pune tri godine vrijednost transfera koje je Vlada RH odobrila nerezidentima premašila vrijednost transfera koje je država primila.

Robna razmjena

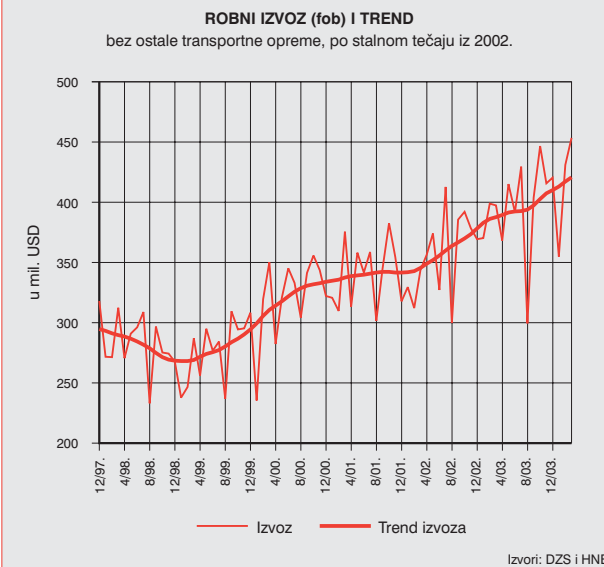
Prema privremenim podacima DZS-a u prvom tromjesečju 2004. vrijednost ukupnoga robnog izvoza iznosila je 1,8 mlrd. USD, a vrijednost ukupnoga robnog uvoza 3,6 mlrd. USD. Takva kretanja rezultiraju vanjskotrgovinskim deficitom od 1,8 mlrd. USD, što odgovara godišnjem porastu od 0,3 mlrd. USD ili 22,8%. Rastu vanjskotrgovinskog deficita u spomenutome je razdoblju u velikoj mjeri pridonijelo značajno slabljenje prosječnog tečaja američkoga dolara prema euru u odnosu na prva tri mjeseca 2003. godine. Podaci izraženi po stalnome tečaju iz 2002. tako pokazuju da godišnja stopa rasta vanjskotrgovinskog deficita iznosi 8,6%, što je za 4,2 postotna boda manje u usporedbi s istim pokazateljem za prvo tromjesečje 2003. godine.

U razdoblju od siječnja do ožujka 2004. ukupan robni izvoz, izražen u američkim dolarima po stalnome tečaju iz 2002. godine, ostvario je godišnju stopu rasta od 10,6%, što je za 12,1 postotni bod niže u odnosu na pokazatelj za isto razdoblje 2003. Promatrano po mjesecima, usporavanje izvozne aktivnosti posebno je bilo izraženo tijekom siječnja i veljače 2004., kada je prosječna godišnja stopa rasta iznosila samo 2,9%.

Vrlo se često znatne razlike u godišnjoj stopi rasta mogu objasniti šumovima koje u vremensku seriju ukupnoga robnog izvoza unosi izvoz ostale transportne opreme (izvoz brodova). Naime, podaci za protekle godine pokazuju da izvoz brodova ima vrlo veliki udjel u ukupnome robnom izvozu (u prvome tromjesečju 2004. godine 16,1%), pri čemu su vrijednosti ostvarene izvozom brodova često neravnomjerno raspoređene tijekom kalendarske godine. Što je kraće vremensko razdoblje koje se analizira, to učinci šumova mogu biti izraženiji. Iz podataka za prva tri mjeseca 2004. vidljivo je da je niža godišnja stopa rasta ukupnoga robnoga izvoza djelomično pod utjecajem ostvarenja u razmjeni brodova, odnosno da je u prva tri mjeseca 2004. godišnja stopa rasta izvoza brodova iznosila, izraženo po stalnome tečaju, 40,6%, dok je isti pokazatelj za 2003. godinu bio dosegnuo 64,2%.

Kada se iz podataka o ukupnome robnom izvozu u prva tri mjeseca 2004. isključi ostala transportna oprema, godišnja stopa rasta iznosi 6,2%, što je još uvijek za 12,1 postotni bod manje nego prethodne godine. Značajno niža stopa rasta robnoga izvoza koji isključuje brodove tako pokazuje da se u prva tri mjeseca 2004. usporila opća izvozna dinamika u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, ali i u usporedbi s posljednjim tromjesečjem 2003., kada je godišnja stopa rasta iznosila 12,5%.

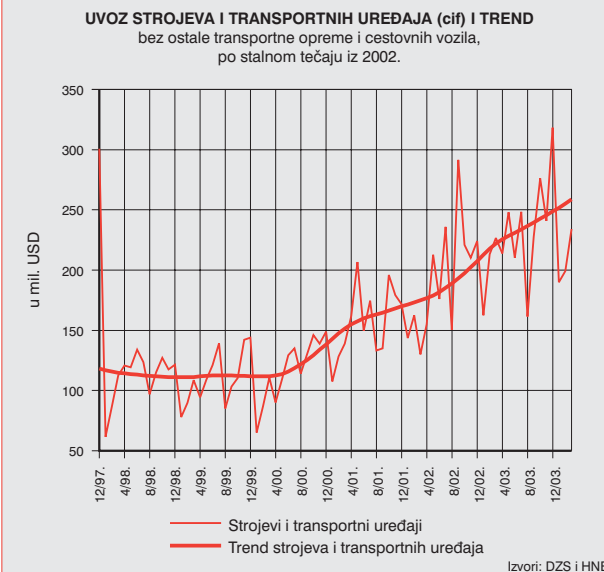
Slika 64.

Smanjenju robnoga izvoza koji isključuje ostalu transportnu opremu u prvome je tromjesečju 2004. najviše pridonio pad izvoza šećera, proizvoda od šećera i meda (prema podacima DZS-a godišnja stopa rasta po tekućem tečaju iznosi -45,6%), medicinskih i farmaceutskih proizvoda (-12,3%) te nafte i naftnih derivata (-6,6%). S druge strane, svojim doprinosom apsolutnom godišnjem rastu ukupnoga robnog izvoza koji isključuje brodove u prvome se tromjesečju 2004. ističe izvoz: električnih strojeva, aparata i uređaja (po tekućem tečaju ostvaren je godišnji rast od 75,7%), odjeće (9,4%) te pluta i drva (25,9%). Udjeli spomenutih odsjeka u ukupnome robnom izvozu u razdoblju od siječnja do ožujka 2004. kreću se između 3,4% (pluto i drvo) i 9,5% (električni strojevi, aparati i uređaji). U odnosu na prvo tromjesečje 2003. kod svih spomenutih odsjeka apsolutni rast izvoza bio je praćen i rastom njihovih udjela u ukupnome robnom izvozu, osim što se tiče izvoza odjeće, čiji se udio smanjio sa 10,2% na 9%.

U razdoblju od siječnja do ožujka 2004. godišnja stopa

Slika 65.

rasta ukupnoga robnog uvoza iznosila je, izraženo po stalnome tečaju, 9,6%, što je za 7,9 postotnih bodova manje od pokazatelja za isto razdoblje prošle godine. Niža godišnja stopa rasta ukupnoga robnog uvoza poglavito je posljedica niže stope rasta uvoza kapitalnih proizvoda. Naime, godišnja je stopa rasta uvoza strojeva i transportnih uređaja koji isključuje ostalu transportnu opremu i cestovna vozila, u prva tri mjeseca 2004. iznosila 3,5%, što je za 34,9 postotnih bodova niže u usporedbi s pokazateljem za isto razdoblje lani.

Pošto se iz vremenske serije ukupnoga robnog uvoza isključuje uvoz kapitalnih dobara, godišnja stopa rasta uvoza u prva tri mjeseca 2004. iznosi 13,1%, odnosno 5,9 postotnih bodova više nego u istom razdoblju 2003. Godišnjem rastu ukupnoga robnog uvoza koji isključuje kapitalna dobra najviše je pridonio uvoz: električnih strojeva, aparata i uređaja (prema podacima DZS-a godišnja stopa rasta po tekućem tečaju iznosi 44,4%), nafte i naftnih derivata (28%), cestovnih vozila (18,6%), raznih gotovih proizvoda (58,2%) te ostalih proizvoda od metala (28,4%), pri čemu se udjeli tih od-

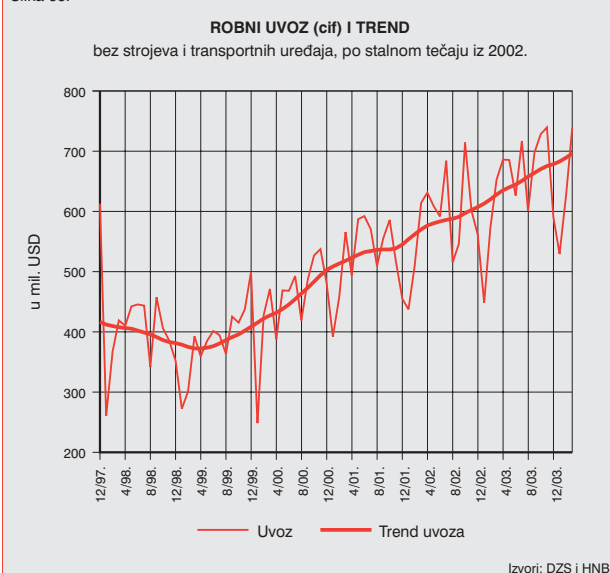
sjeka u ukupnome robnom uvozu kreću između 3,6% (proizvodi od metala) i 11,1% (cestovna vozila).

Uvoz cestovnih vozila snažno je pridonosio rastu ukupnoga robnoga uvoza od kraja 2000., no bitno je spomenuti da je godišnja stopa rasta uvoza cestovnih vozila, izraženo po stalnome tečaju, u prvome tromjesečju ove godine iznosila samo 2,1%, a u istome razdoblju lani 40,1%.

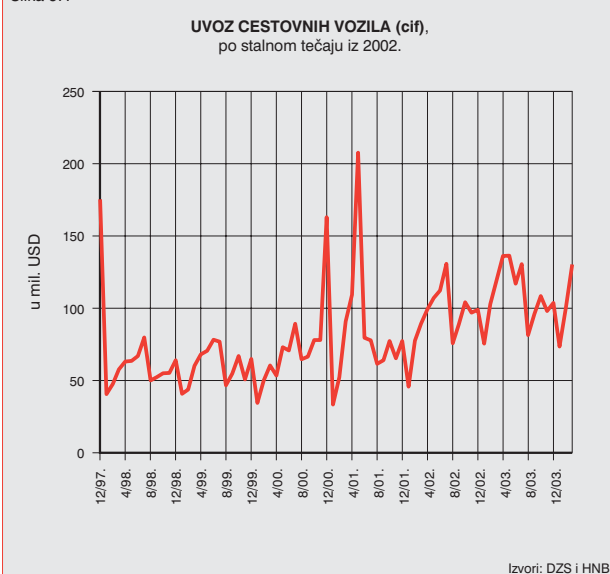
Što se tiče strukture robne razmjene prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjel robnoga izvoza u razvijene zemlje u ukupnom se robnom izvozu smanjio sa 64,9% u prvom tromjesečju 2003. na 59,8% u prvom tromjesečju 2004., pri čemu je udjel robnoga izvoza u zemlje EU smanjen sa 54,8% na 52,3% ukupnoga robnog izvoza. Istodobno vrijednosti robnoga izvoza pokazuju da je tijekom prvoga tromjesečja 2004. robni izvoz u EU porastao na godišnjoj razini za 18,1%. Prema vrijednostima za prva tri mjeseca 2004. jedino je godišnji rast izvoza u Italiju, od tri najznačajnija vanjskotrgovinska partnera Hrvatske, bio negativan (-2,5%), dok se iznimno povećao izvoz u Austriju (za 71 mil. USD ili 60,1%) i Njemačku (33 mil. USD ili 19,2%). Glede ostalih zemalja EU zabilježen je silan godišnji rast robnog izvoza u Švedsku (45 mil. USD ili 626,2%). Na osnovi podataka o robnoj razmjeni Hrvatske sa zemljama u razvoju može se zaključiti da je u razdoblju od siječnja do ožujka 2004. značajno porastao robni izvoz u Maltu i susjedne zemlje: Bosnu i Hercegovinu, Sloveniju te Srbiju i Crnu Goru.

U prvome tromjesečju 2004. udjel razvijenih zemalja u ukupnome robnom uvozu iznosi 64,1%, što odgovara smanjenju od 2,1 postotnih bodova u usporedbi s istim razdobljem lani. Ostvarene vrijednosti robnoga uvoza pokazuju da je u razdoblju od siječnja do ožujka 2004. godišnja stopa rasta robnog uvoza iz zemalja EU iznosila 21,6%, pri čemu se svojim doprinosom najviše izdvaja rast uvoza iz Italije (23,6%), Njemačke (22,9%) i Austrije (39,6%). Na rast udjela zemalja u razvoju u ukupnom robnom uvozu najviše dje-

Slika 66.

Slika 67.

Tablica 13. Izvoz i uvoz prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli u postocima

	2002.	2003. ^a	1.tr.2003.	1.tr.2004. ^a
Izvoz				
Razvijene zemlje	58,1	61,6	64,9	59,8
EU-15	52,7	54,6	54,8	52,3
Austrija	7,5	7,8	8,0	10,4
Italija	22,7	26,4	25,9	20,4
Njemačka	12,5	11,9	11,8	11,4
Efta	0,8	0,8	0,7	1,1
Ostale razvijene zemlje	4,6	6,2	9,4	6,5
Zemlje u razvoju	41,9	38,4	35,1	40,2
Cefta	12,4	11,9	11,3	10,3
Slovenija	8,7	8,3	7,9	7,3
Bosna i Hercegovina	14,4	14,5	12,3	11,7
Srbija i Crna Gora	3,5	3,1	2,4	2,8
Uvoz				
Razvijene zemlje	64,5	65,4	66,2	64,1
EU-15	55,8	56,6	56,5	55,7
Austrija	6,6	6,6	6,1	6,9
Italija	17,3	18,2	16,7	16,8
Njemačka	16,2	15,6	16,1	16,0
Efta	2,0	1,8	1,9	1,6
Ostale razvijene zemlje	6,8	7,0	7,9	6,8
Zemlje u razvoju	35,5	34,6	33,8	35,9
Cefta	16,0	16,6	15,2	16,2
Slovenija	7,7	7,4	6,9	7,1
Bosna i Hercegovina	1,6	1,6	1,2	2,0
Srbija i Crna Gora	0,5	0,5	0,4	0,6

^a Privremeni podaci. Izvor: DZS

luje godišnji porast ostvarene vrijednosti robnoga uvoza iz Rusije (103,4%), Slovenije (27,1%), Kine (69,9%) te Bosne i Hercegovine (108,5%).

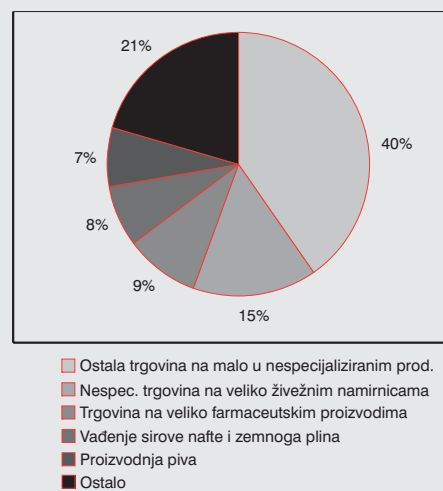
Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Tijekom prvoga tromjesečja 2004. neto inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku dosegla su 239 mil. USD, pri čemu se 8 mil. USD odnosi na hrvatska ulaganja u inozemstvo, a 247 mil. USD na inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku. U strukturi ulaganja u Hrvatsku prevladavaju vlasnička ulaganja (171 mil. USD ili 69,2% ukupnih inozemnih izravnih ulaganja). Svojom veličinom u ukupnim ulaganjima slijedi zadržana dobit koju su pojedina poduzeća prijavila u prvome tromjesečju 2004., a odnosi se na dio reinvestirane dobiti ostvarene u poslovnoj godini 2003. (67 mil. USD), dok najmanji udjel u ukupnim inozemnim izravnim ulaganjima u Hrvatsku imaju neto ostala ulaganja (9 mil. USD). Glede strukture vlasničkih ulaganja (ulaganja u dionice) najviše je izravnih inozemnih ulaganja u Hrvatsku u prva tri mjeseca 2004. bilo usmjereno u trgovinu na malo nespecijaliziranim proizvodima, trgovinu na veliko živežnim namirnicama i farmaceutskim proizvodima, vađenje sirove nafte i zemnoga plina te proizvodnju piva.

Portfeljna ulaganja u prva tri mjeseca 2004. znatno su se promijenila u odnosu na ostvarenja iz istog razdoblja prethodne godine. Promjene na računu sredstava kod portfeljnih ulaganja određene su restrukturiranjem portfelja banaka po inozemnim izdanjima obveznica, ali i na osnovi instrumenata tržišta novca. Naime, tijekom prvog tromjesečja 2004. portfelj banaka povećao se sredstvima od inozemnih izdanja

Slika 68.

STRUKTURA IZRavnih Vlasničkih Ulaganja U RH U 1. TROMJESEČJU 2004.

Izvor: HNB

obveznica u iznosu od 339 mil. USD i sredstvima na osnovi ulaganja u instrumente tržišta novca za 102 mil. USD. Što se tiče obveza po portfeljnim ulaganjima, najveće se promjene odnose na transakcije vezane uz promet inozemnim obveznicama, pri čemu je iz podataka za prvo tromjesečje 2004. vidljivo povećanje obveza u neto iznosu od 264 mil. USD. Zabilježena kretanja rezultat su inozemnoga izdanja obveznica Hrvatske banke za obnovu i razvitak vrijednoga 300 mil. EUR (383 mil. USD), ali i polugodišnjeg podmirenja obveze države prema Londonskome klubu (81 mil. USD) i dospjele obveze HBOR-a (39 mil. USD).

Tablica 14. Kapitalni i financijski račun platne bilance RH, u milijunima USD i postocima

	2002.	2003.	1.tr.2003.	1.tr.2004. ^a	1.tr.2004. ^a /1.tr.2003.
B. Kapitalne i financijske transakcije	2.702	3.305	1.150	1.149	-0,1
B1. Kapitalne transakcije	443	84	6	8	30,4
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	2.956	4.613	1.318	625	-52,6
1. Izravna ulaganja	591	1.875	296	239	-19,1
1.1. U inozemstvo	-533	-80	-23	-8	-64,1
1.2. U Hrvatsku	1.124	1.956	318	247	-22,3
2. Portfeljna ulaganja	-230	1.009	741	-186	-
2.1. Sredstva	-627	155	82	-455	-
2.2. Obveze	397	854	659	268	-59,3
3. Ostala ulaganja	2.594	1.728	281	573	103,4
3.1. Sredstva	359	-2.521	-269	189	-
3.2. Obveze	2.236	4.249	550	384	-30,2
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-697	-1.391	-174	515	-
C. Neto pogreške i propusti	-782	-1.207	-59	315	-

^a Preliminarni podaci. Izvor: HNB

Tablica 15. Struktura međunarodnih pričuva HNB-a prema instrumentima ulaganja, na kraju razdoblja, u milijunima USD i postocima

	2002.	2003.	III. 2004.	III. 2004./2003.
1. Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	4.423	7.174	6.689	-6,8
1.1. Dužnički vrijednosni papiri	1.938	4.008	4.214	5,1
1.2. Ukupno valuta i depoziti kod:	2.485	3.166	2.475	-21,8
– ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	339	339	280	-17,3
– banaka sa sjedištem izvan Hrvatske	2.146	2.827	2.195	-22,4
2. Pričuvna pozicija u MMF-u	0	0	0	-0,4
3. Posebna prava vučenja (SDR)	2	1	1	-0,2
4. Zlato	0	0	0	-
5. Ostale devizne pričuve	1.460	1.016	855	-15,9
U čemu: Obrnuti repo poslovi	1.460	1.016	855	-15,9
Ukupno (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	5.886	8.191	7.545	-7,9

Izvor: HNB

Tablica 16. Inozemni dug prema sektoru dužnika, na kraju razdoblja, u milijunima USD i postocima

	2002.	2003.	IV. 2004.	Struktura			Indeksi		
				2002.	2003.	IV. 2004.	2002./01.	2003./02.	IV. 2004./03.
1. Država	6.359	8.393	8.958	41,2	35,8	37,0	123,9	132,0	106,7
2. Središnja banka (HNB)	0	0	0	0,0	0,0	0,0	–	–	–
3. Banke	4.033	7.401	7.587	26,1	31,5	31,4	175,4	183,5	102,5
4. Ostali sektori (poduzeća)	3.968	5.888	5.883	25,7	25,1	24,3	126,9	148,4	99,9
5. Izravna ulaganja (poduzeća)	1.066	1.788	1.752	6,9	7,6	7,2	167,9	167,7	98,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	15.426	23.470	24.180	100,0	100,0	100,0	136,3	152,1	103,0

Izvor: HNB

Tablica 17. Promet inozemnog duga prema sektoru dužnika, u milijunima USD

	Stanje duga 31.12.2003.	Korištenja	Promet		Međualutne promjene	Stanje duga 30.4.2004.
			Otplate			
			Glavnice	Kamate		
1. Država	8.393	1.165	253	245	-347	8.958
2. Središnja banka (HNB)	0	0	0	0	0	0
3. Banke	7.401	859	311	36	-362	7.587
4. Ostali sektori (poduzeća)	5.888	884	612	63	-276	5.883
5. Izravna ulaganja (poduzeća)	1.788	195	139	18	-92	1.752
Ukupno (1+2+3+4+5)	23.470	3.102	1.315	361	-1.077	24.180

Izvor: HNB

Vrijednost transakcija vezanih uz sredstva na računu ostalih ulaganja u razdoblju od siječnja do ožujka 2004. iznosi 189 mil. USD, pri čemu je neto vrijednost odobrenih trgovinskih kredita i kredita od strane hrvatskih rezidenata iznosila 73 mil. USD. Vrijednost sredstava države na osnovi valuta i depozita pohranjenih u inozemstvu u spomenutome je razdoblju povećana za 106 mil. USD, a domaćih banaka smanjena za 368 mil. USD. Istodobno obveze po ostalim ulaganjima pokazuju da je neto vrijednost novokorištenih trgovinskih kredita i kredita ukupno dosegla 286 mil. USD, pri čemu povećanje obveza po kreditima (257 mil. USD) bilježe sektori: banke (295 mil. USD), poduzeća (201 mil. USD) i država (49 mil. USD), a smanjenje po kreditima vezanim uz repo poslove Hrvatska narodna banka (288 mil. USD). U prva tri mjeseca 2004. banke su također povećale svoje obveze po primljenim depozitima od inozemnih banaka matica za 100 mil. USD.

Vrijednost transakcija međunarodnim pričuvama HNB-a tijekom prvog tromjesečja 2004. dosegla je 0,5 mlrd. USD (pozitivan predznak kazuje da je riječ o smanjenju). Podaci monetarne statistike, koji uključuju i međualutne promjene, pokazuju da su krajem ožujka 2004. međunarodne pričuve HNB-a iznosile 7,5 mlrd. USD, što u odnosu na kraj 2003. godine odgovara apsolutnom padu od 0,6 mlrd. USD ili -7,9%. Iz strukture međunarodnih pričuva prema instrumentima ulaganja vidljivo je da se najveći doprinos padu međunarodnih pričuva tijekom prvoga tromjesečja 2004. odnosi na pad valuta i depozita položenih kod banaka sa sjedištem izvan Hrvatske, do kojeg je došlo zbog smanjenja ulaganja u repo i obrnute repo poslove (ugovore). Vrijednost dužničkih vrijednosnih papira krajem ožujka 2004. godine dosegla je 4,2 mlrd. USD, što čini povećanje u apsolutnom iznosu od 206 mil. USD ili 5,1% u odnosu na kraj 2003.

Inozemni dug

Krajem travnja 2004. vrijednost inozemnoga duga Republike Hrvatske dosegla je 24,2 mlrd. USD, tj. povećala se u odnosu na kraj 2003. za 0,7 mlrd. USD ili 3%. Prema

sektoru dužnika i nadalje se najveći udio u ukupnome dugu odnosi na državu (9 mlrd. USD ili 37%). Slijede poduzeća, uključujući izravna ulaganja, s udjelom od 7,6 mlrd. USD ili 31,6% i banke, čiji inozemni dug iznosi 7,6 mlrd. USD ili 31,4% ukupnoga duga.

Podaci o prometu duga za prva četiri mjeseca 2004. pokazuju da je vrijednost neto transakcija (razlika između novog zaduživanja u inozemstvu i otplate dospjelih glavnica) dosegla 1,8 mlrd. USD, dok su, zbog naglašenije aprecijacije izvještajnoga američkoga dolara prema euru, međualutne promjene pridonijele (statističkome) smanjenju ukupnoga inozemnog duga za 1,1 mlrd. USD.

Porastu inozemnog duga po neto transakcijama najviše pridonosi zaduživanje sektora država. Nova korištenja države u prva četiri mjeseca 2004. godine dosegla su 1.165 mil. USD, od čega se najveći dio odnosi na obveze po portfeljnim ulaganjima (978 mil. USD), dok je novih dugoročnih kredita korišteno u vrijednosti od 186 mil. USD. Spomenute obveze po portfeljnim ulaganjima u cijelosti se odnose na dva inozemna izdanja euroobveznica: izdanje Hrvatske banke za obnovu i razvitak (300 mil. EUR ili 383 mil. USD, evidentirano u veljači 2004.) i izdanje Vlade RH (500 mil. EUR, odnosno 595 mil. USD, evidentirano u travnju 2004.). Sedmogodišnje obveznice HBOR-a izdane su na osnovi srednjoročnoga programa EMTN, koji je još 2000. dogovoren s Vladom RH, a na temelju kojega se HBOR, uz jamstva države, može zadužiti ukupno za 500 mil. EUR.³ Sredstva prikupljena tim izdanjem bit će upotrijebljena za financiranje izvoza i osiguranja izvoznih poslova te poticanje maloga i srednjeg poduzetništva. U istome razdoblju država je otplatila 253 mil. USD dospjelih glavnica, a za plaćanje kamata (koje ne utječu na stanje inozemnoga duga) izdvojila je visokih 245 mil. USD, s time da se 90% tog iznosa odnosi na kamate za izdane obveznice, a samo manji dio na kamate za dugoročne kredite.

³ EMTN (*Euro Medium Term Note*) je skup dokumenata na osnovi kojih HBOR nakon vrlo kratke pripreme može izaći na tržište euroobveznica, čime se omogućuje da u povoljnom trenutku brzo donese i provede odluku o novoj emisiji.

Tablica 18. Inozemni dug i procjena budućih otplata glavnice i plaćanja kamata prema sektoru dužnika, na kraju razdoblja, u milijunima USD

	Stanje duga 30.4.2004.	Otplaćene glavnice od I. do IV. mjeseca 2004.	Procjena budućih otplata glavnice				
			2004.	2005.	2006.	2007.	Ostalo
1. Država	8.958	253	714	1.012	1.024	772	5.433
2. Središnja banka (HNB)	0	0	0	0	0	0	0
3. Banke	7.587	311	244	871	1.135	328	4.942
4. Ostali sektori (poduzeća)	5.883	612	883	933	784	785	2.041
5. Izravna ulaganja (poduzeća)	1.752	139	289	175	365	258	521
Ukupno (1+2+3+4+5)	24.180	1.315	2.130	2.991	3.306	2.143	12.938
Dodatak:							
Procjena plaćanja kamata	-	361	419	753	623	493	1.624
Ukupno glavnica i kamate	-	1.676	2.549	3.744	3.929	2.636	14.562

Izvor: HNB

Svojim doprinosom porastu inozemnog duga po neto transakcijama, uz državu, izdvajaju se banke. Banke su u prvome tromjesečju 2004. za otplatu dospjelih glavnica izdvojile 311 mil. USD, dok su nova zaduživanja dosegla 859 mil. USD. U ukupnim novim korištenjima 173 mil. USD odnosi se na zaduživanje na osnovi valuta i depozita, a ostatak gotovo u cijelosti na dugoročne kredite koje su banke kćeri uzajmile od svojih matrica (682 mil. USD).

Porastu inozemnog duga po neto transakcijama ostali sektori (uključujući izravna ulaganja u poduzeća, odnosno inozemna ulaganja koja premašuju 10% vrijednosti dioničkoga kapitala pojedinog poduzeća) pridonose sa 328 mil. USD, pri čemu je vrijednost novoga zaduživanja dosegla 1.079 mil. USD, a vrijednost dospjelih i otplaćenih glavnica iznosila je 751 mil. USD. Promet inozemnog duga ostalih sektora u najvećoj se mjeri odnosi na ostala ulaganja, i to dugoročne kredite. Naime, u prvom tromjesečju 2004. ostali sektori zadužili su se dugoročnim kreditima za 688 mil. USD, dok otplaćene glavnice na toj osnovi iznose 418 mil. USD.

Valutna struktura duga, prema stanju krajem travnja 2004., pokazuje da je 73,1% inozemnog duga Republike Hrvatske nominirano u eurima. Slijede američki dolar (koji služi kao izvještajna valuta) s udjelom od 14,8% i japanski jen, na koji se odnosi 6,3% ukupnoga duga. Kako je velik dio inozemnoga duga zaključen u neizvještajnim valutama, međ valutna kretanja znatno pridonose statističkom smanjenju ili povećanju duga. U prva četiri mjeseca 2004. međ valutna

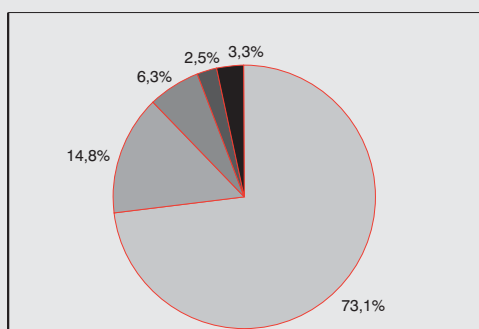
kretanja pozitivno su djelovala na stanje inozemnoga duga (statistički umanjujući dug za 1,1 mlrd. USD), što je rezultat izražene aprecijacije američkoga dolara prema euru od 5,3%, odnosno pada tečaja USD/EUR sa 1,2498 krajem 2003. na 1,1835 krajem travnja 2004.

Prema procjeni otplata do kraja 2004. godine na naplatu dopijeva ukupno 2,1 mlrd. USD glavnice. Više od polovine toga iznosa odnosi se na ostale sektore (uključujući izravna ulaganja), koji će najviše podmirivati svoje obveze po kreditima. Naime, za otplatu glavnice na osnovi kredita do kraja godine ostali sektori moraju izdvojiti 0,7 mlrd. USD, a preostali dio odnosi se na obveze po izravnim ulaganjima (0,3 mlrd. USD) te po kratkoročnim i dugoročnim dužničkim vrijednosnim papirima i trgovačkim kreditima (0,1 mlrd. USD). Država do kraja godine treba otplatiti 714 mil. USD glavnice, od čega većina obveza dopijeva u drugoj polovici godine. Tako u trećem tromjesečju 2004. na naplatu dopijeva ukupno 327 mil. USD (u čemu se 300 mil. DEM, odnosno oko 187 mil. USD, odnosi na euromarkino izdanje obveznica Republike Hrvatske iz 1997. godine, a 80,6 mil. USD na drugu polugodišnju otplatu dugovanja Londonskom klubu), a u četvrtome tromjesečju ukupno 348 mil. USD (od čega se 25 mlrd. JPY, odnosno oko 236 mil. USD, odnosi na samurajske obveznice Republike Hrvatske izdane u 1999. godini).

Pokazatelji stanja inozemne zaduženosti govore kako je na kraju 2003. udio inozemnog duga Republike Hrvatske u BDP-u iznosio 81,5%, dok isti pokazatelj za kraj travnja

Slika 69.

VALUTNA STRUKTURA INOZEMNOG DUGA RH
prema stanju 30. travnja 2004.

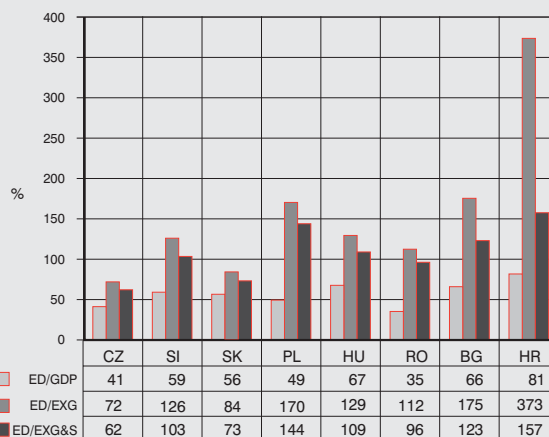
EUR USD JPY CHF Ostale valute

Napomena: Stanje inozemnoga duga ne uključuje depozite nerezidenata.

Izvor: HNB

Slika 70.

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI
ODABRANIH ZEMALJA U 2003. GODINI

Napomene:
ED/GDP – inozemni dug u % bruto domaćeg proizvoda. ED/EXG – inozemni dug u % izvoza robe.
ED/EXG&S – inozemni dug u % izvoza robe i usluga.

Izvori: središnje banke i statistički zavodi odabranih zemalja

2004. godine, izraženo u projiciranome BDP-u za 2004. godinu, iznosi 73,8%. Usporedba stanja inozemne zaduženosti izabranih zemalja na kraju 2003. godine izdvaja Hrvatsku kao natprosječno zaduženu tranzicijsku zemlju, pri čemu zabrinjava iznimno visok udio inozemnog duga u robnome izvozu. Iako je za Hrvatsku pokazatelj koji u nazivnik omjera stavlja izvoz robe uvećan za vrijednosti ostvarene izvozom usluga nešto niži, razvidno je da je on, u usporedbi s ostalim tranzicijskim zemljama (izuzevši Poljsku), i dalje natprosječno nepovoljan. Prema razmjerno visokom deficitu na tekućem računu platne bilance i proračunskom manjku, kakvi se očekuju u 2004. godini, inozemna se zaduženost u 2004. ne bi trebala značajnije promijeniti u usporedbi s pokazateljima za 2003. godinu.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

Indeks pritiska na devizno tržište (IPDT) tijekom prvog tromjesečja 2004. godine nije upozoravao na potencijalne teškoće u neusklađenosti međunarodnih plaćanja.⁴ Na povoljna kretanja indeksa, usprkos značajnom padu međunarodnih pričuva tijekom ožujka 2003., odrazila se izražena deprecijacija tečaja kune prema euru.

Krajem ožujka 2004. međunarodne su pričuve iznosile 6,2 mlrd. EUR, što odgovara smanjenju od 376 mil. EUR ili 5,7% u usporedbi sa stanjem na kraju 2003. godine. Promatramo li podatke po mjesecima, zanimljivo je istaknuti da su međunarodne pričuve u siječnju 2004. ostvarile mjesečni rast od 1,5%, da u veljači stagniraju na razini dosegnutoj u prethodnome mjesecu, a potom u ožujku slijedi njihovo izraženo mjesečno smanjenje (468 mil. EUR ili visokih 7%) koje je, gotovo u cijelosti, rezultat smanjenja ulaganja u repo poslove (ugovore).

Negativne učinke smanjenja međunarodnih pričuva na kretanje IPDT-a u ožujku 2004. poništili su pozitivni dopri-

nosi bilateralnog tečaja kune prema euru. U spomenutom mjesecu tako zabilježena mjesečna stopa pada tečaja domaće valute prema euru (kraj razdoblja) od 2,8%, što je najveći pad od izraženoga valutnog kolebanja (poremećaja) u kolovozu 2001.

Državne financije

Obilježja proračuna u prvom tromjesečju 2004.

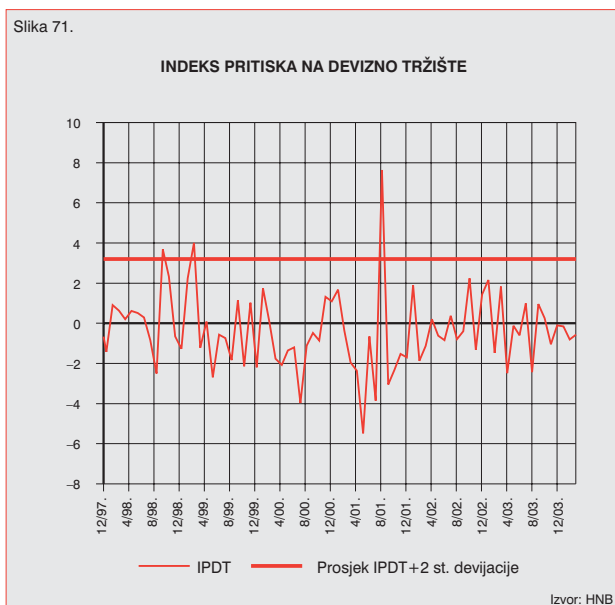
U prvom tromjesečju 2004. godine na snazi je bilo privremeno financiranje proračuna. Prema podacima Ministarstva financija, u tom je razdoblju iznos ukupno utrošenih sredstava proračuna konsolidirane središnje države premašio ukupno ostvarenje prihoda za 3,2 mlrd. kuna. Ako iz razmatranja isključimo 242 mil. kuna ostvarenih kapitalnih prihoda, manjak proračuna konsolidirane središnje države na kraju prvog tromjesečja 2004. iznosi 3,4 mlrd. kuna (prikazano na gotovinskom načelu).

Za cijelu 2004. godinu na razini konsolidirane središnje države planirani su prihodi u iznosu od ukupno 84,4 mlrd. kuna te rashodi u iznosu od 91,2 mlrd. kuna. Na osnovi toga, planirani gotovinski manjak proračuna konsolidirane središnje države za 2004. godinu iznosi 6,8 mlrd. kuna. Isključiti li se iz ukupnih prihoda 1,8 mlrd. kuna, tj. iznos planiranih kapitalnih prihoda, ciljni gotovinski manjak proračuna konsolidirane središnje države za 2004. godinu iznosi 8,6 mlrd. kuna. Približno 30% ukupnih potreba za financiranjem tijekom godine pokriva se prihodima od kapitala (koji uključuju i privatizacijske prihode) i sredstvima iz prošle godine sačuvanim za potrebe financiranja u prvom tromjesečju. Preostali dio od približno 70% ukupnih potreba financirat će se domaćim i inozemnim zaduživanjem.

Prošle godine osnovan je Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, a od 1. siječnja ove godine primjenjuje se zakon kojim se uređuje njegov ustroj, djelatnost, izvori, način i namjena korištenja sredstava. Djelatnost Fonda uključuje različite aktivnosti iz područja očuvanja, održivoga korištenja, zaštite i unapređivanja okoliša, kao i iz područja energetske djelotvornosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Sredstva za financiranje djelatnosti Fonda osiguravaju se iz namjenskih prihoda, tj. od naknada. Fond može sredstva potrebna za poslovanje ostvarivati i iz donacija, proračuna jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, u skladu sa zajednički utvrđenim programima, kao i iz drugih zakonom propisanih izvora. U 2004. prihodi i rashodi Fonda planirani su u iznosu od 244 mil. kuna, pri čemu se cjelokupni iznos planiranih prihoda odnosi na namjenske prihode fonda.

Proračunski prihodi

Rast prihoda proračuna konsolidirane središnje države u prvom tromjesečju ove godine bio je sporiji nego u istom razdoblju prošle godine. Prema podacima Ministarstva financija, na razini konsolidirane središnje države, proširene za poslovanje HAC-a, HC-a, DAB-a i HFP-a, u prvom tromjesečju je ukupno prikupljeno 18,2 mlrd. kuna, što čini 21,7% planiranih prihoda u 2004. godini. U odnosu na prvo

⁴ IPDT je ponderirani prosjek stope rasta tečaja kune prema euru i stope rasta bruto međunarodnih pričuva izraženih u eurima, uz standardne devijacije kao pondere.

tromjesečje prošle godine prihodi su porasli za 1,1 mlrd. kuna (6,7%).

Glavnina porasta ostvarena je po osnovi tekućih prihoda (0,9 mlrd. kuna) koji su porasli za 5,7% u odnosu na prvo tromjesečje 2003. godine, kad su tekući prihodi bili zabilježili rast od 11,5%. Kapitalni prihodi su u prvom tromjesečju ove godine dosegli 0,25 mlrd. kuna, a više od polovine tih prihoda činili su kapitalni prihodi DAB-a.

U strukturi tekućih prihoda približno jednu trećinu čine doprinosi od socijalnog osiguranja. U prvom tromjesečju ove godine ta kategorija poreznih prihoda zabilježila je porast od 8,8% u odnosu na prvo tromjesečje 2003. godine. Takav rast dijelom je posljedica rasta plaća i zaposlenosti, a dijelom je učinak niske razine baznog razdoblja u kojemu je bio uveden novi obračun plaća.

Prihodi od poreza na dodanu vrijednost u prva tri mjeseca ove godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine porasli su za 5,4%, dok su u odnosu na četvrto tromjesečje 2003. godine zabilježili sezonsko smanjenje od 19,7%.

Prihodi od trošarina čine oko 12,0% planiranih godišnjih prihoda u 2004. godini, a tijekom prvog tromjesečja ove godine rasli su podjednako sporo kao i u istom razdoblju prošle godine. Spor rast ove kategorije proračunskih prihoda u prošloj godini rezultat je, usprkos uspješnoj turističkoj sezoni, vrlo skromnog prikupljanja trošarina na naftne derivate, koje čine više od polovine ukupnih trošarina.

I prihodi od carina u prvom tromjesečju ove godine zabilježili su usporavanje rasta i bili su za 10,6% niži nego u istom razdoblju prošle godine.

Za razliku od kretanja trošarina i prihoda od carina, prihodi od poreza na dohodak u prvom tromjesečju ove godine ostvarili su porast od 14,0% u odnosu na isto razdoblje prošle godine, kada su zbog promjena u sustavu oporezivanja zabilježili sporiji rast nego u prethodnoj godini.

Proračunski rashodi

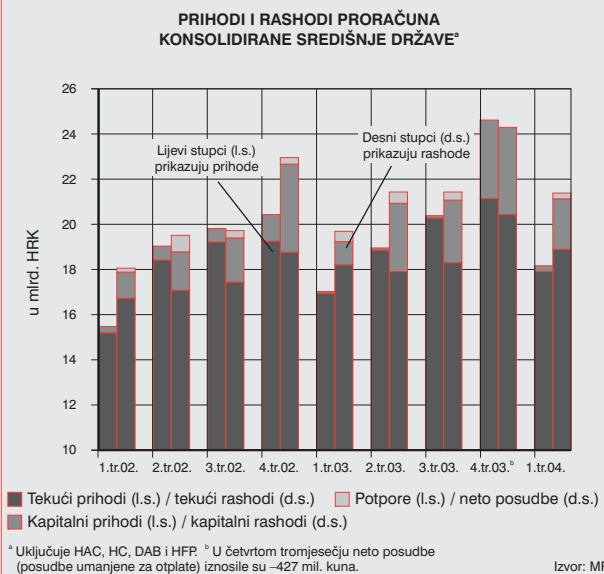
Prema podacima Ministarstva financija, na razini konsolidirane središnje države u prvom tromjesečju ove godine ukupno je utrošeno 21,3 mlrd. kuna i u usporedbi s prvim tromjesečjem prošle godine porast ukupnih rashoda iznosi 1,7 mlrd. kuna ili 8,7%. Promatramo li ostvarenje rashoda u prvom tromjesečju kao dio ukupnih planiranih godišnjih rashoda (23,4%), zamjećujemo da im se udio gotovo ne razlikuje od ostvarenja iz istog razdoblja prošle godine (22,8%).

U ukupnim rashodima tekući su rashodi do donošenja novog proračuna bili pod utjecajem privremenog financiranja. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine tekući su rashodi porasli za 0,6 mlrd. kuna (3,5%).

Rashodi po osnovi kupnje dobara i usluga čine 38,4% ukupnih planiranih rashoda u ovoj godini. Na kraju prvog tromjesečja ostvareni su rashodi na dobra i usluge bili na približno jednakoj razini kao u isto doba prošle godine, tj. zabilježeno je smanjenje od 0,25%.

Tijekom prvog tromjesečja obično dopijeva velik dio kamata na inozemni dug. Tako su tijekom prva tri mjeseca rashodi konsolidirane središnje države po osnovi plaćenih kamata iznosili 1,8 mlrd. kuna. To je za 7,5% više nego u istom razdoblju prošle godine, a ujedno čini približno 44,0% ukupnih planiranih godišnjih rashoda za plaćanje kamata.

Slika 72.

Veći dio rashoda ostvarenih u prva tri mjeseca odnosi se na plaćanje inozemnih kamata.

U prvom tromjesečju ukupno je isplaćeno 9,5 mlrd. kuna subvencija i ostalih tekućih transfera, što na godišnjoj razini čini porast od približno 6%. Od ukupno isplaćenog iznosa gotovo 90% čine tekući transferi, čija godišnja stopa rasta u prvom tromjesečju iznosi 10%. Iznos isplaćenih subvencija istodobno je za 20% manji od iznosa isplaćenog u prvom tromjesečju prošle godine.

U usporedbi s istim razdobljem prošle godine porast kapitalnih rashoda je značajan. Tako su ukupni kapitalni rashodi u prvom tromjesečju ove godine bili za 1,2 mlrd. kuna (120,7%) veći nego u istom razdoblju prošle godine. Najveći doprinos rastu kapitalnih rashoda u prva tri mjeseca ove godine dao je HAC – 1,4 mlrd. kuna, tj. 27,8% ukupnih planiranih kapitalnih rashoda tog republičkog fonda za ovu godinu. Dinamika kretanja kapitalnih rashoda HAC-a ovisi o intenzitetu radova na velikim infrastrukturnim projektima gradnje autocesta, ali i obvezama koje su nastale u prošloj godini, a dopijevaju tijekom 2004. godine.

Saldo proračuna i financiranje manjka

Rezultat ostvarenja prihoda i rashoda tijekom prva tri mjeseca je manjak proračuna konsolidirane središnje države u iznosu od 3,2 mlrd. kuna, odnosno 3,4 mlrd. kuna izuzmu li se kapitalni prihodi. Manjak (zajedno s otplatama) je većim dijelom financiran iz domaćih izvora. Prvo su tromjesečje tako obilježila dva izdanja državnih obveznica u ukupnoj kunsnoj protuvrijednosti od 350 mil. EUR. Od toga je 200 mil. EUR izdano u veljači, dok je preostalih 150 mil. EUR izdano u ožujku, pri čemu je zanimanje investitora za oba izdanja državnih obveznica bilo vrlo dobro. Tijekom prva tri mjeseca potrošen je i devizni depozit države od 155 mil. USD (55 mil. USD prošlogodišnjeg izvanrednog prihoda od sukcesije i 100 mil. USD povučениh drugom tranšom SAL-a potkraj prošle godine), koji je "sačuvan" upravo za potrebe financiranja u prvom tromjesečju 2004. godine. Što se tiče financiranja na osnovi prihoda od kapitala, na razini

Tablica 19. Saldo proračuna konsolidirane opće države po razinama, u milijunima kuna i postocima

	2003.		2004.		2004./2003.
	1. tr.	Plan ^a	1.tr.	Plan	1.tr.
Državni proračun	-2.643	-2.055	-2.478	-3.594	0,94
Prihodi	16.230	77.270	17.102	79.830	1,05
Rashodi	18.873	79.325	19.580	83.424	1,04
Državne agencije	3	-3.288	-737	-3.243	-219,16
HAC	-86	-3.599	-1.031	-3.510	11,96
HC	-18	-145	-39	-332	2,18
DAB	92	360	303	396	3,30
HFP	16	97	31	203	1,96
Saldo konsolidirane središnje države	-2.640	-5.343	-3.214	-6.838	1,22
Saldo konsolidirane središnje države, bez kapitalnih prihoda	-2.714	-8.997	-3.457	-8.665	1,27
Udio u BDP-u (%)		-4,7		-4,2	
Napomena:					
Saldo konsolidirane opće države, bez kapitalnih prihoda, udio u BDP-u (%)				-4,5	

^a Revidirani plan; Izvor: MF

konsolidirane središnje države ove godine se očekuje prihod od ukupno 1,8 mlrd. kuna. Od toga, 1,35 mlrd. kuna otpada na očekivani prihod od privatizacije poduzeća, dok se najveći dio ostalih prihoda od kapitala odnosi na planirane kapitalne prihode DAB-a i HFP-a (214 mil. kuna) te na prihode središnjeg proračuna koji se ostvaruju prodajom državnih i vojnih stanova kao i prodajom zemlje i nematerijalne imovine (244 mil. kuna). Ukupni prihodi od kapitala ostvareni tijekom prva tri mjeseca 2004. godine iznosili su 242 mil. kuna, pri čemu više od pola otpada na kapitalne prihode DAB-a.

Državni dug

Dug opće države s dugom HBOR-a nastavio je rasti u 2004. godini. Prema podacima HNB-a, dug je na kraju prvog tromjesečja iznosio 87,0 mlrd. kuna ili približno 43% očekivane vrijednosti nominalnog BDP-a za 2004. godinu. Kad bismo dugu dodali 14,4 mlrd. kuna izdanih jamstava koja čine potencijalni dug, na kraju prvog tromjesečja dug bi iznosio 101,4 mlrd. kuna i dosegnuo bi približno 50% očekivane vrijednosti nominalnog BDP-a za ovu godinu.

Dug opće države s dugom HBOR-a u prvom tromjesečju 2004. godine ukupno je povećan za 2,7 mlrd. kuna, što je rezultat povećanja unutarnjeg duga za približno 2,1 mlrd. i inozemnog duga za približno 0,6 mlrd. kuna. U promatranom razdoblju unutarnji dug HBOR-a neznatno se smanjio (za 40 mil. kuna), pa se povećanje unutarnjeg duga za 2,1 mlrd. kuna odnosi na zaduživanje opće države. Najveći dio tog povećanja ostvaren je na razini zaduživanja Republike Hrvatske, ponajprije emisijom obveznica, dok preostali dio otpada na razine republičkih fondova i lokalne države. Povećanje duga republičkih fondova u prvom tromjesečju iznosi 600 mil. kuna i u cijelosti je rezultat zaduživanja kreditima banaka. Napokon, najmanji dio povećanja duga proizlazi iz zaduživanja lokalne države. Unutarnji dug lokalne države na kraju prvog tromjesečja iznosio je približno 1,2 mlrd. kuna, što je gotovo za 35% više od stanja zabilježenog potkraj prošle godine. Tijekom gotovo cijele prošle godine razina unutarnjeg duga lokalne države bila je prilično stabilna i nije prelazila razinu od 900 mil. kuna, uz iznimku 906 mil. kuna zabilježenih u prosincu. No, od početka 2004. dug je povećan za ukupno 315 mil. kuna, čime je prvi put od kraja

2002. godine zabilježena razina duga viša od jedne milijarde kuna.

Inozemni dug opće države u prvom tromjesečju smanjen je za 0,9 mlrd. kuna, dok je u istom razdoblju inozemni dug HBOR-a povećan za 1,5 mlrd. kuna. Za razliku od četvrtog tromjesečja prošle godine, kada je HBOR realizirao više od 90% svoga ukupnoga godišnjeg zaduživanja (1,0 od 1,1 milijarde kuna na razini godine), oslanjajući se pritom gotovo u potpunosti na inozemne kredite, povećanje duga HBOR-a u prvom tromjesečju 2004. godine rezultat je emisije obveznica (u vrijednosti 300 mil. EUR).

U ukupnom povećanju duga tijekom prvog tromjesečja 2004. godine (2,7 mlrd. kuna) gotovo jedna četvrtina rezultat je povećanja inozemnog duga, dok je cjelokupni preostali dio (76%) rezultat povećanja unutarnjeg duga.

U ukupnom dugu opće države na kraju prvog tromjesečja (87,0 mlrd. kuna), središnja država sudjeluje s visokih 98,3% (85,5 mlrd. kuna). Kako je dug HBOR-a uključen i u dug opće i u dug središnje države, razlika u dugu između dviju razina države odnosi se isključivo na dug lokalne države.

Ukupno izdana jamstva Republike Hrvatske, prema podacima HNB-a, na kraju prvog tromjesečja 2004. iznosila su 14,4 mlrd. kuna, što je za 582 mil. kuna (ili 3,9%) manje od stanja zabilježenog na kraju prošle godine. Približno jedna trećina navedenog smanjenja rezultat je smanjenja domaćih jamstava, dok su preostale gotovo dvije trećine rezultat smanjenja inozemnih jamstava.

Unutarnji dug središnje države

Prema podacima HNB-a, unutarnji dug središnje države na kraju prvog tromjesečja 2004. iznosio je 33,8 mlrd. kuna, odnosno za 1,7 mlrd. kuna ili 5,4% više od iznosa zabilježenog na kraju prošle godine. Približno četvrtina spomenutog povećanja otpada na povećanje duga po osnovi kredita banaka, dok je ostatak rezultat izdanja državnih obveznica u kunskoj protuvrijednosti od 350 mil. EUR. Od toga 200 mil. EUR otpada na izdanje u veljači, dok je preostalih 150 mil. EUR izdano u ožujku. Obje serije obveznica izdane su na rok od 10 godina uz nominalnu kamatnu stopu od 5,5%. Napokon, stanje kratkoročnog duga po osnovi izdanih trezorskih zapisa Ministarstva financija tijekom prva tri mjeseca 2004. smanjeno je za 199 mil. kuna.

Tablica 20. Unutarnji dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2001.	XII. 2002. ^{a,b}	XII. 2003. ^b	III. 2004. ^b	I. – III. 2003.	I. – III. 2004.
1. Unutarnji dug središnje države	24.907	28.747	32.053	33.784	2.067	1.731
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	21.468	24.735	25.676	26.843	2.265	1.167
Trezorski zapisi	4.892	5.633	6.548	6.349	63	-199
Instrumenti tržišta novca	7	0	0	-	-	-
Obveznice	15.416	16.022	14.937	16.539	1.451	1.602
Krediti Hrvatske narodne banke	-	0	1	2	2	1
Krediti banaka	1.152	3.080	4.189	3.952	749	-237
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.439	4.012	6.377	6.942	-198	564
Instrumenti tržišta novca	-	-	-	-	-	-
Obveznice	1.636	1.652	3.418	3.306	56	-112
Krediti banaka	1.803	2.360	2.959	3.636	-253	677
Napomena: izdana jamstva	6.026	7.528	6.895	6.688	156	-207

^a Dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banka reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od, uključujući, prosinca 2002. godine. ^b Ispravljani podatak. Izvor: Bilten HNB-a, Tablica 13.

Tablica 21. Inozemni dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2001.	XII. 2002. ^{a,b}	XII. 2003. ^b	III. 2004. ^b	I. – III. 2003.	I. – III. 2004.
1. Inozemni dug središnje države	42.413	45.058	51.039	51.711	4.014	672
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	39.657	38.649	42.222	40.834	3.957	-1.388
Obveznice	30.029	30.115	33.548	32.319	3.821	-1.229
Krediti	9.628	8.534	8.674	8.515	136	-159
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	2.757	6.409	8.817	10.877	57	2.060
Obveznice	697	1.019	1.000	2.958	26	1.958
Krediti	2.060	5.390	7.817	7.919	31	102
Napomena: izdana jamstva	8.549	7.980	8.304	7.917	160	-388

^a Dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banka reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od, uključujući, prosinca 2002. godine. ^b Ispravljani podatak. Izvor: Bilten HNB-a, Tablica 13.

U ukupnom povećanju unutarnjeg duga tijekom prva tri mjeseca 2004. zaduživanje Republike Hrvatske sudjeluje s približno dvije trećine, dok preostali dio otpada na zaduživanje republičkih fondova. Promatrajući povećanje duga s obzirom na razinu zaduživanja (Republike Hrvatske odnosno republičkih fondova), bitno je naglasiti da je promijenjen obuhvat spomenutih razina. Naime, od početka 2004. (uključujući 31. prosinca 2002.) dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Inozemni dug središnje države

Inozemni dug središnje države na kraju prvog tromjesečja 2004. godine, prema podacima HNB-a, iznosio je 51,7 mlrd. kuna i tijekom prva tri mjeseca porastao je za 672 mil. kuna. Zabilježeno povećanje šest je puta manje od povećanja

zabilježenog u istom razdoblju prošle godine, što je najvećim dijelom posljedica prošlogodišnje emisije euroobveznica u iznosu od 500 mil. EUR. Nadalje, kako je tijekom prva tri mjeseca ove godine inozemni dug na razini zaduživanja Republike Hrvatske smanjen za gotovo 1,4 mlrd. kuna, spomenuto povećanje duga od 672 mil. kuna (neto) u potpunosti proizlazi iz povećanja duga republičkih fondova. Razina republičkih fondova, u skladu s protumačenom reklasifikacijom duga između razina Republike Hrvatske i republičkih fondova, od 31. prosinca 2003. uključuje i dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i DAB-a. No najveći doprinos povećanju duga republičkih fondova tijekom prva tri mjeseca ove godine ne proizlazi iz spomenute reklasifikacije, već iz zaduživanja HBOR-a. Naime, HBOR je u veljači ove godine na luksemburškoj burzi izdao obveznice u vrijednosti 300 mil. EUR s rokom dospijanja od 7 godina i uz nominalnu kamatnu stopu od 4,875%.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo.

Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnju banku, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. godine podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državnu agenciju za osiguranje

štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. godine Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalnu državu, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	ožujak	21.883,5	29.512,2	30.147,9	118.791,2	85.953,3	102.706,0	-2,67	0,19	0,26	1,35	1,49	0,53
	travanj	23.216,0	30.294,4	30.888,6	117.854,4	88.256,7	103.713,6	6,09	2,65	2,46	-0,79	2,68	0,98
	svibanj	23.618,8	32.002,0	32.660,8	119.105,0	90.424,9	104.887,7	1,74	5,64	5,74	1,06	2,46	1,13
	lipanj	24.264,7	32.828,3	33.494,6	120.021,6	89.724,0	104.065,6	2,73	2,58	2,55	0,77	-0,78	-0,78
	srpanj	25.064,8	34.381,5	35.031,8	125.023,3	93.926,6	106.822,9	3,30	4,73	4,59	4,17	4,68	2,65
	kolovoz	25.854,2	34.044,3	34.586,9	126.979,7	92.451,1	106.761,8	3,15	-0,98	-1,27	1,56	-1,57	-0,06
	rujan	27.289,1	32.589,4	33.247,6	126.910,9	92.696,3	107.180,1	5,55	-4,27	-3,87	-0,05	-0,27	-0,39
	listopad	27.037,8	32.805,7	33.482,9	127.072,4	93.345,6	108.516,8	-0,92	0,66	0,71	0,13	0,70	1,25
	studen	28.086,2	33.295,3	33.974,1	128.718,4	93.221,1	110.934,7	3,88	1,49	1,47	1,30	-0,13	2,23
	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	siječanj	29.439,9	32.323,1	32.853,4	128.917,7	98.213,8	113.102,5	-3,75	-4,62	-5,13	0,02	2,18	1,29
	veljača	29.482,8	31.283,9	31.827,9	127.876,5	97.913,3	113.516,7	0,15	-3,21	-3,12	-0,81	-0,31	0,37
	ožujak	30.076,1	31.622,9	32.187,8	125.766,6	98.115,4	113.282,0	2,01	1,08	1,13	-1,65	0,21	-0,21
	travanj	30.895,7	32.890,5	33.537,9	127.867,8	97.727,3	115.926,7	2,73	4,01	4,19	1,67	-0,40	2,33

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva (M4) obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 milijuna kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 milijuna kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII. ^b	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva (neto)	29.017,2	48.661,3	32.817,4	32.838,0	30.297,6	34.214,6	32.771,4	30.703,9	29.963,2	27.651,2	30.140,5
2. Plasmani	72.051,4	87.637,6	112.518,9	117.269,0	119.500,8	123.208,2	126.371,6	128.719,6	128.423,7	128.272,1	128.821,3
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	11.167,6	12.673,1	15.055,2	14.563,0	15.435,2	16.028,1	14.710,1	15.617,1	14.907,0	14.990,1	12.894,6
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	60.653,4	74.513,0	96.329,0	101.128,3	102.711,2	105.783,3	110.467,8	111.506,3	111.896,4	112.030,0	114.710,9
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	68,7	170,2	219,5	214,0	209,2	455,9	431,8	293,2	286,0	600,0	517,0
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	161,7	281,4	915,3	1.363,7	1.145,2	940,9	761,8	1.302,9	1.334,2	651,9	698,7
Ukupno (1+2)	101.068,7	136.298,9	145.336,3	150.107,0	149.798,4	157.422,9	159.143,0	159.423,5	158.386,9	155.923,3	158.961,7
PASIVA											
1. Novčana masa	18.030,3	23.703,5	30.869,8	29.512,2	32.828,3	32.589,4	33.888,7	32.323,1	31.283,9	31.622,9	32.890,5
2. Štedni i oročeni depoziti	7.651,1	10.213,1	13.001,1	15.056,8	15.825,9	18.262,9	18.370,7	19.155,0	19.863,4	19.678,0	19.856,1
3. Devizni depoziti	46.901,6	71.836,9	72.054,6	74.068,6	71.104,3	75.416,0	76.035,3	76.536,4	76.030,6	74.070,1	74.765,5
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	478,2	317,8	216,3	153,7	263,0	642,6	598,4	903,2	698,7	395,6	355,7
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.864,5	1.926,2	1.729,5	1.812,6	1.873,8	1.958,0	1.721,6	1.921,3	1.920,3	2.049,3	2.150,2
U tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	1.695,1	770,2	319,3	257,5	242,3	177,2	167,8	118,6	115,5	110,7	110,4
6. Ostalo (neto)	25.143,1	28.301,4	27.465,1	29.503,2	27.903,1	28.553,9	28.528,2	28.584,6	28.590,0	28.107,4	28.943,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	101.068,7	136.298,9	145.336,3	150.107,0	149.798,4	157.422,9	159.143,0	159.423,5	158.386,9	155.923,3	158.961,7

^a Privatizacijom Privredne banke Zagreb došlo je do jednokratnog smanjenja njezine bilančne svote u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna: na strani aktive smanjili su se devizni krediti odobreni državnim trgovačkim društvima, a na strani pasive smanjile su se obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj. Devizni krediti odobreni državnim trgovačkim društvima uključeni su u stavku aktive "2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora". Obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj uključene su u stavku aktive "2.1. Potraživanja od središnje države (neto)".

^b U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbog je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance

banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj njihov je udio u ukupnoj bilančnoj sumi iznosio 4.296,3 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se bilančne stavke Potraživanja od ostalih domaćih sektora i Ostalo (neto) povećaju za 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	ožujak	46	4	12	8	9	8	5	10	4	4	2
	travanj	46	4	12	8	9	8	5	9	4	3	2
	svibanj	46	4	13	8	7	9	5	9	5	2	2
	lipanj	45	4	12	8	7	9	5	9	5	2	2
	srpanj	44	4	12	8	7	8	5	9	5	2	2
	kolovoz	43	4	13	7	6	7	6	9	5	2	2
	rujan	43	3	14	7	6	7	6	9	5	2	2
	listopad	43	3	13	8	6	7	6	9	5	2	2
	studenj	43	3	13	8	6	7	6	8	4	2	2
	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	siječanj	41	2	12	9	6	6	6	7	3	3	1
	veljača	41	2	12	9	6	6	6	7	3	3	1
	ožujak	41	2	12	9	6	6	6	6	3	3	–
	travanj	41	2	12	9	6	6	6	6	3	3	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji kao i one koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja

1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice. Štedionice koje su dobile odobrenje za rad kao banke, dužne su do 31. prosinca 2006. uskladiti svoje poslovanje s odredbama Zakona o bankama.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva	28.747,4	39.308,9	42.058,8	44.479,0	44.520,5	46.801,6	50.118,6	51.008,1	50.562,3	45.692,9	48.584,8
1.1. Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Posebna prava vučenja	1.204,2	905,8	17,4	10,2	8,3	6,9	5,0	7,0	5,0	5,0	9,1
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,8	1,8	1,6	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u stranim bankama	7,4	6,1	6,4	5,9	1.370,7	10,0	5,8	5,7	5,6	5,5	5,7
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	20.986,9	25.565,9	28.183,2	25.243,7	18.423,8	21.389,5	25.580,7	26.936,6	25.594,6	20.160,2	22.245,2
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	6.545,7	12.829,3	13.850,0	19.217,5	24.716,2	25.393,6	24.525,5	24.057,2	24.955,5	25.520,6	26.323,3
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	0,0	-	0,5	2,0	1,5	3,0	1,4	-	1,2	1,9	1,2
2.1. Potraživanja u kunama	0,0	-	0,5	2,0	1,5	3,0	1,4	-	1,2	1,9	1,2
2.2. Potraživanja u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	289,5	229,2	110,6	110,5	102,4	94,5	93,6	93,5	91,3	89,9	87,7
4. Potraživanja od banaka	329,9	18,5	17,9	14,1	13,7	343,4	972,0	17,7	474,2	23,8	18,4
4.1. Krediti bankama	313,6	-	-	-	-	329,4	954,4	-	450,0	-	-
Lombardni krediti	-	-	-	-	-	329,4	954,4	-	450,0	-	-
Kratkoročni kredit za likvidnost	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	14,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reotkup blagajničkih zapisa	299,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2. Depoziti središnje banke kod banaka	15,2	16,6	17,6	13,8	13,7	14,0	14,5	14,5	14,3	14,1	14,2
4.3. Dospjela nenaplaćena potraživanja	1,1	1,9	0,3	0,3	-	-	3,1	3,2	9,9	9,7	4,2
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	29.366,8	39.556,6	42.187,7	44.605,6	44.638,0	47.242,4	51.185,6	51.119,4	51.128,9	45.808,5	48.692,1
PASIVA											
1. Primarni novac	11.717,3	17.803,2	23.027,9	21.883,5	24.264,7	27.289,1	30.586,2	29.439,9	29.482,8	30.076,1	30.895,7
1.1. Gotov novac izvan banaka	6.636,7	8.507,4	9.680,9	9.526,1	10.637,2	10.506,0	10.573,1	10.219,2	10.217,4	10.039,6	10.455,1
1.2. Blagajna banaka	532,3	538,8	1.214,8	1.624,7	1.548,5	1.385,7	1.683,2	1.424,4	1.382,9	1.399,1	1.539,4
1.3. Depoziti banaka	4.540,7	8.741,5	12.109,4	10.719,2	12.075,5	15.385,2	18.329,3	17.777,1	17.873,9	18.613,5	18.898,4
Računi za namirenje banaka	459,5	2.450,1	3.923,4	2.132,0	3.097,3	4.340,7	5.616,0	4.822,3	4.129,8	4.827,7	5.197,2
Izdvojena obvezna pričuva	4.081,2	6.291,4	8.186,0	8.587,2	8.951,5	10.958,8	12.603,9	12.868,9	13.658,2	13.699,9	13.701,3
Obvezno upisani blagajnički zapisi HNB-a	-	-	-	-	26,7	85,8	109,4	85,9	85,9	85,9	-
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	7,5	15,5	19,1	4,2	1,5	1,2	-	-	-	-	-
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora ^b	0,0	0,1	3,5	9,2	1,8	11,0	0,6	19,1	8,6	23,9	2,8
2. Ograničeni i blokirani depoziti	5.805,5	6.030,5	7.091,2	7.589,1	7.998,5	6.858,4	6.699,2	6.945,5	10.219,6	9.993,7	10.425,0
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	5.490,5	5.705,1	7.042,3	7.562,5	7.983,0	6.839,7	6.686,6	6.932,9	10.207,0	9.981,2	10.412,5
2.2. Ograničeni depoziti	315,0	325,4	49,0	26,6	15,5	18,7	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6
2.3. Blokirani devizni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Inozemna pasiva	1.630,8	1.597,5	195,7	1.134,2	868,0	2.610,6	2.798,0	5.880,1	4.449,2	965,4	17,2
3.1. Krediti MMF-a	1.290,3	1.025,5	2,8	-	-	-	0,0	-	-	-	-
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	9,5	12,2	12,6	13,2	16,3	16,3	19,6	19,9	16,8	16,7	17,2
3.3. Obveze prema stranim bankama ^a	331,0	559,8	180,2	1.121,0	851,7	2.594,3	2.778,5	5.860,2	4.432,4	948,7	0,0
4. Depoziti središnje države	1.157,4	1.752,1	768,1	2.858,9	2.555,9	1.214,8	1.551,1	733,5	1.443,8	889,6	2.525,4
4.1. Depozitni novac	1.008,5	1.752,1	608,3	649,9	750,1	762,2	600,2	567,5	682,8	883,7	1.064,0
Depozitni novac Republike Hrvatske	980,8	1.564,8	569,5	648,1	742,1	762,1	548,5	414,3	461,8	701,1	726,2
Depozitni novac republičkih fondova	27,7	187,3	38,7	1,8	7,9	0,1	51,7	153,3	220,9	182,6	337,8
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	-	-	-	2.094,3	1.741,0	452,6	950,9	166,0	761,0	5,9	1.461,4
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	148,8	-	159,9	114,8	64,9	-	-	-	-	-	-
5. Blagajnički zapisi HNB-a	4.207,3	6.372,3	6.212,4	5.279,0	4.229,4	4.230,2	4.920,2	3.255,2	862,9	-	105,7
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	2.394,6	3.458,9	4.986,2	3.871,4	2.659,9	104,9	-	-	-	-	105,7
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	1.812,7	2.913,4	1.226,3	1.407,6	1.569,5	4.125,3	4.920,2	3.255,2	862,9	-	-
6. Kapitalni računi	5.216,6	6.425,2	5.353,5	6.328,8	5.194,0	5.482,8	5.039,0	5.276,5	5.089,2	4.297,3	5.143,7
7. Ostalo (neto)	-368,1	-424,2	-461,1	-467,9	-472,4	-443,5	-408,1	-411,3	-418,6	-413,6	-420,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	29.366,8	39.556,6	42.187,7	44.605,6	44.638,0	47.242,4	51.185,6	51.119,4	51.128,9	45.808,5	48.692,1

^a Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze po osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.^b Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora "središnja država" u sektor "ostale financijske organizacije".

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti. U rujnu 1999. izvršena je revizija podataka reklasifikiranjem štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke. U skladu s tim revidirana je cijela serija podataka.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod inozemnih banaka, oročene depozite kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Kunski krediti državnom proračunu bili su kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna po obvezama izvršenim prema Međunarodnom monetarnom fondu i stranim bankama. Devizni kredit državnom proračunu bio je protustavka obvezi prema Međunarodnom monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji. Prema novom Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji se primjenjuje od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući i banke u stečajju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama, depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama klasificirani su prema vrstama financijskih instrumenata. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti jesu: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti) i dospjeli a nenaplaćeni krediti. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namirenje (do polovice 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenih od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri

reklasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namirenje banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke te obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namirenje stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuću obračunatu kamatu, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Banke i štedionice na određene devizne depozite izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na račune HNB-a. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na osnovi propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečajju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamata.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke, te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i troškova.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjene za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA											
1. Pričuve banaka kod središnje banke	10.588,9	15.002,7	20.373,5	19.993,5	21.492,5	23.678,7	26.783,7	26.196,5	29.505,8	30.014,3	30.882,5
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	5.098,4	9.306,2	13.340,0	12.438,6	13.516,3	16.844,9	20.103,4	19.267,8	19.304,7	20.039,6	20.475,6
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	5.490,5	5.696,5	7.033,5	7.554,8	7.976,2	6.833,8	6.680,2	6.928,7	10.201,1	9.974,6	10.406,9
2. Inozemna aktiva	19.710,4	32.807,6	25.977,8	26.950,7	27.100,6	31.465,9	35.382,9	34.999,7	34.714,1	35.176,0	36.067,8
3. Potraživanja od središnje države	19.055,5	20.059,9	21.917,7	22.935,5	23.243,1	22.508,6	21.543,6	21.329,7	21.354,8	21.096,4	20.807,2
3.1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	4.484,4	3.420,1	2.473,5	2.047,2	1.999,5	1.517,6	1.531,9	1.493,0	1.023,9	994,3	1.013,2
3.2. Ostala potraživanja	14.571,0	16.639,7	19.444,3	20.888,3	21.243,6	20.991,0	20.011,7	19.836,7	20.330,9	20.102,1	19.794,0
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	60.363,9	74.283,8	96.218,4	101.017,8	102.608,8	105.688,9	110.374,3	111.412,8	111.805,2	111.940,1	114.623,3
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.174,9	1.280,0	1.422,4	1.307,4	1.278,7	1.274,0	1.563,1	1.546,1	1.631,6	1.579,6	1.600,7
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	35.890,7	42.882,0	51.723,4	53.023,3	52.020,7	52.172,0	53.809,8	54.325,0	54.434,2	54.823,5	56.010,5
4.3. Potraživanja od stanovništva	23.298,3	30.121,9	43.072,6	46.687,1	49.309,4	52.242,9	55.001,4	55.541,8	55.739,4	55.537,0	57.012,1
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	68,7	170,2	219,5	214,0	209,2	455,9	431,8	293,2	286,0	600,0	517,0
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	161,7	281,4	915,3	1.363,7	1.145,2	940,9	761,8	1.302,9	1.334,2	651,9	698,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	109.949,1	142.605,6	165.622,2	172.475,1	175.799,5	184.738,9	195.278,0	195.534,9	199.000,1	199.478,7	203.596,5
PASIVA											
1. Depozitni novac	11.386,0	15.180,6	21.166,2	19.972,7	22.187,7	22.071,2	23.315,0	22.084,7	21.058,0	21.559,4	22.432,6
2. Štedni i oročeni depoziti	7.651,1	10.213,1	13.001,1	15.056,8	15.825,9	18.262,9	18.370,7	19.155,0	19.863,4	19.678,0	19.856,1
3. Devizni depoziti	46.901,6	71.836,9	72.054,6	74.068,6	71.104,3	75.416,0	76.035,3	76.536,4	76.030,6	74.070,1	74.765,5
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	478,2	317,8	216,3	153,7	263,0	642,6	598,4	903,2	698,7	395,6	355,7
5. Inozemna pasiva	17.809,7	21.857,8	35.023,5	37.457,5	40.455,6	41.442,3	49.932,0	49.423,8	50.864,0	52.252,2	54.495,0
6. Depoziti središnje države	6.730,5	5.634,7	6.094,9	5.515,5	5.253,5	5.268,7	5.283,3	4.979,1	5.005,2	5.218,6	5.388,4
7. Krediti primljeni od središnje banke	328,8	16,6	17,6	13,8	13,7	343,4	968,9	14,5	464,3	14,1	14,2
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.549,6	1.600,8	1.680,5	1.785,9	1.858,3	1.939,3	1.709,0	1.908,7	1.907,7	2.036,8	2.137,6
u tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	1.695,1	770,2	319,3	257,5	242,3	177,2	167,8	118,6	115,5	110,7	110,4
9. Kapitalni računi	24.953,1	25.455,1	26.323,2	26.526,4	26.120,3	26.808,6	27.389,5	27.386,8	27.641,6	27.492,9	27.115,1
10. Ostalo (neto)	-8.839,4	-9.507,8	-9.955,6	-8.075,7	-7.282,8	-7.456,0	-8.324,2	-6.857,3	-4.533,2	-3.238,9	-2.963,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	109.949,1	142.605,6	165.622,2	172.475,1	175.799,5	184.738,9	195.278,0	195.534,9	199.000,1	199.478,7	203.596,5

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka. U rujnu 1999. godine provedena je revizija podataka uključivanjem podataka štedionica. U skladu s tim revidirane su cjelokupne serije podataka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na računima kod središnje banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti. Posebno su iskazane obveznice izdane na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske. Ostala potraživanja uključuju, do srpnja 2000. godine, i obveznice izdane na osnovi Zakona o izdavanju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj. Te su obveznice Odlukom Vlade Republike Hrvat-

ske o izdavanju zamjenskih obveznica za restrukturiranje gospodarstva iz travnja 2000. godine zamijenjene kunskim obveznicama na koje se obračunavaju kamate.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslana na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, oročeni devizni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive, uključujući i fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj njihov je udio u ukupnoj bilančnoj sumi iznosio 5.701,4 mil. kuna. Pritom su najveći udio u aktivima imale sljedeće stavke: Potraživanja od trgovačkih društava 4.378,7 mil. kuna i Potraživanja od stanovništva 701,4 mil. kuna. U pasivi najveće se smanjenje odnosilo na sljedeće stavke: Devizni depoziti 3.443,7 mil. kuna; Inozemna pasiva 1.024,6 mil. kuna i Kapitalski računi 854,6 mil. kuna. Od srpnja 1999. godine cjelokupni se iznos posebnih pričuva za identificirane gubitke iskazuje u stavci Kapitalski računi. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavke Potraživanja od ostalih domaćih sektora i Kapitalski računi povećaju za 3.513,5 mil. kuna. Ostale stavke korigirane su za male iznose.

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Devizna inozemna aktiva	19.619,2	32.763,6	25.924,4	26.879,1	26.948,4	31.355,5	35.261,9	34.892,4	34.656,5	35.000,4	36.002,8
1.1. Potraživanja od stranih banaka	19.154,9	31.660,3	21.333,5	23.598,3	23.785,5	27.276,8	31.877,6	30.734,8	29.552,2	29.255,0	30.095,0
Efektivni strani novac	1.002,8	7.324,7	1.019,8	853,0	1.270,7	1.041,0	1.268,6	847,4	932,1	832,2	1.036,8
Tekući računi	995,0	1.231,9	757,7	1.611,7	1.050,3	1.041,2	1.057,0	1.019,5	895,5	813,1	857,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	16.286,7	21.765,2	17.569,8	18.477,0	19.349,9	23.181,1	27.969,4	27.076,0	25.647,4	25.742,3	26.242,5
Vrijednosni papiri	454,9	1.008,5	1.690,2	2.330,3	1.845,2	1.749,5	1.364,2	1.536,8	1.824,7	1.658,7	1.744,2
Kreditni	370,9	290,3	278,7	308,5	252,0	246,4	203,1	240,5	238,5	195,1	200,2
Dionice stranih banaka	44,6	39,7	17,2	17,8	17,4	17,4	15,4	14,6	14,1	13,7	13,9
1.2. Potraživanja od stranaca	464,3	1.103,3	4.590,8	3.280,8	3.162,9	4.078,8	3.384,4	4.157,6	5.104,3	5.745,4	5.907,8
Potraživanja od stranih država	137,8	596,2	3.855,5	2.764,0	2.708,0	3.612,3	2.905,0	3.672,6	4.611,6	5.237,3	5.413,1
Potraživanja od stranih osoba	322,4	505,5	733,7	515,2	454,6	466,0	478,9	484,7	492,4	507,7	494,3
Vrijednosni papiri	–	72,1	191,3	40,3	36,7	35,9	32,1	32,3	31,9	109,7	79,0
Kreditni	322,4	433,4	542,4	474,9	417,9	430,1	446,8	452,3	460,4	398,0	415,3
Dionice stranih osoba	4,1	1,6	1,6	1,6	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
2. Kunska inozemna aktiva	91,2	44,1	53,4	71,7	152,2	110,4	120,9	107,3	57,5	175,6	65,0
2.1. Potraživanja od stranih banaka	66,1	29,2	19,6	19,3	130,2	88,9	99,1	86,0	36,3	154,7	53,0
2.2. Potraživanja od stranaca	25,1	14,8	33,8	52,4	22,1	21,5	21,9	21,3	21,2	20,9	12,0
U tome: Kreditni	23,3	13,9	33,0	51,6	21,3	20,7	21,0	20,5	20,4	20,1	11,1
Ukupno (1+2)	19.710,4	32.807,6	25.977,8	26.950,7	27.100,6	31.465,9	35.382,9	34.999,7	34.714,1	35.176,0	36.067,8

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. inozemna aktiva tih banaka iznosila je 402,3 mil. kuna. Do lipnja 1999. godine u stavku Tekući računi uključen je i dio depozita s osnove devizne štednje stanovništva.

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	4.484,4	3.420,1	2.473,5	2.047,2	1.999,5	1.517,6	1.531,9	1.493,0	1.023,9	994,3	1.013,2
2. Ostala potraživanja	14.571,0	16.639,7	19.444,3	20.888,3	21.243,6	20.991,0	20.011,7	19.836,7	20.330,9	20.102,1	19.794,0
2.1. Kunska potraživanja	12.887,7	14.358,6	15.970,9	17.178,0	17.425,3	16.593,9	16.475,2	16.431,3	16.554,2	16.301,1	16.289,8
2.1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	11.288,4	12.810,0	13.969,9	15.330,6	15.512,1	14.677,3	14.500,7	12.491,9	12.765,7	12.396,5	12.900,2
Vrijednosni papiri	10.063,5	11.983,1	11.515,6	12.231,7	11.808,0	10.932,3	10.238,1	9.452,2	9.627,9	9.594,9	10.080,1
Krediti	1.224,9	826,9	2.454,3	3.098,8	3.704,1	3.745,0	4.262,6	3.039,8	3.137,8	2.801,6	2.820,2
2.1.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.599,4	1.548,5	2.001,0	1.847,4	1.913,2	1.916,6	1.974,5	3.939,4	3.788,5	3.904,6	3.389,6
Vrijednosni papiri	627,3	560,1	560,7	641,7	654,7	693,1	723,6	1.422,1	1.371,6	1.325,2	1.340,0
Krediti	972,1	988,4	1.440,3	1.205,7	1.258,5	1.223,5	1.250,9	2.517,3	2.417,0	2.579,4	2.049,6
2.2. Devizna potraživanja	1.683,3	2.281,2	3.473,3	3.710,4	3.818,3	4.397,1	3.536,4	3.405,3	3.776,7	3.801,1	3.504,2
2.2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.492,7	1.390,9	2.359,1	2.591,3	2.777,2	3.207,9	3.196,9	2.747,3	2.475,0	2.554,5	2.233,3
Vrijednosni papiri	869,2	1.065,5	1.733,4	1.860,8	1.687,8	1.847,1	1.805,4	1.652,3	1.677,5	1.403,8	1.420,4
Krediti	623,5	325,5	625,7	730,5	1.089,4	1.360,8	1.391,5	1.095,0	797,4	1.150,7	812,9
2.2.2. Potraživanja od republičkih fondova	190,6	890,3	1.114,2	1.119,0	1.041,1	1.189,2	339,5	658,0	1.301,7	1.246,5	1.270,9
Vrijednosni papiri	35,0	75,4	195,0	218,4	171,4	169,5	96,4	125,0	193,4	190,1	198,7
Krediti	155,5	814,8	919,2	900,7	869,6	1.019,7	243,1	533,0	1.108,3	1.056,5	1.072,2
Ukupno (1+2)	19.055,5	20.059,9	21.917,7	22.935,5	23.243,1	22.508,6	21.543,6	21.329,7	21.354,8	21.096,4	20.807,2

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države.

Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana su obveznice izdane na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Ostala potraživanja su sva ostala kunska i devizna potraživanja banaka od Republike Hrvatske i republičkih fondova: vrijednosni papiri, krediti i dionice. Stavka Vrijednosni papiri obuhvaća do sr-

pnja 2000. godine i obveznice izdane na osnovi Zakona o izdavanju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj. Te obveznice su Odlukom Vlade RH o izdavanju zamjenskih obveznica za restrukturiranje gospodarstva iz travnja 2000. godine zamijenjene kuskim obveznicama na koje se obračunavaju kamate.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. potraživanja tih banaka od središnje države iznosila su 17,8 mil. kuna.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Kunska potraživanja	53.739,5	66.626,8	85.418,7	90.821,9	92.714,2	95.916,7	100.365,0	101.180,8	101.452,8	101.139,2	103.264,7
1.1. Instrumenti tržišta novca	231,9	544,7	1.394,7	1.483,2	1.503,7	1.386,7	1.314,1	1.467,8	1.621,1	1.778,5	1.772,5
1.2. Obveznice	1,0	7,7	72,4	60,5	78,2	69,4	56,2	88,3	197,1	193,7	191,9
1.3. Krediti	49.566,8	72.180,6	80.887,6	86.206,8	88.190,3	91.497,8	96.081,7	96.784,7	96.942,3	96.475,3	98.508,8
1.4. Dionice	3.939,8	3.893,8	3.064,0	3.071,3	2.942,0	2.962,8	2.912,9	2.840,0	2.692,3	2.691,7	2.791,5
2. Devizna potraživanja	6.624,3	7.657,0	10.799,8	10.195,9	9.894,6	9.772,2	10.009,3	10.232,0	10.352,3	10.800,9	11.358,6
2.1. Vrijednosni papiri	112,4	126,6	243,2	197,3	276,2	298,1	130,6	185,4	196,3	231,5	239,8
2.2. Krediti	6.512,0	7.530,5	10.556,6	9.998,7	9.618,4	9.474,0	9.878,7	10.046,6	10.156,0	10.569,4	11.118,8
Ukupno (1+2)	60.363,9	74.283,8	96.218,4	101.017,8	102.608,8	105.688,9	110.374,3	111.412,8	111.805,2	111.940,1	114.623,3

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumentima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Do listopada 1994. godine odobravanje deviznih kredita bilo je dopušteno samo ako se banka istodobno zaduživala u inozemstvu u svoje ime, a za račun krajnjega korisnika kredita.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. potraživanja tih banaka od ostalih domaćih sektora iznosila su 5.088,0 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se u sklopu kuskih potraživanja stavka Krediti poveća za iznos od 2.904,3 mil. kuna, a stavka Dionice umanjši za iznos od 520,3 mil. kuna te ako se u sklopu deviznih potraživanja stavka Krediti poveća za iznos od 1.129,4 mil. kuna.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
KUNSKI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	2.196,9	1.815,4	3.894,6	4.304,5	4.962,6	4.968,5	5.513,5	5.557,1	5.554,8	5.381,0	4.869,8
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	1.224,9	826,9	2.454,3	3.098,8	3.704,1	3.745,0	4.262,6	3.039,8	3.137,8	2.801,6	2.820,2
1.2. Krediti republičkim fondovima	972,1	988,4	1.440,3	1.205,7	1.258,5	1.223,5	1.250,9	2.517,3	2.417,0	2.579,4	2.049,6
2. Krediti lokalnoj državi	996,8	1.069,1	1.202,9	1.177,7	1.190,4	1.200,3	1.485,1	1.477,2	1.566,0	1.522,2	1.548,8
3. Krediti trgovačkim društvima	25.328,0	31.049,4	36.708,1	38.437,9	37.791,1	38.199,4	39.777,4	39.920,9	39.807,0	39.587,1	40.126,6
4. Krediti stanovništvu	23.242,1	30.062,1	42.976,6	46.591,3	49.208,8	52.098,1	54.819,3	55.386,6	55.569,2	55.366,0	56.833,4
U tome: Stambeni krediti	8.257,8	9.450,0	12.363,4	13.604,9	14.432,0	15.555,3	16.896,2	17.309,4	17.626,9	17.575,9	18.113,3
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	33,5	34,7	17,6	18,5	21,1	110,6	82,3	18,0	18,2	126,0	52,1
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	105,5	240,9	521,3	827,2	815,3	597,0	427,9	850,6	855,4	379,5	394,6
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	51.902,8	64.271,6	85.321,1	91.357,0	93.989,2	97.173,9	102.105,4	103.210,4	103.370,6	102.361,8	103.825,3
DEVIZNI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	779,1	1.140,3	1.544,9	1.631,2	1.959,0	2.380,5	1.634,7	1.628,0	1.905,7	2.207,2	1.885,1
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	623,5	325,5	625,7	730,5	1.089,4	1.360,8	1.391,5	1.095,0	797,4	1.150,7	812,9
1.2. Krediti republičkim fondovima	155,5	814,8	919,2	900,7	869,6	1.019,7	243,1	533,0	1.108,3	1.056,5	1.072,2
2. Krediti lokalnoj državi	171,6	179,1	152,3	55,1	55,4	46,7	47,1	41,6	41,3	38,2	38,9
3. Krediti trgovačkim društvima	6.284,0	7.291,7	10.308,3	9.847,7	9.462,3	9.282,5	9.649,4	9.849,8	9.944,5	10.360,2	10.901,2
4. Krediti stanovništvu	56,3	59,7	96,0	95,8	100,6	144,8	182,1	155,1	170,2	171,0	178,7
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	–	1,2	–	7,5	169,6	174,3	115,7	122,5	77,7	59,4
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	–	–	28,3	105,8	50,4	72,0	58,8	175,9	202,2	250,8	267,0
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	7.291,0	8.670,7	12.131,0	11.735,6	11.635,4	12.096,1	11.746,4	11.966,2	12.386,4	13.105,1	13.330,3
UKUPNO (A+B)	59.193,9	72.942,3	97.452,1	103.092,6	105.624,5	109.270,1	113.851,8	115.176,7	115.757,0	115.466,9	117.155,5

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kunskim i deviznim kreditima banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski lizing, izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2005. godine i faktoring i forfaiting.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. krediti tih banaka iznosili su 4.463,3 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se ukupni kunski krediti povećaju za iznos od 2.972,6 mil. kuna, a ukupni devizni krediti za iznos od 840,9 mil. kuna.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Lokalna država	573,6	907,0	1.910,4	1.867,3	1.995,5	2.200,6	2.006,2	1.954,1	2.030,5	2.169,9	2.217,4
2. Trgovačka društva	7.087,1	8.981,6	12.344,5	10.982,9	12.301,5	11.656,0	12.872,9	11.542,6	10.747,1	11.063,5	11.507,6
3. Stanovništvo	3.499,7	4.872,0	6.307,4	6.594,0	7.379,5	7.658,7	7.873,1	7.791,6	7.860,0	7.799,0	8.081,6
4. Ostale bankarske institucije	11,6	17,0	42,1	86,6	30,2	61,5	98,9	67,8	48,5	101,4	120,4
5. Nebankarske financijske institucije	221,7	407,1	568,1	443,9	485,1	497,8	468,1	732,0	375,4	428,9	509,0
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-7,6	-4,2	-6,4	-2,1	-4,0	-3,4	-4,2	-3,3	-3,5	-3,2	-3,3
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	11.386,0	15.180,6	21.166,2	19.972,7	22.187,7	22.071,2	23.315,0	22.084,7	21.058,0	21.559,4	22.432,6

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana

sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. depozitni novac kod tih banaka iznosio je 259,3 mil. kuna.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Štedni depoziti	1.676,1	2.006,8	2.236,2	2.212,5	2.349,4	2.418,3	2.527,9	2.242,0	2.275,4	2.228,8	2.223,2
1.1. Lokalna država	137,6	118,3	14,8	15,1	17,0	13,5	14,4	8,2	8,1	9,0	9,3
1.2. Trgovačka društva	142,4	88,0	213,3	124,9	140,9	208,2	190,5	24,7	24,6	31,2	34,3
1.3. Stanovništvo	1.348,3	1.712,2	1.996,3	2.061,9	2.129,8	2.170,5	2.288,8	2.209,2	2.242,7	2.188,6	2.173,7
1.4. Ostale bankarske institucije	0,6	20,8	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-
1.5. Nebankarske financijske institucije	47,2	67,5	11,8	10,5	61,7	26,1	34,2	0,0	0,0	0,0	5,9
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	5.975,0	8.206,3	10.764,9	12.844,3	13.476,5	15.844,6	15.842,9	16.913,0	17.587,9	17.449,3	17.632,8
2.1. Lokalna država	230,7	340,7	482,8	684,5	653,9	685,3	551,6	594,9	624,7	674,4	704,8
2.2. Trgovačka društva	2.871,4	3.618,3	4.633,6	5.620,2	6.095,8	7.606,8	7.165,3	7.391,0	7.564,4	7.670,7	7.651,9
2.3. Stanovništvo	1.789,8	2.554,1	3.793,8	4.451,6	4.908,1	5.487,3	6.194,5	6.647,2	6.864,2	7.039,9	7.286,6
2.4. Ostale bankarske institucije	20,8	24,7	58,4	75,3	132,8	174,6	129,3	113,1	247,4	352,0	348,2
2.5. Nebankarske financijske institucije	1.062,2	1.668,5	1.796,3	2.012,6	1.685,9	1.890,6	1.802,2	2.166,8	2.287,2	1.712,2	1.641,4
Ukupno (1+2)	7.651,1	10.213,1	13.001,1	15.056,8	15.825,9	18.262,9	18.370,7	19.155,0	19.863,4	19.678,0	19.856,1

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad neko-

liko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. štedni i oročeni depoziti kod tih banaka iznosili su 323,7 mil. kuna. U srpnju 1999. godine određeni su depoziti sektora lokalna država, trgovačka društva, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije reklasificirani iz štednih u oročene depozite.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Štedni depoziti	14.566,3	23.748,8	21.074,4	21.649,3	20.835,2	22.363,1	21.547,0	21.740,4	21.403,2	20.922,2	21.334,0
1.1. Lokalna država	16,8	13,2	12,2	12,9	13,3	13,9	14,7	14,5	14,0	13,8	11,8
1.2. Trgovačka društva	2.408,0	2.884,2	3.346,7	3.703,9	3.473,3	4.048,6	3.620,2	3.791,0	3.762,5	3.776,7	3.803,5
1.3. Stanovništvo	12.041,5	20.688,3	17.537,3	17.785,4	17.232,4	18.185,2	17.690,2	17.747,9	17.475,0	16.941,5	17.392,2
1.4. Ostale bankarske institucije	10,3	23,9	34,7	6,7	2,6	0,7	9,0	9,2	7,7	18,9	4,1
1.5. Nebankarske financijske institucije	89,8	139,2	143,5	140,4	113,6	114,7	212,9	177,8	144,0	171,3	122,4
2. Oročeni depoziti	32.335,3	48.088,1	50.980,3	52.419,3	50.269,1	53.052,9	54.488,4	54.796,0	54.627,4	53.147,9	53.431,5
2.1. Lokalna država	8,2	1,7	9,5	6,8	5,0	4,5	3,8	4,1	4,1	0,3	0,3
2.2. Trgovačka društva	2.753,1	4.619,1	6.009,6	5.868,3	5.186,9	6.297,0	7.154,0	6.983,4	7.105,7	6.832,5	6.254,8
2.3. Stanovništvo	29.097,2	42.705,4	44.159,2	45.894,9	44.479,1	46.151,8	46.805,1	47.378,8	47.133,8	45.898,2	46.833,4
2.4. Ostale bankarske institucije	4,2	11,5	41,5	2,8	20,5	14,2	21,7	14,1	11,8	61,6	2,3
2.5. Nebankarske financijske institucije	472,7	750,3	760,5	646,5	577,6	585,4	503,7	415,5	372,1	355,2	340,8
Ukupno (1+2)	46.901,6	71.836,9	72.054,6	74.068,6	71.104,3	75.416,0	76.035,3	76.536,4	76.030,6	74.070,1	74.765,5

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju štedni i oročeni devizni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a oročeni

devizni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. devizni depoziti kod tih banaka iznosili su 3.443,7 mil. kuna.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	–	5,1	0,2	–	–	–	–	–	–	–
2. Obveznice (neto)	353,5	104,4	92,8	62,5	138,9	145,5	151,9	142,6	143,4	139,5	140,7
3. Primljeni krediti	124,7	213,4	118,4	91,0	124,2	497,1	446,5	760,6	555,3	256,1	215,0
3.1. Lokalna država	–	–	–	–	0,8	0,8	0,9	2,1	2,1	2,1	2,1
3.2. Trgovačka društva	15,2	158,1	46,3	44,0	43,6	41,8	92,7	40,9	40,7	40,2	40,2
3.3. Ostale bankarske institucije	1,3	4,6	10,0	8,5	24,3	78,1	222,1	326,5	211,7	62,3	84,8
3.4. Nebankarske financijske institucije	108,2	50,7	62,0	38,5	55,5	376,4	130,9	391,1	300,9	151,6	88,0
Ukupno (1+2+3)	478,2	317,8	216,3	153,7	263,0	642,6	598,4	903,2	698,7	395,6	355,7

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibrid-

nih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani su prema institucionalnim sektorima.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. obveznice i instrumenti tržišta novca tih banaka iznosili su 9 mil. kuna. U srpnju 1999. godine izdani dužnički i hibridni instrumenti reklasificirani su iz stavke Oročeni depoziti u stavku Obveznice (neto) u iznosu od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Devizna inozemna pasiva	17.669,8	21.692,7	34.198,5	36.276,5	37.421,8	38.372,7	44.574,3	43.785,4	45.248,5	45.518,5	47.739,2
1.1. Obveze prema stranim bankama	11.957,6	16.407,4	28.662,3	30.461,5	31.635,5	32.200,9	38.623,1	38.226,1	39.808,5	39.910,9	41.796,3
Tekući računi	176,3	147,1	130,9	100,8	118,0	109,6	266,6	119,7	100,8	97,9	130,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	345,9	1.208,3	9.002,9	9.621,7	11.003,4	11.443,7	14.875,4	13.183,6	13.726,2	14.089,5	14.767,6
Kredit	11.435,4	15.052,1	19.528,5	20.739,0	20.514,1	20.647,6	23.481,2	24.922,8	25.981,5	25.723,6	26.898,1
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	194,2	2.558,3	2.801,4	2.894,4	2.746,4	2.769,5	2.949,2	2.924,2	2.899,4	2.819,5	2.872,8
1.2. Obveze prema strancima	5.712,2	5.285,2	5.536,2	5.815,1	5.786,4	6.171,8	5.951,2	5.559,3	5.440,0	5.607,5	5.942,9
Štedni i oročeni depoziti	2.868,1	3.777,8	4.160,2	4.359,0	4.477,5	4.889,8	4.753,2	4.795,6	4.742,7	4.926,2	5.244,8
Depoziti po viđenju	745,5	873,7	875,6	938,6	855,7	969,3	898,6	979,2	929,2	1.021,4	989,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.122,6	2.904,1	3.284,6	3.420,4	3.621,8	3.920,5	3.854,6	3.816,4	3.813,5	3.904,8	4.254,9
Kredit	2.844,1	1.507,4	1.376,0	1.456,0	1.308,8	1.282,0	1.198,0	763,7	697,3	681,3	698,1
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	66,0	39,3	39,7	41,0	40,1	38,7	39,1	73,4	72,8	70,7	72,1
2. Kunska inozemna pasiva	140,0	165,1	825,0	1.180,9	3.033,8	3.069,6	5.357,7	5.638,5	5.615,4	6.733,7	6.755,8
2.1. Obveze prema stranim bankama	37,0	46,9	690,9	845,6	2.707,5	2.824,2	5.087,8	5.317,8	5.283,9	6.393,8	6.358,7
Depozitni novac	14,4	38,2	53,6	225,8	64,4	59,1	86,4	160,1	62,9	103,5	217,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	22,0	4,2	635,8	618,4	2.003,7	1.208,1	2.664,1	2.813,2	2.895,8	3.290,3	3.064,9
Kredit	0,7	4,5	1,5	1,5	639,4	1.557,1	2.337,3	2.344,4	2.325,2	3.000,0	3.076,0
2.2. Obveze prema strancima	103,0	118,2	134,1	335,3	326,3	245,4	269,9	320,7	331,5	339,9	397,1
Depozitni novac	50,8	60,1	56,2	54,0	67,0	85,6	76,8	86,8	92,1	94,6	91,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	52,2	58,1	77,9	281,4	259,3	158,1	191,4	225,9	231,5	237,6	293,1
Kredit	–	–	–	–	–	1,7	1,7	8,0	7,9	7,7	12,9
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	–	1,7	1,7	8,0	7,9	7,7	12,9
Ukupno (1+2)	17.809,7	21.857,8	35.023,5	37.457,5	40.455,6	41.442,3	49.932,0	49.423,8	50.864,0	52.252,2	54.495,0

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su

prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. inozemna pasiva tih banaka iznosila je 1.024,6 mil. kuna.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Kunski depoziti	3.073,3	3.335,1	4.036,8	3.805,2	3.748,8	3.892,0	4.104,4	3.901,8	3.919,9	4.088,5	4.140,0
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	430,0	295,9	634,3	459,1	420,8	347,3	506,4	378,1	367,8	440,5	471,3
Depozitni novac	116,7	33,9	476,4	265,4	287,9	248,4	448,0	313,4	302,6	395,8	426,0
Štedni depoziti	26,1	41,6	3,3	24,9	18,3	16,0	3,0	–	–	–	–
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	259,5	217,6	153,6	167,7	113,6	81,9	54,2	63,6	64,1	43,6	44,1
Krediti	27,7	2,8	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,1
1.2. Depoziti republičkih fondova	2.643,3	3.039,2	3.402,5	3.346,1	3.327,9	3.544,7	3.598,0	3.523,6	3.552,1	3.648,0	3.668,8
Depozitni novac	116,9	214,6	553,2	383,7	381,8	422,0	294,8	236,0	249,9	192,9	224,2
Štedni depoziti	15,2	10,8	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	2,1	5,9	3,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	32,6	195,2	144,3	173,7	196,7	208,8	156,2	173,9	160,2	155,6	139,8
Krediti	2.478,6	2.618,6	2.705,0	2.788,7	2.749,4	2.913,9	3.146,7	3.113,6	3.139,8	3.293,5	3.300,9
2. Devizni depoziti	3.657,1	2.299,6	2.058,1	1.710,3	1.504,7	1.376,6	1.178,9	1.077,3	1.085,3	1.130,1	1.248,4
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	3.622,6	2.275,0	1.938,9	1.522,4	1.417,0	1.302,7	1.158,2	1.060,0	1.026,3	1.064,6	1.112,7
Štedni depoziti	1.256,1	329,8	263,0	265,5	263,4	262,8	198,5	203,5	176,7	222,9	213,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	27,0	55,8	293,1	4,7	4,6	–	–	–	–	–	14,8
Refinancirani krediti	2.339,4	1.889,5	1.382,8	1.252,2	1.148,9	1.039,9	959,6	856,6	849,7	841,7	884,4
2.2. Depoziti republičkih fondova	34,6	24,5	119,2	188,0	87,7	73,9	20,8	17,3	58,9	65,5	135,7
Štedni depoziti	25,0	22,9	114,1	177,7	79,5	73,9	20,8	17,3	51,0	58,4	53,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	9,5	1,6	5,0	10,3	8,3	–	–	–	8,0	7,1	82,5
Ukupno (1+2)	6.730,5	5.634,7	6.094,9	5.515,5	5.253,5	5.268,7	5.283,3	4.979,1	5.005,2	5.218,6	5.388,4

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaz-

nim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. depoziti središnje države kod tih banaka iznosili su 193,5 mil. kuna.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Ograničeni depoziti	854,4	830,6	1.361,2	1.528,4	1.616,0	1.762,2	1.541,2	1.790,1	1.792,3	1.926,1	2.027,2
1.1. Kunski depoziti	131,6	100,3	789,6	750,5	814,2	820,5	730,1	1.003,5	1.092,5	1.090,3	1.172,0
1.2. Devizni depoziti	722,8	730,3	571,6	777,9	801,8	941,7	811,1	786,6	699,8	835,8	855,2
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	1.695,1	770,2	319,3	257,5	242,3	177,2	167,8	118,6	115,5	110,7	110,4
Ukupno (1+2)	2.549,6	1.600,8	1.680,5	1.785,9	1.858,3	1.939,3	1.709,0	1.908,7	1.907,7	2.036,8	2.137,6

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni i blokirani depoziti središnje države, ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija te stranih fizičkih i pravnih osoba kod banaka.

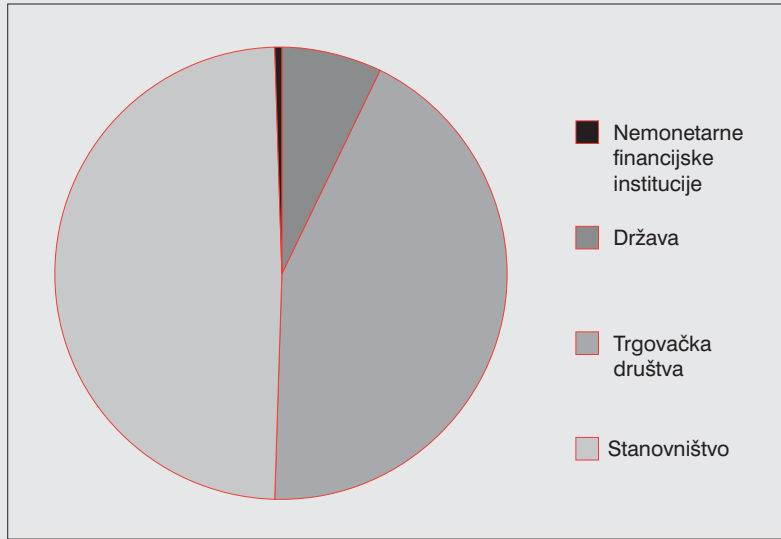
Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju dvije kategorije depozita: ograničene (kunske i devizne) depozite i blokirane devizne depozite.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. ograničeni i blokirani depoziti kod tih banaka iznosili su 39,9 mil. kuna.

Slika D1.

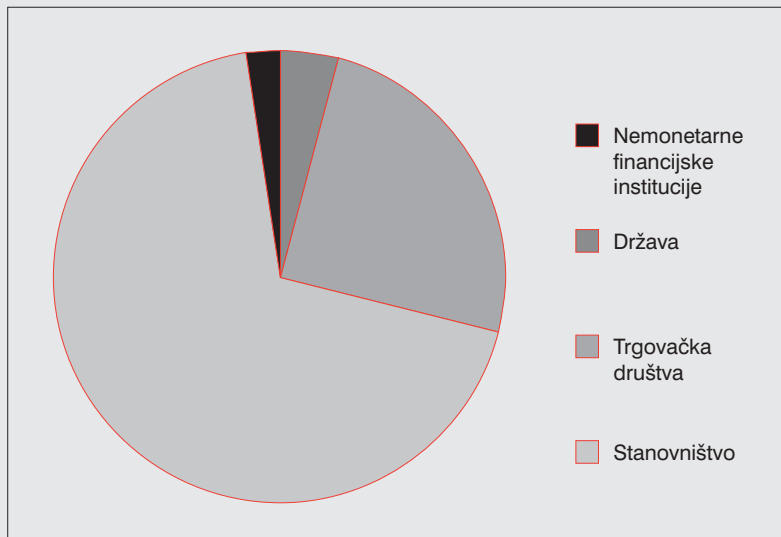
**DISTRIBUCIJA KREDITA BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

travanj 2004. godine

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

travanj 2004. godine

Napomena:
 Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.
 Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA											
1. Pričuve kod središnje banke	7,6	15,5	19,1	4,2	1,6	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	497,6	1.208,8	1.983,9	2.178,9	2.445,1	2.613,4	3.033,5	3.054,1	3.193,3	3.196,9	3.236,9
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	1,1	11,6	93,3	114,1	139,6	162,6	187,9	195,1	204,1	216,3	239,1
U tome: Potraživanja od stanovništva	0,6	11,6	91,3	114,1	139,6	162,6	187,9	195,1	204,1	216,3	239,1
4. Potraživanja od banaka	7,6	18,1	37,2	36,8	60,6	80,5	247,2	222,0	142,8	51,8	67,5
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	0,0	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	513,8	1.254,0	2.133,6	2.334,0	2.646,9	2.858,6	3.468,6	3.471,2	3.540,2	3.465,0	3.543,5
PASIVA											
1. Oročeni depoziti	437,8	1.137,5	2.012,9	2.210,7	2.470,5	2.690,6	3.265,2	3.333,3	3.355,1	3.324,0	3.435,1
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	10,0	10,0	–	–	10,5	10,6	11,1	10,7	10,7	11,0	17,0
3. Kapitalni računi	112,5	124,0	141,1	159,7	181,8	170,2	159,7	152,4	145,3	159,6	130,3
4. Ostalo (neto)	–46,5	–17,5	–20,4	–36,4	–16,0	–12,8	32,6	–25,2	29,1	–29,6	–39,0
Ukupno (1+2+3+4)	513,8	1.254,0	2.133,6	2.334,0	2.646,9	2.858,6	3.468,6	3.471,2	3.540,2	3.465,0	3.543,5

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su, do rujna 2003. godine, kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, ra-

čune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalni računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Aktivne kamatne stope							
			Na lombardne kredite ^a	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^a	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na korištena sredstva OP za održavanje dnevne likvidnosti ^a	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^a	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1994.	prosinac	8,50	18,00	19,00	17,00	14,00	–	19,00	22,00	
1995.	prosinac	8,50	25,49	19,00	17,00	–	–	19,00	22,00	
1996.	prosinac	6,50	11,00	19,00	17,00	–	–	19,00	18,00	
1997.	prosinac	5,90	9,50	19,00	17,00	–	–	19,00	18,00	
1998.	prosinac	5,90	12,00	19,00	7,00	14,00	–	19,00	18,00	
1999.	prosinac	7,90	13,00	19,00	–	14,00	–	19,00	18,00	
2000.	prosinac	5,90	12,00	18,00	–	13,00	–	18,00	18,00	
2001.	prosinac	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00	
2002.	prosinac	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
2003.	ožujak	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	travanj	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	svibanj	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	lipanj	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	srpanj	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	kolovoz	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	rujan	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	listopad	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	studenj	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	prosinac	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
2004.	siječanj	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	veljača	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	ožujak	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	
	travanj	4,50	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00	

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se posebnim odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite. Kamatna stopa za rujna 1996. jest vagani prosjek kamatnih stopa primjenjivanih u prvih 10 dana toga mjeseca prema navedenom režimu te fiksne kamatne stope koja se primjenjuje od 11. rujna 1996.

Vremenske serije iskazane u tablici sadrže određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke. Tako su u stupcu 4 do studenoga 1994. godine iskazivane kamatne stope na kredite za održavanje dnevne likvidnosti, koji su odobravani na osnovi portfelja vrijednosnih papira, a od prosinca 1994. godine kamatne stope na lombardne kredite.

Nadalje, podaci iskazani u stupcu 6 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti bla-

gajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 7 odnose se, za razdoblje do prosinca 1994. godine, na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Kamatne stope iskazane u stupcu 8 odnose se na korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve, kojim su se banke do rujna 1994. godine mogle služiti (u propisanom postotku) za održavanje dnevne likvidnosti. Na korištena sredstva izdvojene obvezne pričuve iznad dopuštenog iznosa i/ili roka do rujna 1994. godine primjenjivala se kamatna stopa iskazana u stupcu 9. Od listopada 1994. godine na svako se korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve primjenjuje kamatna stopa koja se primjenjuje i na ostale oblike financijske nediscipline, u skladu s propisom o visini stope zatezne kamate (iskazane u stupcu 10).

Na iznos sredstava korištenih iznad raspoloživih sredstava na žiroračunima do lipnja 1994. godine primjenjivala se ista kamatna stopa kao i na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu (iskazana u stupcu 9). Od srpnja do rujna 1994. godine kamatna je stopa na korištena sredstava primarne emisije iznosila

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na obvezno upisane blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospeljeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospeljeća				
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana	Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–
2003.	ožujak	1,50	–	–	2,16	–	–	1,89	2,07	–	–	–
	travanj	1,50	0,50	–	2,23	–	–	1,66	2,20	–	–	–
	svibanj	1,50	0,50	–	2,34	–	–	1,60	2,00	–	–	–
	lipanj	1,50	0,50	–	2,44	–	–	1,56	1,86	–	–	–
	srpanj	1,50	0,50	–	2,52	–	–	1,43	1,88	–	–	–
	kolovoz	1,50	0,50	–	2,52	–	–	1,74	1,35	–	–	–
	rujan	1,50	0,50	–	2,55	–	–	1,69	1,19	–	–	–
	listopad	1,50	0,50	–	–	–	–	1,65	1,65	–	–	–
	studen	1,25 ^b	0,50	–	–	–	–	1,61	1,73	–	–	–
	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–
2004.	siječanj	1,25	0,50	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	veljača	1,25	0,50	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	ožujak	1,25	0,50	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	travanj	1,25	0,50	–	2,50	–	–	–	–	–	–	–

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a; ^b Od 13. studenoga 2003.

21%, a od listopada 1994. godine primjenjuje se jednaka kamatna stopa kao i na ostale oblike financijske nediscipline iskazana u stupcu 10.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do 7. listopada 1993. Hrvatska narodna banka utvrđivala je različite kamatne stope na sredstva obvezne pričuve izdvojena na depozite po viđenju i na oročene depozite, pa je za to razdoblje u tablici iskazana vagana prosječna kamatna stopa na sredstva izdvojene obvezne pričuve (stupac 3). Od 8. listopada 1993. do kraja veljače 1994. godine Hrvatska narodna banka nije plaćala kamate na izdvojena sredstva obvezne pričuve, a od ožujka 1994. godine na ta se sredstva obračunavaju i plaćaju kamate po jedinstvenoj stopi.

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Do listopada 1993. godine odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke utvrđivala se i kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, a od studenoga 1993. godine kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U skladu s tim, od studenoga 1993. godine u stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Do listopada 1994. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospeljeća od 30 dana (stupac 6), odnosno 90 dana (stupac 7). Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospeljeća od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se prosječne vagane kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunana obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	26,20	1.826,0	1.826,0	–	188,3	1.779,2	–	5,63	–
1995.	prosinac	30,90	2.431,8	2.431,8	–	826,5	2.215,9	–	7,93	–
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	ožujak	19,00	27.495,8	12.169,4	15.326,5	–	8.554,3	7.429,8	1,39	1,85
	travanj	19,00	27.949,3	12.394,7	15.554,6	14,0	8.723,3	7.563,2	1,40	1,73
	svibanj	19,00	28.113,0	12.591,2	15.521,8	26,7	8.679,6	7.439,0	1,41	1,82
	lipanj	19,00	28.357,6	12.952,8	15.404,8	26,7	8.872,4	7.737,2	1,40	1,65
	srpanj	19,00	28.664,6	13.191,0	15.473,5	60,1	9.063,0	7.860,7	1,39	1,43
	kolovoz	19,00	29.398,7	13.703,8	15.694,8	85,8	9.602,2	8.143,7	1,37	1,55
	rujan	19,00	29.977,8	15.743,2	14.234,6	85,8	10.676,7	7.229,5	1,38	1,41
	listopad	19,00	30.120,0	16.227,5	13.892,5	99,7	11.023,3	6.995,3	1,41	1,54
	studeni	19,00	30.493,0	17.073,4	13.419,5	109,4	11.697,5	6.927,1	1,27	1,54
	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	siječanj	19,00	31.639,9	18.498,6	13.141,3	95,3	12.805,8	6.844,6	1,18	1,33
	veljača	19,00	32.269,7	18.950,8	13.318,9	85,9	13.432,4	9.263,0	1,17	1,12
	ožujak	19,00	32.487,9	19.106,8	13.381,1	85,9	13.678,3	10.214,0	1,17	1,02
	travanj	19,00	32.477,6	19.099,7	13.377,9	85,9	13.694,8	10.249,8	1,20	1,16

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunana obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na svojim računima za namirenje i u blagajni, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdavanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdavanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdava/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospelja do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu (do srpnja 1995. godine) te obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite.

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Trenutačno taj postotak iznosi 40%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Riznički zapisi u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2	–	–
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	–	–
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	–	183,8
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	ožujak	622,1	10.130,5	1,67	0,6	3.880,5	1.370,7	4.213,7
	travanj	973,5	11.109,2	2,57	0,6	3.381,7	1.391,4	4.095,8
	svibanj	1.282,3	10.104,0	3,29	0,4	2.808,9	1.463,6	4.069,6
	lipanj	827,9	10.479,6	2,01	0,4	3.088,7	1.457,2	4.051,5
	srpanj	756,3	13.122,4	1,79	0,4	2.002,4	1.617,3	4.052,0
	kolovoz	568,1	16.349,2	1,27	84,1	1.790,3	1.931,0	3.778,6
	rujan	326,0	18.023,3	0,70	425,5	388,6	3.911,2	3.335,5
	listopad	578,6	18.567,1	1,26	43,2	10,0	4.387,0	2.743,8
	studen	621,8	18.914,1	1,36	178,2	0,0	3.893,2	2.980,9
	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	siječanj	562,2	20.203,3	1,19	238,8	0,0	4.509,2	2.879,9
	veljača	285,0	20.170,4	0,58	251,3	0,0	2.502,1	3.056,5
	ožujak	399,3	19.645,4	0,81	150,5	0,0	149,9	2.966,2
	travanj	1.235,8	19.696,8	2,49	6,4	38,1	0,0	3.005,0

račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke trenutačno iznosi 40%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika imobiliziranih sredstava koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na imobilizirana sredstva u stranoj valuti. Na sredstva izdvojenoga deviznog dijela obvezne pričuve banaka Hrvatska narodna banka plaća naknadu u visini prosječno ostvarene kamate na plasirana sredstva obvezne pričuve na inozemnom tržištu.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Stupac 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računu za namirenje i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računu za namirenje i u blagajni, propisano instrumentima Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni

udio mjesečnoga prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: korištenje obvezne pričuve (do listopada 1994. godine), kredite za održavanje dnevne likvidnosti (do studenoga 1994. godine), korištenje sredstava iznad raspoloživih sredstava na žiro-računu banke (do listopada 1994. godine), izvanredne kredite za premošćivanje nelikvidnosti (inicijalni kredit, kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke), lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti (od listopada 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovaljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjen za dio dragovaljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na tržištu novca			Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekonocne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
Ukupni prosjek	Okvirni	Ostali											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1994.	prosinac	8,50	17,76	15,39	15,43	13,82	
1995.	prosinac	27,26	27,15	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	ožujak	1,60	2,48	11,30	11,50	7,52	15,04	15,14	11,18	9,38	6,58	10,61	
	travanj	1,90	2,83	11,41	11,62	7,64	15,00	15,10	11,71	9,85	7,19	11,23	
	svibanj	2,00	2,58	11,58	11,96	7,83	14,92	15,04	11,80	9,80	7,17	11,18	
	lipanj	1,95	2,67	11,55	11,75	7,78	14,85	15,02	10,79	10,21	6,64	11,05	
	srpanj	1,84	2,98	11,15	11,39	7,56	14,86	15,01	11,21	9,79	6,83	10,82	
	kolovoz	3,98	3,94	12,08	12,32	8,03	14,94	15,03	12,12	10,10	6,99	11,12	
	rujan	6,29	6,79	11,71	12,02	8,04	14,90	15,00	11,69	9,77	7,63	11,20	
	listopad	5,37	5,54	12,00	12,25	8,23	14,96	15,07	12,39	9,87	7,84	10,97	
	studeni	3,02	4,65	12,00	12,33	8,36	14,90	14,99	12,72	9,02	7,04	10,48	
	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	siječanj	6,20	7,48	12,12	12,23	8,35	14,99	15,07	12,97	10,99	8,57	11,51	
	veljača	5,70	6,01	12,42	12,58	8,60	14,94	15,06	12,17	10,92	8,26	11,37	
	ožujak	7,74	8,17	11,76	12,03	8,34	14,60	14,72	12,16	9,92	5,89	11,40	
	travanj	3,24	5,46	11,76	11,98	8,32	14,48	14,60	11,99	10,14	5,74	11,48	
Relativna važnost ^a		-	-	66,43	58,28	23,57	34,70	33,05	1,66	8,15	1,91	6,24	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u kolonama 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, između ostaloga, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima (javnim i ostalim) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazuju se kamatne stope na međubankovnom tržištu novca, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se kamatne stope na tržištu novca izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonocnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca

Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonocnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka i štedionica razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospjećem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka i štedionica. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiro-računima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunavani na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadajuće kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	11,99	12,38	11,65
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	ožujak	8,41	8,64	8,06	10,67	8,35	6,69	8,87	7,18	9,61	5,70	6,40	5,30
	travanj	8,03	8,80	7,99	10,84	7,85	6,18	8,62	7,08	9,31	6,55	6,77	6,31
	svibanj	8,07	8,31	7,66	10,86	8,02	6,74	8,49	7,12	9,27	4,60	6,00	4,03
	lipanj	7,68	8,46	7,88	10,53	7,49	5,77	8,58	7,02	9,44	5,84	6,11	5,62
	srpanj	8,05	8,67	8,17	10,54	7,90	6,41	8,62	7,04	9,47	4,74	6,31	4,20
	kolovoz	7,96	8,72	7,62	11,44	7,81	5,92	8,80	7,18	9,73	6,19	6,51	5,97
	rujan	8,12	7,79	7,25	10,21	8,24	6,64	8,77	7,10	9,81	4,77	5,14	4,42
	listopad	8,09	7,93	7,67	9,18	8,14	6,64	8,80	7,18	9,66	5,73	6,00	5,28
	studeni	7,39	7,42	7,24	8,46	7,38	5,38	8,78	6,92	9,80	5,58	6,25	5,08
	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	siječanj	7,00	7,51	7,24	9,65	6,85	5,51	7,72	5,38	9,91	5,26	5,71	4,77
	veljača	7,99	7,58	7,45	8,37	8,14	6,78	8,65	6,62	9,91	6,00	6,20	5,68
	ožujak	7,48	7,36	7,21	8,37	7,51	5,95	8,42	6,81	9,46	4,58	4,24	5,46
	travanj	7,66	7,37	7,26	8,20	7,75	6,49	8,34	6,84	9,33	5,47	5,85	4,83
Relativna važnost ^a		27,23	6,55	5,79	0,76	20,67	6,59	14,08	5,59	8,49	6,35	3,95	2,39

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima (javnim i ostalim) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka i štedionica. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu

stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka i štedionica razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijućem na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima, prikazane u stupcima 12, 13 i 14, odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadajuće kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Ukupni prosjek	Na oročene depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	ožujak	1,44	0,83	3,36	3,29	3,82	2,83	4,44	5,37	3,90
	travanj	1,40	0,80	3,16	3,12	3,87	2,62	4,73	5,31	2,23
	svibanj	1,35	0,80	3,13	3,08	3,74	2,58	4,30	5,54	1,62
	lipanj	1,37	0,80	3,37	3,31	3,74	2,96	5,20	5,79	2,37
	srpanj	1,36	0,79	3,28	3,21	3,59	2,99	4,93	5,53	1,86
	kolovoz	1,50	0,75	3,83	3,80	3,62	3,90	4,90	5,25	2,01
	rujan	1,79	0,74	5,25	5,25	3,88	5,66	4,98	5,30	4,22
	listopad	1,70	0,74	4,72	4,72	3,66	5,15	4,66	4,71	4,22
	studeni	1,50	0,78	3,56	3,54	3,58	3,52	4,50	4,49	4,51
	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	siječanj	1,77	0,75	4,96	4,96	3,86	5,22	4,84	5,08	4,08
	veljača	1,89	0,75	4,95	4,95	3,66	5,26	4,58	4,84	2,56
	ožujak	1,98	0,74	5,35	5,37	3,65	5,87	4,30	4,59	2,79
	travanj	1,71	0,76	4,31	4,30	3,57	4,46	4,75	4,71	4,81
Relativna važnost ^a		44,90	31,96	9,40	9,27	1,61	7,66	0,13	0,08	0,05

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka i štedionica na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka i štedionica na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava (javnih i ostalih) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka i štedionica dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka i štedionica.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim

računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno tablicom, a izračunava se kao postotni udio pripadajuće kategorije depozita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim depozitima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom				Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
							Stanovništva		Trgovačkih društava		
							EUR	USD	EUR	USD	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1994.	prosinac	6,95	
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53	
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39	
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40	
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74	
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30	
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29	
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40	
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38	
2003.	ožujak	3,61	3,15	4,92	2,37	0,38	0,40	0,26	0,45	0,32	
	travanj	3,52	3,42	4,85	2,36	0,36	0,37	0,24	0,46	0,28	
	svibanj	2,98	2,62	4,47	2,26	0,35	0,37	0,23	0,37	0,25	
	lipanj	3,61	3,37	4,43	2,24	0,34	0,37	0,23	0,31	0,20	
	srpanj	3,25	3,26	4,69	2,22	0,32	0,35	0,24	0,22	0,19	
	kolovoz	3,14	2,71	4,77	2,17	0,32	0,36	0,24	0,25	0,18	
	rujan	3,40	3,46	4,89	2,22	0,32	0,36	0,24	0,26	0,19	
	listopad	3,37	3,18	4,74	2,20	0,32	0,36	0,23	0,26	0,27	
	studen	3,25	3,53	4,61	2,14	0,32	0,35	0,23	0,26	0,25	
	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15	
	2004.	siječanj	3,67	3,44	4,43	2,46	0,31	0,33	0,22	0,26	0,17
		veljača	3,78	3,61	4,78	2,38	0,31	0,33	0,22	0,30	0,22
ožujak		3,70	3,53	4,87	2,38	0,30	0,33	0,22	0,27	0,23	
travanj		3,74 ^b	3,51	4,72	2,51	0,30	0,33	0,23	0,25	0,19	
Relativna važnost ^a		2,05	1,71	0,32	53,05	31,40	21,89	4,20	4,46	0,84	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici); ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 37,28 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka i štedionica na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka i štedionica na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava (javnih i ostalih) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka i štedionica dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka i štedionica.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnose se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim

dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3), od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite, prikazana u stupcu 6, odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) su stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) su iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite											
		Na oročene depozite										Ukupni prosjek	
		Na kratkoročne depozite						Na dugoročne depozite					
		Ukupni prosjek		Stanovništva		Trgovačkih društava		Stanovništva		Trgovačkih društava			
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1994.	prosinac
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50	
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50	
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76	
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92	
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77	
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53	
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23	
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30	
2003.	ožujak	2,91	2,78	3,12	1,90	2,72	1,46	4,33	4,53	3,29	3,22	2,00	
	travanj	2,91	2,76	3,14	1,88	2,61	1,37	3,98	4,07	3,12	3,31	-	
	svibanj	2,72	2,60	2,94	1,83	2,56	1,42	4,25	4,41	2,96	3,65	1,84	
	lipanj	2,76	2,62	3,01	1,74	2,36	1,29	4,46	4,60	3,43	3,58	-	
	srpanj	2,75	2,57	2,91	1,75	2,37	1,20	4,31	4,44	3,01	2,61	1,33	
	kolovoz	2,68	2,48	2,89	1,67	2,13	1,22	4,59	4,86	3,04	2,86	1,17	
	rujan	2,64	2,46	2,89	1,70	2,21	1,15	4,23	4,90	3,00	3,07	-	
	listopad	2,68	2,50	2,85	1,61	2,39	1,29	4,76	4,85	3,22	6,37	2,04	
	studen	2,52	2,36	2,79	1,59	2,15	1,12	4,19	4,31	2,98	3,37	0,00	
prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64		
2004.	siječanj	2,73	2,47	2,86	1,65	2,22	1,08	3,88	4,86	3,29	3,28	1,67	
	veljača	2,62	2,42	2,82	1,62	2,24	1,09	4,68	4,95	3,18	3,18	1,10	
	ožujak	2,61	2,44	2,85	1,63	2,35	1,11	4,45	4,89	2,94	3,11	-	
	travanj	2,70	2,47	2,82	1,65	2,35	1,15	3,79	4,93	3,08	2,98	1,34	
Relativna važnost ^a		21,65	17,75	10,27	1,49	4,55	1,44	3,90	1,62	0,15	2,13	0,00	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno tablicom, a izračunava se kao postotni udio pripadajuće

kategorije depozita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim depozitima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

U milijunima EUR, tekući tečaj

	2000.	2001.	2002. ^b	2003. ^b	2003.				2004.				
					III. ^b	VI. ^b	IX. ^b	XII. ^b	I. ^b	II. ^b	III. ^b	IV. ^b	V. ^a
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja													
1. Pravne osobe	3.316,4	5.012,4	4.727,8	6.433,1	637,1	523,0	558,7	722,9	478,0	501,1	654,2	599,7	615,0
2. Fizičke osobe	2.549,2	3.339,9	3.342,6	3.571,6	271,2	334,4	295,8	288,3	218,0	233,7	276,3	324,7	311,1
2.1. Domaće fizičke osobe	2.021,1	2.684,5	2.842,0	3.103,3	250,4	276,3	250,8	275,1	212,5	226,6	268,8	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	528,0	655,4	500,7	468,2	20,9	58,1	45,0	13,2	5,5	7,1	7,5	–	–
3. Domaće banke	2.441,4	3.985,8	4.104,5	6.324,4	380,4	439,1	699,8	703,6	537,2	624,4	967,3	929,1	909,2
4. Strane banke	–	–	697,9	1.430,6	38,3	123,5	96,0	271,7	65,8	59,8	214,6	144,0	50,6
5. Hrvatska narodna banka	168,2	481,7	294,3	438,3	150,1	–	–	63,1	33,0	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	8.475,2	12.819,8	13.167,1	18.197,9	1.477,2	1.420,0	1.650,2	2.049,7	1.331,9	1.419,0	2.112,3	1.997,5	1.886,0
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja													
1. Pravne osobe	5.414,8	8.534,2	9.029,3	10.852,4	891,5	846,0	960,5	1.115,7	797,3	722,4	923,5	867,0	881,0
2. Fizičke osobe	963,6	1.253,5	1.333,6	1.403,1	119,1	93,5	141,9	137,4	117,3	98,1	140,2	126,8	134,0
2.1. Domaće fizičke osobe	962,8	1.252,3	1.329,7	1.393,1	118,9	92,6	140,3	136,2	116,5	96,2	139,3	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	0,6	1,2	3,9	10,0	0,3	0,9	1,6	1,2	0,8	2,0	0,9	–	–
3. Domaće banke	2.441,4	3.985,8	4.104,5	6.324,4	380,4	439,1	699,8	703,6	537,2	624,4	967,3	929,1	909,2
4. Strane banke	–	–	334,3	765,3	69,9	114,9	82,5	74,5	43,3	54,2	71,7	101,1	74,5
5. Hrvatska narodna banka	284,2	915,7	745,3	84,5	–	–	–	84,5	–	–	162,7	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	9.104,0	14.689,2	15.547,0	19.429,7	1.461,0	1.493,4	1.884,7	2.115,7	1.495,1	1.499,1	2.265,3	2.024,0	1.998,8
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)													
1. Pravne osobe	–2.098,4	–3.521,8	–4.301,5	–4.419,4	–254,4	–322,9	–401,8	–392,8	–319,4	–221,3	–269,2	–267,3	–266,0
2. Fizičke osobe	1.585,6	2.086,4	2.009,0	2.168,4	152,1	240,9	153,9	151,0	100,7	135,6	136,1	197,9	177,1
2.1. Domaće fizičke osobe	1.058,3	1.432,2	1.512,3	1.710,2	131,5	183,6	110,5	138,9	95,9	130,5	129,5	0,0	0,0
2.2. Strane fizičke osobe	527,4	654,2	496,7	458,2	20,6	57,3	43,4	12,1	4,7	5,1	6,6	0,0	0,0
3. Strane banke	–	–	363,6	665,3	–31,6	8,6	13,4	197,2	22,5	5,6	142,9	42,9	–23,9
4. Hrvatska narodna banka	–116,0	–434,0	–451,0	353,8	150,1	–	–	–21,4	33,0	–	–162,7	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4)	–628,8	–1.869,4	–2.379,9	–1.231,8	16,3	–73,5	–234,5	–66,0	–163,2	–80,1	–153,0	–26,5	–112,8
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke													
Kupnja stranih sredstava plaćanja	405,8	536,8	197,5	570,9	–	–	–	164,4	0,0	–	0,0	145,0	–
Prodaja stranih sredstava plaćanja	86,9	2,6	3,4	94,9	–	5,3	–	–	–	44,1	–	1,2	–

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: U razdoblju od siječnja 1994. do rujna 2001. godine sve transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja u izvješćima banaka dostavljenim HNB-u evidentirane su na osnovi realiziranih kupoprodaja bez obzira koliki je bio ugovoreni rok realizacije i u cijelosti su prenesene u sadržaj tablice o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja. Promjenom obuhvata izvješćivanja od 1. listopada 2001. izvješća sadrže podatke o ugovorenim kupoprodajama stranih sredstava plaćanja podijeljenim u promptne poslove, terminske poslove i swap-poslove. Na osnovi toga revidirani su podaci za 2002., 2003. i 2004. godinu, koji sada obuhvaćaju samo podatke o ugovorenim promptnim transakcijama kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja i u kojima strane banke više nisu uključene u grupu "pravne osobe".

Tablica G5: Trgovanje banaka inozemnim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika

(pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

U milijunima USD

	2000. ^b	2001. ^b	2002. ^b	2003. ^b	2003.				2004.
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-460,8	-725,8	-1.920,1	-2.098,6	-1.091,5	-1.458,9	1.975,3	-1.523,6	-1.464,1
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-1.343,9	-1.691,5	-2.996,0	-3.492,3	-1.419,9	-1.829,6	1.629,8	-1.872,6	-1.804,0
1.1. Prihodi	9.008,9	10.053,1	10.999,4	15.394,1	2.447,1	3.480,8	6.277,8	3.188,4	2.990,8
1.2. Rashodi	-10.352,8	-11.744,5	-13.995,4	-18.886,4	-3.867,0	-5.310,3	-4.648,1	-5.061,1	-4.794,8
2. Roba i usluge (3+4)	-935,9	-1.173,9	-2.493,9	-2.279,5	-1.179,7	-1.024,9	1.706,6	-1.781,5	-1.534,9
2.1. Prihodi	8.663,1	9.634,2	10.571,0	14.906,7	2.325,9	3.366,7	6.155,5	3.058,5	2.840,7
2.2. Rashodi	-9.598,9	-10.808,1	-13.064,9	-17.186,1	-3.505,6	-4.391,6	-4.449,0	-4.839,9	-4.375,6
3. Roba	-3.203,8	-4.101,3	-5.648,6	-7.921,0	-1.450,7	-2.123,1	-2.119,4	-2.227,9	-1.768,8
3.1. Prihodi	4.567,2	4.758,7	5.003,6	6.285,2	1.485,8	1.547,5	1.500,2	1.751,7	1.842,3
3.2. Rashodi	-7.770,9	-8.860,0	-10.652,2	-14.206,3	-2.936,5	-3.670,6	-3.619,6	-3.979,6	-3.611,1
4. Usluge	2.267,9	2.927,4	3.154,7	5.641,6	271,0	1.098,2	3.826,0	446,4	233,9
4.1. Prihodi	4.095,9	4.875,5	5.567,4	8.621,4	840,1	1.819,2	4.655,3	1.306,8	998,4
4.2. Rashodi	-1.828,0	-1.948,1	-2.412,7	-2.979,9	-569,1	-721,1	-829,3	-860,4	-764,5
5. Dohodak	-408,1	-517,6	-502,1	-1.212,9	-240,2	-804,6	-76,8	-91,2	-269,1
5.1. Prihodi	345,8	418,9	428,4	487,4	121,1	114,1	122,3	129,9	150,1
5.2. Rashodi	-753,9	-936,4	-930,5	-1.700,3	-361,4	-918,7	-199,1	-221,1	-419,2
6. Tekući transferi	883,2	965,7	1.075,9	1.393,7	328,4	370,7	345,6	349,0	340,0
6.1. Prihodi	1.101,0	1.174,5	1.358,1	1.727,2	393,0	449,3	430,1	454,8	457,4
6.2. Rashodi	-217,8	-208,8	-282,3	-333,5	-64,6	-78,6	-84,5	-105,8	-117,4
B. KAPITALNE I FINACIJSKE TRANSAKCIJE	1.237,1	1.304,2	2.702,3	3.305,3	1.150,5	1.162,8	-169,4	1.161,5	1.148,8
B1. Kapitalne transakcije	20,9	133,0	443,4	83,6	6,5	62,4	4,5	10,3	8,5
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	1.798,3	2.484,3	2.955,8	4.612,9	1.318,5	1.391,0	103,2	1.800,3	625,3
1. Izravna ulaganja	1.085,4	1.404,1	591,1	1.875,4	295,7	646,4	129,6	803,8	239,3
1.1. U inozemstvo	-3,9	-154,6	-532,9	-80,5	-22,8	-21,3	-0,6	-35,8	-8,2
1.2. U Hrvatsku	1.089,4	1.558,7	1.124,0	1.955,9	318,5	667,7	130,2	839,6	247,5
2. Portfeljna ulaganja	707,6	600,7	-229,7	1.009,5	741,4	316,3	-210,0	161,8	-186,5
2.1. Sredstva	-22,7	-129,3	-626,5	155,1	82,0	72,8	-155,1	155,4	-454,9
2.2. Obveze	730,3	730,0	396,8	854,4	659,4	243,6	-54,9	6,3	268,5
3. Ostala ulaganja	5,3	479,5	2.594,4	1.728,1	281,4	428,3	183,6	834,8	572,5
3.1. Sredstva	-966,0	360,4	358,8	-2.520,6	-268,6	-328,6	-806,7	-1.116,7	188,7
3.2. Obveze	971,2	119,1	2.235,6	4.248,7	550,0	756,9	990,3	1.951,5	383,9
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-582,1	-1.313,1	-696,9	-1.391,3	-174,5	-290,6	-277,1	-649,1	515,1
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-776,3	-578,5	-782,2	-1.206,6	-59,0	296,1	-1.805,9	362,2	315,2

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci. Napomena: Pozicija "Ostala ulaganja – obveze" od 1999. godine obuhvaća repo poslove HNB-a.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom vremenskom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1995.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvcama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u dvije valute: u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U oba slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kada nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijed-

nosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata istraživanja o potrošnji inozemnih

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

U milijunima USD

	2000. ^b	2001. ^b	2002. ^b	2003. ^b	2003.				2004.
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^a
Roba	-3.203,8	-4.101,3	-5.648,6	-7.921,0	-1.450,7	-2.123,1	-2.119,4	-2.227,9	-1.768,8
1. Prihodi	4.567,2	4.758,7	5.003,6	6.285,2	1.485,8	1.547,5	1.500,2	1.751,7	1.842,3
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	4.431,6	4.665,9	4.903,6	6.164,2	1.463,0	1.516,3	1.470,2	1.714,7	1.808,8
1.1. Prilagodbe za obuhvat	135,6	92,8	100,0	121,0	22,9	31,2	30,0	37,0	33,5
2. Rashodi	-7.770,9	-8.860,0	-10.652,2	-14.206,3	-2.936,5	-3.670,6	-3.619,6	-3.979,6	-3.611,1
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-7.886,5	-9.147,1	-10.722,0	-14.198,9	-2.952,3	-3.663,1	-3.595,1	-3.988,4	-3.637,4
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-444,4	-362,3	-330,1	-537,0	-94,3	-144,1	-158,6	-139,9	-109,4
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	559,9	649,4	399,9	529,6	110,1	136,6	134,1	148,8	135,7
Usluge	2.267,9	2.927,4	3.154,7	5.641,6	271,0	1.098,2	3.826,0	446,4	233,9
1. Prijevoz	178,6	166,8	163,4	284,6	53,7	73,8	96,6	60,6	74,2
1.1. Prihodi	557,3	588,6	590,2	787,7	153,9	206,3	228,3	199,2	199,8
1.2. Rashodi	-378,7	-421,8	-426,8	-503,0	-100,2	-132,6	-131,6	-138,7	-125,6
2. Putovanja – turizam	2.189,9	2.728,6	3.030,2	5.704,1	270,7	1.098,0	3.802,5	532,8	275,3
2.1. Prihodi	2.758,0	3.335,0	3.811,4	6.376,4	397,8	1.245,6	4.025,5	707,5	444,7
2.1.1. Poslovni razlozi	263,6	273,9	323,0	374,0	78,4	90,5	95,4	109,7	88,7
2.1.2. Osobni razlozi	2.494,4	3.061,1	3.488,5	6.002,4	319,4	1.155,1	3.930,1	597,8	356,0
2.2. Rashodi	-568,1	-606,4	-781,3	-672,4	-127,1	-147,6	-223,0	-174,7	-169,4
2.2.1. Poslovni razlozi	-260,5	-289,1	-460,0	-330,1	-64,9	-75,5	-97,7	-92,0	-70,5
2.2.2. Osobni razlozi	-307,6	-317,3	-321,3	-342,3	-62,2	-72,1	-125,2	-82,7	-98,9
2.3. Ostale usluge	-100,6	32,0	-38,9	-347,1	-53,4	-73,6	-73,2	-146,9	-115,6
2.3.1. Prihodi	780,6	951,9	1.165,8	1.457,3	288,4	367,3	401,5	400,1	353,9
2.3.2. Rashodi	-881,2	-919,9	-1.204,6	-1.804,4	-341,8	-440,9	-474,7	-547,0	-469,5

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. *shopping*).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1995. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svodenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1995. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovice 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih

poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka naknada zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi plaćenog dohotka iz evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i plaćanja koja se odnose na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća sva plaćanja i naplate kamate prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom.

Tekući transferi odvojeno se prikazuju za sektor države i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina, te novčanih pomoći i darova, koji su

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

U milijunima USD

	2000. ^b	2001. ^b	2002. ^b	2003. ^b	2003.				2004.
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^a
Dohodak	-408,1	-517,6	-502,1	-1.212,9	-240,2	-804,6	-76,8	-91,2	-269,1
1. Naknade zaposlenima	69,6	124,5	154,8	202,9	46,8	41,0	55,4	59,6	67,4
1.1. Prihodi	82,7	137,3	173,2	241,2	51,7	54,4	62,9	72,2	76,8
1.2. Rashodi	-13,1	-12,8	-18,4	-38,3	-4,9	-13,4	-7,5	-12,5	-9,3
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-152,9	-290,5	-320,3	-955,8	-73,5	-774,8	-51,7	-55,9	-78,1
2.1. Prihodi	9,3	20,2	23,3	28,7	10,7	6,0	5,3	6,7	1,6
Od čega: Zadržana dobit	6,8	15,2	8,4	26,0	10,2	4,7	4,7	6,3	0,6
2.2. Rashodi	-162,2	-310,7	-343,7	-984,5	-84,2	-780,7	-56,9	-62,6	-79,7
Od čega: Zadržana dobit	-93,9	-153,0	-151,5	-662,2	-63,4	-615,7	24,1	-7,2	-66,8
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-178,8	-218,1	-193,5	-265,4	-176,1	-24,7	-31,8	-32,9	-221,9
3.1. Prihodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2. Rashodi	-178,8	-218,1	-193,6	-265,4	-176,1	-24,7	-31,8	-32,9	-221,9
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-145,9	-133,4	-143,0	-194,5	-37,4	-46,3	-48,8	-62,1	-36,6
4.1. Prihodi	253,8	261,4	231,8	217,5	58,7	53,7	54,1	51,0	71,7
4.2. Rashodi	-399,7	-394,8	-374,8	-412,0	-96,1	-99,9	-102,9	-113,1	-108,2
Tekući transferi	883,2	965,7	1.075,9	1.393,7	328,4	370,7	345,6	349,0	340,0
1. Država	21,7	56,7	28,6	76,4	23,8	29,8	17,2	5,6	-8,8
1.1. Prihodi	118,0	125,5	132,2	237,8	58,5	70,1	55,6	53,5	50,7
1.2. Rashodi	-96,3	-68,9	-103,6	-161,4	-34,7	-40,3	-38,5	-47,9	-59,5
2. Ostali sektori	861,5	909,0	1.047,3	1.317,3	304,6	340,9	328,4	343,4	348,8
2.1. Prihodi	983,0	1.049,0	1.225,9	1.489,4	334,4	379,2	374,4	401,3	406,7
2.2. Rashodi	-121,5	-139,9	-178,7	-172,1	-29,8	-38,3	-46,0	-57,9	-57,9

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor države obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadrže i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora države također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništva. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovom dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun se uključuju i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kada su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospijućem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti koje koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore države i banaka je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj struk-

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

U milijunima USD

	2000. ^b	2001. ^b	2002. ^b	2003. ^b	2003.				2004.
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^a
Izravna ulaganja	1.085,4	1.404,1	591,1	1.875,4	295,7	646,4	129,6	803,8	239,3
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-3,9	-154,6	-532,9	-80,5	-22,8	-21,3	-0,6	-35,8	-8,2
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-33,5	-123,7	-529,0	-90,5	-29,9	-24,7	-14,1	-21,8	-17,8
1.1.1. Sredstva	-33,5	-123,7	-529,5	-90,5	-29,9	-24,7	-14,1	-21,8	-17,8
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	29,6	-30,9	-3,9	10,0	7,1	3,5	13,5	-14,0	9,7
1.1.1. Sredstva	-9,6	5,1	-6,2	-13,1	-0,4	-6,6	2,0	-8,1	-0,3
1.2.2. Obveze	39,2	-35,9	2,2	23,2	7,5	10,1	11,5	-6,0	10,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.089,4	1.558,7	1.124,0	1.955,9	318,5	667,7	130,2	839,6	247,5
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	805,3	968,0	816,4	1.485,2	133,9	504,7	32,4	814,2	238,0
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	805,3	968,0	816,4	1.485,2	133,9	504,7	32,4	814,2	238,0
2.2. Ostala ulaganja	284,1	590,8	307,6	470,7	184,5	163,0	97,7	25,4	9,5
2.2.1. Sredstva	0,0	0,1	-0,3	-1,8	0,1	0,0	0,0	-1,9	-0,1
2.2.2. Obveze	284,1	590,6	307,9	472,5	184,4	163,0	97,7	27,3	9,6
Portfeljna ulaganja	707,6	600,7	-229,7	1.009,5	741,4	316,3	-210,0	161,8	-186,5
1. Sredstva	-22,7	-129,3	-626,5	155,1	82,0	72,8	-155,1	155,4	-454,9
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-0,2	0,3	-69,4	-65,7	-10,0	-8,3	-26,9	-20,6	-4,7
1.1.1. Država	0,0	0,0	-2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	-0,2	0,3	-2,5	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0
1.1.3. Ostali sektori	0,0	0,0	-64,3	-66,1	-10,0	-8,3	-26,9	-21,0	-4,7
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-22,5	-129,6	-557,2	220,8	91,9	81,1	-128,2	176,1	-450,3
1.2.1. Obveznice	-17,7	-116,2	-569,8	205,7	89,1	75,2	-132,8	174,2	-347,2
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-17,7	-116,2	-549,8	211,8	77,9	84,3	-121,7	171,2	-339,2
1.2.1.3. Ostali sektori	0,0	0,0	-20,0	-6,1	11,2	-9,2	-11,1	3,0	-8,0
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	-4,8	-13,4	12,6	15,1	2,9	5,9	4,6	1,8	-103,0
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	-4,8	-13,4	18,5	7,8	7,7	-0,5	0,6	0,0	-102,4
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	-5,9	7,3	-4,9	6,3	4,0	1,8	-0,6
2. Obveze	730,3	730,0	396,8	854,4	659,4	243,6	-54,9	6,3	268,5
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-0,2	13,6	64,3	20,3	-3,7	19,6	6,9	-2,5	0,1
2.1.1. Banke	0,4	-4,1	38,6	-2,5	-2,4	0,1	0,0	-0,1	0,0
2.1.2. Ostali sektori	-0,6	17,7	25,7	22,8	-1,3	19,5	6,9	-2,3	0,1
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	730,5	716,4	332,5	834,0	663,1	224,0	-61,9	8,8	268,3
2.2.1. Obveznice	736,1	698,6	359,9	794,8	663,1	212,3	-80,6	0,0	264,0
2.2.1.1. Država	736,1	698,6	245,8	592,7	460,9	212,3	-80,6	0,0	264,0
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.3. Ostali sektori	0,0	0,0	114,2	202,2	202,2	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	-5,6	17,9	-27,4	39,2	0,0	11,7	18,7	8,8	4,4

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

turi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadrži samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci u četvrtom tromjesečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. od-

nose na efekt promjene valuta država članica EMU-a u euro.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

U milijunima USD

	2000. ^b	2001. ^b	2002. ^b	2003. ^b	2003.				2004.
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	5,3	479,5	2.594,4	1.728,1	281,4	428,3	183,6	834,8	572,5
1. Sredstva	-966,0	360,4	358,8	-2.520,6	-268,6	-328,6	-806,7	-1.116,7	188,7
1.1. Trgovinski krediti	97,8	56,7	-91,5	-168,2	-84,1	-120,0	9,8	26,0	-64,7
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	97,8	56,7	-91,5	-168,2	-84,1	-120,0	9,8	26,0	-64,7
1.1.2.1. Dugoročni krediti	2,4	8,3	-14,6	-8,5	-6,4	2,7	5,6	-10,5	-2,2
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	95,4	48,4	-77,0	-159,7	-77,7	-122,7	4,2	36,5	-62,5
1.2. Krediti	-93,2	34,7	-55,1	-39,3	11,1	26,4	-42,8	-34,0	-8,7
1.2.1. Država	0,0	-3,2	0,6	-1,3	-0,6	-0,4	-0,3	0,0	0,4
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	-3,2	0,6	-1,3	-0,6	-0,4	-0,3	0,0	0,4
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	2,7	-9,2	-20,0	-2,3	-1,0	6,0	-2,1	-5,2	-11,1
1.2.2.1. Dugoročni krediti	2,3	-3,0	-15,5	7,2	7,8	3,0	0,0	-3,6	-1,7
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	0,4	-6,3	-4,5	-9,5	-8,9	2,9	-2,0	-1,6	-9,5
1.2.3. Ostali sektori	-96,0	47,1	-35,7	-35,6	12,8	20,8	-40,4	-28,8	2,1
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-96,0	47,1	-35,6	-35,6	12,8	20,8	-40,4	-28,8	2,1
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Valuta i depoziti	-970,5	269,0	505,4	-2.313,2	-195,7	-235,1	-773,7	-1.108,7	262,0
1.3.2. Država	-25,8	-16,1	-31,1	27,6	69,3	-15,6	68,7	-94,7	-106,4
1.3.3. Banke	-901,8	-1.602,0	1.343,9	-2.308,8	-194,9	-259,4	-920,4	-934,1	368,4
1.3.4. Ostali sektori	-43,0	1.887,0	-807,4	-32,0	-70,0	40,0	78,0	-80,0	0,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	971,2	119,1	2.235,6	4.248,7	550,0	756,9	990,3	1.951,5	383,9
2.1. Trgovinski krediti	276,9	72,7	474,0	-256,6	-103,7	-17,9	-153,3	18,4	28,5
2.1.1. Država	-3,2	1,1	0,1	1,7	0,0	0,9	0,3	0,6	-0,2
2.1.1.1. Dugoročni krediti	-0,5	1,1	0,1	1,7	0,0	0,9	0,3	0,6	-0,2
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	-2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	280,1	71,6	474,0	-258,3	-103,7	-18,8	-153,6	17,8	28,7
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-12,7	-14,9	-8,4	-63,7	-8,4	-12,2	-20,1	-23,0	-15,7
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	292,8	86,5	482,3	-194,6	-95,3	-6,6	-133,5	40,8	44,4
2.2. Krediti	799,3	-154,2	602,9	3.151,0	553,4	283,5	1.172,4	1.141,7	257,4
2.2.1. Hrvatska narodna banka	-10,2	-5,2	-185,7	374,5	129,7	-42,7	257,1	30,5	-287,8
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	-28,7	-30,8	-129,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	-28,7	-30,8	-129,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	18,5	25,6	-56,1	374,5	129,7	-42,7	257,1	30,5	-287,8
2.2.2. Država	300,8	-189,8	390,1	571,2	-17,3	27,2	142,4	419,0	48,6
2.2.2.1. Dugoročni krediti	13,9	170,2	390,1	571,2	-17,3	27,2	142,4	419,0	48,6
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	264,6	325,3	547,3	798,9	35,6	98,3	200,2	464,9	157,0
2.2.2.1.2. Otplate	-250,6	-155,1	-157,2	-227,7	-52,9	-71,1	-57,8	-45,9	-108,4
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	286,9	-360,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	101,5	127,6	65,6	1.125,1	268,4	124,5	344,0	388,2	295,4
2.2.3.1. Dugoročni krediti	107,9	133,1	65,4	1.031,8	236,0	110,5	334,7	350,6	292,7
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	652,6	750,0	610,6	1.822,2	440,5	409,6	563,9	408,2	512,7
2.2.3.1.2. Otplate	-544,7	-616,9	-545,2	-790,4	-204,5	-299,1	-229,2	-57,7	-220,0
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-6,4	-5,5	0,2	93,3	32,3	14,0	9,3	37,7	2,7
2.2.4. Ostali sektori	407,2	-86,8	332,7	1.080,2	172,7	174,5	429,0	304,0	201,3
2.2.4.1. Dugoročni krediti	466,5	-38,7	252,8	958,1	150,4	126,3	415,1	266,3	172,3
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	971,1	690,1	1.107,0	2.014,8	408,8	371,6	733,4	501,2	478,9
2.2.4.1.2. Otplate	-504,6	-728,8	-854,1	-1.056,8	-258,4	-245,3	-318,2	-234,9	-306,6
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	-59,3	-48,1	79,9	122,1	22,3	48,3	13,8	37,7	29,0
2.3. Valuta i depoziti	-104,9	200,7	1.159,6	1.355,1	100,5	491,5	-28,7	791,8	99,6
2.3.1. Banke	-104,9	200,7	1.159,6	1.355,1	100,5	491,5	-28,7	791,8	99,6
2.4. Ostale obveze	0,0	-5,5	-0,9	-0,8	-0,2	-0,2	-0,1	-0,4	-1,7

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: Pozicija "Ostala ulaganja – obveze" od 1999. godine obuhvaća repo poslove HNB-a.

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

U milijunima kuna

	2000. ^b	2001. ^b	2002. ^b	2003. ^b	2003.				2004.
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-3.905,6	-6.058,9	-15.541,4	-13.550,8	-7.671,2	-9.499,7	13.219,4	-9.599,3	-8.874,1
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-11.229,1	-14.114,4	-24.204,4	-23.167,0	-10.033,5	-12.039,2	10.832,0	-11.926,3	-10.988,2
1.1. Prihodi	74.694,1	83.974,5	85.406,7	102.974,3	17.300,4	23.279,9	41.821,1	20.572,9	18.213,6
1.2. Rashodi	-85.923,2	-98.088,9	-109.611,1	-126.141,3	-27.333,9	-35.319,1	-30.989,1	-32.499,2	-29.201,8
2. Roba i usluge (3+4)	-7.894,9	-10.016,4	-20.110,7	-14.965,8	-8.332,2	-6.751,8	11.455,6	-11.337,4	-9.347,6
2.1. Prihodi	71.797,8	80.245,1	82.068,8	99.825,5	16.444,7	22.523,9	41.114,7	19.742,2	17.299,5
2.2. Rashodi	-79.692,7	-90.261,5	-102.179,5	-114.791,4	-24.776,9	-29.275,8	-29.659,1	-31.079,6	-26.647,2
3. Roba	-26.686,7	-34.327,9	-44.138,0	-52.868,1	-10.249,3	-14.184,2	-14.133,7	-14.300,9	-10.776,7
3.1. Prihodi	37.910,1	39.690,9	39.196,2	42.021,4	10.504,7	10.258,2	9.997,1	11.261,4	11.214,5
3.2. Rashodi	-64.596,7	-74.018,8	-83.334,2	-94.889,5	-20.754,0	-24.442,4	-24.130,7	-25.562,3	-21.991,2
4. Usluge	18.791,7	24.311,5	24.027,3	37.902,2	1.917,1	7.432,3	25.589,3	2.963,5	1.429,0
4.1. Prihodi	33.887,7	40.554,2	42.872,6	57.804,2	5.940,0	12.265,7	31.117,6	8.480,8	6.085,0
4.2. Rashodi	-15.096,0	-16.242,7	-18.845,3	-19.901,9	-4.022,9	-4.833,4	-5.528,4	-5.517,3	-4.656,0
5. Dohodak	-3.334,1	-4.098,0	-4.093,7	-8.201,1	-1.701,3	-5.287,4	-623,5	-588,9	-1.640,5
5.1. Prihodi	2.896,3	3.729,4	3.338,0	3.148,7	855,6	755,9	706,4	830,7	914,1
5.2. Rashodi	-6.230,4	-7.827,4	-7.431,7	-11.349,9	-2.557,0	-6.043,3	-1.330,0	-1.419,6	-2.554,6
6. Tekući transferi	7.323,5	8.055,5	8.663,0	9.616,1	2.362,3	2.539,6	2.387,3	2.326,9	2.114,1
6.1. Prihodi	9.131,4	9.795,4	10.628,9	11.544,5	2.780,3	2.988,2	2.864,6	2.911,5	2.781,9
6.2. Rashodi	-1.807,9	-1.740,0	-1.965,9	-1.928,4	-418,0	-448,6	-477,3	-584,6	-667,8
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	10.269,0	10.433,0	21.490,3	22.312,0	8.136,8	7.857,7	-1.159,7	7.477,2	7.009,6
B1. Kapitalne transakcije	172,1	1.140,1	3.695,5	545,0	45,8	402,5	30,7	66,0	51,5
B2. Financijske transakcije, isključujući međunarodne pričuve	14.906,7	20.328,0	23.367,0	31.051,6	9.300,6	9.459,1	686,1	11.605,9	3.807,1
1. Izravna ulaganja	8.760,9	11.693,8	4.501,7	12.376,8	2.088,8	4.237,8	865,0	5.185,3	1.459,2
1.1. U inozemstvo	-32,9	-1.279,6	-4.375,9	-532,0	-160,8	-142,0	-2,1	-227,1	-49,6
1.2. U Hrvatsku	8.793,8	12.973,4	8.877,7	12.908,8	2.249,6	4.379,8	867,0	5.412,3	1.508,8
2. Portfeljna ulaganja	5.658,5	4.975,0	-1.638,2	6.959,2	5.239,2	2.085,1	-1.401,2	1.036,1	-1.132,4
2.1. Sredstva	-189,8	-1.081,7	-4.839,8	1.008,3	576,6	470,6	-1.034,6	995,6	-2.767,1
2.2. Obveze	5.848,2	6.056,7	3.201,6	5.951,0	4.662,6	1.614,5	-366,6	40,5	1.634,7
3. Ostala ulaganja	487,3	3.659,2	20.503,5	11.715,6	1.972,7	3.136,1	1.222,3	5.384,5	3.480,3
3.1. Sredstva	-7.942,6	2.569,6	3.273,3	-16.317,4	-1.918,6	-1.979,3	-5.378,5	-7.041,0	1.146,2
3.2. Obveze	8.429,9	1.089,5	17.230,2	28.033,0	3.891,3	5.115,4	6.600,8	12.425,5	2.334,1
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-4.809,8	-11.035,1	-5.572,2	-9.284,6	-1.209,6	-2.003,9	-1.876,5	-4.194,6	3.150,9
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-6.363,4	-4.374,1	-5.948,8	-8.761,2	-465,6	1.641,9	-12.059,7	2.122,1	1.864,5

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: Pozicija "Ostala ulaganja – obveze" od 1999. godine obuhvaća repo poslove HNB-a.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

Na kraju razdoblja, u milijunima USD

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka ^b
		Ukupno	Specijalna prava vučenja	Pričuvena pozicija u MMF-u	Zlato	Ukupno	Devize Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
1994.	prosinac	1.405,0	4,5	–	–	1.400,5	1.400,5	–	878,7
1995.	prosinac	1.895,2	139,8	–	–	1.755,4	1.651,0	104,3	1.330,3
1996.	prosinac	2.314,0	125,6	–	–	2.188,4	2.016,6	171,8	1.919,5
1997.	prosinac	2.539,1	147,1	0,1	–	2.391,9	2.011,7	380,2	2.291,3
1998.	prosinac	2.815,7	231,2	0,2	–	2.584,4	1.927,0	657,4	1.885,2
1999.	prosinac	3.025,0	189,5	0,2	–	2.835,3	2.459,8	375,5	1.350,2
2000.	prosinac	3.524,8	147,7	0,2	–	3.376,9	2.574,3	802,6	2.152,9
2001.	prosinac	4.704,2	108,4	0,2	–	4.595,6	3.060,3	1.535,3	3.577,4
2002.	prosinac	5.885,8	2,4	0,2	–	5.883,2	3.945,0	1.938,2	2.688,7
2003.	ožujak	6.207,8	1,4	0,2	–	6.206,2	3.524,0	2.682,1	2.913,1
	travanj	6.524,1	1,4	0,2	–	6.522,4	2.898,9	3.623,5	2.601,4
	svibanj	7.003,5	1,2	0,2	–	7.002,0	3.034,4	3.967,6	3.149,0
	lipanj	6.772,2	1,3	0,2	–	6.770,7	3.011,0	3.759,7	3.232,3
	srpanj	6.663,5	1,3	0,2	–	6.662,0	2.839,8	3.822,2	3.569,7
	kolovoz	6.624,1	1,0	0,2	–	6.622,8	2.986,4	3.636,4	3.404,9
	rujan	7.058,5	1,0	0,2	–	7.057,2	3.227,4	3.829,8	3.821,5
	listopad	7.237,0	1,0	0,2	–	7.235,7	3.332,4	3.903,4	3.810,8
	studen	7.860,0	0,8	0,2	–	7.859,0	3.887,7	3.971,2	4.018,7
prosinac	8.191,3	0,8	0,3	–	8.190,2	4.181,8	4.008,4	4.908,1	
2004.	siječanj	8.242,8	1,1	0,2	–	8.241,4	4.353,8	3.887,6	4.638,4
	veljača	8.237,1	0,8	0,3	–	8.236,0	4.170,5	4.065,5	4.381,4
	ožujak	7.545,2	0,8	0,3	–	7.544,1	3.329,9	4.214,2	4.429,6
	travanj	7.632,5	1,4	0,2	–	7.630,8	3.495,5	4.135,3	4.298,6
	svibanj ^c	7.830,9	1,2	0,3	–	7.829,5	3.429,8	4.399,6	4.637,9

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a; ^b Izvršena je revizija podataka od svibnja 1999. godine nadalje; ^c Preliminarni podaci.**Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka**

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sas-

toje se od posebnih prava vučenja, pričuvene pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Na kraju razdoblja, u milijunima USD

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII. ^b	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.	II.	III.	IV.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)											
A. Službene međunarodne pričuve	3.432,3	4.704,2	5.885,8	6.207,8	6.772,2	7.058,5	8.191,3	8.242,8	8.237,1	7.545,2	7.632,5
(1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	2.567,4	3.420,3	4.423,1	4.909,2	6.121,6	6.220,8	7.174,0	6.830,0	6.805,5	6.689,3	6.794,4
(a) Dužnički vrijednosni papiri	802,6	1.535,3	1.938,2	2.682,1	3.759,7	3.829,8	4.008,4	3.887,6	4.065,5	4.214,2	4.135,3
od toga: izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu											
(b) Ukupno valuta i depoziti kod:	1.764,8	1.885,0	2.484,9	2.227,0	2.361,9	2.391,0	3.165,6	2.942,4	2.740,0	2.475,1	2.659,1
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	545,7	406,9	338,6	335,5	401,6	325,5	338,8	291,9	282,1	280,1	275,6
(ii) banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava od toga: locirane u inozemstvu											
(iii) banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava od toga: locirane u zemlji o kojoj se izvještava	1.219,1	1.478,1	2.146,3	1.891,5	1.960,3	2.065,5	2.826,8	2.650,5	2.457,8	2.195,0	2.383,5
(2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2
(3) Posebna prava vučenja (SDR)	147,7	108,4	2,4	1,4	1,3	1,0	0,8	1,1	0,8	0,8	1,4
(4) Zlato											
(5) Ostale devizne pričuve	717,0	1.175,3	1.460,1	1.297,0	649,1	836,4	1.016,2	1.411,4	1.430,5	854,8	836,4
– obrnuti repo poslovi	717,0	1.175,3	1.460,1	1.297,0	649,1	836,4	1.016,2	1.411,4	1.430,5	854,8	836,4
B. Ostale devizne pričuve	92,5										
– oročeni depoziti	92,5										
C. Ukupno (A+B)	3.524,8	4.704,2	5.885,8	6.207,8	6.772,2	7.058,5	8.191,3	8.242,8	8.237,1	7.545,2	7.632,5
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-1.210,8	-1.191,4	-771,6	-846,3	-884,6	-1.448,7	-1.922,2	-1.642,1	-1.202,5	-1.650,7	-1.634,6
(a) Hrvatska narodna banka	-265,0	-391,1	-174,4	-199,2	-241,4	-625,9	-808,5	-530,2	-142,8	-1,7	-1,4
Do 1 mjesec											
Glavnica	-107,6	-172,9	-142,6	-150,6	-184,3	-477,1	-444,8	-386,2	-141,0	0,0	0,0
Kamate	-4,3	-2,8	-2,3	-2,0	-1,9	-2,2	-2,4	-2,5	-1,8	-1,7	-1,4
Preko 1 do 3 mjeseca											
Glavnica	-116,5	-179,6	-27,6	-46,4	-55,0	-146,3	-360,4	-141,0	0,0	0,0	0,0
Kamate	-2,8	-1,9	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,9	-0,4	0,0	0,0	0,0
Preko 3 mjeseca do 1 godine											
Glavnica	-29,0	-30,4	-1,7	0,0							
Kamate	-4,7	-3,4	-0,1	0,0							
(b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-945,8	-800,3	-597,3	-647,1	-643,2	-822,9	-1.113,7	-1.111,9	-1.059,7	-1.649,1	-1.633,2
Do 1 mjesec											
Glavnica	-89,3	-89,7	-102,1	-3,1	-104,5	-3,5	-107,4	-3,0	-8,5	-3,9	-3,1
Kamate	-69,0	-49,0	-44,6	-3,2	-53,6	-3,4	-43,0	-72,4	-136,2	-3,0	-1,1
Preko 1 do 3 mjeseca											
Glavnica	-93,8	-310,1	-9,0	-55,0	-8,3	-31,9	-11,6	-12,5	-7,2	-34,2	-313,6
Kamate	-77,1	-110,9	-154,3	-20,2	-7,3	-22,8	-210,4	-139,9	-4,6	-20,8	-50,4
Preko 3 mjeseca do 1 godine											
Glavnica	-497,1	-150,6	-183,5	-261,0	-186,6	-441,6	-618,9	-726,9	-704,0	-1.299,0	-983,2
Kamate	-119,6	-90,0	-103,8	-304,7	-282,9	-319,6	-122,4	-157,2	-199,2	-288,2	-281,8
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu											
(a) Kratke pozicije (-)											
Do 1 mjesec											
Preko 1 do 3 mjeseca											
Preko 3 mjeseca do 1 godine											
(b) Duge pozicije (+)											
Do 1 mjesec											
Preko 1 do 3 mjeseca											
Preko 3 mjeseca do 1 godine											
3. Ostalo	-40,7	-66,3	-22,4	-153,8	-129,6	-391,3	-454,3	-947,6	-712,6	-156,6	0,0
– odljevi s osnove repo poslova (-)	-40,7	-66,3	-22,4	-153,8	-129,6	-391,3	-454,3	-947,6	-712,6	-156,6	0,0
Do 1 mjesec											
Glavnica	-40,6	-66,3	-22,4	-153,6	-129,5	-391,1	-453,8	-946,6	-711,7	-156,6	0,0
Kamate	-0,1	-0,1	0,0	-0,2	0,0	-0,3	-0,5	-1,0	-0,8	0,0	0,0
Preko 1 do 3 mjeseca											
Glavnica											
Kamate											
Preko 3 mjeseca do 1 godine											
Glavnica											
Kamate											
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-1.251,5	-1.257,7	-794,1	-1.000,1	-1.014,2	-1.840,1	-2.376,5	-2.589,7	-1.915,1	-1.807,3	-1.634,6
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Potencijalne devizne obveze	-969,3	-960,3	-1.698,7	-1.424,9	-1.594,3	-1.437,5	-1.625,2	-1.671,4	-2.209,4	-2.137,4	-2.110,3
(a) Izdane garancije s dospijanjem od 1 godine	-296,0	-278,6	-714,4	-370,5	-381,0	-406,9	-533,4	-551,7	-547,5	-490,3	-475,4
– Hrvatska narodna banka											
– Središnja država (bez republičkih fondova)	-296,0	-278,6	-714,4	-370,5	-381,0	-406,9	-533,4	-551,7	-547,5	-490,3	-475,4
Do 1 mjesec	-48,4	-43,6	-54,5	-10,9	-59,8	-9,5	-69,7	-48,3	-70,8	-29,0	-6,3
Preko 1 do 3 mjeseca	-11,4	-21,8	-36,7	-38,0	-39,8	-44,4	-118,6	-101,4	-37,0	-52,2	-117,6

Preko 3 mjeseca do 1 godine	-236,2	-213,2	-623,2	-321,6	-281,4	-352,9	-345,0	-402,0	-439,8	-409,2	-351,5
(b) Ostale potencijalne obveze	-673,2	-681,7	-984,3	-1.054,4	-1.213,3	-1.030,7	-1.091,8	-1.119,7	-1.661,9	-1.647,1	-1.634,9
– Hrvatska narodna banka	-673,2	-681,7	-984,3	-1.054,4	-1.213,3	-1.030,7	-1.091,8	-1.119,7	-1.661,9	-1.647,1	-1.634,9
Do 1 mjesec											
Preko 1 do 3 mjeseca	-673,2	-681,7	-984,3	-1.054,4	-1.213,3	-1.030,7	-1.091,8	-1.119,7	-1.661,9	-1.647,1	-1.634,9
Preko 3 mjeseca do 1 godine											
– Središnja država (bez republičkih fondova)											
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje											
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	80,0	150,7									
– BIS (+)	80,0										
– MMF (+)		150,7									
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti											
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-889,3	-809,7	-1.698,7	-1.424,9	-1.594,3	-1.437,5	-1.625,2	-1.671,4	-2.209,4	-2.137,4	-2.110,3
IV. Bilješke											
(a) kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom u tome: središnja država (bez republičkih fondova)											
(b) devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama											
(c) založena imovina											
(d) repo poslovi s vrijednosnim papirima											
– posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-40,0	-61,7	-20,8	-140,5	-122,8	-374,1	-438,7	-910,6	-691,2	-148,8	0,0
– posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.											
– primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.											
– primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	685,6	1.089,3	1.385,5	1.231,3	578,3	799,3	981,2	1.351,0	1.338,5	780,1	792,5
(e) financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)											
(f) valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^a											
– SDR i valute koje čine SDR	3.524,8	4.704,2	5.885,8	6.207,8	6.772,2	7.058,5	8.191,3	8.242,8	8.237,1	7.545,2	7.632,5
– valute koje ne čine SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– po pojedinim valutama:											
USD	922,5	1.533,2	1.667,2	1.870,9	2.135,4	2.049,1	2.421,7	2.644,6	2.472,2	2.304,7	2.285,3
EUR	2.453,9	3.062,0	4.215,9	4.335,2	4.427,7	5.008,1	5.768,6	5.596,8	5.763,8	5.239,4	5.345,5
Ostale	148,4	109,0	2,7	1,7	209,2	1,3	1,1	1,4	1,1	1,1	1,7

^a Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^b Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I.A) uključuju se i oročeni depoziti s dospeljećem duljim od tri mjeseca. Do sada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I.B).

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predložkom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predložka nalazi se u materijalu MMF-a “International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001”.

Prvi dio Predložka prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A) prikazuju one oblike imovine koje HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, oročene devizne depozite koji se mogu razročiti prije dospeljeca, oročene devizne depozite s preostalim rokom dospeljeca do godine dana, pričuvenu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predložka prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvenu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospeljeca izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminkih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (pred-

znak –) koje rezultiraju iz međuvalutnih *swapova* između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predložka prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuvene banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuvene zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuvene, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predložka prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. (a)) prikazuje obveze na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljećem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B, koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obrnutih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predložku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		7,087400	0,524804	1,079560	0,371475	4,381763	9,166192	5,995300	3,692018
1995.		6,757758	0,518734	1,047969	0,321342	4,425311	8,252950	5,229967	3,649342
1996.		6,804708	0,513722	1,062735	0,352150	4,404976	8,479850	5,433800	3,614536
1997.		6,959708	0,505322	1,056355	0,361942	4,246962	10,081567	6,157050	3,555932
1998.		7,136608	0,514421	1,079581	0,366683	4,395149	10,539883	6,362292	3,619321
1999.		7,579622	0,550834	1,155501	0,391455	4,738375	11,504100	7,112441	3,875409
2000.		7,634973	0,554855	1,163944	0,394313	4,901679	12,529639	8,276819	3,903700
2001.		7,468966	0,542791	1,138637	0,385740	4,946376	12,010492	8,339074	3,818822
2002.		7,406773				5,050089	11,788895	7,863712	
2003.		7,563414				4,977823	10,945665	6,701390	
2003.	ožujak	7,662875				5,218167	11,233061	7,098993	
	travanj	7,553503				5,052297	10,967309	6,965821	
	svibanj	7,542339				4,981129	10,611795	6,548923	
	lipanj	7,535980				4,892906	10,710707	6,443352	
	srpanj	7,497616				4,846985	10,726292	6,590582	
	kolovoz	7,514508				4,877767	10,754869	6,736661	
	rujan	7,498390				4,845884	10,782269	6,701337	
	listopad	7,591783				4,906285	10,874359	6,486725	
	studen	7,610261				4,885643	10,991890	6,502923	
	prosinac	7,670232				4,933835	10,933628	6,253412	
2004.	siječanj	7,690466				4,913582	11,080823	6,093513	
	veljača	7,650180				4,864021	11,296065	6,059802	
	ožujak	7,500547				4,786610	11,163558	6,113773	
	travanj	7,505864				4,827528	11,296071	6,240743	
	svibanj	7,426838				4,819473	11,052733	6,185583	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,511000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2003.	ožujak	7,692318				5,210186	11,196969	7,164976	
	travanj	7,567308				5,021772	10,965524	6,889392	
	svibanj	7,546434				4,937150	10,514747	6,368836	
	lipanj	7,508844				4,856007	10,879229	6,574019	
	srpanj	7,541513				4,870205	10,704774	6,591079	
	kolovoz	7,457896				4,853189	10,816383	6,835209	
	rujan	7,571370				4,914878	10,936545	6,630502	
	listopad	7,593986				4,892087	11,055446	6,494472	
	studen	7,655148				4,949662	11,006683	6,383013	
	prosinac	7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.	siječanj	7,670249				4,910845	11,203986	6,188180	
	veljača	7,607293				4,818707	11,357559	6,138379	
	ožujak	7,395440				4,740667	11,044564	6,055879	
	travanj	7,533576				4,872317	11,249180	6,365506	
	svibanj	7,369765				4,817155	11,037539	6,016626	

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeksi 1995. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks potrošačkih cijena
1997.	prosinac	87,73	93,01	98,79
1998.	prosinac	91,08	95,99	98,12
1999.	prosinac	99,23	102,76	104,29
2000.	prosinac	101,51	99,96	102,02
2001.	prosinac	99,07	98,63	98,89
2002.	prosinac	95,97	95,63	96,24
2003.	ožujak	97,41	98,06	98,04
	travanj	95,88	96,17	96,71
	svibanj	94,14	94,73	94,56
	lipanj	93,66	94,30	94,47
	srpanj	93,89	94,31	94,63
	kolovoz	94,59	94,72	95,61
	rujan	94,33	94,93	95,51
	listopad	94,33	94,98	95,43
	studen	94,56	94,90	95,52
	prosinac	94,09	94,46	94,62
2004.	siječanj	93,61	94,20	93,56
	veljača	93,13	94,28	93,48
	ožujak	92,03	93,55 ^a	92,83 ^a
	travanj	92,61	93,90 ^a	93,50 ^a
	svibanj	91,68		

^a Preliminarni podaci

Napomena: od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku.

do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I.). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio I.).

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2003. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0%

(prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i dosad). Bazno razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001. godina (prije 1995. godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 2000. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 2001. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Inozemni dug prema domaćim sektorima

U milijunima USD

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII. ^a	III. ^a	VI. ^a	IX. ^a	XII. ^a	I.	II.	III.	IV.
1. Izravna ulaganja	626,6	635,0	1.066,0	1.274,8	1.546,7	1.652,9	1.788,0	1.792,4	1.831,4	1.785,3	1.751,9
2. Država	4.828,4	5.132,6	6.359,0	6.898,7	7.399,1	7.546,6	8.393,4	8.323,8	8.626,3	8.584,2	8.958,0
2.1. Portfeljna ulaganja	3.141,2	3.677,1	4.357,1	4.882,3	5.286,2	5.289,1	5.646,5	5.552,8	5.845,8	5.825,3	6.245,0
Obveznice	3.141,2	3.677,1	4.357,1	4.882,3	5.286,2	5.289,1	5.646,5	5.552,8	5.845,8	5.825,3	6.245,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Ostala ulaganja	1.687,2	1.455,5	2.001,9	2.016,4	2.112,9	2.257,5	2.746,9	2.771,0	2.780,6	2.758,9	2.712,9
2.2.1. Trgovački krediti	0,1	1,1	1,1	1,1	2,0	2,3	3,1	2,9	2,9	2,8	2,8
Dugoročni	0,1	1,1	1,1	1,1	2,0	2,3	3,1	2,9	2,9	2,8	2,8
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Krediti	1.687,1	1.454,4	2.000,8	2.015,4	2.111,0	2.255,2	2.743,8	2.768,1	2.777,6	2.756,1	2.710,2
Dugoročni	1.327,1	1.454,4	2.000,8	2.015,4	2.111,0	2.255,2	2.743,8	2.768,1	2.777,6	2.756,1	2.710,2
Kratkoročni	360,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Središnja banka (HNB)	158,7	122,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
U tome: Krediti MMF-a	158,7	122,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Banke	2.086,5	2.299,4	4.032,5	4.513,6	5.381,4	5.695,1	7.400,8	7.130,4	7.351,4	7.657,0	7.587,2
4.1. Portfeljna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Ostala ulaganja	2.086,5	2.299,4	4.032,5	4.513,6	5.381,4	5.695,1	7.400,8	7.130,4	7.351,4	7.657,0	7.587,2
4.2.1. Valuta i depoziti	432,8	633,5	1.975,7	2.130,0	2.737,0	2.707,8	3.745,0	3.455,9	3.560,0	3.771,5	3.740,4
4.2.2. Krediti	1.653,7	1.665,9	2.056,8	2.383,6	2.644,4	2.987,3	3.655,8	3.674,5	3.791,4	3.885,5	3.846,8
Dugoročni	1.640,0	1.657,7	2.050,2	2.344,2	2.590,8	2.924,5	3.544,7	3.564,3	3.680,5	3.774,2	3.821,6
Kratkoročni	13,7	8,2	6,7	39,4	53,6	62,8	111,0	110,2	110,9	111,3	25,1
5. Ostali sektori	3.354,6	3.127,5	3.968,4	4.434,3	4.822,1	5.216,0	5.888,1	5.880,8	5.951,7	5.967,7	5.883,1
5.1. Portfeljna ulaganja	38,4	54,8	167,7	374,7	409,9	428,8	478,0	509,9	509,8	470,8	426,9
Obveznice	28,9	27,3	167,7	374,7	398,6	398,5	436,2	432,6	432,5	426,2	413,0
Instrumenti tržišta novca	9,5	27,4	0,0	0,0	11,3	30,3	41,8	77,3	77,3	44,6	13,8
5.2. Ostala ulaganja	3.316,3	3.072,8	3.800,8	4.059,6	4.412,2	4.787,2	5.410,1	5.370,9	5.441,9	5.496,9	5.456,2
5.2.1. Trgovački krediti	334,0	293,7	315,7	311,5	292,7	274,6	258,5	255,5	248,1	247,0	239,4
Dugoročni	269,5	239,9	264,7	262,3	262,6	242,4	233,7	226,6	223,5	214,0	197,9
Kratkoročni	64,4	53,8	51,0	49,2	30,0	32,2	24,7	28,9	24,6	33,0	41,5
5.2.2. Krediti	2.982,3	2.779,1	3.485,1	3.748,1	4.119,5	4.512,6	5.151,6	5.115,3	5.193,8	5.249,9	5.216,8
Dugoročni	2.838,0	2.691,6	3.410,2	3.649,0	3.966,1	4.345,6	4.939,8	4.907,6	4.965,7	5.013,8	4.977,0
Kratkoročni	144,3	87,5	74,9	99,2	153,4	167,1	211,8	207,7	228,0	236,1	239,8
Ukupno (1+2+3+4+5)	11.054,8	11.316,6	15.426,0	17.121,4	19.149,3	20.110,6	23.470,2	23.127,3	23.760,9	23.994,2	24.180,2

^a Revidirani podaci.

Tablica H12: Inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug prema novoj metodologiji, koja se primjenjuje od ožujka 2000. godine, obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi depozita primljenih od stranih osoba, kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim rokom dospijeća dužim od 150 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana), s tim da su financijski krediti, iznimno, uključeni neovisno o roku dospijeća, te dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (prema nominalnoj vrijednosti).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%). Država prikazuje inozemne dugove široko definirane države, koja uključuje središnju državu, republičke fondove (uključujući HBOR, a od 31. prosinca 2003. i Hrvatske

ceste d.o.o., Hrvatske autoceste d.o.o. i Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka) te lokalnu državu. Središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Banke prikazuju dugove banaka i štedionica. Ostali domaći sektori prikazuju dugove nefinancijskih trgovačkih društava, nebankarskih financijskih institucija i stanovništva.

Unutar svakog sektora podaci se razvrstavaju na portfeljna i ostala ulaganja. Portfeljna ulaganja odnose se na dugoročne i kratkoročne dužničke vrijednosne papire. Ostala ulaganja uključuju valutu i depozite te kredite. Krediti se dijele na trgovačke kredite, tj. na komercijalne kredite koje kreditor odobrava za kupnju njegove robe, i sve ostale kredite.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Stanje duga uključuje tzv. neevidentirane otplate glavnice (koje su trebale biti plaćene, ali nije primljena statistička informacija o tome) i buduća dospijeća glavnice.

Tablica H13: Inozemni dug prema inozemnim sektorima

U milijunima USD

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII. ^a	III. ^a	VI. ^a	IX. ^a	XII. ^a	I. ^a	II. ^a	III. ^a	IV.
1. Portfeljna ulaganja	3.179,6	3.731,8	4.524,8	5.257,0	5.696,1	5.717,9	6.124,5	6.062,7	6.355,6	6.296,1	6.671,9
Obveznice	3.170,1	3.704,4	4.524,8	5.257,0	5.684,8	5.687,6	6.082,7	5.985,4	6.278,3	6.251,5	6.658,1
U tome: Londonski klub	1.255,4	1.106,0	956,7	876,1	876,1	795,5	795,5	714,9	714,9	714,9	714,9
Instrumenti tržišta novca	9,5	27,4	0,0	0,0	11,3	30,3	41,8	77,3	77,3	44,6	13,8
2. Ostala ulaganja	7.875,2	7.584,8	10.901,2	11.864,0	13.453,2	14.392,7	17.345,7	17.064,6	17.405,3	17.698,1	17.508,3
2.1. Valuta i depoziti	432,8	633,5	1.975,7	2.130,0	2.737,0	2.707,8	3.745,0	3.455,9	3.560,0	3.771,5	3.740,4
2.2. Dugoročni krediti	6.781,7	6.769,0	8.744,6	9.414,0	10.263,8	11.194,6	13.129,3	13.127,9	13.338,0	13.392,1	13.305,2
2.2.1. Javni kreditori	2.269,1	2.230,4	2.606,4	2.688,1	2.806,4	2.855,7	3.324,5	3.278,7	3.317,3	3.267,6	3.227,7
a) Međunarodne financijske organizacije	1.128,6	1.166,1	1.377,0	1.416,3	1.442,7	1.521,8	1.760,7	1.748,4	1.761,3	1.724,1	1.720,7
– MMF	158,7	122,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– IBRD	417,7	468,8	611,0	620,1	632,8	643,5	773,1	765,5	774,3	777,0	766,2
– IFC	71,9	85,6	132,3	131,2	105,3	101,6	108,9	108,2	108,2	103,0	100,6
– EBRD	296,8	318,7	374,9	403,8	412,9	433,3	477,6	492,3	491,0	463,5	484,4
– EUROFIMA	85,6	82,7	109,4	111,6	115,1	115,4	125,2	109,0	108,3	107,5	104,8
– EIB	74,0	52,2	84,8	83,4	103,8	136,7	158,4	156,8	163,0	158,0	153,1
– CEF	24,0	36,0	64,5	66,2	72,7	91,4	117,5	116,6	116,6	115,0	111,7
b) Vlade i vladine agencije	1.140,5	1.064,3	1.229,5	1.271,8	1.363,7	1.333,9	1.563,8	1.530,4	1.556,0	1.543,5	1.507,0
– Pariški klub	687,5	622,4	629,5	612,1	628,9	602,2	632,0	597,9	597,7	593,7	582,5
– Ostalo	453,0	441,9	599,9	659,7	734,8	731,7	931,8	932,5	958,3	949,8	924,6
2.2.2. Privatni kreditori	4.512,6	4.538,6	6.138,2	6.725,8	7.457,4	8.338,9	9.804,8	9.849,2	10.020,7	10.124,5	10.077,5
a) Banke	3.397,6	3.477,9	4.679,8	5.217,2	5.810,3	6.638,4	7.931,8	7.983,7	8.141,2	8.176,2	8.167,4
U tome: Osigurano od inoz. vlad. agencija	634,6	733,9	686,5	611,9	601,8	583,3	630,3	617,7	616,2	608,5	592,0
b) Ostali sektori	1.115,0	1.060,6	1.458,3	1.508,6	1.647,1	1.700,5	1.872,9	1.865,5	1.879,5	1.948,3	1.910,1
U tome: Osigurano od inoz. vlad. agencija	13,8	9,8	5,9	5,4	5,5	4,3	3,9	3,9	3,8	2,9	2,8
2.3. Kratkoročni krediti	660,8	182,3	180,9	320,1	452,4	490,3	471,5	480,8	507,2	534,5	462,6
2.3.1. Javni kreditori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,6
2.3.2. Privatni kreditori	660,8	182,3	180,9	320,1	452,4	490,3	471,5	480,8	507,2	534,5	457,0
a) Banke	486,5	62,5	44,2	85,2	146,1	176,8	261,4	252,3	270,0	278,4	195,7
U tome: Osigurano od inoz. vlad. agencija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
b) Ostali sektori	174,3	119,9	136,7	235,3	306,2	313,5	210,0	228,5	237,2	256,1	261,4
U tome: Osigurano od inoz. vlad. agencija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2)	11.054,8	11.316,6	15.426,0	17.121,0	19.149,3	20.110,6	23.470,2	23.127,3	23.760,9	23.994,2	24.180,2

^a Revidirani podaci.

Tablica H13: Inozemni dug prema inozemnim sektorima

Tablica prikazuje strukturu inozemnog duga po inozemnim sektorima, odnosno prema inozemnim vjerovnicima. Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H11.

Tablica H14: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate

U milijunima USD

	Stanje duga 30.4.2004.	Neevidenti- rane otplate glavnice	Projekcija otplate glavnice											
			2.tr. 2004.	3.tr. 2004.	4.tr. 2004.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	Ostalo
1. Izravna ulaganja	1.751,9	143,9	54,5	50,2	184,1	288,8	175,1	364,6	258,3	213,6	51,0	60,6	25,8	170,4
2. Država	8.958,0	3,2	38,8	326,9	347,9	713,6	1.012,1	1.023,7	772,3	640,1	1.191,7	897,3	1.608,5	1.095,4
2.1. Portfeljna ulaganja	6.245,0	0,0	0,0	262,1	226,0	488,1	753,0	742,2	439,5	327,6	919,4	693,4	1.266,3	615,4
Obveznice	6.245,0	0,0	0,0	262,1	226,0	488,1	753,0	742,2	439,5	327,6	919,4	693,4	1.266,3	615,4
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Ostala ulaganja	2.712,9	3,2	38,8	64,8	122,0	225,5	259,2	281,4	332,8	312,4	272,3	203,9	342,2	480,0
2.2.1. Trgovački krediti	2,8	0,1	0,3	0,3	0,3	0,8	0,5	0,5	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2,8	0,1	0,3	0,3	0,3	0,8	0,5	0,5	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Krediti	2.710,2	3,1	38,5	64,5	121,7	224,7	258,7	280,9	332,2	312,2	272,3	203,9	342,2	480,0
Dugoročni	2.710,2	3,1	38,5	64,5	121,7	224,7	258,7	280,9	332,2	312,2	272,3	203,9	342,2	480,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Središnja banka (HNB)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
U tome: Krediti MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Banke	7.587,2	67,6	66,0	119,1	58,9	244,1	870,8	1.134,6	327,7	383,0	301,8	171,9	123,0	3.962,7
4.1. Portfeljna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Ostala ulaganja	7.587,2	67,6	66,0	119,1	58,9	244,1	870,8	1.134,6	327,7	383,0	301,8	171,9	123,0	3.962,7
4.2.1. Valuta i depoziti	3.740,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3.740,4
4.2.2. Krediti	3.846,8	67,6	66,0	119,1	58,9	244,1	870,8	1.134,6	327,7	383,0	301,8	171,9	123,0	222,3
Dugoročni	3.821,6	60,9	64,6	102,3	58,9	225,7	870,8	1.134,6	327,7	383,0	301,8	171,9	123,0	222,3
Kratkoročni	25,1	6,7	1,5	16,9	0,0	18,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Ostali sektori	5.883,1	457,3	223,7	306,2	353,3	883,3	932,8	783,6	784,8	552,1	366,3	200,7	189,2	733,0
5.1. Portfeljna ulaganja	426,9	0,0	5,8	44,7	0,0	50,5	0,0	0,0	153,9	7,8	7,8	8,9	8,9	189,1
Obveznice	413,0	0,0	0,0	36,7	0,0	36,7	0,0	0,0	153,9	7,8	7,8	8,9	8,9	189,1
Instrumenti tržišta novca	13,8	0,0	5,8	8,0	0,0	13,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2. Ostala ulaganja	5.456,2	457,3	217,9	261,5	353,3	832,7	932,8	783,6	630,9	544,3	358,5	191,8	180,3	543,9
5.2.1. Trgovački krediti	239,4	63,0	19,6	19,1	59,0	97,8	45,8	18,6	8,9	3,8	0,8	0,5	0,2	0,0
Dugoročni	197,9	63,0	19,6	19,1	17,6	56,3	45,8	18,6	8,9	3,8	0,8	0,5	0,2	0,0
Kratkoročni	41,5	0,0	0,0	0,0	41,5	41,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2.2. Krediti	5.216,8	394,3	198,3	242,4	294,3	735,0	887,0	764,9	622,1	540,4	357,7	191,4	180,1	543,9
Dugoročni	4.977,0	326,6	117,7	206,3	257,7	581,7	868,2	764,9	622,1	540,4	357,7	191,4	180,1	543,9
Kratkoročni	239,8	67,7	80,5	36,1	36,6	153,3	18,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	24.180,2	672,0	383,0	802,5	944,2	2.129,7	2.990,9	3.306,5	2.143,1	1.788,7	1.910,8	1.330,5	1.946,5	5.961,5
Dodatak: Procjena plaćanja kamata		62,3	98,4	142,9	177,9	419,2	753,1	622,5	493,3	405,0	338,1	255,9	198,2	426,9
Napomena:														
Inozemni dug koji garantira središnja država	3.031,7													
U tome: Banke i ostali sektori	1.280,3													

Tablica H14: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate

Tablica prikazuje stanje duga i procijenjena buduća plaćanja glavnice i kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite nerezidenata ni zatezne kamate. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope u trenutku zaključenja ugovora i

ne odražavaju varijacije kamatnih stopa koje postoje kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

U napomeni je navedeno stanje javnozajamčenog duga ukupno i stanje duga s osnove garancija izdanih sektoru banke i ostalim sektorima. Razlika prikazuje stanje duga s osnove garancija izdanih sektoru država (npr. HBOR-u, Hrvatskim cestama i sl. uključenim u široku definiciju sektora država).

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima USD

	2000.	2001.	2002.	2003. ^b	2003.				2004.
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^a
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-5.743,5	-4.452,8	-8.867,5	-14.176,8	-9.840,7	-12.582,4	-11.993,2	-14.176,8	-16.530,8
2. Sredstva	8.353,9	11.083,4	12.245,9	17.907,6	12.531,6	14.179,4	14.653,9	17.907,6	16.126,5
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	875,1	967,1	1.818,1	2.294,6	1.480,7	2.152,6	1.551,9	2.294,6	2.292,0
2.2. Portfeljna ulaganja	14,3	22,5	26,3	60,3	34,8	57,8	41,5	60,3	56,3
2.2.1. Vlasnička ulaganja	14,3	22,5	26,3	60,3	34,8	57,8	41,5	60,3	56,3
2.2.2. Dužnička ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	3.942,3	5.389,6	4.515,7	7.361,5	4.808,2	5.197,0	6.002,2	7.361,5	6.233,1
2.4.1. Trgovački krediti	186,3	181,8	188,6	226,1	195,7	199,6	211,5	226,1	222,9
2.4.2. Krediti	154,7	107,3	134,1	140,1	140,7	138,5	125,9	140,1	157,6
2.4.3. Valuta i depoziti	3.601,2	5.100,5	4.193,1	6.995,3	4.471,9	4.858,9	5.664,9	6.995,3	5.852,6
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	3.522,2	4.704,2	5.885,8	8.191,3	6.207,8	6.772,2	7.058,3	8.191,3	7.545,2
3. Obveze	14.097,4	15.536,3	21.113,5	32.084,4	22.372,2	26.761,8	26.647,2	32.084,4	32.657,3
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	3.560,3	4.706,4	6.710,7	10.123,8	6.366,8	8.954,6	8.014,6	10.123,8	10.255,1
3.2. Portfeljna ulaganja	3.288,4	3.880,0	4.694,6	6.312,6	5.410,8	5.872,7	5.866,0	6.312,6	6.482,4
3.2.1. Vlasnička ulaganja	108,8	148,2	169,8	188,1	153,8	176,6	148,1	188,1	186,3
3.2.2. Dužnička ulaganja	3.179,6	3.731,8	4.524,8	6.124,5	5.257,0	5.696,1	5.717,9	6.124,5	6.296,1
Obveznice	3.170,1	3.704,4	4.524,8	6.082,7	5.257,0	5.684,8	5.687,6	6.082,7	6.251,5
Instrumenti tržišta novca	9,5	27,4	0,0	41,8	0,0	11,3	30,3	41,8	44,6
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	7.248,6	6.949,8	9.708,2	15.647,9	10.594,6	11.934,5	12.766,6	15.647,9	15.919,9
3.4.1. Trgovački krediti	334,0	294,8	312,9	297,9	312,2	322,6	303,6	297,9	256,9
3.4.2. Krediti	6.481,8	6.021,5	7.419,6	11.605,0	8.147,1	8.874,9	9.755,2	11.605,0	11.891,5
3.4.3. Valuta i depoziti	432,8	633,5	1.975,7	3.745,0	2.135,3	2.737,0	2.707,8	3.745,0	3.771,5
3.4.4. Ostala pasiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1995.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u američke dolare obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnog srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor države obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Polozicija Portfeljna dužnička ulaganja – Sredstva i obveze obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje se izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u

dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Polozicija Ostala ulaganja – Trgovinski krediti – Sredstva i obveze obuhvaća potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora prema inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Krediti – Sredstva i obveze obuhvaća podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Valuta i depoziti – Sredstva pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora države od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Polozicija Ostala ulaganja – Valuta i depoziti – Obveze pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu po osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s odloženim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Polozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadrži podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima USD

	2000.	2001.	2002.	2003. ^b	2003.				2004.
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^a
Izravna ulaganja, neto	-2.685,2	-3.739,3	-4.892,6	-7.829,2	-4.886,2	-6.802,1	-6.462,7	-7.829,2	-7.963,0
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	875,1	967,1	1.818,1	2.294,6	1.480,7	2.152,6	1.551,9	2.294,6	2.292,0
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržane zarade	824,1	926,8	1.776,0	2.211,4	1.428,4	2.089,8	1.483,7	2.211,4	2.216,3
1.1.1. Sredstva	824,1	926,8	1.776,0	2.211,4	1.428,4	2.089,8	1.483,7	2.211,4	2.216,3
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	51,0	40,3	42,1	83,2	52,3	62,7	68,2	83,2	75,7
1.1.1. Sredstva
1.2.2. Obveze
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	3.560,3	4.706,4	6.710,7	10.123,8	6.366,8	8.954,6	8.014,6	10.123,8	10.255,1
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržane zarade	2.904,1	3.760,6	5.304,4	7.838,0	4.681,4	6.984,0	5.938,0	7.838,0	7.991,3
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	2.904,1	3.760,6	5.304,4	7.838,0	4.681,4	6.984,0	5.938,0	7.838,0	7.991,3
2.2. Ostala ulaganja	656,2	945,9	1.406,3	2.285,9	1.685,5	1.970,6	2.076,7	2.285,9	2.263,8
2.2.1. Sredstva
2.2.2. Obveze
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

u milijunima USD

	2000.	2001.	2002.	2003. ^b	2003.				2004.
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^a
Portfeljna ulaganja, neto	-3.274,1	-3.857,5	-4.668,3	-6.252,3	-5.376,0	-5.814,9	-5.824,4	-6.252,3	-6.426,1
1. Sredstva	14,3	22,5	26,3	60,3	34,8	57,8	41,5	60,3	56,3
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	14,3	22,5	26,3	60,3	34,8	57,8	41,5	60,3	56,3
1.1.1. Banke	7,2	7,1	8,5	6,1	3,9	5,7	4,4	6,1	5,1
1.1.2. Ostali sektori	7,1	15,4	15,7	51,4	27,9	48,8	34,5	51,4	48,2
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	3.288,4	3.880,0	4.694,6	6.312,6	5.410,8	5.872,7	5.866,0	6.312,6	6.482,4
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	108,8	148,2	169,8	188,1	153,8	176,6	148,1	188,1	186,3
2.1.1. Banke	36,5	36,5	40,4	49,2	31,0	43,9	35,7	49,2	48,8
2.1.2. Ostali sektori	72,3	111,7	129,4	138,9	122,8	132,7	112,4	138,9	137,5
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	3.179,6	3.731,8	4.524,8	6.124,5	5.257,0	5.696,1	5.717,9	6.124,5	6.296,1
2.2.1. Obveznice	3.170,1	3.704,4	4.524,8	6.082,7	5.257,0	5.684,8	5.687,6	6.082,7	6.251,5
Država	3.141,2	3.677,1	4.357,1	5.646,5	4.882,3	5.286,2	5.289,1	5.646,5	5.825,3
Ostali sektori	28,9	27,3	167,7	436,2	374,7	398,6	398,5	436,2	426,2
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	9,5	27,4	0,0	41,8	0,0	11,3	30,3	41,8	44,6
Ostali sektori	9,5	27,4	0,0	41,8	0,0	11,3	30,3	41,8	44,6

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima USD

	2000.	2001.	2002.	2003. ^b	2003.				2004.
					1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	-3.306,3	-1.560,2	-5.192,5	-8.286,5	-5.786,3	-6.737,5	-6.764,4	-8.286,5	-9.686,8
1. Sredstva	3.942,3	5.389,6	4.515,7	7.361,5	4.808,2	5.197,0	6.002,2	7.361,5	6.233,1
1.1. Trgovinski krediti	186,3	181,8	188,6	226,1	195,7	199,6	211,5	226,1	222,9
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	186,3	181,8	188,6	226,1	195,6	199,5	211,4	226,1	222,9
Dugoročni krediti	154,4	158,9	176,6	219,0	186,7	191,5	203,3	219,0	216,7
Kratkoročni krediti	31,9	22,9	11,9	7,1	9,0	8,0	8,1	7,1	6,2
1.2. Krediti	154,7	107,3	134,1	140,1	140,7	138,5	125,9	140,1	157,6
1.2.1. Država	3,5	5,4	5,8	6,6	5,7	5,9	6,3	6,6	6,1
Dugoročni krediti	3,5	5,4	5,8	6,6	5,7	5,9	6,3	6,6	6,1
1.2.2. Banke	121,7	73,0	97,5	98,7	104,1	101,4	88,6	98,7	116,6
Dugoročni krediti	83,6	41,4	62,7	70,7	64,9	67,9	62,6	70,7	78,0
Kratkoročni krediti	38,1	31,6	34,8	28,0	39,2	33,5	26,1	28,0	38,6
1.2.3. Ostali sektori	29,6	28,9	30,7	34,8	30,9	31,2	31,0	34,8	34,8
Dugoročni krediti	29,6	28,9	30,6	34,8	30,8	31,1	31,0	34,8	34,8
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
1.3. Valuta i depoziti	3.601,2	5.100,5	4.193,1	6.995,3	4.471,9	4.858,9	5.664,9	6.995,3	5.852,6
1.3.2. Država	69,0	83,5	120,5	102,3	53,2	70,7	1,5	102,3	102,3
1.3.3. Banke	2.389,2	3.915,0	2.868,6	5.689,0	3.110,7	3.472,2	4.407,4	5.689,0	4.546,3
1.3.4. Ostali sektori	1.143,0	1.102,0	1.204,0	1.204,0	1.308,0	1.316,0	1.256,0	1.204,0	1.204,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	7.248,6	6.949,8	9.708,2	15.647,9	10.594,6	11.934,5	12.766,6	15.647,9	15.919,9
2.1. Trgovinski krediti	334,0	294,8	312,9	297,9	312,2	322,6	303,6	297,9	256,9
2.1.1. Država	0,1	1,1	1,3	3,1	1,1	2,0	2,3	3,1	2,9
Dugoročni krediti	0,1	1,1	1,3	3,1	1,1	2,0	2,3	3,1	2,9
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	334,0	293,7	311,6	294,8	311,1	320,6	301,4	294,8	254,1
Dugoročni krediti	269,5	239,9	262,1	236,8	262,3	262,6	242,4	236,8	214,0
Kratkoročni krediti	64,4	53,8	49,6	58,1	48,8	58,0	58,9	58,1	40,1
2.2. Krediti	6.481,8	6.021,5	7.419,6	11.605,0	8.147,1	8.874,9	9.755,2	11.605,0	11.891,5
2.2.1. Hrvatska narodna banka	158,7	122,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	158,7	122,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	1.687,1	1.454,4	1.988,0	2.804,8	2.015,4	2.111,0	2.255,2	2.804,8	2.756,1
Dugoročni krediti	1.327,1	1.454,4	1.988,0	2.804,8	2.015,4	2.111,0	2.255,2	2.804,8	2.756,1
Kratkoročni krediti	360,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.653,7	1.665,9	2.004,3	3.648,1	2.383,6	2.644,4	2.987,3	3.648,1	3.885,5
Dugoročni krediti	1.640,0	1.657,7	1.995,0	3.537,1	2.344,2	2.590,8	2.924,5	3.537,1	3.774,2
Kratkoročni krediti	13,7	8,2	9,3	111,1	39,4	53,6	62,9	111,1	111,3
2.2.4. Ostali sektori	2.982,3	2.779,1	3.427,4	5.152,1	3.748,1	4.119,5	4.512,6	5.152,1	5.249,9
Dugoročni krediti	2.838,0	2.691,6	3.258,3	4.932,2	3.649,0	3.966,1	4.345,6	4.932,2	5.013,9
Kratkoročni krediti	144,3	87,5	169,1	220,0	99,2	153,4	167,1	220,0	236,1
2.3. Valuta i depoziti	432,8	633,5	1.975,7	3.745,0	2.135,3	2.737,0	2.707,8	3.745,0	3.771,5
2.3.1. Banke	432,8	633,5	1.975,7	3.745,0	2.135,3	2.737,0	2.707,8	3.745,0	3.771,5
2.4. Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica 11: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države

U milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003. ^a	2003.					
					III.	VI.	IX.	X.	XI.	XII. ^a
PRIHODI I DOTACIJE										
1. Državni proračun	44.635,7	52.747,4	66.932,2	74.953,7	5.739,7	6.026,8	6.085,1	6.537,7	9.427,7	7.037,9
2. Republički fondovi	22.099,3	18.098,2	4.026,3	6.038,3	380,1	532,2	541,3	480,0	517,0	629,1
2.1. HZMO	11.254,2	5.806,8	129,8	108,9	7,9	5,5	10,6	6,7	5,2	10,4
2.2. HZZO	8.967,4	10.314,5	473,7	822,3	47,9	116,6	59,4	51,4	50,8	112,7
2.3. HZZ	822,4	910,9	25,4	17,9	2,2	1,6	1,7	1,1	1,7	-1,0
2.4. Sredstva doplatka za djecu	7,1	5,1	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5. Hrvatske vode	1.048,2	1.060,9	1.098,8	1.144,8	63,9	88,3	117,6	121,1	123,8	144,0
2.6. Fond za razvoj i zapošljavanje	-	-	1.797,8	-	-	-	-	-	-	-
2.7. Fond za regionalni razvoj	-	-	500,9	-	-	-	-	-	-	-
2.8. Hrvatske autoceste	-	-	-	1.932,4	136,1	161,0	195,6	177,4	136,4	183,4
2.9. Hrvatske ceste	-	-	-	1.185,0	94,2	111,5	121,5	104,3	77,9	98,9
2.10. DAB	-	-	-	584,5	15,3	8,5	4,5	10,3	112,0	39,4
2.11. Hrvatski fond za privatizaciju	-	-	-	242,5	12,6	39,3	30,3	7,7	9,1	41,4
A. Ukupno (1+2)	66.735,0	70.845,6	70.958,5	80.992,0	6.119,8	6.559,0	6.626,4	7.017,7	9.944,7	7.667,1
RASHODI I POSUDBE UMANJENI ZA OTPLATE										
3. Državni proračun	36.730,8	44.844,5	67.543,8	74.713,8	6.666,0	5.842,1	5.967,9	6.691,6	6.734,4	6.875,1
4. Republički fondovi	37.701,4	30.044,6	7.030,5	11.920,5	655,3	1.337,5	1.139,6	1.120,2	859,3	1.802,4
4.1. HZMO	20.180,8	12.125,3	1.558,1	1.838,0	139,8	152,0	155,1	163,1	167,6	205,0
4.2. HZZO	13.918,1	13.192,7	1.261,1	875,0	33,6	155,6	22,8	118,0	60,5	143,0
4.3. HZZ	995,5	983,4	236,7	136,5	11,8	9,9	10,5	11,7	11,6	12,7
4.4. Sredstva doplatka za djecu	1.250,6	2.467,0	-	-	-	-	-	-	-	-
4.5. Hrvatske vode	1.356,4	1.276,1	1.409,9	1.691,0	49,8	105,3	149,4	149,7	195,1	382,3
4.6. Fond za razvoj i zapošljavanje	-	-	2.288,0	-	-	-	-	-	-	-
4.7. Fond za regionalni razvoj	-	-	276,6	-	-	-	-	-	-	-
4.8. Hrvatske autoceste	-	-	-	5.583,5	291,8	653,4	588,7	570,8	327,3	802,5
4.9. Hrvatske ceste	-	-	-	1.369,9	102,7	150,2	104,7	101,2	92,1	138,1
4.10. DAB	-	-	-	253,2	22,5	106,5	1,2	1,4	1,1	94,5
4.11. Hrvatski fond za privatizaciju	-	-	-	173,3	3,2	4,6	107,1	4,3	4,1	24,4
B. Ukupno (3+4)	74.432,3	74.889,1	74.574,3	86.634,3	7.321,3	7.179,6	7.107,5	7.811,8	7.593,7	8.677,5
C. Ukupni višak/manjak (A-B)	-7.697,3	-4.043,5	-3.615,8	-5.642,3	-1.201,5	-620,6	-481,1	-794,1	2.351,1	-1.010,5
5. Državni proračun (1-3)	7.904,8	7.902,9	-611,6	239,9	-926,3	184,8	117,2	-154,0	2.693,3	162,9
6. Republički fondovi (2-4)	-15.602,1	-11.946,4	-3.004,2	-5.882,2	-275,2	-805,3	-598,3	-640,2	-342,3	-1.173,3

^a Preliminarni podaci. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

U milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003. ^e	2003.				2004.	
					III.	VI.	IX.	XII. ^c	I.	II.
1. Ukupni prihodi	44.635,7	53.503,6	69.869,1	78.249,6	6.012,1	6.315,6	6.382,9	7.299,1	5.552,5	5.244,8
1.1. Tekući prihodi	41.535,0	48.906,3	69.651,1	74.652,1	5.989,9	6.297,3	6.359,9	7.253,8	5.530,3	5.231,0
1.1.1. Porezni prihodi	39.939,0	47.274,0	67.965,5	72.697,9	5.850,0	6.202,7	6.246,9	7.005,7	5.446,3	5.128,5
1.1.2. Neporezni prihodi	1.595,9	1.632,3	1.685,6	1.954,1	139,8	94,7	113,0	248,1	84,0	102,5
1.2. Kapitalni prihodi	3.100,7	4.597,3	218,0	3.597,6	22,2	18,3	23,0	45,3	22,2	13,8
2. Potpore	0,0	0,0	0,0	10,4	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
2.1. Tekuće potpore	0,0	0,0	0,0	10,4	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
2.2. Kapitalne potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A. Ukupno prihodi i potpore (1+2)	44.635,7	53.503,6	69.869,1	78.260,0	6.012,1	6.315,6	6.382,9	7.299,2	5.552,5	5.244,8
3. Ukupni rashodi	49.567,5	56.723,3	71.992,1	79.113,1	6.716,0	6.003,5	6.388,9	7.691,8	5.528,0	6.495,0
3.1. Tekući rashodi	44.237,4	52.819,2	68.923,5	75.041,4	6.540,0	5.569,5	6.046,7	6.956,4	5.425,5	6.386,2
3.2. Kapitalni rashodi	5.330,1	3.904,1	3.068,7	4.071,7	176,1	434,0	342,2	735,4	102,6	108,8
4. Posudbe umanjene za otplate	1.176,1	1.089,5	1.377,5	1.333,5	388,8	326,3	96,0	-272,3	23,5	107,6
B. Ukupno rashodi i posudbe umanjene za otplate (3+4)	50.743,5	57.812,8	73.369,6	80.446,6	7.104,8	6.329,8	6.484,9	7.419,5	5.551,5	6.602,7
5. Višak na tekućem računu bez potpora (1.1. – 3.1.)	-2.702,4	-3.912,9	727,6	-389,3	-550,1	727,8	313,2	297,4	104,8	-1.155,2
6. Višak na tekućem računu s tekućim potporama (5+2.1.)	-2.702,4	-3.912,9	727,6	-378,9	-550,1	1.727,8	313,2	297,4	104,8	-1.155,2
7. Stvaranje bruto fiksnog kapitala ^a	-395,4	-3.101,4	966,7	-1.627,6	45,0	127,5	178,8	346,7	6,0	24,8
8. Stvaranje bruto kapitala ^b	-395,4	-3.101,4	966,7	-1.627,6	45,0	127,5	178,8	346,7	6,0	24,8
C. Ukupni višak/manjak (A-B)	-6.107,9	-4.309,1	-3.500,5	-2.186,6	-1.092,8	-14,2	-102,0	-120,3	1,0	-1.357,9
9. Strano financiranje	6.921,5	2.299,6	2.347,8	3.050,0	3.014,4	1.046,3	-74,1	-18,8	-666,6	-4,7
10. Domaće financiranje	-813,6	2.009,6	1.152,7	-863,4	-1.921,6	-1.032,2	176,1	139,0	665,6	1.362,6
10.1. Od ostale opće države	-92,0	-11,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.2. Od monetarnih vlasti	-12,5	-389,1	241,7	-1.026,8	-2.027,6	-947,5	189,1	1.610,1	670,3	355,4
10.3. Od depozitnih banaka	-288,8	2.559,1	782,9	168,6	83,4	-121,0	-109,5	-1.294,3	-18,9	997,5
10.4. Ostalo domaće financiranje	-420,3	-149,4	128,1	-5,2	22,6	36,3	96,6	-176,8	14,2	9,7
D. Ukupno financiranje (9+10)	6.107,9	4.309,1	3.500,5	2.186,6	1.092,8	14,2	102,0	120,3	-1,0	1.357,9

^a Neto kupnja fiksne kapitalne imovine; ^b Neto kupnja fiksne kapitalne imovine i neto kupnja dionica. ^c Preliminarni podaci. Izvor: Ministarstvo financija.

Tablica I3: Dug središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.				2004.			
	XII.	XII.	XII. ^a	III. ^a	VI. ^a	IX. ^a	XII. ^a	I. ^a	II. ^a	III. ^a	IV.
1. Unutarnji dug središnje države	21.324,2	24.907,3	28.746,7	30.814,2	32.554,8	32.186,9	32.053,4	32.115,4	33.280,9	33.784,4	33.945,5
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	18.509,7	21.467,9	24.735,0	27.000,1	28.759,7	28.262,8	25.676,1	25.636,5	26.355,2	26.842,8	27.456,2
Trezorski zapisi	2.564,6	4.892,3	5.632,7	5.696,1	5.983,8	5.645,9	6.548,1	6.526,3	6.590,9	6.349,1	6.952,3
Instrumenti tržišta novca	14,2	7,4	0,1	0,0	0,1	0,1	0,3	0,9	8,4	–	72,1
Obveznice	14.082,5	15.415,8	16.021,7	17.472,6	17.980,8	17.508,1	14.937,3	14.974,5	15.819,4	16.539,4	16.797,5
Krediti Hrvatske narodne banke	0,0	–	0,5	2,0	1,5	3,0	1,4	–	1,2	1,9	1,2
Krediti banaka	1.848,4	1.152,4	3.080,0	3.829,3	4.793,5	5.105,8	4.189,1	4.134,8	3.935,2	3.952,3	3.633,0
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	2.814,4	3.439,4	4.011,8	3.814,1	3.795,1	3.924,1	6.377,3	6.478,9	6.925,7	6.941,6	6.489,4
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	1.686,8	1.636,1	1.652,2	1.707,7	1.667,0	1.680,8	3.418,2	3.428,6	3.400,5	3.305,8	3.367,5
Krediti banaka	1.127,6	1.803,3	2.359,6	2.106,4	2.128,1	2.243,2	2.959,1	3.050,3	3.525,2	3.635,9	3.121,8
2. Inozemni dug središnje države	38.927,2	42.413,4	45.057,8	49.072,3	48.303,0	49.729,0	51.039,0	51.220,6	52.666,7	51.711,1	56.744,7
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.845,7	39.656,8	38.648,9	42.606,4	41.784,3	42.269,0	42.221,8	42.023,3	41.479,7	40.834,0	45.567,8
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	25.231,2	30.029,0	30.115,3	33.936,6	33.747,4	34.056,8	33.547,8	33.356,3	32.840,7	32.319,2	36.739,3
Krediti	11.614,5	9.627,8	8.533,6	8.669,7	8.036,9	8.212,2	8.673,9	8.667,0	8.639,1	8.514,8	8.828,5
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	2.081,5	2.756,7	6.409,0	6.466,0	6.518,7	7.460,0	8.817,2	9.197,3	11.187,0	10.877,1	11.176,9
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	386,5	696,6	1.019,3	1.045,1	1.004,0	1.012,4	1.000,3	1.005,3	3.042,9	2.958,2	3.013,4
Krediti	1.695,0	2.060,0	5.389,6	5.420,9	5.514,7	6.447,6	7.817,0	8.192,0	8.144,0	7.918,9	8.163,4
3. Ukupno (1+2)	60.251,4	67.320,8	73.804,6	79.886,5	80.857,8	81.915,9	83.092,4	83.336,0	85.947,5	85.495,5	90.690,2
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske											
– domaća	3.412,3	6.025,6	7.528,1	7.683,7	6.807,7	6.534,8	6.895,4	6.930,8	6.670,7	6.688,5	7.013,5
– inozemna	9.636,0	8.548,9	7.980,0	8.139,8	7.864,6	8.142,1	8.304,3	8.229,1	8.209,3	7.916,8	8.231,2

^a Iznimno od napomene u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama", u ovoj tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od, uključujući, prosinca 2002. godine.

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s Ministarstvom financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne

banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi				
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima	Indeksi potrošačkih cijena ^b			Cijene pri proizvođačima
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1994.	prosinac	100,2	100,1	100,8	100,2	97,0	95,0	108,1	94,5
1995.	prosinac	100,2	100,2	99,8	100,5	103,7	102,4	109,3	101,6
1996.	prosinac	100,0	100,2	99,5	100,3	103,4	102,3	108,7	101,5
1997.	prosinac	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6
1998.	prosinac	100,2	100,2	100,1	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	100,3	100,5	100,0	100,3	104,4	104,6	103,9	105,9
2000.	prosinac	100,0	99,9	100,2	100,2	107,4	107,8	105,7	111,2
2001.	prosinac	100,5	99,8	103,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,6	100,6	110,3	96,9
2002.	prosinac	102,4	100,9	108,3	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	ožujak	103,6	102,3	109,0	100,5	100,5	100,3	100,8	102,2	102,0	102,9	104,7
	travanj	103,3	101,9	109,1	99,7	99,6	100,1	99,1	101,6	101,3	102,7	102,8
	svibanj	103,6	102,1	109,5	100,3	100,2	100,4	99,2	101,4	101,1	102,4	101,8
	lipanj	103,2	101,5	110,2	99,6	99,4	100,6	100,2	101,5	101,4	101,8	101,7
	srpanj	103,3	101,1	112,3	100,1	99,6	101,9	100,2	102,0	101,6	103,5	101,4
	kolovoz	103,4	101,2	112,3	100,1	100,1	100,1	100,5	102,2	101,6	104,1	102,0
	rujan	103,6	102,0	110,3	100,2	100,8	98,2	99,6	101,9	101,9	102,0	101,2
	listopad	103,6	102,0	110,0	100,0	100,1	99,8	100,2	101,8	101,8	101,7	100,0
	studen	103,8	102,3	110,1	100,2	100,3	100,1	100,3	101,8	102,0	101,3	100,9
	prosinac	104,1	102,5	110,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	siječanj	105,1	103,7	111,0	101,0	101,1	100,4	100,3	102,1	102,1	102,4	100,8
	veljača	105,0	103,4	111,5	99,9	99,8	100,5	99,7	101,8	101,6	102,6	100,1
	ožujak	105,1	103,5	111,8	100,1	100,0	100,3	100,2	101,4	101,1	102,6	99,5
	travanj	105,3	103,7	111,9	100,2	100,2	100,0	100,9	101,9	101,8	102,6	101,3
	svibanj	106,1	104,2	113,5	100,7	100,5	101,5	102,3	102,4	102,0	103,6	104,4

^a Od siječnja 1992. do prosinca 2000. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo. ^b Od siječnja 1992. do prosinca 2001. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početak 2004. godine Državni zavod za statistiku je uveo indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa

potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od siječnja 2001. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2a: Temeljni indeksi cijena na malo

Godina	Mjesec	Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi		
		Ukupno	Robe	Usluge	Ukupno	Robe	Usluge
1994.	prosinac	100,1	99,9	101,2	96,3	94,8	109,1
1995.	prosinac	100,1	100,0	100,5	103,1	102,6	107,1
1996.	prosinac	100,0	100,0	100,0	102,8	101,9	109,5
1997.	prosinac	100,2	100,2	100,5	102,5	102,3	104,5
1998.	prosinac	100,1	100,0	100,2	105,7	105,3	107,8
1999.	prosinac	100,1	100,2	100,0	104,2	104,2	104,1
2000.	prosinac	100,1	100,1	100,2	104,6	104,8	103,5
2001.	prosinac	99,8	99,7	100,8	101,7	101,1	105,6
2002.	prosinac	100,0	100,0	100,0	101,2	101,4	100,2
2003.	siječanj	99,7	99,6	100,1	100,6	100,7	99,2
	veljača	99,9	99,9	99,9	100,3	100,5	98,9
	ožujak	100,1	100,1	100,2	100,2	100,4	99,1
	travanj	100,0	99,9	100,5	100,1	100,1	99,5
	svibanj	100,3	100,2	100,7	100,3	100,3	100,1
	lipanj	100,2	100,2	100,1	100,5	100,5	100,2
	srpanj	99,8	99,7	100,8	100,6	100,5	101,0
	kolovoz	99,9	99,8	100,1	100,5	100,3	101,3
	rujan	100,7	100,9	100,2	100,9	100,9	101,4
	listopad	100,5	100,4	100,6	101,0	100,8	101,5
	studen	100,2	100,2	100,3	101,3	100,9	103,5
	prosinac	99,9	99,8	100,1	101,2	100,7	103,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2a: Temeljni indeksi cijena na malo

Temeljni indeks cijena na malo izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice robe i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su

svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 92 proizvoda i usluga, čiji je udio u košarici za izračunavanje indeksa cijena na malo u 2003. godini iznosio 25,14% (od toga 2,18 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 22,96 postotnih bodova na administrativno regulirane cijene). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J2b: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
2001.	prosinac	100,3	100,1	101,8	99,8	99,7	100,3
2002.	prosinac	101,5	101,1	104,2	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	ožujak	101,1	100,5	104,8	99,9	99,9	100,1	100,5	100,4	101,2
	travanj	100,8	100,2	105,0	99,8	99,7	100,2	100,1	100,0	101,1
	svibanj	101,3	100,6	105,4	100,4	100,4	100,4	100,6	100,5	101,1
	lipanj	101,6	100,8	106,5	100,3	100,1	101,1	100,8	100,5	102,2
	srpanj	102,0	100,6	110,7	100,5	99,9	103,9	101,3	100,5	105,9
	kolovoz	102,1	100,6	110,8	100,0	100,0	100,1	101,4	100,4	107,3
	rujan	101,7	101,0	106,7	99,7	100,3	96,3	100,7	100,3	102,8
	listopad	102,3	101,7	106,2	100,5	100,7	99,5	101,0	100,8	102,3
	studen	102,5	101,9	106,3	100,2	100,3	100,1	101,0	100,9	101,3
prosinac	102,7	102,0	107,3	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0	
2004.	siječanj	102,7	101,8	108,1	100,0	99,8	100,7	101,3	101,0	103,6
	veljača	102,5	101,5	108,5	99,8	99,7	100,4	101,3	100,9	103,7
	ožujak	102,5	101,5	108,6	100,0	100,0	100,1	101,4	101,0	103,6
	travanj	102,7	101,8	108,5	100,2	100,3	99,9	101,9	101,6	103,3
	svibanj	103,1	102,2	109,2	100,4	100,3	100,7	101,8	101,5	103,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2b: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zaovdu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključe cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene

(među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena iznosi 29,77% (od toga 7,19 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 22,58 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

U tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	ožujak	3.846,0	101,6	106,2	107,5
	travanj	3.892,0	101,2	105,3	106,9
	svibanj	3.973,0	102,1	104,6	106,5
	lipanj	3.988,0	100,4	107,2	106,6
	srpanj	3.981,0	99,8	106,0	106,5
	kolovoz	3.915,0	98,4	104,7	106,3
	rujan	3.899,0	99,6	106,1	106,3
	listopad	3.996,0	102,5	106,1	106,3
	studen	4.054,0	101,5	103,5	106,0
prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9	
2004.	siječanj	4.070,0	100,6	104,6	104,6
	veljača	4.003,0	98,4	105,7	105,2
	ožujak	4.153,0	103,8	108,0	106,1

Izvor: Državni zavod za statistiku

Popis banaka i štedionica

1. lipnja 2004.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banka Brod d.d., Slavonski Brod¹
2. Banka Kovanica d.d., Varaždin¹
3. Banka Sonic d.d., Zagreb
4. Banka Splitsko-Dalmatinska d.d., Split¹
5. Brodsko-posavska banka d. d., Slavonski Brod
6. Centar banka d.d., Zagreb
7. Credo banka d.d., Split
8. Croatia banka d.d., Zagreb
9. Dresdner Bank Croatia d.d., Zagreb
10. Dubrovačka banka d.d., Dubrovnik
11. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Zagreb
12. Gospodarsko kreditna banka d.d., Zagreb
13. HVB Splitska banka d.d., Split
14. Hrvatska poštanska banka d. d., Zagreb
15. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
16. Imex banka d.d., Split
17. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
18. Jadranska banka d.d., Šibenik
19. Karlovačka banka d.d., Karlovac
20. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
21. Križevačka banka d.d. Križevci¹
22. Kvarner banka d.d., Rijeka
23. Međimurska banka d.d., Čakovec
24. Nava banka d.d., Zagreb
25. Nova banka d.d., Zagreb
26. Partner banka d.d., Zagreb
27. Podravska banka d.d., Koprivnica
28. Požeška banka d.d., Požega
29. Primorska banka d.d., Rijeka
30. Primus banka d.d., Zagreb
31. Privredna banka – Laguna banka d.d., Poreč
32. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
33. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
34. Samoborska banka d.d., Samobor
35. Slatinska banka d.d., Slatina
36. Slavonska banka d.d., Osijek
37. Štedbanka d.d., Zagreb
38. Varaždinska banka d.d., Varaždin
39. Volksbank d.d., Zagreb
40. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. PBZ Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für Kärnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. Komercijalna banka a.d., Zagreb
5. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
6. San Paolo IMI S.p.A., Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Adria štedionica d.o.o., Zagreb	12.10.2000.
2. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.06.2000.
3. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.05.2002.
4. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
5. Glumina banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
6. Gold štedionica d.o.o., Split	05.10.2001.
7. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	03.04.2003.
8. Gradska banka d.d., Osijek	03.05.1999.
9. Građanska štedionica d.o.o., Karlovac	03.11.1998.
10. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.04.2000.
11. Ilirija banka d.d., Zagreb	06.04.1999.
12. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.06.1999.
13. Kaptol banka d.d., Zagreb	25.11.2002.
14. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
15. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.03.2004.
16. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.05.1999.
17. Promdei banka d.d., Zagreb	22.12.1999.
18. Razvojna banka Dalmacija, d.o.o., Split	24.09.2001.
19. Slavonska štedionica d.d., Zagreb	04.12.2002.
20. Štedionica Dugi pogled d.o.o., Zagreb	19.01.2001.
21. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.04.2001.
22. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	05.12.2001.
23. Štedionica za razvoj i obnovu d.o.o., Zagreb	02.07.2001.
24. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	08.09.2000.
25. Županjska banka d.d., Županja	03.05.1999.

¹ Banka je, temeljem članka 190. Zakona o bankama, dužna uskladiti visinu svog temeljnog kapitala sa Zakonom o bankama, propisanom dinamikom do 31. prosinca 2006. godine.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Convest banka d.d., Zagreb	01.11.2003.
2. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.05.2000.
3. Štedionica Dora d.d., Zagreb	01.01.2002.
4. Štedionica SA-GA d.d., Zagreb	31.12.2001.

5. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb 28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	07.03.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	08.06.2001.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. lipnja 2004.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. sc. Mate Babić dr. sc. Alen Belullo prof. dr. sc. Božidar Jelčić dr. sc. Branimir Lokin Čedo Maletić Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka mr. sc. Damir Novotny prof. dr. sc. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan dr. sc. Sandra Švaljek dr. sc. Boris Vujčić dr. sc. Branko Vukmir

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	dr. sc. Boris Vujčić
Viceguverner	Čedo Maletić
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	Jadranka Granić
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	Marija Mijatović-Jakšić
Sektor plana, analize i računovodstva	mr. sc. Dijana Jakelić
Sektor platnog prometa	Neven Barbaroša
Sektor za informatičke tehnologije	mr. sc. Mario Žgela
Sektor podrške poslovanju	Boris Ninić
Sektor za međunarodnu suradnju	mr. sc. Mihael Faulend

Kratice i znakovi

BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BZ	– blagajnički zapisi
CPI	– Consumer Price Index
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
dr.	– drugo
d.s.	– desni stupac
DZS	– Državni zavod za statistiku
EMTN	– Euro Medium Term Note
EMU	– Europska monetarna unija
energ.	– energija
EU	– Europska unija
fik.	– fiksni
FINA	– Financijska agencija
HAC	– Hrvatske autoceste
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
ind.	– industrijski
IPDT	– indeks pritiska na devizno tržište
l.s.	– lijevi stupac
međ.	– međunarodna
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
nespec.	– nespecijalizirane
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
PPI	– Producer Price Index
potr.	– potrošnja
pr.	– proizvodi
prod.	– prodavaonica
RH	– Republika Hrvatska

SAL	– Structural Adjustment Loan
SDR	– posebna prava vučenja
tis.	– tisuća
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
tromjes.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Kratice za države

BG	– Bugarska
CZ	– Češka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka
PL	– Poljska
RO	– Rumunjska

Kratice za valute

HRK	– hrvatska kuna
ATS	– austrijski šiling
FRF	– francuski franak
DEM	– njemačka marka
CHF	– švicarski franak
GBP	– funta sterlinga
ITL	– talijanska lira
USD	– američki dolar
SIT	– slovenski tolar
EUR	– euro

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, odnosno nedovoljno provjeren podatak

